

**Pla
territorial
metropolità
de Barcelona**

**Aprovació
definitiva**

Comissió
d'Ordenació
Territorial
Metropolitana
de Barcelona

Ponència tècnica

**Bases socio-
econòmiques**

Abril 2010

Índex

Introducció

1. Població

1.1. Evolució de la població	1.1
1.1.1. Regió metropolitana	1.1
1.1.2. Àrea metropolitana i subàrees	1.2
1.1.3. Subàmbits	1.5
1.2. Components del creixement demogràfic	1.12
1.2.1. Regió metropolitana	1.12
1.2.2. Àrea metropolitana i subàrees	1.12
1.2.3. Subàmbits	1.13
1.3. Anàlisi dels moviments migratoris	1.15
1.3.1. Regió metropolitana	1.15
1.3.2. Àrea metropolitana i subàrees	1.15
1.3.3. Subàmbits	1.17
1.4. Estructura de la població per edats	1.22
1.4.1. Regió metropolitana	1.22
1.4.2. Àrea metropolitana i subàrees	1.22
1.4.3. Subàmbits	1.24

2. Mercat de treball i renda familiar

2.1. Mercat de treball: taxes d'ocupació i atur	2.1
2.1.1. Regió metropolitana	2.1
2.1.2. Àrea metropolitana i subàrees	2.1
2.1.3. Subàmbits	2.2
2.2. Renda bruta familiar disponible	2.8
2.2.1. Regió metropolitana	2.8
2.2.2. Àrea metropolitana i subàrees	2.8
2.2.3. Subàmbits	2.9
2.2.4. Municipis: aproximació a la renda familiar a partir dels titulats superiors	2.10

3. Habitatge

3.1. Regió metropolitana	3.1
3.2. Àrea metropolitana i subàrees	3.2
3.3. Subàmbits	3.6

4. Estructura productiva

4.1. Metodologia i fonts utilitzades	4.1
4.2. Catalunya	4.1
4.3. Regió metropolitana	4.3
4.4. Àrea metropolitana i subàrees	4.7
4.5. Subàmbits	4.12

5. Població ocupada resident i llocs de treball localitzats

5.1. Població ocupada resident i llocs de treball localitzats: evolució i distribució territorial	5.1
5.2. Especialització productiva dels municipis de la regió metropolitana	5.5
5.3. Caracterització dels sistemes urbans a la regió metropolitana	5.10

6. Equipaments

6.1. Dotació d'equipaments per subàmbits	6.1
6.2. Equipaments educatius	6.2
6.3. Equipaments sanitaris	6.3
6.4. Equipaments esportius	6.4
6.5. Equipaments culturals	6.5

7. Àmbits polítics i de gestió

7.1. Introducció	7.1
7.2. Àrea Metropolitana de Barcelona	7.1
7.3. Consells Comarcals	7.2
7.4. Altres mancomunitats de municipis	7.2
7.5. Altres institucions	7.5

Referències

INTRODUCCIÓ

L'àmbit de planejament de la regió metropolitana de Barcelona (RMB) és un dels set en què s'ha dividit Catalunya a fi i efecte de facilitar la redacció dels diferents plans territorials parcials, i compren els 164 municipis de les següents set comarques: l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental. Té una extensió de 3.200 km² i concentra el 75% de la població catalana, una rellevància que també es manifesta en l'àmbit econòmic, ja que el pes de la RMB sobre el conjunt català es situa al voltant del 70% tant en termes d'ocupació com de producció.

En aquest document s'analitzen els factors clau de les bases socioeconòmiques de la RMB a partir d'una sèrie de variables que, complementàriament, s'han plasmat en forma de mapa. Així, s'estudien la població, incloent els components dels creixement i l'estructura per edats, el mercat de treball, la renda familiar, l'habitatge, l'estructura productiva, la població ocupada resident, els llocs de treball localitzats, els equipaments socials, i els àmbits polítics i de gestió, dels quals hi ha informació disponible per a cada municipi.

Paral·lelament, es disposa també d'una base cartogràfica amb els diferents tipus de teixits urbans (residencial, complex, industrial, terciari, mixt i equipaments) presents a cada municipi. Amb aquesta informació, la cartografia de cada una de les variables pot ser molt més acurada si es representa únicament sobre el teixit urbà que li correspon i no sobre tot el municipi. Així, per exemple, per mapificar la població ocupada resident s'utilitzen només les zones delimitades com de teixit complex o residencial, és a dir, on viu la població del municipi en qüestió, mentre que els llocs de treball localitzats es dibuixen sobre tots els teixits excepte el residencial, és a dir, on es concentra l'activitat productiva. Quan les dades ho permetien, s'ha realitzat l'anàlisi a escala de seccions censals i sobre zones (polígons) amb un grau d'ocupació superior al 50%. Aquesta manera de representar cartogràficament la informació de la regió permet tenir una visió ràpida i intuïtiva de la situació socioeconòmica dels seus municipis així com del conjunt metropolitana i, a més, de la distribució dels diferents teixits urbans en el territori¹.

D'altra banda, en ares d'una millor comprensió del fet metropolità, l'estudi es realitza al voltant d'àrees geogràfiques més petites que la comarca, les quals permeten una anàlisi socioeconòmica més rica. La delimitació territorial en 15 subàmbits s'ha fet a partir, bàsicament, de l'estructura geofísica de la regió metropolitana, però tenint en compte, també, criteris demogràfics, econòmics o funcionals. Així mateix, el subàmbit més complex pel que fa al nombre de municipis que agrupa, l'àrea metropolitana, també s'ha subdividit en sis subàrees. La major part de les dades socioeconòmiques dels diferents subàmbits i subàrees s'ha elaborat a partir de l'agregació de la informació dels municipis que els conformen, els quals es poden veure en el requadre i el mapa següents.

Els diferents apartats del document s'estructuren de la següent manera: primer, es comenten els trets principals de la regió metropolitana en conjunt, després, s'analitzen les dades de l'àrea metropolitana i de les seves subàrees i, finalment, s'explicita la informació corresponent a cada subàmbit, seguint un ordre geogràfic en el sentit de les agulles del rellotge al voltant de l'àrea metropolitana i començant pel sud. A l'hora de l'anàlisi s'ha preferit aquest ordre geogràfic, en comptes d'un d'alfabètic, perquè permet veure més fàcilment tant les similituds com les diferències entre subàmbits veïns i facilita la visió de conjunt de territoris més amplis (les comarques o el conjunt de la regió).

Aquest document és part de l'Avantprojecte de Pla Metropolità de Barcelona² i parteix de sèries històriques de dades a nivell molt desagregat de cens de població i d'habitatge del 2001 i actualitzades temporalment fins als primers anys del segle XXI.

Els principals aspectes dels temes analitzats s'actualitzen amb les dades disponibles a un nivell més agregat a l'Estudi Econòmic i Financer que forma part del Projecte³ i de la versió definitiva de Pla⁴. Un apartat específic analitza el possible impacte temporal de la crisi econòmica global que des de mitjans de 2008 afecta de forma particular a la RMB.

Subàmbits	Subàrees	Municipis
Àrea metropolitana	Barcelona	Barcelona
	Besòs	Badalona, Montgat, Sant Adrià del Besòs, Santa Coloma de Gramenet, Tiana
	Delta	Begues, Castelldefels, Gavà, el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Santa Coloma de Cervelló, Viladecans
	Llobregat continu	Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern
	Ordal-Llobregat	Castellbisbal, Cervelló, Corbera de Llobregat, Molins de Rei, Pallegà, la Palma de Cervelló, el Papiol, Sant Andreu de la Barca, Sant Vicenç dels Horts, Torrelles de Llobregat, Vallirana
	Vallès-Collserola	Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet, Sant Cugat del Vallès
Alt Maresme	Calella, Malgrat de Mar, Palafròls, Pineda de Mar, Santa Susanna, Tordera	
Arenys	Arenys de Mar, Arenys de Munt, Canet de Mar, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Iscle de Vallalta, Sant Pol de Mar	
Baix Maresme	Alella, Cabrils, el Masnou, Premià de Dalt, Premià de Mar, Teià, Vilassar de Dalt, Vilassar de Mar	
Garraf	Canyelles, Cubelles, Olivella, Sant Pere de Ribes, Sitges, Vilanova i la Geltrú	
Granollers-Congost	Aiguafreda, l'Ametlla del Vallès, Canovelles, Figaró-Montmany, les Franqueses del Vallès, la Garriga, Granollers, Montmeló, Montornès del Vallès, la Roca del Vallès, Tagamanent, Vallromanes, Vilanova del Vallès	
Martorell	Abrera, Castellví de Rosanes, Collbató, Esparreguera, Martorell, Olesa de Montserrat, Sant Esteve Sesrovires	
Mataró	Argentona, Cabrera de Mar, Caldes d'Estrac, Dosrius, Mataró, Òrius, Sant Andreu de Llavaneres, Sant Vicenç de Montalt	
Mediona-Anoia	Gelida, Mediona, el Pla del Penedès, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Subirats, Torrelavit	
Montseny	Campins, Cànoves i Samalús, Cardedeu, Fogars de Montclús, Gualba, Llinars del Vallès, Montseny, Sant Antoni de Vilamajor, Sant Celoni, Sant Esteve de Palautordera, Sant Pere de Vilamajor, Santa Maria de Palautordera, Vallgorguina, Vilalba Sasserra	
Riera de Caldes	Caldes de Montbui, Castellcir, Castellterçol, Granera, la Llagosta, Palau-solità i Plegamans, Polinyà, Sant Feliu de Codines, Sant Quirze Safaja, Santa Perpètua de Mogoda, Sentmenat	
Sabadell	Castellar del Vallès, Gallifa, Sabadell, Sant Llorenç Savall, Sant Quirze del Vallès	
Tenes-Besòs	Bigues i Riells, Lliçà d'Amunt, Lliçà de Vall, Martorelles, Mollet del Vallès, Parets del Vallès, Sant Fost de Campsentelles, Santa Eulàlia de Ronçana, Santa Maria de Martorelles	
Terrassa	Matadepera, Rellinars, Rubí, Terrassa, Ullastrell, Vacarisses, Viladecavalls	
Vilafranca	Avinyonet del Penedès, les Cabanyes, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, Font-rubí, la Granada, Olesa de Bonesvalls, Olèrdola, Pacs del Penedès, Pontons, Puigdàlber, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Martí Sarroca, Santa Fe del Penedès, Santa Margarida i els Monjos, Torrelles de Foix, Vilafranca del Penedès, Vilobí del Penedès	

¹ Tots els mapes estan elaborats amb dades de l'any 2001, excepte el d'evolució de la població (Mapa 01), que agafa el període 1861-2002, i el d'evolució dels habitatges (Mapa 11) referit a la dècada 1991-2001.

² Abril, 2008.

³ Abril, 2009.

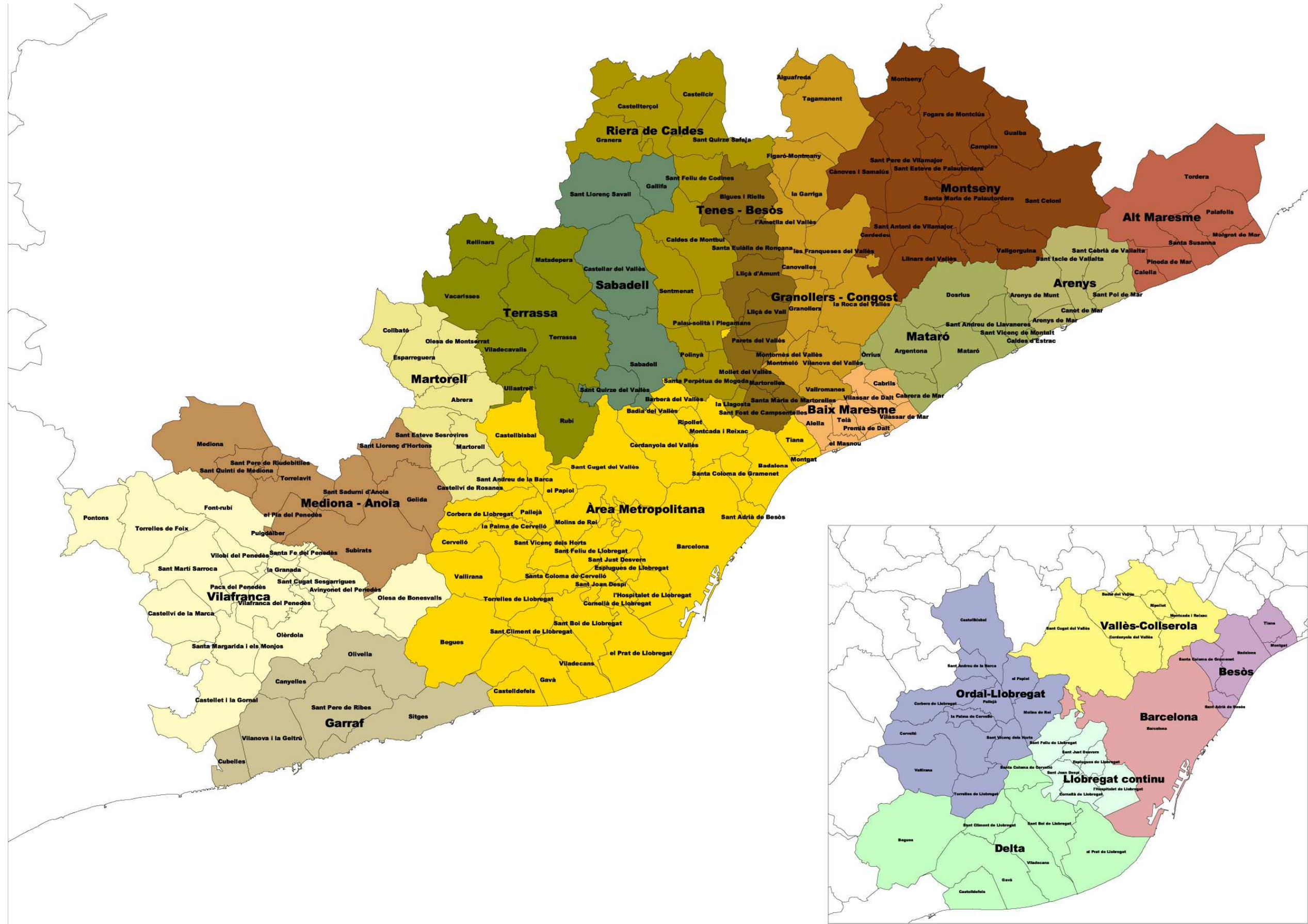
⁴ Abril 2010

A manera de resum es comenten a continuació alguns dels trets rellevants que es desprenen de l'anàlisi de les bases socioeconòmiques de la regió metropolitana de Barcelona:

- L'evolució de la població des dels anys 90 del segle XX fins la primera dècada del XXI no ha estat igual en els diferents àmbits territorials de la regió. Així, mentre a l'àrea central el creixement dels últims anys no va estar suficient per recuperar el màxim de població que es va assolir l'any 1981, la resta de subàmbits l'han superat amb escreix.
- El fenomen migratori a la RMB té un triple vessant. D'una banda, continua la redistribució del centre cap a la perifèria de les migracions internes, un procés començat anys anteriors. De l'altra, el creixement de la població que s'ha donat en els darrers anys és, en bona part, conseqüència de la immigració provinent de països extracomunitaris. Per últim, cal destacar que persisteix el saldo negatiu amb la resta de Catalunya, però la població que surt de la regió va, principalment, cap a comarques veïnes, la qual cosa pot estar indicant una expansió de la regió metropolitana.
- La procedència de la població immigrada és variada en alguns subàmbits (Garraf, Baix Maresme) i més homogènia a d'altres. Els immigrants resideixen majoritàriament en les capitals comarcals i les ciutats més poblades, destacant l'elevat pes que tenen sobre el total de la població a gairebé tots els municipis del Garraf.
- En els últims anys s'ha donat un envelliment general de la població metropolitana. Els municipis que presenten un índex d'envelliment menor i tenen, per tant, una població més jove són els que han crescut gràcies a les immigracions internes. D'altra banda, les poblacions més envellides tendeixen a concentrar-se en el nucli central del sistema metropolità, especialment a Barcelona ciutat, mentre que les àrees més llunyanes presenten unes proporcions de gent gran sensiblement menors. Destaca també l'elevat envelliment de molts municipis rurals de l'Alt Penedès.
- La combinació gent gran i immigració amb ambdues variables per sobre d'un 20% de la mitjana de la regió es produeix a Barcelona i en alguns municipis de la perifèria metropolitana.
- Tots els subàmbits i municipis han presentat una evolució favorable del seu mercat de treball durant el període d'expansió econòmica que comença a mitjans dels anys 90 i finalitza amb la crisi de 2008. Cal assenyalar però, petites diferències territorials en la situació al final de període.
- La majoria de municipis amb la renda familiar més alta de la regió són ciutats residencials més que d'activitat.
- El rendiment del parc d'habitatges (augment dels principals en relació a augment dels totals) és igual a 1 per al conjunt de la regió, el que indica que funciona en termes globals com a mercat d'habitatge únic, tot i les diferències que es poden observar a una escala territorial més petita.
- L'estructura del VAB per sectors dels diferents subàmbits presenta importants diferències. Així, la ciutat de Barcelona i la seva àrea d'influència estant especialitzades en serveis, mentre que les zones costaneres del Maresme i les interiors de l'Alt Penedès, tenen un pes del sector agrícola en el total de VAB superior al de la mitjana metropolitana. Els subàmbits més especialitzats en la indústria són la Riera de Caldes i Martorell i la construcció es situa per sobre de la mitjana als dos extrems costaneres de la RMB, el Garraf i l'Alt Maresme.
- Sense tenir en compte Barcelona, Sabadell, Terrassa, Mataró, Badalona i l'Hospitalet de Llobregat són les ciutats amb més pes específic dins del mercat de treball metropolità, tant en termes de població ocupada resident com de llocs de treball localitzats.
- Segons les dades de llocs de treball localitzats:
  - Els municipis més agrícoles es troben, majoritàriament, a l'Alt Penedès.
  - L'especialització en el sector industrial es dona a dos tipus diferents de ciutats: unes amb tradició industrial i de grandària mitjana-gran, i unes altres més petites però amb alguna empresa industrial en el seu terme municipal.
  - Les ciutats amb un pes més rellevant del sector de la construcció han tingut importants creixements de població i es situen a la segona i tercera corones metropolitanes.
  - El sector serveis presenta els pesos més alts a Barcelona i a bona part dels municipis de la primera corona, però també a les capitals de comarca, com ara Vilanova i la Geltrú, i als municipis turístics com Sitges i Calella.
  - A la regió metropolitana es produeix una interessant barreja de ciutats d'activitat, equilibrades i residencials.
- La distribució dels equipaments socials està condicionada més per la mida de les poblacions que per l'extensió del territori i, per això, àrees relativament poc extenses (com el Barcelonès) concentren més equipaments que d'altres més grans (com l'Alt Penedès o el Vallès Oriental).

- La complexitat del territori metropolità fa que hi hagi més de 20 mancomunitats de municipis, entre les que destaca la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, creades amb l'objectiu de prestar serveis de competència municipals d'una manera més eficaç.

1. POBLACIÓ

Les dades que aquí s'analitzen per als subàmbits de la RMB corresponen a fonts censals. Per tal de mantenir la coherència entre les dades, l'anàlisi a aquest nivell finalitza l'any 2001. Només la secció dedicada a evolució de la població s'ha actualitzat a l'any 2006 per subàmbits i a l'any 2009 per al conjunt de l'àmbit. Les dades referents a components de creixement demogràfic i moviments migratoris s'han actualitzat fins l'any 2005, mentre que les referents a l'estructura d'edat provenen del Cens de 2001 i finalitzen en aquest any. Per tal de copsar els canvis que s'han produït de manera recent, i especialment arrel de la crisi econòmica que va començar l'any 2008, les dades de població s'han actualitzat a l'any més recent possible en un capítol específic dins de l'Estudi Econòmic i Financer del Pla Territorial Metropolità de Barcelona.

1.1. Evolució de la població

1.1.1. Regió metropolitana

Segons la dada d'estimació de població postcensal a l'any 2009¹, la regió metropolitana de Barcelona (RMB) tenia 4.992.193 habitants distribuïts en 164 municipis, entre els quals destaquen Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Sabadell, Terrassa, Santa Coloma de Gramenet i Mataró, que concentren al voltant del 60% dels habitants. La població de la RMB es va multiplicar per més de 5 durant el segle passat (1900-2001) i ha augmentat un 17,8% durant els darrers 25 anys, en més de 750.000 persones. Durant aquests anys, el ritme de creixement quinquennal de la població s'ha anat accelerant, des d'un creixement molt baix en el període 1981-1991, fins a un de gairebé un 3% en la següent dècada.

Taula 1.1: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ (1900-2009)

Any	RMB	Catalunya	(%) RMB / Catalunya
1900	863.032	1.966.000	43%
1910	937.672	2.086.017	45%
1920	1.123.042	2.342.584	48%
1930	1.486.909	2.791.292	56%
1940	1.681.069	2.890.795	58%
1950	1.950.662	3.240.313	61%
1960	2.527.247	3.895.828	66%
1970	3.565.965	5.086.947	70%
1981	4.238.876	5.956.414	71%
1991	4.265.277	6.059.494	71%
2000*	4.328.447	6.261.999	69%
2001	4.390.413	6.343.110	69%
2002	4.482.623	6.506.000	69%
2004	4.673.648	6.813.000	69%
2006	4.841.365	7.134.697	68%
2008	4.928.852	7.364.078	67%
2009	4.992.193	7.475.420	67%
Creixement			
1981-1991	0,6%	1,7%	
1991-2001	2,9%	4,7%	
2000-2009	15,3%	19,4%	
1981-2009	17,8%	25,5%	
Variació absoluta			
1981-2009	753.317	1.519.006	
2000-2009	663.746	1.213.421	

* Les dades de població a partir de l'any 2000 corresponen al padró continu.
Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) i elaboració pròpia.

En el període 2000-2009 la població de la regió ha crescut un 15,3%, per sota del creixement de Catalunya d'un 19,4%, respecte a la qual va guanyar pes fins a l'any 1991, any a partir del qual comença una lleugera disminució, tot i que encara es situa molt a prop del 70% (Taula 1.1 i Mapa 01).

Al llarg dels darrers cinquanta anys, el procés de poblament de la regió metropolitana de Barcelona ha travessat tres fases clarament diferenciades: un creixement intensiu entre 1950 i 1981, una redistribució sobre el territori en el període 1981-1996, i una represa del creixement fortament basat en la immigració estrangera (1996-2009). La primera de les etapes, que abastaria les dècades dels cinquanta, seixanta i setanta, es caracteritza per l'arribada d'importants contingents migratoris, procedents bàsicament de la resta d'Espanya, que van tendir a instal·lar-se a les àrees urbanes més densament poblades (especialment Barcelona) i, a partir d'aquí, als municipis més propers, tot buscant la major proximitat física a la ciutat en un context en què l'accessibilitat era força reduïda. És, doncs, una etapa de concentració, de creixement intensiu, en què el conjunt de la regió creix de l'ordre de 2,3 milions de persones, és a dir, més que duplica la seva població. També és una etapa en què el 68,3% d'aquest creixement es concentra a la ciutat de Barcelona i en els 26 municipis del seu entorn més proper², si bé altres nuclis com Sabadell, Terrassa, Mataró i, en general, els nuclis urbans més importants de la segona corona experimenten igualment guanys de població considerables. Es tracta, per tant, d'un creixement que, a més d'intensiu, tendeix a localitzar-se en els nuclis urbans més consolidats, és a dir, aquells situats en les àrees orogràficament més favorables i, per tant, millor dotades d'infraestructures de transport.

Aquesta etapa de creixement intensiu donarà pas, al llarg de les dècades dels anys vuitanta i bona part dels anys noranta, a una etapa d'estancament del nombre total d'habitants, que es manté lleugerament per sobre dels 4 milions al llarg d'aquests 15 anys. Aquesta aparent estabilitat, però, amaga uns forts moviments de redistribució interna de la població consistents, bàsicament, en la sortida d'importants contingents que al llarg de les dècades precedents s'havien concentrat a les àrees urbanes més densificades cap a àrees menys poblades de la primera i segona corona. Entre els factors que propicien aquests moviments destaca principalment la disponibilitat d'habitatge, a la qual cal sumar una sèrie de forces centrífugues, com ara un preu més reduït d'aquest habitatge, la recerca d'un entorn diferent per viure, etc., que potser existien de manera subjacent des de feia molts anys però que únicament es poden començar a manifestar lliurement gràcies als progressius increments d'accessibilitat.

En aquest escenari, els nuclis més densament poblats són els que perden un major nombre d'habitants en termes absoluts entre 1981 i 1996. Els cinc municipis més densos de la regió metropolitana, l'Hospitalet de Llobregat amb 238 habitants per hectàrea, Santa Coloma de Gramenet amb 201, Barcelona amb 175, Cornellà de Llobregat amb 131 i Badalona amb 108, encapçalen igualment les pèrdues de població més importants. Aquesta pèrdua d'habitants serà en benefici de municipis generalment mitjans i petits, que veuen incrementar els seus volums de població amb creixements relatius espectaculars: no és estrany trobar al Baix Maresme, al Vallès, a l'Ordal o al Garraf municipis que dupliquen o fins i tot tripliquen la seva població en aquests quinze anys.

En aquest procés, els àmbits més propers al continu urbà de Barcelona són els primers en rebre els efectes de les migracions internes. Aquestes migracions conformaran una onada expansiva que, seguint els increments d'accessibilitat, abastarà territoris progressivament més allunyats del centre del sistema metropolità. El creixement intensiu de les dècades precedents és reemplaçat, així, per un creixement extensiu sobre el territori.

A partir de finals dels anys noranta aquesta situació d'estabilitat global de la població metropolitana comença a canviar. Es mantenen en bona part els moviments de redistribució interna de la població, però dos elements contribueixen al creixement de la població metropolitana en termes absoluts: un de caire més conjuntural, com és el repunt de les taxes de natalitat i, un segon a més llarg termini i d'incidència major, com és l'arribada d'importants contingents migratoris, bàsicament extracomunitaris.

Així, els índexs de natalitat, que al llarg dels darrers anys havien mostrat nivells clarament descendents, comencen a mostrar un repunt, fet que permet obtenir creixements vegetatius positius. L'arribada a l'edat reproductiva de les generacions més plenes nascudes a les dècades dels seixanta i setanta, que havien retardat en relació amb els seus progenitors el moment de tenir fills, és, juntament amb un lleuger increment de la fecunditat (la taxa global de fecunditat general³ passa de 33,8 el 1996 a 44,5 el 2004), els elements fonamentals que expliquen aquest increment. Cal tenir present, però, que aquest repunt de la fecunditat amaga una tendència immediata a decreixer, ja que les generacions posteriors a la que el protagonitza mostren contingents de població

¹ Estimacions de població postcensals: a partir de la distribució de la població per sexe i edat que ofereix l'últim cens de població, es calcula la població postcensal per a l'any corresponent considerant el moviment natural i migratori enregistrat anualment i la seva distribució per sexe i edat.

² S'han considerat els 27 municipis que conformaven l'àmbit del Pla Comarcal de 1953.

³ La taxa global de fecunditat general és la relació entre el nombre de nascuts vius per cada 1.000 dones en edat fèrtil (entre 15 i 49 anys).

cada vegada més reduïts, de manera que encara que els seus índexs sintètics de fecunditat augmentessin, la fecunditat general seria més baixa.

Però el factor que caracteritza demogràficament aquesta darrera etapa és, sense cap dubte, l'arribada d'importants contingents migratoris, d'origen bàsicament extracomunitari. Només entre els anys 2000 i 2005, el nombre de ciutadans d'origen extracomunitari residents a la regió metropolitana de Barcelona ha passat de 87.923 a 461.365. Aquesta arribada ha comportat, lògicament, una recomposició de l'estructura social de la població, on el nombre d'immigrants extracomunitaris s'ha multiplicat per més de 5 en només quatre anys i ha passat de representar el 2% del total de població l'any 2001 al 9,7% el 2005. Aquest increment de la població extracomunitària és especialment important en tant que, per les seves característiques de procedència i per les condicions d'arribada, esdevé un col·lectiu que sovint presenta importants necessitats d'equipaments i serveis, entre els qual es troben, lògicament, l'habitatge o el transport⁴.

Amb tot, l'important volum de població d'origen estranger, juntament amb la recuperació del creixement natural, han provocat que l'època d'estancament demogràfic de la regió metropolitana es trenqui i doni com a resultat un creixement total que el fan passar dels 4.228.048 habitants l'any 1996 als 4.992.193 el 2009. És a dir, un creixement del 18% en aquests tretze anys i que, a més, ha mostrat una clara acceleració al llarg del darrer quinquenni.

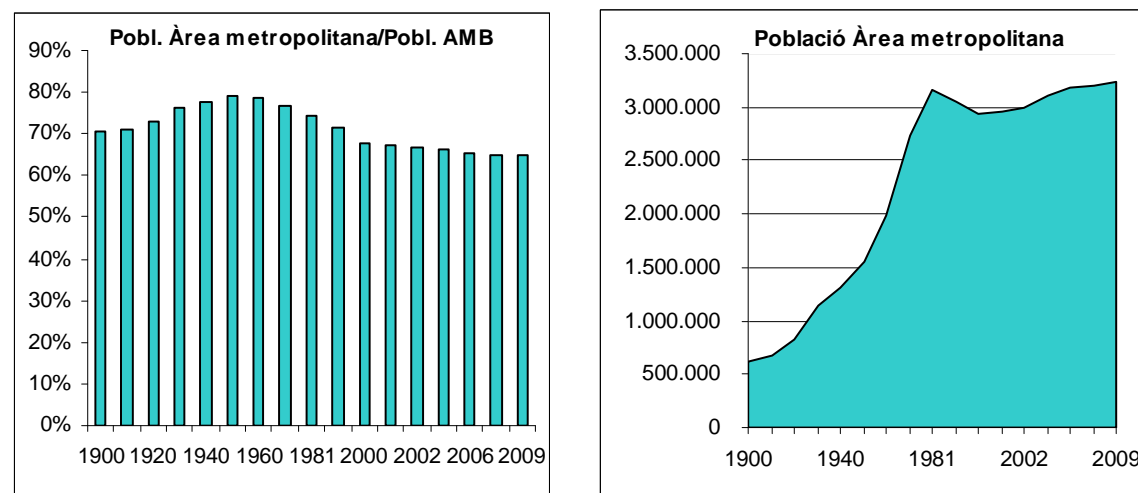
A continuació s'analitza quin ha estat el creixement de la població de la RMB per subàmbits fins a l'any 2009.

1.1.2. Àrea metropolitana i subàrees

L'àrea metropolitana de Barcelona està conformada pel municipi de Barcelona i les subàrees del Besòs, el Delta, el Llobregat continu, l'Ordal-Llobregat, i el Vallès-Collserola. L'any 2009 comptava amb 3.233.145 habitants, el 64,7% de la població de la regió metropolitana, i el 43,2% de tot Catalunya. Després d'un creixement negatiu des de l'any 1981, la població de l'àrea va començar a experimentar una petita recuperació en el quinquenni 1996-2001, que s'ha mantingut posteriorment. Els habitants a l'àrea metropolitana van arribar a un màxim l'any 1981 amb més de 3.154.000 habitants, any en què comencen a disminuir fins al 1996 quan inicien una recuperació, però sense arribar encara al nivell de començaments dels anys vuitanta, fet que només es produirà a partir del 2006 (Gràfic 1.1). Com es pot veure a la taula 1.2, l'any 2009 el nombre d'habitants del conjunt de l'àrea metropolitana ja superava el màxim del 1981.

La població de l'àrea ha anat perdent pes sobre el conjunt de la regió ja des dels anys seixanta i, una dècada més tard, sobre el total de la població catalana. Entre 1991 i 2001, es varen perdre més de 108.000 habitants a causa del comportament negatiu, i del pes sobre el total, de Barcelona ciutat i dels municipis més poblats com Badalona, Santa Coloma de Gramenet o l'Hospitalet de Llobregat. En canvi, municipis com Sant Cugat del Vallès, Castelldefels, Viladecans, o Cerdanyola del Vallès, varen experimentar una dinàmica demogràfica molt positiva.

Gràfic 1.1: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ. ÀREA METROPOLITANA (1900-2009)

En el període més recent, entre l'any 2000 i el 2009, la població de l'àrea metropolitana va tenir un creixement relatiu del 10,3%, que és el més baix de tota la regió i inferior a la mitjana que va ser del 15,3%. Només alguns municipis de la segona corona destaquen per tenir creixements superiors a la mitjana, com Corbera de Llobregat, Torrelles de Llobregat, Santa Coloma de Cervelló i Vallirana.

A continuació es fa un comentari més detallat de les subàrees territorials que componen l'àrea metropolitana, les dades de les quals es poden veure a la Taula 1.2 i als gràfics 1.2 i 1.3.

Taula 1.2: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ. ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (1900-2009)

Any	Barcelona	Besòs	Delta	Llobregat continu	Ordal-Llobregat	Vallès-Collserola	Total Àrea
1900	539.103	23.291	14.002	13.699	13.632	7.003	610.730
1910	588.762	25.913	14.425	16.509	14.193	7.747	667.549
1920	716.235	35.893	17.293	24.908	14.755	9.960	819.044
1930	958.723	60.296	26.735	53.644	18.513	18.411	1.136.322
1940	1.077.671	78.477	34.751	73.078	19.335	22.169	1.305.481
1950	1.276.675	89.149	36.758	96.521	20.389	26.077	1.545.569
1960	1.526.550	146.953	63.426	177.762	28.779	37.975	1.981.445
1970	1.741.979	301.324	151.595	393.538	51.455	91.441	2.731.332
1981	1.752.627	416.762	240.957	507.051	76.370	162.137	3.155.904
1991	1.643.542	397.988	266.116	479.871	87.698	179.834	3.055.049
2000*	1.496.266	372.491	294.546	448.540	113.249	205.475	2.930.567
2001	1.505.325	371.892	298.788	451.387	117.920	210.341	2.955.653
2002	1.527.190	373.470	305.058	456.508	123.856	216.797	3.002.879
2004	1.578.546	379.931	316.325	466.884	133.515	227.199	3.102.400
2006	1.605.602	389.893	325.328	468.545	142.572	242.069	3.174.009
2008	1.615.908	383.452	332.991	475.188	147.811	247.872	3.203.222
2009	1.621.537	390.885	336.211	481.179	149.969	253.364	3.233.145
Creixement							
1981-1991	-6,20%	-4,50%	10,40%	-5,40%	14,80%	10,90%	-3,20%
1991-2001	-8,40%	-6,60%	12,30%	-5,90%	34,30%	17,00%	-3,30%
2000-2009	8,37%	4,94%	14,15%	7,28%	32,42%	23,31%	10,32%
1981-2009	-7,48%	-6,21%	39,53%	-5,10%	96,37%	56,27%	2,45%
Variació absoluta							
1981-2009	-131.090	-25.877	95.254	-25.872	73.599	91.227	77.241
2000-2009	125.271	18.394	41.665	32.639	36.720	47.889	302.578

* Les dades de població a partir de l'any 2000 corresponen al padró continu.
Font: Idescat i elaboració pròpia.

⁴ Carrera i López (2006).

Barcelona

La població de Barcelona ciutat va ser de 1.621.537 habitants l'any 2009, el que representa un 32,5% del total de la RMB, i un 50% de l'àrea metropolitana. L'anàlisi de l'evolució demogràfica de la capital catalana des del 1900 mostra com el pes de la població de Barcelona dins la regió metropolitana s'ha anat reduint des dels anys 1950, quan la capital catalana va tenir un major pes demogràfic, un 65%, per anar disminuint posteriorment.

En termes absoluts, Barcelona va perdre gairebé 250.000 habitants en el període 1981-2001, és a dir, quasi un 15% de la seva població al 1981. Per quinquennis destaca el primer dels anys 1990, quan la pèrdua de població va ser del 8%, en canvi, entre 1996-2001 s'observa una important remuntada i la pèrdua de població es redueix a un 0,3%. Entre l'any 2000 i el 2009 la població de la ciutat comtal va créixer en unes 125.000 persones, xifra que representa un creixement relatiu del 8%.

Besòs

En aquesta subàrea la població l'any 2009 va ser de 90.885 habitants, fet que representa un 8% del total de la RMB. Dins del Besòs hi ha dos municipis que concentren el 87% de la població (Badalona i Santa Coloma de Gramenet), mentre que la resta tenen poblacions més reduïdes. Des de 1981, s'observa una disminució de la població amb una pèrdua fins al 2001 de 44.870 habitants, el que representa un 12% menys. El conjunt dels seus cinc municipis va guanyar pes dins de la regió metropolitana a partir del 1970, i s'arriba al seu màxim l'any 1981, quan representaven quasi el 10% del total, any a partir del qual comença una lenta disminució. Aquesta importància en la dècada dels setanta està relacionada amb el seu desenvolupament industrial i amb l'arribada d'immigrants de la resta d'Espanya.

L'evolució demogràfica en la dècada 1991-2001 dels municipis que formen la subàrea va ser diferent, i es pot distingir entre els més propers a Barcelona i aquells relativament més allunyats i que pertanyen a la comarca del Maresme. Així, Badalona, Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià del Besòs perderen població (Badalona, 9.731 habitants; Sant Adrià, 1.715; i Santa Coloma de Gramenet 17.074), mentre que Montgat i Tiana la varen veure augmentar en 1.137 i 1.287 habitants, respectivament. En el període més recent, entre 2000 i 2009, el Besòs guanya 18.349 habitants, un creixement relatiu del 5%, que segueix estant liderat pels dos municipis del Maresme.

Delta

La població del Delta l'any 2009 va ser de 336.211 habitants, que representa el 6,7% del total de la regió metropolitana, i els municipis de Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat concentren a prop del 50% del total de la subàrea. Durant els anys 1950 i 1960 es duplica la població, fenomen que es pot explicar per la primera onada d'immigració i l'explosió dels municipis industrials com Sant Boi de Llobregat, la població del qual creix un 150% en 10 anys. A partir de 1981, el Delta presenta una taxa de creixement de la població positiva, i fins al 2001 va guanyar 57.831 habitants, creixent en mitjana 3 vegades més que el conjunt de la regió metropolitana en aquests vint anys. Entre el 2000 i el 2009 la subàrea guanya quasi 40.000 habitants, el que suposa un creixement relatiu del 11,8%.

Per municipis, Castelldefels i Viladecans són els que van aprofitar més l'expansió de la subàrea entre 1981 i 2001, ja que concentren el 62% del total dels nous habitants. L'expansió més recent (2000-2009) fa que els municipis de Begues i Santa Coloma de Cervelló tinguin uns increments relatius superiors al 30%. El Prat de Llobregat, que perdia habitants des de 1991, com la majoria dels municipis de la primera corona metropolitana, té un creixement relatiu molt petit, del 0,7% entre 2000 i 2009.

Gràfic 1.2: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀREES (1900-2009)

Llobregat continu

Aquesta subàrea tenia l'any 2009 una població de 481.179 habitants, xifra que representa quasi un 10% de la població de la RMB. El municipi de l'Hospitalet de Llobregat suposava aquest mateix any el 53% de la població total del subàmbit, seguit per Cornellà de Llobregat, amb un 18%, i Esplugues de Llobregat i Sant Feliu de Llobregat amb xifres lleugerament per sota del 10%.

La població del Llobregat continu va disminuir en 38.506 persones entre els anys 1981 i 2006, el que representa una diferència relativa del -8,2%. En canvi, en el període més recent (2000-2009) s'ha revertit lleugerament la tendència amb un creixement del 1,3% que podria estar apuntant cap a una acceleració en la variació quinquennal de la població. Des dels anys seixanta, la població del Llobregat continu ha guanyat pes en relació amb el conjunt de la RMB, passant de representar el 7,1% l'any 1960 al 10% l'any 2009. Aquest procés té dues parts ben diferenciades, ja que primer el pes s'incrementà en les dècades dels anys seixanta i setanta fruit de l'acollida d'un important volum d'immigració, arribant gairebé a significar el 12% del total de la població de la RMB. A continuació, s'inicià una davallada a començaments dels anys vuitanta que sembla que s'ha estabilitzat en els darrers anys al voltant d'aquest 10%. Entre el 2000 i el 2009 es confirma el creixement moderat de la subàrea, amb una taxa del 1,3%.

Al Llobregat continu es poden identificar dos tipus de municipis, aquells que, com la RMB, han experimentat creixements de població positius en el decenni 1991-2001, i els que han vist com la seva població decreixia. El creixement més elevat s'ha donat a Sant Joan Despí, un 13%, mentre la caiguda més acusada ha tingut lloc a l'Hospitalet de Llobregat, amb una disminució del 11%. Una característica a destacar és que els tres municipis que tenien més població l'any 1991 han estat els que han perdut habitants, i és per això que el resultat global de la subàrea ha estat una davallada en el creixement relatiu. Aquestes tendències oposades han suposat també el començament d'un procés de cert reequilibri pel que fa a la distribució de la població dins de la subàrea. En termes absoluts, el municipi que més població va perdre en el període 1991-2001 va ser l'Hospitalet de Llobregat (30.098 habitants), i aquells que més la varen incrementar varen ser Sant Joan Despí (3.269) i Sant Feliu de Llobregat (2.995). En el període 2000-2009 el creixement també ha estat liderat pel municipi de Sant Joan Despí.

Ordal-Llobregat

L'any 2009 aquesta subàrea comptava amb 149.9694 habitants, un 3% del total de la regió metropolitana. Sant Andreu de la Barca, Sant Vicenç dels Horts i Molins de Rei compten amb més de 20.000 habitants i concentren més del 52% de la població de la subàrea. Tots els municipis han tingut una taxa de creixement positiva, i guanyaren en conjunt 66.202 persones entre els anys 1981 i 2006. Sense comptar la Palma de Cervelló, que es va constituir municipi independent de Cervelló el 1998, el municipi que va augmentar en proporció més la seva població va ser Corbera de Llobregat que va triplicar la seva població.

Durant les dècades dels anys seixanta i setanta, la població va augmentar d'una manera considerable (gairebé 23.000 habitants), fenomen que es pot explicar per la primera onada d'immigració procedent de la resta d'Espanya cap a municipis amb oferta de llocs de treball, sobretot industrials, com Sant Vicenç dels Horts (la població es multiplica per 3 entre 1960 i 1970), Molins de Rei, o fins i tot Sant Andreu de la Barca. Durant el període 1991-2001, la majoria dels municipis també van tenir una evolució molt positiva, especialment Sant Andreu de la Barca, Corbera de Llobregat i Castellbisbal, amb l'única excepció del Papiol que només va guanyar 108 habitants. El pes de la població de l'Ordal-Llobregat sobre el conjunt de la RMB es va mantenir fins a l'any 1981, en què va començar a créixer contínuament fins a situar-se en el 3% el 2009. Les dades més recents confirmen el creixement de la zona, que va ser del 24% en el període 2000-2009, el que suposa 36.720 persones en termes absoluts.

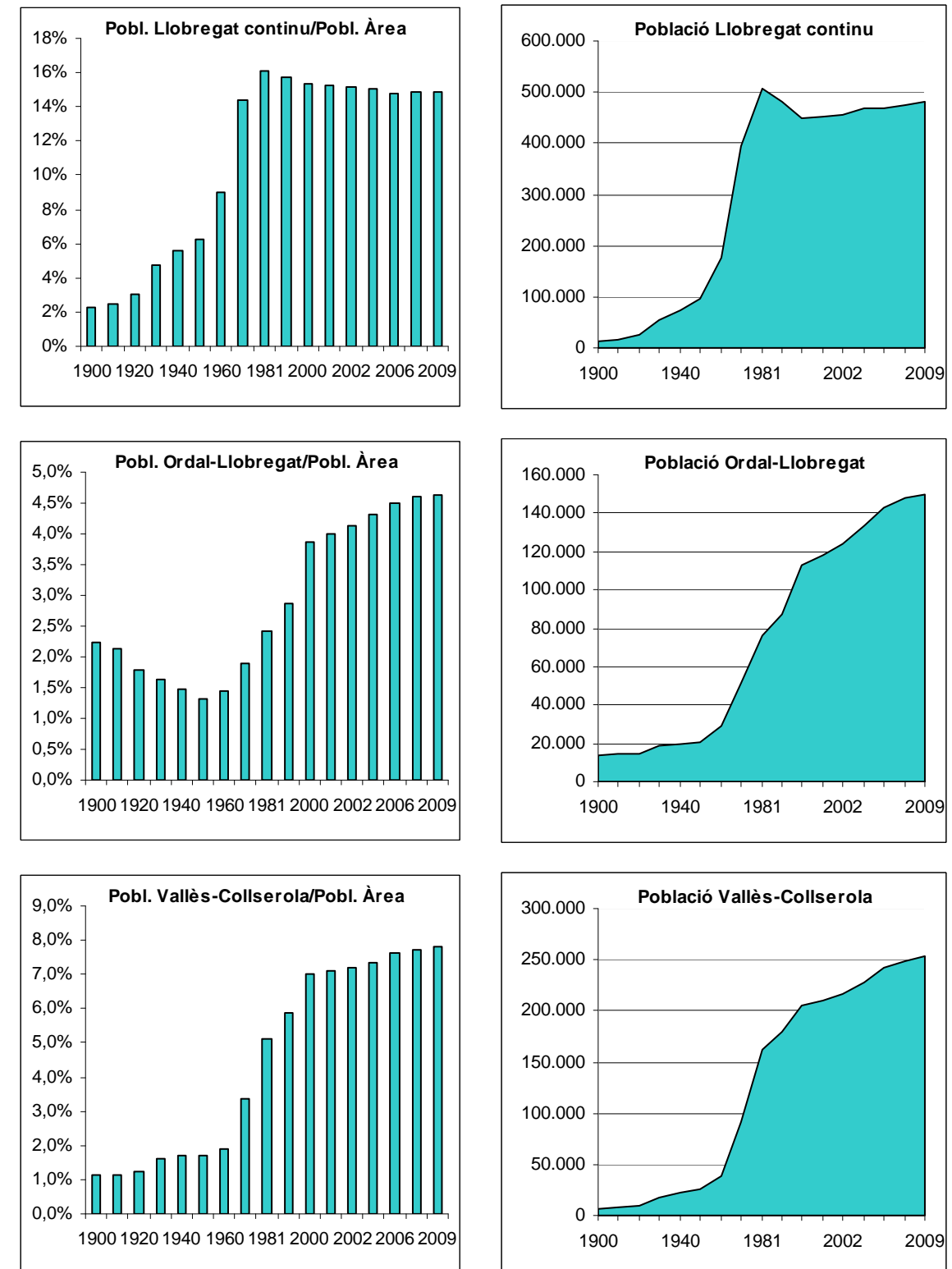
Vallès-Collserola

El Vallès-Collserola tenia l'any 2009 una població de 253.364 habitants, xifra que representava un 5% de la de la RMB. Els dos principals municipis, Sant Cugat de Vallès i Cerdanyola del Vallès, acumulen un 54% del total de la població de la subàrea (31% i 23% respectivament), mentre que Barberà del Vallès, Montcada i Reixac i Ripollet es situaven tots ells entre un 12% i un 15%. Els darrers quinquennis amb dades censals disponibles (1981-2001) han estat caracteritzats per una contínua acceleració en el creixement de la població, que ha assolit un creixement absolut de 47.889 persones entre 2000 i 2009, el que suposa un creixement relatiu del 19%.

Al Vallès-Collserola es poden identificar dos tipus de municipis segons el creixement relatiu de la població durant el període 1981-2006. Per una banda, aquells que han experimentat creixements positius i, per una altra, els que han vist com la seva població decreixia. El major creixement s'ha produït a Sant Cugat del Vallès, amb un increment del 140%, mentre la caiguda més important ha tingut lloc a Badia del Vallès, com a conseqüència de la segregació d'aquest municipi l'any 1992. El conjunt de la subàrea ha crescut al voltant d'un 49,3% per aquest

mateix període, xifra molt superior al 0,6% de l'àrea metropolitana. Entre 2000 i 2009 els municipis amb un creixement relatiu major han estat Sant Cugat i Ripollet, mentre que Badia del Vallès ha perdut 1.800 habitants.

Gràfic 1.3: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀREES (1900-2009)

1.1.3. Subàmbits

Sense tenir en compte l'àrea metropolitana, tots els subàmbits varen tenir un creixement de la població positiu en la dècada 1991-2001, el que fa que el conjunt de la regió guanyés més de 150.000 habitants en el mateix període, un 2,9% més. Dintre dels que més creixeren destaquen Arenys, l'Alt Maresme, el Garraf, Martorell, el Montseny i el Tenes-Besòs, amb creixements relatius de més del 28%, mentre que els que menys varen créixer en termes relatius són Sabadell (2,2%) i Mediona (11,5%). A continuació, es fa una breu descripció de l'evolució de la població a la resta de subàmbits i als municipis que els componen (Taula 1.3 i gràfics de l'1.4 a l'1.8).

Garraf

La població d'aquesta comarca l'any 2009 va ser de 143.066 habitants, un 2,8% del total de la regió metropolitana, presentant una taxa de creixement positiva en els darrers anys, i amb tres municipis principals, Vilanova i la Geltrú, Sitges i Sant Pere de Ribes, que concentren el 90% del total. El creixement de població més elevat es va donar durant la dècada dels anys 1960, amb un augment de més de 14.000 persones. En mitjana, la població del Garraf va créixer a un ritme superior al del conjunt de la regió, i s'arriba en el període 2000-2006 a un creixement del 28,7%. En el període 1981-2006, mentre la regió metropolitana creixia en un 14,2%, la comarca del Garraf creixia un 92,7%, el que suposa 64.033 persones més. El pes en termes d'habitants del subàmbit sobre el conjunt de la RMB es manté bastant igual des de mitjan dels anys noranta, amb més del 2% del total.

Tots els municipis del Garraf van créixer entre el 1991 i el 2001. El que presenta una taxa més baixa és Vilanova i la Geltrú amb un 18,2%, mentre Olivella, Cubelles i Canyelles dobren (i més) la seva població. En xifres absolutes, Sant Pere de Ribes va guanyar 9.472 habitants, seguit per Vilanova i la Geltrú, que és el municipi més poblat de tota la comarca (54.230 habitants el 2001). Les dades de creixement relatiu més recents, entre el 2000 i el 2009, mostren que aquest creixement continua i de manera accelerada, amb una taxa per al conjunt del subàmbit del 38%, on destaquen municipis com Canyelles, Cubelles i Olivella tots tres amb creixements superiors al 100%.

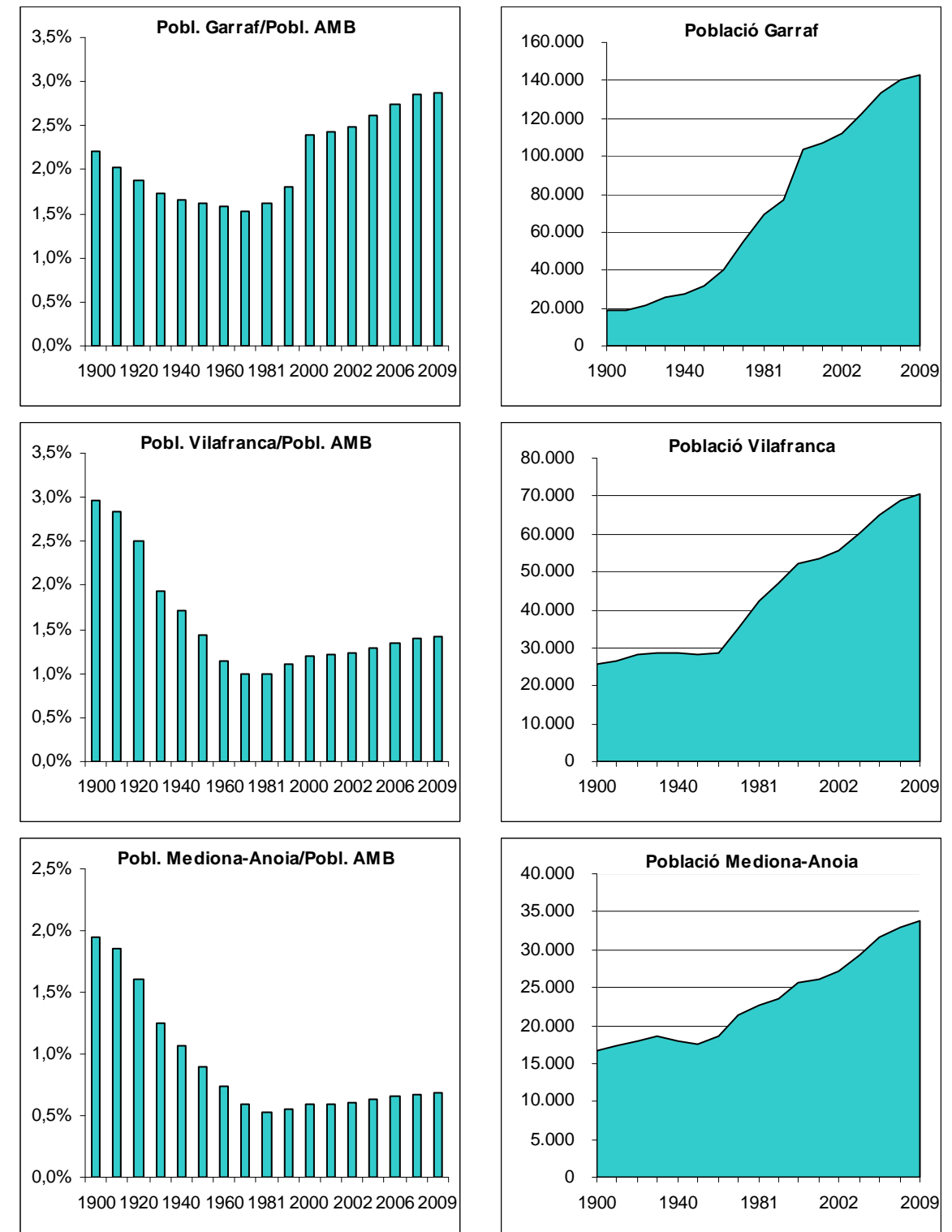
Vilafranca

Aquest subàmbit tenia 70.481 habitants l'any 2009 (dades del padró), xifra que representa l'1,4% del total metropolità. Per municipis, els habitants es distribueixen de manera desigual, ja que el municipi principal, Vilafranca del Penedès, acumula el 55% de la població. La resta de municipis presenten una grandària significativament menor, per sota els quatre mil habitants, amb l'excepció de Santa Margarida i els Monjos, que té gairebé 7.000 habitants. És a dir, es tracta d'un territori amb una distribució poblacional força uniforme si s'exceptua la ciutat de Vilafranca.

La població del subàmbit ha augmentat en 28.155 persones en el període 1981-2009, fet que representa un creixement relatiu del 67%. Durant aquests anys, el ritme de creixement per dècades de la població ha estat marcat per augments bastant per sobre del 10%, mentre que entre el 2000 i el 2009 l'increment ha estat del 35,5%, que confirma l'evolució positiva de la població d'aquest subàmbit, amb una taxa més del doble que la del conjunt de la regió.

La principal característica de l'evolució demogràfica de Vilafranca és que gairebé tots els seus municipis han experimentat creixements de població molt significatius en el període 1991-2001, la gran majoria per sobre de la mitjana de la RMB. L'augment més important ha tingut lloc a Olesa de Bonesvalls (136,2%), mentre que, en termes absoluts, els municipis que més població han guanyat en el mateix període han estat Vilafranca del Penedès (3.430 habitants), Santa Margarida i els Monjos (1.125) i Olèrdola (815). Avinyonet del Penedès i Castellví de la Marca han estat els únics municipis en perdre població, el primer un 38,4% en termes relatius i el segon un 0,3%. No obstant, en el període 2000-2006 aquests municipis recuperen població, Avinyonet del Penedès amb un creixement relatiu del 36% i Castellví de la Marca, del 11%. La resta de municipis continuen amb creixements relatius superiors a la mitjana de tota la regió metropolitana, destaquen sobretot els dels municipis més petits.

Gràfic 1.4: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀMBITS (1900-2009)

Mediona-Anoia

Aquest subàmbit tenia 33.872 habitants l'any 2009, el que representa menys de l'1% del total metropolità. Per municipis, destaca Sant Sadurní d'Anoia, que amb 12.237 habitants representa el 36% de la població del subàmbit. La resta de municipis tenen una grandària menor, des dels 1.041 del Pla del Penedès als 6.801 de Gelida, l'únic que supera el llindar dels 5.000 habitants.

La població del subàmbit ha augmentat en més de 11.000 persones entre el 1981 i el 2009, un creixement relatiu del 50,1%. Durant aquest període el ritme de creixement per dècades ha estat marcat per un augment important, que s'ha accelerat en el segon període (1991-2001) quan va ser del 11,5%, mentre que entre 1981 i 1991 només va ser del 4,1%. Les dades de l'evolució demogràfica relativa pel període 2000-2009 registren també una evolució positiva pel subàmbit, un 32,3%, taxa que és més del doble que la del conjunt metropolità (15%).

Per municipis el període 1991-2001 aboca resultats dispars: si bé la majoria han tingut creixements relatius positius, alguns molt elevats com Mediona (creixement del 45%) o Sant Llorenç d'Hortons (62%), també es troben aquells amb creixements negatius com el Pla del Penedès i Torrelavit (-7% i -9%, respectivament). En termes absoluts, però, aquests decreixements impliquen poca població: 69 persones al Pla del Penedès i 108 a Torrelavit. La ciutat més poblada, Sant Sadurní d'Anoia, ha crescut en aquest període bastant per sota de la mitjana del subàmbit (5,9%). Les dades pel període 2000-2006 mostren una recuperació de la població a tots els municipis, tot i que en alguns casos, com al Pla del Penedès, molt baixes (0,8%), mentre que Sant Sadurní creix més que en el període anterior (22%).

Martorell

L'any 2009 la població de Martorell era de 96.319 habitants, xifra que representava un 1,9% de la població de la RMB. Entre els tres municipis més poblats sumaven el 77% de la població total del subàmbit: Martorell acumulava el 27%, seguit d'Esparreguera i Olesa de Montserrat, tots dos al voltant del 20%. La població del subàmbit va créixer en 43.384 persones entre 1981 i 2006, el que representa una diferència relativa del 91%, amb un ritme de creixement quinquennal marcat per una contínua acceleració. Entre el 2000 i el 2009 el creixement relatiu del subàmbit ha estat del 33%, un dels més elevats de tots els subàmbits i superior a la mitjana metropolitana.

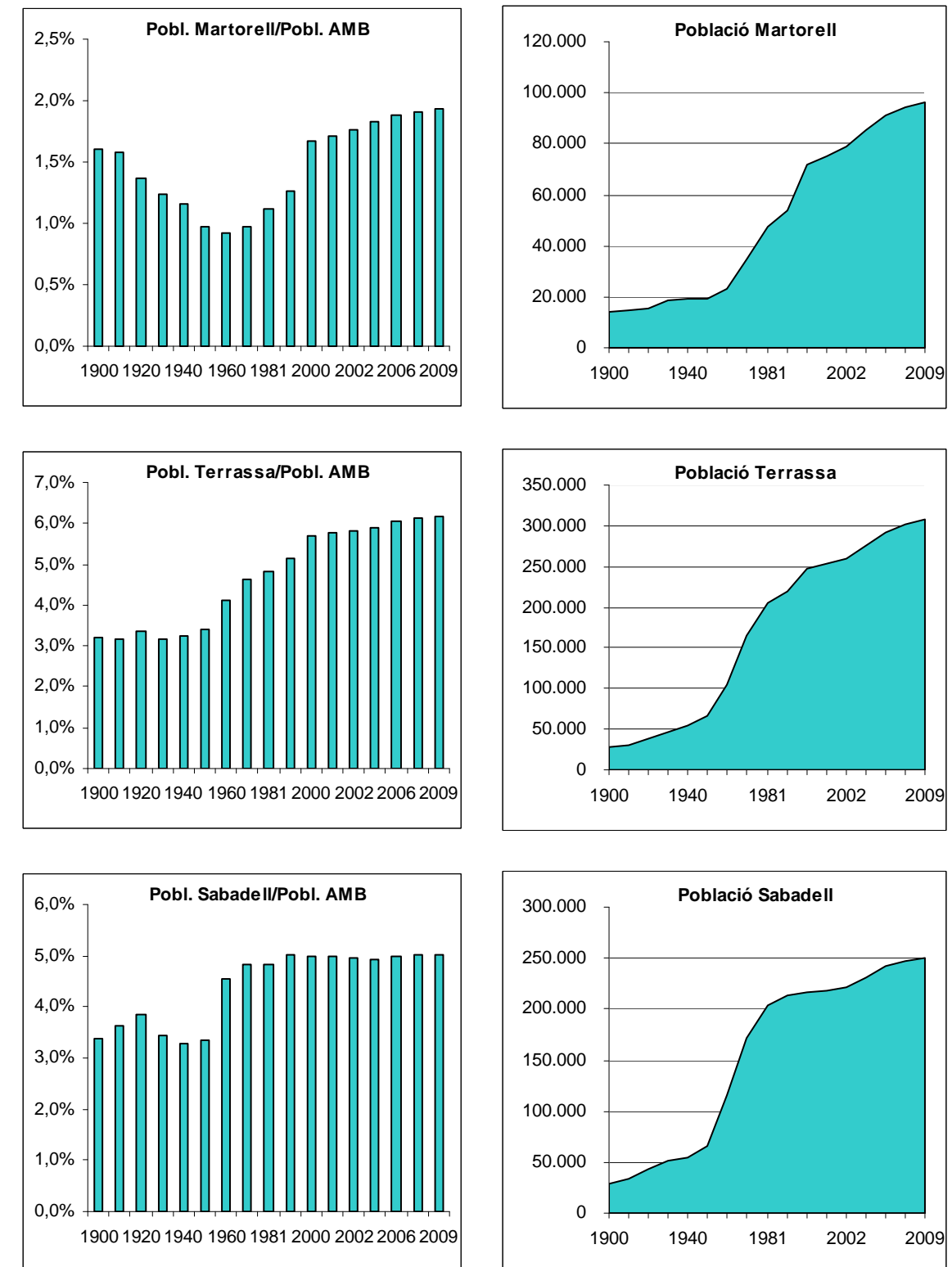
La principal característica de l'evolució demogràfica del subàmbit de Martorell és que tots els seus municipis varen experimentar creixements de població molt importants per al període 1991-2001. L'augment més gran va tenir lloc a Collbató, amb un increment del 126%, seguit de Sant Esteve Sesrovires, amb 105%, fet que ha portat aquests dos municipis a doblar la seva població en només deu anys. Una característica a destacar és que aquells municipis que tenien més població l'any 1991 han estat els que menys han crescut, i aquest procés ha premés un cert reequilibri pel que fa a la distribució de la població dins del subàmbit. En termes absoluts, el municipi que més població ha guanyat ha estat Martorell, amb 6.370 nous habitants, seguit d'Esparreguera (5.678) i Abrera (3.160). El creixement relatiu per municipis entre 2000 i 2009 sembla moderar-se lleument, tot i que en alguns casos, com Collbató, segueix sent molt elevat, al voltant del 90%.

Terrassa

El subàmbit de Terrassa l'any 2009 tenia 308.315 habitants distribuïts en 7 municipis, xifra que representa un 6% de la població de la RMB. Terrassa, amb 210.941 habitants, i Rubí, amb 72.987, són els dos municipis més poblats i concentren més d'un 90% de la població total del subàmbit, mentre que els restants municipis representen només el 8%. La població de Terrassa ha augmentat en 103.586 persones entre 1981 i 2009, un creixement total del 50,6%. Durant aquests anys, el ritme de creixement quinquennal de la població s'ha anat accelerant, i en el període 2000-2009 ha estat del 24,7%, gairebé deu punts superior al creixement de la RMB en conjunt, però menor que altres subàmbits propers com Martorell. Des dels anys 1960, la població de Terrassa ha guanyat pes en relació amb el conjunt de la RMB, i ha passat de representar el 4% l'any 1960 al 6% l'any 2009.

La principal característica de l'evolució demogràfica del subàmbit és que tots els seus municipis, en major o menor mesura, han tingut creixements de població positius. En calcular les mitjanes de creixement segons la grandària dels municipis, s'observa clarament que les taxes de creixement més elevades en el període 1991-2001 es van donar en els municipis més petits, de menys de 5.000 habitants (fins a un 268% a Vacarisses), i les més baixes en els municipis de més de 15.000 habitants. Per tant, en aquests anys s'ha redistribuït la població entre els diferents municipis amb un transvasament d'habitants dels més poblats cap als menys poblats. En termes absoluts, els municipis que més han augmentat la població en el període esmentat han estat Terrassa (15.712 habitants) i Rubí (10.754). En el període 2000-2006 el creixement relatiu més alt segueix concentrant-se en els municipis petits, mentre que a la resta es manté similar a la mitjana del subàmbit.

Gràfic 1.5: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀMBITS (1900-2009)

Taula 1.3: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀMBITS (1900-2006)

Any	Alt Maresme	Àrea metropolitana	Arenys	Baix Maresme	Garraf	Granollers-Congost	Martorell	Mataró	Mediona-Anoia	Montseny	Riera de Caldes	Sabadell	Tenes-Besòs	Terrassa	Vilafranca	Total RMB
1900	14.137	610.730	13.087	16.464	19.074	16.905	13.879	25.300	16.785	13.507	12.928	29.296	7.630	27.759	25.551	863.032
1910	15.323	667.549	13.806	17.316	18.920	18.212	14.849	26.606	17.409	14.667	13.998	34.126	8.628	29.613	26.650	937.672
1920	16.966	819.044	13.996	18.681	21.116	20.078	15.373	31.001	18.070	15.071	14.565	43.262	10.219	37.548	28.052	1.123.042
1930	20.529	1.136.322	15.615	19.508	25.642	24.222	18.413	36.029	18.627	16.228	15.860	51.237	12.937	47.047	28.693	1.486.909
1940	21.021	1.305.481	15.959	21.155	27.729	27.284	19.427	36.662	17.916	17.867	16.706	55.218	15.182	54.685	28.777	1.681.069
1950	20.898	1.545.569	16.953	21.095	31.593	29.434	19.023	39.724	17.544	17.457	16.195	65.436	15.260	66.291	28.190	1.950.662
1960	23.919	1.981.445	18.029	26.150	40.054	38.691	23.294	50.515	18.583	20.064	20.033	114.902	18.654	104.089	28.825	2.527.247
1970	35.693	2.731.332	21.958	40.341	54.764	70.574	34.507	84.355	21.313	26.099	35.912	171.869	37.262	164.781	35.205	3.565.965
1981	43.983	3.155.904	26.059	61.954	69.084	102.049	47.560	111.559	22.568	34.120	52.580	204.302	60.099	204.729	42.326	4.238.876
1991	51.530	3.055.049	28.425	80.184	76.915	117.361	54.068	120.993	23.491	39.533	60.962	213.994	76.895	218.650	47.227	4.265.277
2000	63.739	2.930.567	35.180	98.945	103.467	130.081	72.058	133.591	25.598	50.671	71.986	216.016	97.226	247.298	52.024	4.328.447
2001	66.670	2.955.653	36.535	100.687	107.147	133.719	75.341	137.427	26.197	52.678	73.467	218.780	99.811	252.786	53.515	4.390.413
2002	70.014	3.002.879	38.055	102.597	111.816	137.549	78.857	141.225	27.059	55.025	75.696	222.084	103.679	260.469	55.619	4.482.623
2004	76.740	3.102.400	40.488	105.408	122.229	144.939	85.188	148.304	29.334	60.176	82.178	230.961	109.099	276.094	60.110	4.673.648
2006	84.650	3.174.009	43.315	108.384	133.117	153.625	90.944	156.044	31.570	65.397	87.385	241.505	113.907	292.304	65.209	4.841.365
2008	89.094	3.203.222	45.266	109.270	140.412	159.698	94.345	159.327	32.991	69.695	92.705	247.390	117.644	302.035	68.767	4.928.852
2009	90.482	3.233.145	46.043	110.233	143.066	162.725	96.319	161.947	33.872	71.446	94.796	250.573	119.758	308.315	70.481	4.992.193
Creixement																
1981-1991	17,2%	-3,2%	9,1%	29,4%	11,3%	15,0%	13,7%	8,5%	4,1%	15,9%	15,9%	4,7%	27,9%	6,8%	11,6%	0,6%
1991-2001	29,4%	-3,3%	28,5%	25,6%	39,3%	13,9%	39,3%	13,6%	11,5%	33,3%	20,5%	2,2%	29,8%	15,6%	13,3%	2,9%
2000-2009	42,0%	10,3%	30,9%	11,4%	38,3%	25,1%	33,7%	21,2%	32,3%	41,0%	31,7%	16,0%	23,2%	24,7%	35,5%	15,3%
1981-2009	105,7%	2,4%	76,7%	77,9%	107,1%	59,5%	102,5%	45,2%	50,1%	109,4%	80,3%	22,6%	99,3%	50,6%	66,5%	17,8%
Variació absoluta																
1981-2009	46.499	77.241	19.984	48.279	73.982	60.676	48.759	50.388	11.304	37.326	42.216	46.271	59.659	103.586	28.155	753.317
2000-2009	26.743	302.578	10.863	11.288	39.599	32.644	24.261	28.356	8.274	20.775	22.810	34.557	22.532	61.017	18.457	663.746

*Les dades de població a partir de l'any 2000 corresponen al padró continu.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Sabadell

El subàmbit de Sabadell tenia l'any 2009 250.573 habitants, xifra que representa un 5% de la població de la RMB. El municipi de Sabadell concentrava aquell any el 82% del total, seguit per Castellar del Vallès que sumava un 9%. La població del subàmbit ha augmentat en 46.271 persones entre 1981 i 2009, el que suposa un increment del 22,6%, el més baix de tots els subàmbits després de l'àrea metropolitana. Durant aquest període el ritme de creixement per dècades mostra, però, una evolució negativa, ja que entre 1981 i 1991 va créixer més (un 4,7%) que en la dècada posterior (un 2,2%), de totes maneres, en el període 2000-2009 el creixement de la població del subàmbit ha tornat a recuperar ritme, amb una taxa del 16,0%, pràcticament la mateixa que en el total metropolità.

Fins als anys setanta la població de Sabadell ha crescut més que la del total metropolità, però aquesta tendència canvia en l'última dècada estudiada, si bé en una diferència molt petita. Pel que fa a l'evolució demogràfica dels seus municipis, s'ha de destacar que Sabadell és l'únic municipi que perd població (un 3% entre 1991 i 2001), mentre que la resta han tingut, en major o menor mesura, creixements de població positius, que per al període 1991-2001 varien entre un 5,4% i un 51,7%. Una altra particularitat es troba en el municipi més petit, Gallifa, el que més va créixer de tot el subàmbit, un 111,4%, tot i que aquest últim percentatge representa en termes absoluts només 98 persones. Cal destacar també el creixement, en termes absoluts, de Castellar del Vallès de 4.755 habitants. Entre 2000 i 2006 el municipi de Sabadell recupera població i passa a tenir un creixement del 9%, mentre que la resta de municipis registren creixements relatius inferiors als del període precedent, excepte a Sant Llorenç Savall, on resulta superior.

Riera de Caldes

La població de Riera de Caldes es va situar en les 94.796 persones l'any 2009, el que representa un 1,9% del total metropolità. Els municipis de Santa Perpètua de Mogoda i Caldes de Montbui concentren el major nombre de població (20.000 i 17.000 habitants, respectivament), i conjuntament suposen el 44% de la població d'aquest subàmbit. La Llagosta i Palau-solità i Plegamans constitueixen el segon grup en importància de població, al voltant dels 14.000 habitants cadascú, seguits per aquells municipis entre 8.000 i 7.000 habitants, com ara Polinyà o Sentmenat. Per últim, destaquen municipis petits de caire més rural com Castellcir i Sant Quirze Safaja (uns 600 habitants respectivament) i l'únic amb menys de 100 habitants de tota la regió metropolitana, Granera.

La població del subàmbit ha augmentat en quasi 42.216 persones entre 1981-2009, un creixement relatiu del 80,3%. El ritme de creixement d'aquest període s'ha anat accelerant, ja que en la dècada 1991-2001 va ser del 20,5%, mentre que en la dècada anterior (1981-1991) va ser una mica inferior (15,9%). En el període 2000-2009 el creixement relatiu de la població del subàmbit es situa en un 31,7%, el doble que la dada metropolitana, tot i que en termes absoluts l'augment suposa només 22.810 persones.

L'anàlisi del creixement relatiu de la població entre 1991-2001 assenyala que s'ha donat sobretot en municipis intermedis, com Polinyà i Palau-solità i Plegamans (tots dos un 52%), així com en alguns municipis petits (Castellcir amb un 64% i Sant Quirze Safaja amb un 67%), mentre que municipis grans com Santa Perpètua de la Mogoda creixen menys, al voltant del 20%. Entre 2000 i 2006, en canvi, els municipis que més havien crescut es moderen una mica, tot i que segueixen sent els de més creixement de tot el subàmbit.

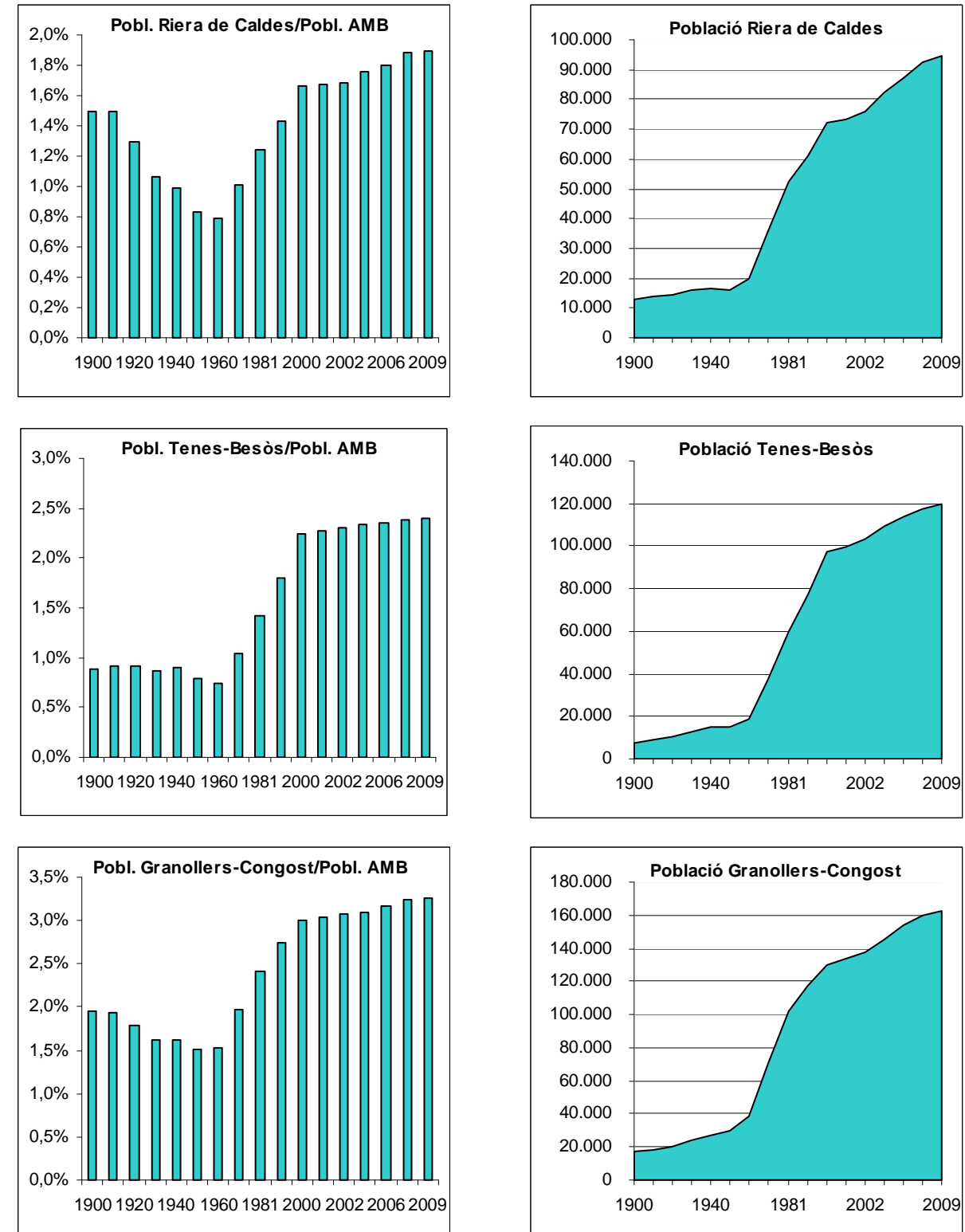
Tenes-Besòs

L'any 2009 aquest subàmbit metropolità tenia 119.758 habitants, un 2,4% del total de la RMB. Mollet del Vallès és el municipi més poblat de la zona, i concentra quasi bé el 45% de la població del subàmbit. Parets del Vallès i Lliça d'Amunt, amb uns 15.000 habitants cadascú, componen el segon grup més poblat, mentre que la resta de municipis es situa entre els 8.500 i els 5.000 habitants, exceptuant el municipi de Santa Maria de Martorelles, el més petit amb 850 habitants.

La població del Tenes-Besòs ha augmentat en quasi 60.000 persones entre 1981 i 2009, el que suposa un creixement proper al 100%, un dels més alts de tots els subàmbits metropolitans en aquest període. En aquests anys el creixement ha estat més o menys constant, ja que entre 1981-1991 i 1991-2001 no hi ha diferències significatives en el creixement relatiu total, que es situa a prop del 30%. En la dècada 1991-2001, cal remarcar l'augment de població de Lliça d'Amunt i Bigues i Riells, que ha estat superior al 110%. Lliça de Vall i Martorelles, en canvi, destaquen pel contrari, ja que el primer ha disminuït la seva població i el segon ha crescut per sota de l'1%. En el període 2000-2009 la població va augmentar en gairebé 22.600 persones en termes absoluts, que suposa un 23% de creixement relatiu, per sobre doncs de la dada metropolitana. Per municipis, Bigues i Riells,

Lliça d'Amunt i Santa Eulàlia de Ronçana estan per sobre del creixement relatiu mitjà del subàmbit, amb taxes superiors al 30%.

Gràfic 1.6: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀMBITS (1900-2009)

Granollers-Congost

L'any 2009 el subàmbit de Granollers-Congost comptava amb 162.725 habitants, representant un 3,2% del total metropolità. La capital del Vallès Oriental, Granollers, concentra el 37% de la població del subàmbit, i és de lluny el municipi més poblat (60.658 habitants). El grup més nombrós de municipis tenen entre 7.000 i 17.000 habitants, com ara Canovelles, les Franqueses (proper als 18.000) o Montmeló (amb més de 8.000). La resta de municipis són menors, alguns amb menys de 400 habitants com Tagamanent.

En el període 1981-2006 la població de Granollers-Congost va augmentar en més de 51.000 persones, un creixement relatiu del 50,5%, per sobre de la mitjana metropolitana. L'evolució demogràfica per dècades dins d'aquests anys mostra un creixement més o menys constant entre el 14% i el 15%. En la dècada 1991-2001 tots els municipis, excepte Canovelles, han tingut una evolució demogràfica positiva, i destaca el creixement del 135,2% de Vallromanes, un dels municipis petits del subàmbit, mentre que Granollers ha estat dels que ha crescut menys, un 2,4%.

Entre el 2000 i el 2009 el creixement relatiu del subàmbit s'ha situat en el 25,1%, gairebé de punta per sobre de la mitjana de la RMB. Vilanova del Vallès i Vallromanes, municipis entre 1.000 i 2.000, habitants són els que han mostrat una evolució més favorable en aquest període.

Montseny

Els catorze municipis que formen aquest subàmbit varen sumar 71.446 habitants l'any 2009, el que suposa un 1,4% del total de la regió metropolitana. Cardedeu i Sant Celoni són els municipis amb major població, al voltant dels 16.500 habitants, seguits per Llinars del Vallès i Santa Maria de Palautordera que es situen a l'entorn dels 9.000 habitants. La resta de municipis són molt més petits, oscil·lant entre els 4.000 de Sant Pere de Vilamajor i els 319 del Montseny.

Entre 1981 i 2009, la població del subàmbit ha tingut un creixement relatiu molt considerable de quasi el 110%, el que suposa 37.326 habitants més, i és un dels creixements més elevats de tota la regió metropolitana. Si s'observa l'evolució demogràfica en dues dècades consecutives dins d'aquest període, es comprova que el creixement del subàmbit ha tingut lloc especialment durant els últims anys, ja que si entre 1981-1991 el creixement relatiu del Montseny va ser de 15,9%, entre 1991 i 2001 s'eleva al 33,3%. De fet, el subàmbit ja havia tingut aquest creixement durant les dècades de 1960 i 1970, suposant la dècada 1981-1991 una excepció en aquest creixement constant des de mitjan segle XX. En el període 2000-2009 el creixement relatiu del subàmbit és del 41%, molt per sobre de la mitjana metropolitana i un dels més alts de la RMB.

Per municipis, s'observa que tots ells tenen creixements positius entre 1991 i 2001, mentre que en el període anterior alguns varen perdre població. En tot cas, en l'última dècada estudiada els municipis al voltant dels 1.000-2.000 habitants són els que més han crescut (entre un 145% i un 90%), mentre que municipis més grans creixen menys com, per exemple, Sant Celoni amb un 6,2%. S'ha de destacar, però, que els municipis més grans ja havien crescut molt en dècades anteriors. Entre 2000 i 2006 destaca el creixement de Vallgorguina (un 52%) i de Sant Antoni Vilamajor (48%).

Alt Maresme

Els sis municipis d'aquest subàmbit sumaven 90.482 habitants l'any 2009, un 1,8% del total de la regió metropolitana. La majoria dels municipis d'aquest subàmbit (quatre de sis) tenen una població entre 15.000 i 26.000 habitants, el més gran n'és Pineda de Mar. Tres d'aquest municipis són costaners (Calella, Pineda de Mar i Malgrat de Mar), mentre que Tordera és un municipi d'interior, el més gran en superfície del subàmbit.

La població del subàmbit va tenir el seu pic de creixement entre 1960 i 1970, quan va quasi doblar-se, tot i que en les dècades posteriors ha crescut entre el 17% i el 30%. En els 25 anys que van del 1981 al 2006 el creixement ha estat del 92,5%, molt per sobre de la mitjana metropolitana, un creixement accentuat sobretot en la dècada 1991-2001, quan va ser del 29,4%. El creixement relatiu de l'Alt Maresme en el període 2000-2009 és del 42,0%, un dels més alts del conjunt metropolità i superior a la mitjana.

Per municipis, destaca entre 1991-2001 el creixement dels petits com Santa Susanna, que ha més que doblat la seva població (112,8%), o Palafolls, amb un creixement relatiu del 85,7%, mentre que la resta de municipis costaners i Tordera creixen al voltant del 25%. Entre 2000 i 2009 Santa Susanna i Palafolls són els municipis que han tingut un creixement relatiu major, superior al 60%, seguits per Tordera amb un 56%.

l'augment es modera en els municipis que més havien crescut, per exemple Santa Susanna creix un 54% i Palafolls un 44%, mentre que a la resta de municipis es registren creixements superiors als del període anterior.

Gràfic 1.7: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀMBITS (1900-2009)

Arenys

La seva població l'any 2009 va ser de 46.043, el que suposa menys de l'1% del total metropolità. Per municipis, els habitants es distribueixen de manera desigual: dos municipis, Canet de Mar i Arenys de Mar, concentren més de la meitat (63%) de la població del subàmbit, amb 13.548 i 14.627 habitants, respectivament. Arenys de Munt els segueix amb 8.190 habitants, mentre que els altres tres municipis tenen poblacions molt menors, els dos municipis d'interior (Sant Iscle de Vallalta i Sant Cebrià de Vallalta) entre 1.000 i 3.000 habitants i el costaner Sant Pol de Mar, 5.102 habitants.

La població d'aquest subàmbit ha crescut de manera positiva des de 1900, si bé ha estat a partir dels anys 60 quan aquest creixement s'ha accelerat. En el període 1981-2006, Arenys va tenir un creixement relatiu del 66,2%, molt per sobre del 14,2% del total metropolità. En aquests anys el creixement s'ha concentrat sobretot en la última dècada (1991-2001), amb un creixement del 28,5%, mentre que a l'anterior va ser bastant inferior (9%). En el període 2000-2009 el creixement relatiu del subàmbit és del 31%, superior doncs a la mitjana metropolitana, però menor que el creixement del seu subàmbit veí, Alt Maresme.

Per municipis, el creixement entre 1991-2001 s'ha concentrat sobretot en els petits i d'interior, com Sant Iscle de Vallalta (84%) o Sant Cebrià de Vallalta (122%), mentre que municipis costaners i més grans com Arenys de Mar o Sant Pol de Mar també creixen, però en menor mesura. Entre 2000 i 2009 el creixement es modera tot i que es reparteix de manera similar, és a dir, amb un creixement més alt als municipis més petits.

Mataró

Aquest subàmbit tenia 161.947 habitants l'any 2009, xifra que representa un 3,2% de la població de la RMB. El municipi de Mataró concentra aquell any el 75% del total del subàmbit, seguit per Argentona (7,2%) i Sant Andreu de Llavaneres (6,3%). La població del subàmbit va augmentar en 44.485 persones entre 1981 i 2006, el que representa un augment del 40%.

La principal característica de l'evolució demogràfica del subàmbit de Mataró és que tots els seus municipis, en major o menor mesura, han tingut creixements de població positius. Els que més varen créixer en termes relatius (entre 1991 i 2001) són Dosrius (155%) i Sant Vicenç de Montalt (140%), seguits per Sant Andreu de Llavaneres (87%), i és Mataró el que menys ho va fer (5%). En termes absoluts, però, els municipis que més varen augmentar la seva població en el període esmentat van ser Mataró, en 4.848 habitants, i Sant Andreu de Llavaneres, en 3.650 nous veïns.

En el període 2000-2009 el creixement relatiu del subàmbit ha estat del 21,2%, lleugerament superior a la mitjana metropolitana. Un dels municipis, Dosrius, segueix sent el que experimenta un major creixement (73%), tot i que en termes absoluts suposa només un creixement de 2.091 persones, seguit per Sant Vicenç de Montalt amb un 68,8% de creixement relatiu.

Baix Maresme

La població l'any 2009 va ser de 110.233 habitants, el que representa un 2,2% del total de la RMB. Els tres municipis costaners del subàmbit (el Masnou, Premià de Mar i Vilassar de Mar), són els que concentren la majoria de la població, ja que es situen al voltant dels 20.000 habitants i en conjunt representen el 63% del total. Els cinc municipis interiors tenen poblacions inferiors, destacant per una banda Premià de Dalt, Alella i Vilassar de Dalt, que tenen entre vuit i nou mil habitants, i de l'altra, Teià i Cabrils amb una mica més de 5.000 habitants.

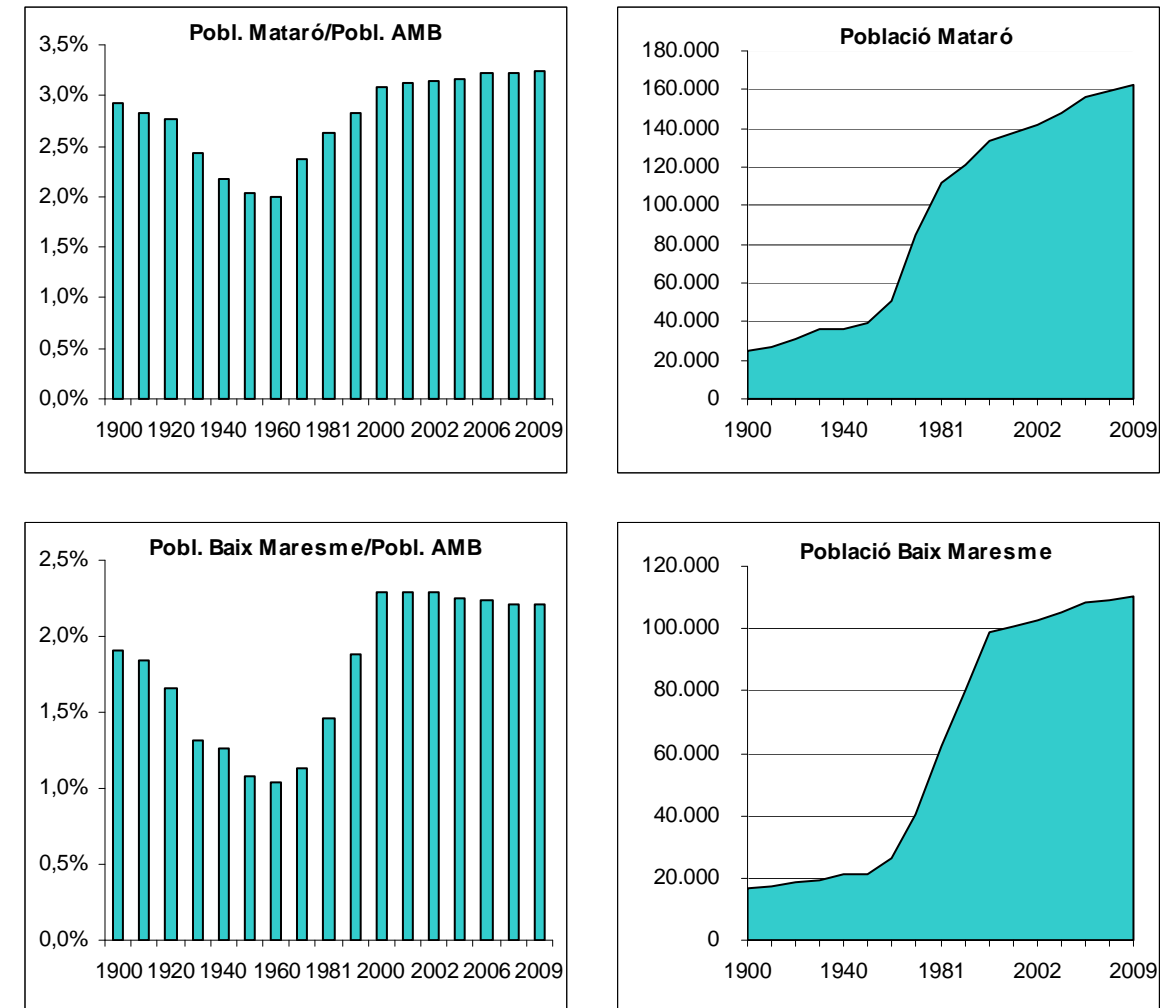
L'evolució de la població del subàmbit des de 1900 presenta un resultat positiu per a tots els municipis. En termes absoluts, la població del Baix Maresme ha augmentat en 46.430 habitants en el període 1981-2006, el que representa un creixement relatiu del 75%, molt superior al de la regió metropolitana en conjunt. El pes del subàmbit a la RMB ha fluctuat lleugerament des del 1900, disminuint des d'aquell any fins al 1960 i experimentant una remuntada a partir dels anys 70. El creixement relatiu d'aquest subàmbit entre 2000 i 2009 va ser d'un 18,7%.

Per municipis, Cabrils ha tingut el creixement més important en la dècada 1991-2001, amb una taxa del 76%, mentre Teià, Vilassar de Mar i Premià de Dalt també creixen a un ritme bastant elevat al voltant del 40%. Per últim, Premià de Mar, el Masnou, Vilassar de Dalt i Alella, han tingut un creixement inferior (entre el 16% i el 23%). L'anàlisi dels creixements per quinquennis destapa més diferències entre municipis. Així, n'hi ha que han passat d'un augment molt reduït en els primers anys de la dècada dels vuitanta a increments propers o superiors

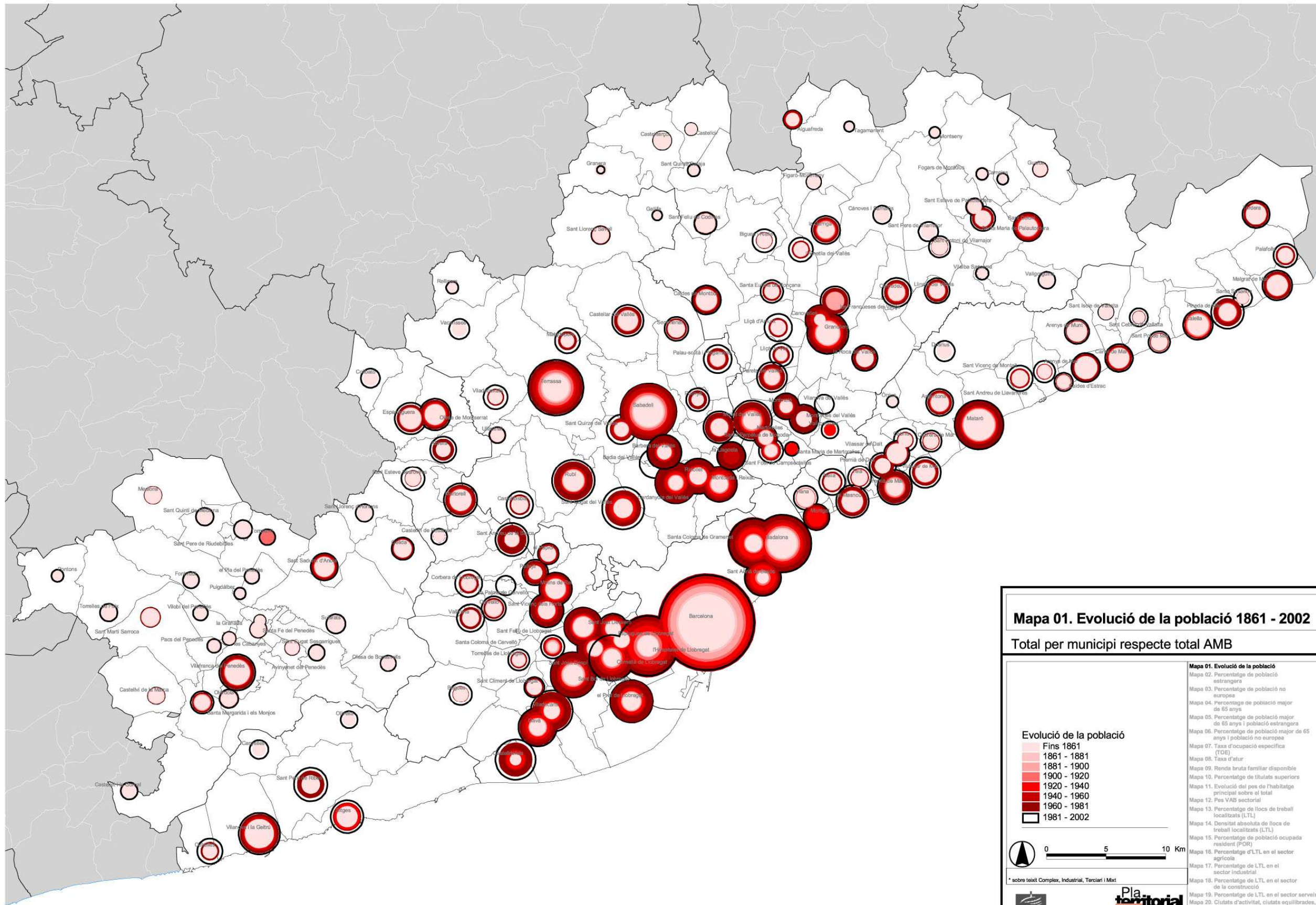
al 10%, com és el cas de Premià de Mar i, especialment, de Premià de Dalt. En canvi, el Masnou va créixer de manera continuada a partir del període 1986-1991, però ha patit una desacceleració entre 1996 i 2001, període en el qual la seva població va augmentar només un 2%.

En el període més recent, 2000-2009, la tendència segueix la del període anterior, amb el creixement de Cabrils (48,4%) molt superior a la mitjana del subàmbit i, al contrari, el Masnou és dels municipis que creix menys (5,8%).

Gràfic 1.8: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER SUBÀMBITS (1900-2009)

Mapa 01. Evolució de la població 1861 - 2002

Total per municipi respecte total AMB

Evolució de la població

- Fins 1861
- 1861 - 1881
- 1881 - 1900
- 1900 - 1920
- 1920 - 1940
- 1940 - 1960
- 1960 - 1981
- 1981 - 2002

0 5 10 Km

Mapa 01. Evolució de la població

- Mapa 02. Percentatge de població estrangera
- Mapa 03. Percentatge de població no europea
- Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
- Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
- Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
- Mapa 07. Tauxa d'ocupació específica (TOE)
- Mapa 08. Tauxa d'atur
- Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
- Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
- Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
- Mapa 12. Pes VAB sectorial
- Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
- Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
- Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
- Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
- Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
- Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
- Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Pla territorial metropolitana de Barcelona

iEi

1.2. Components del creixement demogràfic

1.2.1. Regió metropolitana

El creixement de la RMB per als tres períodes considerats (Taula 1.4), ha estat bastant dispar, ja que en el primer quinquenni (1986-1991) la població en termes absoluts creix en 34.895 habitants, en el segon (1991-1996) disminueix més que l'augment que s'havia donat a l'anterior (-36.374 habitants) i, finalment, en el tercer (1996-2001) hi ha un augment espectacular de més de 4 vegades el creixement absolut del primer quinquenni (162.342 habitants). L'evolució de la població des de la meitat de la dècada dels anys vuitanta fins a la meitat de la dècada dels anys noranta, s'ha caracteritzat per un saldo positiu del creixement natural i un saldo migratori negatiu. En canvi, per al període 1996-2001 la situació canvia i la gran contribució al creixement de la població ve donada pel saldo migratori, que representa el 85% del creixement total.

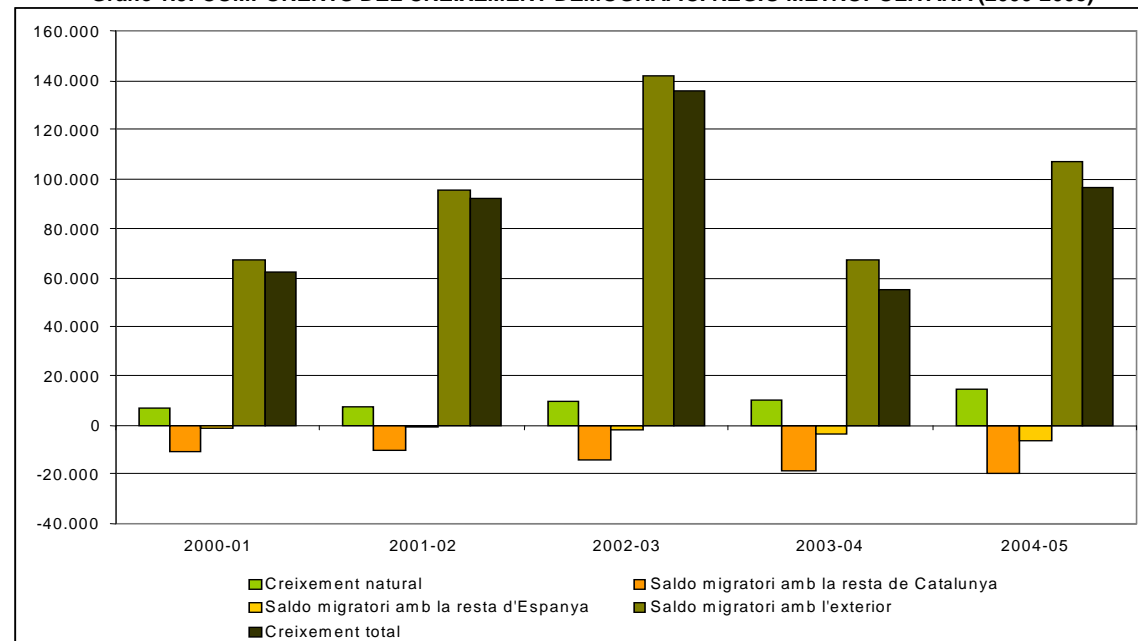
Taula 1.4: COMPONENTS DEL CREIXEMENT DEMOGRÀFIC. RMB (1986-2001)

Creixement natural		Saldo migratori	Creixement total
Naixements	Defuncions		
626.111	548.559		
77.552		83.311	160.863
Pes s/ total			
1986-1991	106%	-6%	100%
1991-1996	44%	-144%	-100%
1996-2001	15%	85%	100%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Pel que fa a una evolució més recent de la composició del creixement de la població (2000-2005), es pot observar un augment continuat del saldo natural, una major variabilitat en el saldo migratori amb l'exterior, que després de créixer notòriament fins al 2003 pateix una davallada el 2004 per recuperar-se el 2005, i un saldo migratori negatiu i creixent tant amb la resta d'Espanya com amb la resta de Catalunya (Gràfic 1.9).

Gràfic 1.9: COMPONENTS DEL CREIXEMENT DEMOGRÀFIC. REGIÓ METROPOLITANA (2000-2005)

1.2.2. Àrea metropolitana i subàrees

En el període 1996-2001, el creixement demogràfic a l'àrea metropolitana ha estat degut sobretot a un saldo migratori positiu de més de 15.000 persones, responsable del 91% del creixement total de la població de l'àrea en aquests anys, ja que el component natural va comportar un augment de només 1.400 persones. En el període més recent, del 2000 al 2005, es manté la tendència d'un creixement de la població marcat per un saldo migratori molt superior al creixement natural.

A continuació, es fa una breu descripció dels components del creixement de la població de les subàrees que componen l'àrea metropolitana (Taula 1.5).

TAULA 1.5: COMPONENTS DEL CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ. ÀREA METROPOLITANA (2000-2005)

Subàrees	Creixement natural 2000-2005			Saldo migratori	Creixement total	Percentatge sobre el total	
	Naixements	Defuncions	Creixement natural			Creixement natural	Saldo migratori
Barcelona	83.921	99.703	-15.782	125.118	109.336	-14,4%	114,4%
Besòs	23.991	17.332	6.659	10.743	17.402	38,3%	61,7%
Delta	22.486	12.287	10.199	20.583	30.782	33,1%	66,9%
Llobregat continu	26.664	21.441	5.223	14.782	20.005	26,1%	73,9%
Ordal-Llobregat	10.741	5.145	5.596	23.727	29.323	19,1%	80,9%
Vallès-Collserola	17.006	7.724	9.282	27.312	36.594	25,4%	74,6%
Total Àrea	184.809	163.632	21.177	222.265	243.442	8,7%	91,3%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Barcelona

Pel període 2000-2005 s'observa com el creixement natural de Barcelona ciutat és encara negatiu, però està àmpliament compensat pel saldo migratori que és de més de 125.000 persones, la major part de les quals provenen de l'estranger. La població de la capital catalana ha patit en els últims anys un fort moviment emigratori de tipus intern, que no ha estat totalment compensat per la immigració estrangera que sí ha ajudat, però, a frenar la pèrdua d'habitants que patia la ciutat. Sense aquest component migratori provinent de fora de l'estat espanyol l'evolució de la població barcelonina hauria estat negativa, mentre que amb aquest moviment remunta lleugerament a partir del 1996.

Besòs

En aquesta subàrea el creixement demogràfic total en el període 1996-2001 ha estat negatiu, a causa tant d'un creixement natural molt baix com d'un saldo migratori negatiu. Per municipis es confirma el creixement de Montgat i Tiana, per causa sobretot d'un creixement migratori positiu que supera el creixement natural, mentre que a la resta de municipis el saldo migratori ha estat negatiu. Aquesta tendència a la pèrdua de població ha canviat en el període més recent, ja que entre 2000 i 2005 el creixement del Besòs va estar marcat per un saldo positiu tant del component vegetatiu com del migratori.

El Besòs és una subàrea que, si bé en general ha patit una reducció dràstica de població des de la desindustrialització, conté diferències significatives entre els seus municipis. D'una banda, aquells tradicionalment industrials i d'acollida d'immigració de la resta de l'estat espanyol, que suporten una important pèrdua de població (Badalona, Sant Adrià del Besòs i Santa Coloma de Gramenet), i de l'altra Montgat i Tiana, municipis relativament més allunyats de Barcelona i que han tingut un augment considerable de població, no tant per l'arribada d'immigració estrangera, tot i que s'ha produït, sinó perquè han esdevingut nous centres residencials de la població emigrada des de Barcelona.

Delta

El creixement de la subàrea del Delta en el període 1996-2001 es deu a un major saldo migratori que natural. No obstant, la diferència entre ambdós components del creixement és molt inferior a les que es donen en altres àrees i en el conjunt de la regió metropolitana. Des de l'any 1986, la proporció del creixement demogràfic a causa dels moviments migratoris es va mantenir al voltant del 57% del creixement total. Entre 2000 i 2005 el saldo migratori

positiu continua explicant el creixement demogràfic de la població del Delta, tot i que el creixement natural suposa un 33% del total. Per municipis, el Prat de Llobregat i Sant Boi de Llobregat tenen un saldo migratori negatiu, que no ha estat compensat en els darrers anys per un saldo natural positiu, el que fa que aquests dos municipis perdin població.

Llobregat continu

El retrocés demogràfic que fins l'any 2001 ha experimentat aquesta subàrea s'explica, majoritàriament, per un saldo migratori negatiu. Especialment dolent va ser el quinquenni 1991-1996, amb una pèrdua de població motivada per moviments migratoris clarament superior als 20.000 habitants. La tendència a la pèrdua de població ha, però, disminuït en el període més recent, ja que entre 2000 i 2005 aquesta subàrea ha tingut un saldo migratori positiu que explica el 74% del creixement, i un creixement vegetatiu que, tot i ser baix, és més alt que en períodes anteriors. Una anàlisi de la realitat municipal permet comprovar que han estat Esplugues de Llobregat, Cornellà de Llobregat i, especialment, l'Hospitalet de Llobregat els més afectats pels saldos migratoris negatius.

Ordal-Llobregat

Des de l'any 1986, la proporció del creixement demogràfic causats pels moviments migratoris és superior al creixement natural en aquesta subàrea. L'arribada de nous habitants provinents, majoritàriament, de dins de l'àrea metropolitana, va arribar al seu màxim durant el període 1991-1997, fenomen que sembla alentir-se en els últims anys. El municipi del Papiol, en canvi, té un saldo migratori negatiu que, en no ser compensat per un saldo natural positiu, ha fet que perdi població els últims anys. Entre 2000 i 2005 es confirma la tendència d'un creixement demogràfic per caus d'un saldo migratori positiu i més elevat que el natural, que és un dels més baixos de l'àrea metropolitana.

Vallès Collserola

El creixement natural continua mantenint un paper important en l'expansió demogràfica del Vallès-Collserola, sobretot si es compara amb altres àrees, ja que aquest component representa encara un 38% del creixement total de la població en el període 1996-2001, enfront del 62% restant aportat per les migracions. L'evolució quinquennal de tots dos components parteix d'una situació d'equilibri en el període 1986-1991, que es trenca en favor del saldo migratori els següents cinc anys, quan fins a quatre de cada cinc nous habitants eren fruit del saldo migratori. Entre 2000 i 2005, en canvi, el percentatge de creixement demogràfic que es pot atribuir al creixement vegetatiu (25,4%) és menor que en èpoques anteriors. Es denota, així, una importància creixent del saldo migratori.

L'anàlisi municipal permet identificar nuclis amb comportaments molt diferenciats. Per una banda, hi ha municipis com Barberà del Vallès i Ripollet en els quals l'augment de població es segueix recolzant en el creixement natural, mentre que Sant Cugat del Vallès es situa a l'altre extrem. Cal esmentar que aquesta subàrea encara no ha assolit la dependència de l'arribada d'habitants per créixer que es dona a la majoria de subàmbits de la RMB.

1.2.3 Subàmbits

Dels quinze subàmbits en què s'ha dividit la regió metropolitana, a sis d'ells el component migratori explica més del 90% del creixement de la població entre els anys 2000 i 2005. La resta de subàmbits es troba per sobre del 80% excepció feta del Baix Maresme i el Tenes-Besòs, on el saldo vegetatiu suposa al voltant del 25% de l'evolució demogràfica (Taula 1.6).

Taula 1.6: COMPONENTS DEL CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ. SUBÀMBITS (2000-2005)

Subàmbits	Creixement natural 2000-2005			Saldo migratori	Creixement total	Percentatge sobre el total	
	Naixements	Defuncions	Creixement natural			Creixement natural	Saldo migratori
Alt Maresme	5.029	3.811	1.218	19.693	20.911	5,8%	94,2%
Àrea metropolitana	184.809	163.632	21.177	222.265	243.442	8,7%	91,3%
Arenys	2.627	2.254	373	7.762	8.135	4,6%	95,4%
Baix Maresme	6.845	4.483	2.362	7.077	9.439	25,0%	75,0%
Garraf	8.224	5.676	2.548	27.102	29.650	8,6%	91,4%
Granollers-Congost	10.433	5.867	4.566	18.978	23.544	19,4%	80,6%
Martorell	6.896	3.282	3.614	15.272	18.886	19,1%	80,9%
Mataró	10.375	6.367	4.008	18.445	22.453	17,9%	82,1%
Mediona-Anoia	1.931	1.671	260	5.712	5.972	4,4%	95,6%
Montseny	4.262	2.499	1.763	12.963	14.726	12,0%	88,0%
Riera de Caldes	5.967	3.168	2.799	12.600	15.399	18,2%	81,8%
Sabadell	15.407	11.037	4.370	21.119	25.489	17,1%	82,9%
Tenes-Besòs	8.192	3.975	4.217	12.464	16.681	25,3%	74,7%
Terrassa	20.599	11.995	8.604	36.402	45.006	19,1%	80,9%
Vilafranca	4.196	3.049	1.147	12.038	13.185	8,7%	91,3%
Regió metropolitana	295.792	232.766	63.026	449.892	512.918	12,3%	87,7%

Font: Idescat i elaboració pròpia

Garraf

La població de la comarca té un creixement absolut positiu que prové, gairebé en la seva totalitat, del saldo migratori. La part corresponent a les migracions representa en el període 2000-2005 el 91% del creixement total, un pes que ha augmentat considerablement des de finals dels anys 80, quan representava un 85%. La dada del període més recent és, però, lleugerament més baixa que l'observada entre 1996-2001, quan va ser del 93%.

La proximitat amb Barcelona, la millora de les infraestructures viàries i ferroviàries, i les dificultats creixents per allotjar-se en el centre de l'àrea metropolitana han fet de la comarca del Garraf un dels llocs més apreciats per instal·lar-se. Per municipis, Cubelles i Vilanova i la Geltrú tenen el pes més elevat del saldo migratori com a factor determinant del creixement. En canvi, els municipis de l'interior, com Olivella o Sant Pere de Ribes, tenen un pes del saldo vegetatiu bastant elevat en comparació amb els municipis de la costa.

Vilafranca

Vilafranca té una composició del creixement demogràfic marcada per un saldo migratori que supera de lluny el natural. Entre 2000 i 2005 els moviments migratoris expliquen el 91% del creixement total, el que representa l'arribada de quasi 450.000 nous habitants. Tot i ser elevada, aquesta dada és inferior a la registrada en el període 1996-2001, quan el saldo migratori va representar el 97% del creixement total de la població. Cal destacar que gran part dels immigrants que s'instal·len al subàmbit provenen, cada cop més, de la resta del món. Per municipis, Vilafranca del Penedès és el que perd més població catalana entre 2000 i 2005 i en guanya molt més d'estrangera que la resta.

Mediona-Anoia

La immigració és el component que explica en major mesura el creixement demogràfic d'aquest subàmbit, ja que representa un 95% l'evolució de la població en el període 2000-2005, la xifra més elevada de tots els subàmbits metropolitans. Aquesta dada, però, és inferior a la registrada en el quinquenni anterior (1996-2001) quan el saldo migratori va constituir l'única font de creixement del subàmbit, contrarestant, fins i tot, un creixement natural negatiu.

La majoria dels municipis del subàmbit presenten pesos de la immigració per sobre del 80% pel quinquenni 1996-2001, i aquesta immigració compensa creixements naturals negatius en set dels nou municipis. Aquest és el cas, per exemple, de Mediona, Sant Llorenç d'Hortons i Subirats, entre d'altres, municipis tots ells amb un saldo vegetatiu negatiu. Sant Sadurn d'Anoia i Gelida són els únics municipis que, el període 2000-2005, registren un pes del saldo migratori en el creixement demogràfic inferior al 100% (90 i 88%, respectivament), mentre que a la

resta de municipis segueix la tendència apuntada en el quinquenni anterior, on el saldo migratori positiu compensava els creixements naturals negatius.

Martorell

Un 89% del creixement de la població en el període 1996-2001 a Martorell ve explicat pel component migratori, que va tenir el seu punt culminant durant el quinquenni 1991-1996 per a continuació patir un lleuger retrocés que el situà en xifres similars a les de finals dels anys vuitanta. Tots els municipis del subàmbit presenten pesos de la immigració per sobre del 80% pel quinquenni 1996-2001. Menció especial mereix el cas de Collbató on 970 dels prop de 1.000 nous habitants provenien de la immigració, la qual cosa va permetre al municipi un creixement demogràfic del 55% durant aquests cinc anys.

En el període més recent (2000-2005) s'observa com l'aportació del saldo migratori ha disminuït lleugerament per situar-se en un 81%. Per municipis, Collbató continua sent el que presenta un saldo migratori més elevat, un 89%, tot i que inferior al període anterior, mentre que la resta de municipis es mantenen en posicions similars, i és Martorell el que registra un pes del creixement natural més elevat, del 26%, superior doncs a la mitjana del subàmbit.

Terrassa

El creixement demogràfic de Terrassa és conseqüència de la immigració, que explica un 81% del creixement de la població en el període 2000-2005, xifra superior a la del quinquenni anterior (77%). A més a més, l'evolució d'aquest pes ha estat a l'alça, ja que el del creixement natural ha disminuït considerablement en les últimes dècades, passant de representar un 92% en el quinquenni 1986-1991 al 19% de l'últim quinquenni considerat. Pel que fa als municipis del subàmbit, es produeixen certes diferències ja que mentre a Rellinars, Vacarisses i Ullastrell, la immigració representa més del 90% del creixement total del període 1996-2001, a Rubí, Matadepera i Terrassa, en canvi, no arriba al 80%.

Sabadell

Aquest és un dels pocs subàmbits on l'expansió demogràfica del període 1996-2001 s'explica en major mesura pel creixement natural que per la immigració, ja que el primer component representa un 55% de l'augment total de la població en el període. Tot i així, l'evolució del pes de la immigració en l'evolució demogràfica ha estat a l'alça, i arriba a suposar en el període 2000-2005 un 82,9% del creixement total de població del subàmbit. Per aquest últim període l'anàlisi per municipis presenta alguns matisos: mentre que als municipis petits, com ara Gallifa i Sant Llorenç Savall, la immigració compensa amb escreix el decreixement del saldo natural, a d'altres municipis el saldo migratori es redueix al 80% com, per exemple, a Castellar del Vallès.

Riera de Caldes

El creixement d'aquest subàmbit s'explica principalment pel saldo migratori, que representa el 81,8% del creixement total del període 2000-2005, la mateixa xifra que es donava en el quinquenni 1996-2001. L'anàlisi municipal permet identificar que Santa Perpètua de Mogoda, el municipi més poblat del subàmbit, com el que té una major participació del creixement vegetatiu en el creixement total de la població del període 2000-2005, amb un 46,7%. Per a la resta de municipis el creixement vegetatiu explica menys del 22% i, en els casos de Castellcir, Castellterçol i la Granera és negatiu, el que és compensat per la immigració, i s'assoleix així un creixement positiu de la població d'aquestes municipis.

Tenes-Besòs

Si s'analitza la composició del creixement de la població del Tenes-Besòs s'observa que ve explicat principalment pel saldo migratori, que representa el 74,7% del creixement total per al període 2000-2005. Cal destacar que aquesta és la xifra més baixa de tots els subàmbits metropolitans, i que ha perdut importància en relació a la corresponent al quinquenni anterior (1996-2001), quan va ser del 81%.

En l'àmbit municipal destaca que a Mollet del Vallès, la ciutat més poblada del Tenes-Besòs, el pes del creixement vegetatiu per al període 2000-2005 és superior a la mitjana del subàmbit, amb un 41,8%. A tots els municipis el pes del saldo migratori explica més del 50% del creixement total, amb casos com Sant Fost de Campsentelles en què aquest percentatge s'eleva al 92,9%. Tanmateix, a cap municipi el creixement vegetatiu resulta negatiu i a Martorelles explica gairebé la meitat del creixement total, mentre que a Parets del Vallès el pes del creixement vegetatiu també és significatiu, suposa un 34% del creixement total.

Granollers-Congost

Amb l'arribada de 18.978 nous habitants de fora del subàmbit en el període 2000-2005, la població de Granollers-Congost va augmentar en unes 23.544 persones, i representa la part del creixement pels moviments migratoris, el 80,6% del total. Cal notar que aquest percentatge ha crescut des del període 1996-2001 quan era del 76,9%.

Entre 2000 i 2005, la part del creixement vegetatiu en l'evolució de la població de Montmeló arriba al 49,2%, el més alt de tots els municipis. Percentatges inferiors es troben a Montornès del Vallès i Granollers, amb un creixement vegetatiu que explica el 28,7% i el 24% de l'evolució de la població, respectivament. A la resta de municipis el creixement migratori representa més del 80% de l'evolució demogràfica i, fins i tot, és superior al 100% en el cas de Figaró-Montmany (134,5%) i Aiguafreda (102,7%), on el saldo vegetatiu ha estat negatiu.

Montseny

En el darrer període d'estudi (2000-2005), el Montseny va guanyar 14.726 nous habitants, el 12% dels quals corresponen al saldo vegetatiu. Per tant, el saldo migratori representa el 88% del creixement demogràfic del subàmbit, és a dir, gairebé 13.000 persones s'hi van instal·lar durant aquest mateix període.

A escala municipal, a Vilalba Sasserra és on té més pes el creixement vegetatiu com a factor de l'evolució demogràfica en el període més recent (23,6%). Després, en un grup de sis municipis (Campins, Cardedeu, Fogars de Montclús, Llinars del Vallès, Sant Pere de Vilamajor i Santa Maria Palautordera) el pes del creixement vegetatiu es situa entre el 17,8% i 13,2%, mentre que el municipi de Montseny ha tingut un saldo vegetatiu negatiu que no ha pogut ser compensat pels moviments migratoris, tot i que només ha perdut 2 habitants en valors absoluts.

Alt Maresme

El creixement demogràfic del subàmbit de l'Alt Maresme està explicat quasi en la seva totalitat pel component migratori, fet que no ha canviat des de 1996 fins ara, i s'hi produeix fins i tot un lleuger augment. Així, tant en el període 1996-2001, com en el més recent 2000-2006, el saldo migratori representa més del 90% del creixement total (un 93,6% en el primer quinquenni i un 94,2% en el segon). Aquest és un dels subàmbits de tota la RMB amb un pes més elevat de la immigració en el seu creixement demogràfic, de la qual només un 56% té origen dins de la mateixa regió metropolitana.

El municipi de Calella destaca per ser el que té un pes més elevat de la immigració en el seu creixement, la qual serveix de fet per compensar un creixement natural negatiu en els dos quinquennis estudiats (un -2,8% entre 1996 i 2001 i un -0,5% entre 2000-2006). Els municipis petits (com Santa Susanna i Tordera) varen tenir un pes lleugerament més elevat del saldo migratori en el quinquenni 1996-2001 que en el més actual, i en tots dos casos es tracta d'immigració interna, és a dir, població que s'ha desplaçat dins de la mateixa regió (en tots dos municipis la migració metropolitana representa més del 70% del total del saldo migratori).

Arenys

Entre 2000 i 2005 aquest subàmbit va créixer gràcies a un saldo migratori positiu que suposà el 95% del creixement total, i es tracta, a més, del segon percentatge més elevat de tota la regió metropolitana, però només dues dècimes inferior al de Mediona-Anoia. Tot i això, el pes del saldo migratori en el creixement demogràfic ha disminuït respecte al període anterior (1996-2001) quan va ser quasi del 99%. L'origen d'aquesta immigració és metropolitana en la seva majoria, ja que del saldo migratori total, un 65% és d'aquest tipus.

Per municipis, són els costaners d'Arenys de Mar i Canet de Mar els que tenen un pes més elevat del saldo migratori, i són en el cas d'Arenys de Mar l'únic responsable del creixement demogràfic, ja que contraresta un creixement vegetatiu negatiu del -8,5% (en el període 2000-2005). Sant Iscle de Vallalta és el municipi on el creixement vegetatiu és més important (un 15% sobre el total), tot i que, com la resta de municipis petits del subàmbit, ha vist reduir lleugerament el pes del saldo migratori en el període més recent (2000-2005) respecte a l'anterior (1996-2001).

Mataró

L'expansió demogràfica de Mataró s'explica, en bona part, per la immigració més que pel creixement natural, ja que el primer component representava un 78% del creixement total de la població en el període 1996-2001. L'evolució del pes de la immigració en l'explicació del creixement quinquennal ha estat a l'alça, i ha passat de representar el 39% en el període 1986-1991 al 82% en el període 2000-2005.

Pel que fa als municipis, mentre que a Mataró i a Òrrius el pes del saldo migratori en el creixement total no arriba al 70%, a Dosrius i a Sant Andreu de Llavaneres representa més del 85% del creixement total del període 1996-2001. Entre 2000 i 2005 Òrrius passa a tenir un 102% del seu creixement explicat pel saldo migratori positiu, seguit per Caldes d'Estrac. Per contra, Mataró és el municipi amb un creixement vegetatiu més elevat, del 20%, junt amb Cabrera de Mar i Argentonà.

Baix Alt Maresme

El creixement del Baix Alt Maresme s'explica sobretot gràcies a un saldo migratori positiu, que pel període 1996-2001 suposa quasi el 80% del creixement demogràfic. Tot i així, aquest pes ha disminuït respecte dècades anteriors, i ha augmentat el pes del creixement natural. Per municipis, es poden destacar dos casos diferenciats i oposats entre si: d'una banda Alella que té un saldo de creixement natural negatiu i, de l'altra, el Masnou, amb un saldo migratori negatiu. En el període més recent, entre 2000 i 2005 el saldo migratori ha disminuït lleugerament respecte a èpoques anteriors, i passa a representar el 75%, fet que indica doncs que el creixement natural està en expansió com a factor explicatiu del creixement demogràfic.

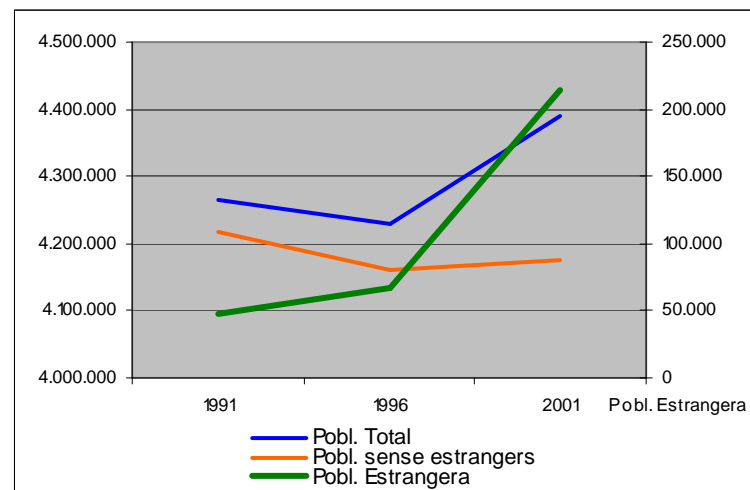
1.3. Anàlisi dels moviments migratoris

1.3.1. Regió metropolitana

El creixement de la població de la regió metropolitana sense incloure els immigrants estrangers és molt més lent que quan se'ls hi inclou, el que corrobora que el factor que caracteritza l'evolució demogràfica de la RMB en els últims anys és l'arribada d'importants contingents migratoris, d'origen bàsicament de fora de la Unió Europea (UE). Així, en el període 2000-2005, la immigració exterior ha estat la principal responsable del creixement de la població metropolitana, amb l'arribada de més de 400.000 persones (Gràfic 1.10).

Si es miren els fluxos d'immigració, es pot observar com han canviat significativament els llocs d'origen des dels anys noranta, augmentant el pes relatiu dels immigrants que vénen d'Àfrica i disminuint el dels immigrants de la resta de la UE. Per exemple, la població de la UE l'any 1990, representava el 29% del flux d'immigració total, mentre que l'any 2005, representa solament un 9%. Cal esmentar l'existència d'un problema d'informació estadístic important, ja que existeix un significatiu nombre d'immigrants per als quals "no consta" l'origen, segons les dades de l'Idescat (31% per a l'any 2005). És molt probable que la gran majoria d'aquests immigrants vinguin del continent africà, i així s'explica el baix percentatge d'aquest contingent d'immigració per a l'any 2005 (11%).

Gràfic 1.10: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ TOTAL I ESTRANGERA REGIÓ METROPOLITANA

Tots els municipis metropolitans veuen incrementar en aquest període el seu volum d'immigrants estrangers, els quals tendeixen a mostrar unes pautes de localització similars a les de la població total. Cal esmentar, però, que també s'ha donat una disminució de la concentració en alguns municipis, especialment a Barcelona però també a Mataró, on la taxa d'increment de població no europea ha estat inferior a la mitjana de la regió, en contrast amb

l'augment dels municipis del seu entorn més proper (Badalona, Cornellà, l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet) i també de les principals capitals vallesanes (Sabadell, Terrassa, Rubí o Granollers), municipis tots ells, que han vist augmentar el pes de la seva població no europea sobre el conjunt de la regió metropolitana entre 2001 i 2005.

La gran majoria de municipis metropolitans ha vist reduir els seus desequilibris en la localització de la població estrangera (d'origen extraeuropeu) al llarg dels darrers cinc anys. Aquest fet, juntament amb la tendència a l'equilibri intern de pràcticament totes les grans ciutats i capitals metropolitanas, permet parlar d'una tendència general de la població no europea a repartir-se de manera més homogènia a l'interior dels municipis, desmentint d'aquesta manera les interpretacions del fenomen migratori en clau de segregació territorial.

Tot i així, cal fixar-se especialment en un nombre important de municipis vallesans (Cerdanyola del Vallès, Rubí, Montcada i Reixac, Mollet del Vallès) i del Baix Llobregat (Castellbisbal, Abrera, Molins de Rei, el Papiol) de grandària poblacional considerable i protagonistes de processos de creixement demogràfic destacats al llarg d'aquest període, que sí que han incrementat la concentració de la població immigrant. Igualment, requereixen especial atenció municipis com les Franqueses del Vallès, Montornès del Vallès, o Santa Perpètua de Mogoda que, tot i mostrar ja un elevat índex de concentració l'any 2001, l'han incrementat encara més al llarg d'aquests quatre anys.

Per contra, alguns municipis amb un nivell de concentració alt l'any 2001 han tendit cap a un repartiment més homogeni en aquest període. Tal seria el cas de Barcelona, Badalona o Santa Coloma de Gramenet al Barcelonès; de Terrassa, Sant Cugat del Vallès, Sant Quirze del Vallès o els municipis de la Riera de Caldes al Vallès; de Mataró i els municipis del Baix i Alt Maresme; i de Martorell, Vallirana, Begues i el conjunt del delta del Llobregat.

D'altra banda, en el període 2000-2005, els moviments migratoris interns de la regió metropolitana provoquen una redistribució de la població que consisteix bàsicament en el transvasament des dels municipis més grans (de més de 100.000 habitants) als mitjans (entre 10.000 i 50.000 habitants) i petits (de menys de 10.000 habitants), i on els nuclis intermedis (entre 50.000 i 100.000 habitants) tenen creixements molt moderats. Aquests fluxos s'estructuren, bàsicament, a partir de la sortida des de Barcelona i el seu entorn urbà més proper cap a municipis de la primera i, sobretot, segona corona metropolitanas. La major part de municipis metropolitans, i especialment els més centrals, presenten un saldo negatiu amb la resta de Catalunya i d'Espanya, mentre la pràctica totalitat dels municipis catalans mostren un saldo migratori positiu amb la regió metropolitana, i només algunes àrees de Lleida i Tarragona presenten també un saldo negatiu.

En els Mapes 02 i 03 es mostra la distribució d'aquesta immigració en el territori de la RMB l'any 2001 per seccions censals. Com es pot veure, els municipis que concentren un percentatge superior de població estrangera sobre el total de població són, en general, les capitals comarcals i les ciutats més poblades, especialment les de la costa de l'Alt Maresme i les del Vallès Occidental. Cal assenyalar també la importància de la població no catalana a la majoria de municipis del Garraf (Canyelles, Olivella, Sant Pere de Ribes i Sitges), així com a Castelldefels, l'Ametlla del Vallès i Santa Margarida i els Monjos, que tenen gairebé un 6% de la població nascuda a l'estranger.

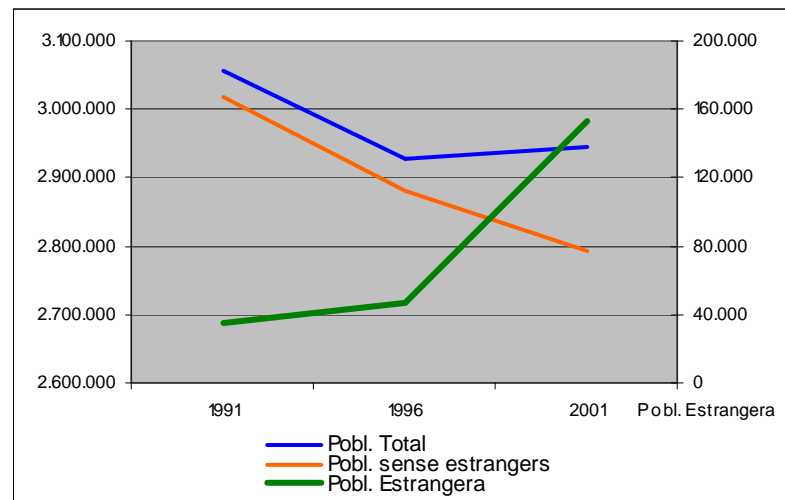
En el cas de la població estrangera provinent de fora d'Europa, la distribució en l'espai resulta una mica diferent. Primer, cal notar que pel que fa a Barcelona la població no europea no està tant estesa per tota la ciutat, desapareixent la seva importància en els barris de la part alta de la ciutat on la majoria d'estrangers residents són comunitaris. Aquest fet es repeteix a certs municipis, com ara Sant Cugat del Vallès, Sitges i Castelldefels. En canvi, els municipis de l'Alt Maresme continuen situant-se en els percentatges més alts, indicant que els immigrants en aquestes ciutats són majoritàriament extracomunitaris.

1.3.2. Àrea metropolitana i subàrees

Com s'ha comentat anteriorment, el pes del saldo migratori de l'àrea metropolitana com a explicació del creixement demogràfic ha estat molt elevat en els últims quinquennis, quan l'arribada de població estrangera ha compensat l'emigració de població de l'àrea cap a altres municipis de la regió, altres comarques catalanes o la resta d'Espanya. La immigració, d'origen exclusivament estranger, ha contribuït doncs a la contenció demogràfica de l'àrea metropolitana, ja que sense ella la població hauria baixat en unes proporcions preocupants (Gràfic 1.11).

Pel que fa un període més recent (2000-2005), l'àrea metropolitana continua tenint saldos migratoris negatius amb la resta de la regió metropolitana, la resta de Catalunya i la resta d'Espanya, mentre que l'arribada d'estrangers de la resta de la Unió Europea ha experimentat un augment important i continu, amb un saldo positiu que va passar de 3.039 persones el 2000 a 11.396 persones el 2005. El saldo migratori amb la resta del món, que és en valor absolut el més important, ha tingut en aquest quinquenni una evolució més oscil·lant, amb un màxim de 104.120 nousvinguts l'any 2002, per finalment situar-se en 46.772 persones el 2005.

Gràfic 1.11.: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ TOTAL I ESTRANGERA ÀREA METROPOLITANA

L'any 2006 la població estrangera representa un 13,4% del total de població de l'àrea, un dels percentatges més elevats de tota la regió metropolitana, junt amb els subàmbits del nord del Maresme. Del total d'estrangers, els immigrants de fora de la Unió Europea han tingut un creixement considerable i representen un 10% del total de la població el 2006, xifra superior a la registrada l'any 2001 quan representaven el 5,3% del total. La població d'origen americà és majoritària dins l'estrangera, un 48% del total, seguida amb pesos similars per la d'origen europeu (UE-25), amb un pes del 14,7% sobre el total d'estrangers, i l'africana (un 13%).

A continuació, es fa una breu descripció dels moviments migratoris de les subàrees que componen l'àrea metropolitana.

Barcelona

L'any 2004 les emigracions internes varen superar les immigracions en 28.809 persones, una tendència que es dona ja des del 1988. El destí de les sortides des de Barcelona és, en gran part cap, a la mateixa província de Barcelona, el que permet afirmar que són moviments majoritàriament dins de la regió metropolitana. Tot i així, observant l'evolució de les emigracions des del 1995 es veu com, especialment a partir del 2001, decreixen les dirigides cap a la resta de la província i augmenten (lleugerament) aquelles cap a la mateixa comarca, que tradicionalment havien estat molt baixes. El 2004 aquest era el destí del 18% de la població emigrada barcelonina, set punts per sobre de la xifra del 1995.

D'altra banda, cal assenyalar que la immigració estrangera ha estat molt important per frenar la pèrdua d'habitants de Barcelona, ja que l'evolució de la població barcelonina hauria estat negativa sense l'arribada d'estrangers, mentre que amb aquests remunta lleugerament a partir del 1996. El 2001, un 6,3% de la població era d'origen estranger, una xifra superior al total de Catalunya (4,3%). Aquesta població té diversos orígens, però destaquen, amb un 43%, els que provenen del continent sud-americà, seguits amb un 15% dels europeus no comunitaris i dels asiàtics.

Besòs

En general, a tots els municipis de la subàrea les migracions internes l'any 2004 (tant els que marxen com els que arriben als municipis) es produeixen majoritàriament dins de la mateixa comarca (el Barcelonès per Badalona, Santa Coloma i Sant Adrià i el Maresme per Montgat i Tiana) i la província. Cal destacar que a Montgat i a Tiana

la immigració interna prové més de la província en general que de la comarca del Maresme, mentre que a la resta provenen sobretot del mateix Barcelonès. Les emigracions segueixen un patró semblant, i en la majoria dels casos són més els que marxen a la resta de la província de Barcelona que els que marxen a municipis de la mateixa comarca.

En el Besòs l'arribada d'immigració estrangera ha estat molt menor que a Catalunya o la RMB en conjunt. Així, l'any 2001 aquesta arribada només representava un 3% de la població total, un percentatge inferior al 4,3% de Catalunya. Tot i això, en valors absoluts el creixement de la de població immigrant ha estat considerable des del 1991, encara que insuficient per impedir la davallada de la població total. Els estrangers provenen especialment d'Amèrica del Sud i d'Àfrica, ambdós continents representant el 85% del total, i destaca també la immigració asiàtica, més important en aquesta zona que a d'altres de la regió metropolitana.

Delta

Al 2004 pel que fa a les migracions internes, un 45% dels immigrants del Delta provenien de la mateixa província de Barcelona, mentre el 15% ho feien de la resta d'Espanya. D'altra banda, un terç dels emigrants marxaven cap a altres municipis de la província de Barcelona, un 15% a la resta de Catalunya, i un 19% a la resta d'Espanya, mentre que deu anys abans, el 1994, la majoria dels emigrants anaven cap a la resta d'Espanya (23%) i se'n quedaven menys a Catalunya (9%). A partir de l'any 1996, el ritme de creixement de la població estrangera s'accelera, mentre que el de l'autòctona va disminuint. Així, l'any 2001 el 4% de la població de la subàrea era estrangera, la major part provinent d' Amèrica del Sud (32%), de l'Àfrica (29%) i de la Unió Europea (24%).

Llobregat continu

Cal destacar que el creixement de la població estrangera els darrers anys permet assenyalar les migracions internes com a principals responsables del procés de retrocés demogràfic que ha patit la subàrea fins al 2001. Aquestes migracions internes constitueixen un flux continu de sortida d'habitants del Llobregat continu, i és el 2004 un any especialment negatiu pel que fa als moviments amb la resta de la província en significar un 56% de la pèrdua total de població per migració interna. En el cas de l'Hospitalet de Llobregat, la pèrdua de població soferta en el quinquenni 1996-2001, al voltant de 16.000 habitants, va ser causada pel component migratori que representava el 97% de la variació. Aquells municipis que han guanyat població també s'han beneficiat de les migracions, amb pesos del saldo migratori sobre el creixement total superiors al 50%.

L'any 2001 un 5% de la població del Llobregat continu era estrangera i provenia majoritàriament d'Amèrica del Sud (60%) i del continent africà (24%). D'altra banda, en els fluxos d'immigració es pot detectar com els llocs d'origen de la immigració exterior han variat de manera significativa des de principis dels anys noranta, la qual cosa ha fet augmentar el pes relatiu dels immigrants provinents d'Amèrica i Àfrica en detriment d'aquells arribats de la UE i de la resta d'Europa.

Ordal-Llobregat

Pel que fa a les migracions internes, la majoria dels immigrants a l'Ordal-Llobregat provenien l'any 2004, d'altres municipis de la província de Barcelona (46%), en gran part per raons lligades amb el mercat de l'habitatge (habitatges escassos i cars al centre de l'àrea metropolitana). D'altra banda, s'observa com a partir de l'any 1996, el ritme de creixement de la població estrangera s'accelera, mentre el de la població autòctona presenta una lleugera tendència a la baixa. El 2001 la població estrangera d'aquesta subàrea representava un 3,3% de la població total, i els llocs d'origen eren Àfrica (51%), Amèrica del Sud (21%) i la Unió Europea (15%).

Vallès-Collserola

Si es mira la composició del saldo migratori total per a l'any 2004 es pot veure com el 91% del creixement demogràfic era aportat pels desplaçaments exteriors, mentre un 9% provenia del saldo migratori intern. Les migracions internes estan caracteritzades per saldos positius en els moviments respecte a la resta de la regió i negatius en aquells respecte a la resta de Catalunya i d'Espanya.

El 2001 la població estrangera al Vallès-Collserola provenia principalment d'Amèrica (46%), de la resta de la UE (29%) i de l'Àfrica (15%). Analitzar els fluxos d'immigració permet comprovar com els llocs d'origen dels immigrants han canviat de manera rellevant des de principis dels anys noranta, i ha augmentat el pes relatiu dels provinents d'Amèrica i Àfrica i disminuït els d'origen comunitari.

1.3.3. Subàmbits

Tenint en compte que els moviments migratoris expliquen més del 87% del creixement total de la població metropolitana és rellevant analitzar la seva composició en cada un dels subàmbits. Les dades de la Taula 1.7 mostren com tots presenten saldos migratoris negatius amb la resta de Catalunya en el període 2000-2005, mentre que amb la resta d'Espanya només tenen saldos positius el Garraf, Mediona-Anoia i el Montseny, tot i que els números són molt baixos. Analitzant els moviments interns de la regió, es comprova, un cop més, la redistribució de la població del centre cap a les zones més perifèriques, donat que l'àrea metropolitana és l'únic territori amb un saldo migratori negatiu amb la resta de subàmbits.

Taula 1.7: SALDOS MIGRATORIS EN ELS SUBÀMBITS METROPOLITANS (2000-2005)

	amb resta RMB	amb resta Catalunya	amb resta Espanya	amb resta UE	amb resta Món	TOTAL
Alt Maresme	11.132	-268	-153	1.237	7.745	19.693
Àrea metropolitana	-113.785	-69.676	-17.645	45.515	377.856	222.265
Arenys	5.088	-381	-99	471	2.683	7.762
Baix Maresme	1.151	-1.458	-620	927	7.077	7.077
Garraf	13.125	-1.145	421	4.068	10.633	27.102
Granollers-Congost	6.674	-1.777	-308	771	13.618	18.978
Martorell	12.037	-2.892	-261	534	5.854	15.272
Mataró	6.917	-1.528	-1.369	1.235	13.190	18.445
Mediona-Anoia	3.609	-35	61	190	1.887	5.712
Montseny	9.251	-456	33	495	3.640	12.963
Riera de Caldes	7.513	-1.563	-408	406	6.652	12.600
Sabadell	7.486	-2.967	-469	1.067	16.002	21.119
Tenes-Besòs	7.081	-1.979	-730	509	7.583	12.464
Terrassa	17.144	-3.920	-742	1.429	22.491	36.402
Vilafranca	5.577	-158	247	519	5.853	12.038
Total RMB	0	-90.203	-22.042	59.373	502.764	449.892

Font: Idescat i elaboració pròpia.

D'altra banda, els saldos amb la resta de la UE i amb la resta del món són els que tenen valors més elevats i són positius a tots els subàmbits. Es confirma així la importància que la immigració estrangera està tenint en l'evolució de la població de la RMB. Si s'observen els fluxos d'immigració, es veu que els llocs d'origen de la immigració exterior han canviat significativament des de principis dels anys noranta, en augmentar el pes relatiu dels immigrants provinents d'Amèrica i Àfrica i disminuir el dels de la UE i de la resta d'Europa.

Garraf

El Garraf va acollir entre el 2000 i el 2005 uns 27.000 nous habitants, dels quals gairebé la meitat provenia de la resta de la regió metropolitana i un 39% de la resta del món, mentre que el saldo amb la resta de Catalunya ha estat negatiu en 1.145 persones. Cal destacar que la immigració en funció del lloc de procedència al Garraf ha estat força més equilibrada que a la resta de subàmbits. Per exemple, és el segon, després de l'àrea metropolitana, pel que fa a l'arribada d'europaus comunitaris, amb 4.068 nous habitants en el període esmentat. Els municipis que reben més població provinent de la resta de la regió són Cubelles (45%) i Sant Pere de Ribes (19%), mentre que la de la resta de la Unió Europea s'instal·la a Sitges, que acull més de la meitat d'aquests nous immigrants, i la provinent de la resta del món a Vilanova i la Geltrú (61%).

A l'any 2006 la població estrangera representava el 5,4% de la població total, un percentatge superior al de Catalunya. Cal destacar que en aquest subàmbit la major part de la població estrangera ve d'Amèrica del Sud (35% del total d'estrangers), de la Unió Europea, un 33%, seguida per la provinent d'Àfrica (17%).

Vilafranca

El saldo migratori del subàmbit per al període 2000-2005 es compon principalment de fluxos migratoris positius provinents de la mateixa RMB (46% del saldo migratori total del subàmbit) i de la resta del món (49%). Pel que fa a la composició municipal, la major part dels immigrants es concentren als municipis més poblats, com Vilafranca del Penedès (més de 5.500) i Santa Margarida i els Monjos (més de 1.000). El saldo migratori amb la resta del món és positiu per a tots els municipis, llevat de Santa Fe del Penedès a causa de la seva petita grandària

poblacional. Cal destacar, també, que a Castellví de la Marca i Olesa de Bonesvalls més del 85% del saldo migratori s'explica pels moviments amb la resta de la RMB.

La composició de la població del subàmbit segons la nacionalitat el 2006 revela que el percentatge de població estrangera era del 13% de la població total, destacant l'africana (46% del total) i l'americana (32%). En l'àmbit municipal es comprova que la proporció de població estrangera no arriba al 5% a municipis petits com les Cabanyes i Pacs del Penedès.

Mediona-Anoia

Tot i l'augment en el nombre d'estrangers que s'ha donat en els darrers anys, continuen essent les migracions des de la mateixa RMB el principal component del saldo migratori de la zona en el període 2000-2005. Els intercanvis amb la resta del món també són significatius, s'arriba a les 1.887 persones, mentre que els saldos migratoris amb la resta de Catalunya, la resta d'Espanya i la resta de la UE són poc significatius, i el primer d'ells negatiu. Gelida, Mediona, Sant Llorenç d'Hortons i Sant Sadurní d'Anoia concentren més del 65% dels immigrants (nacionals i estrangers) rebuts pel subàmbit en el quinquenni esmentat. La composició dels fluxos migratoris a escala municipal és similar a la del subàmbit en el seu conjunt, encara que destaca el municipi del Pla del Penedès on els immigrants de la resta de la UE expliquen la major part de la immigració rebuda pel municipi.

A l'any 2006 el 8% de la població del subàmbit de Mediona-Anoia era estrangera, entre la qual destaca l'africana, amb un 57% del total d'estrangers, seguida per la d'origen americà (20,5%). Pel que fa a la composició municipal per nacionalitat cal destacar el municipi de Sant Quintí de Mediona, on la població d'origen africà representa el 13% del total, i el municipi de Torrelavit, on ressalta l'alta participació de la població de la resta d'Europa que representa el 4% del total.

Martorell

Les migracions internes continuen sent les que potencien el creixement demogràfic del subàmbit, malgrat el creixement de la població estrangera els darrers anys. Classificant-les segon procedència i destinació es pot comprovar com, pel període 2000-2005, els desplaçaments amb la resta de la regió metropolitana, la resta de la Unió Europea i la resta del món presenten saldos positius, mentre aquells amb la resta de Catalunya i Espanya són negatius. Els nous vinguts de la resta de la regió estan bastant ben repartits entre els municipis del subàmbit, amb una petita diferència per Castellví de Rosanes que n'acull un percentatge menor, i Martorell que perd habitants en favor de la resta de la regió. La població provinent de la resta de la Unió Europea s'ubica majoritàriament en els municipis més poblats, com Martorell, Espareguera i Olesa de Montserrat, així com els nous arribats de la resta del món.

Pel que fa a la composició de la població del subàmbit segons la nacionalitat, el 2006 el 10% de la població era d'origen estranger, percentatge que ha crescut des del 5% del 2001. Per continent d'origen destaca el pes de l'Àfrica (53%), seguit a molta distància per Amèrica del Sud (26%) i la resta de la UE (9%).

Terrassa

Durant el període 2000-2005 els saldos migratoris al subàmbit de Terrassa han estat caracteritzats per l'equilibri entre els moviments amb la resta de la regió metropolitana (47%) i els altres (53%). D'aquests darrers, el component més important és el corresponent a la resta de països del món, arribant fins a les 22.491 persones, sobre una xifra total d'uns 36.400 desplaçaments. Cal destacar els saldos parcials negatius amb la resta d'Espanya i de Catalunya, especialment aquest darrer. Per municipis val a dir que el patró d'equilibri es replica en els de Rubí i Terrassa, segurament pel fet que entre tots dos sumen el 87% dels desplaçaments del subàmbit. D'altra banda, la resta de municipis presenta una importància gairebé absoluta dels desplaçaments metropolitans.

Pel que fa a la composició de la població del subàmbit segons la nacionalitat l'any 2006, un 11% era estrangera, que provenien principalment d'Àfrica (44%) i d'Amèrica (41%). Comprovant els fluxos d'immigració, s'observa com els pesos dels llocs d'origen de la immigració exterior han canviat significativament des de principis dels anys noranta, i ha augmentat el pes relatiu dels immigrants provinents d'Àfrica i disminuït el dels de la resta de la UE.

Sabadell

El saldo migratori del subàmbit de Sabadell pel període 2000-2005 es pot desglossar en un 35% de desplaçaments interns i un 65% de l'exterior. D'aquests, els més importants són els que s'estableixen amb la resta del món (unes 16.000 persones) i que arriben a compensar els saldos negatius amb la resta de Catalunya i d'Espanya. El perfil migratori es veu clarament esbiaixat pel pes del municipi de Sabadell, que acull un 65% del

total d'immigrants del subàmbit, seguit de Sant Quirze del Vallès (17%) i Castellar del Vallès (15%), aquests dos darrers amb preponderància dels desplaçaments realitzats dins de la regió metropolitana.

Pel que fa a la composició de la població del subàmbit segons la nacionalitat, a l'any 2006 el 91% de la població era d'origen espanyol i el 9% restant eren immigrants. Al seu torn, els immigrants provenien principalment d'Amèrica (52%) i del continent africà (24%).

Riera de Caldes

Analitzant la composició del saldo migratori en el període 2000-2005, es comprova com les migracions internes provinents de la mateixa RMB constitueixen una aportació molt important al creixement poblacional de la Riera de Caldes (7.513 persones). En canvi, les migracions internes però amb la resta de Catalunya (-1.563 persones) i la resta d'Espanya (-408) són de signe negatiu, encara que aquesta última amb menor rellevància en valor absolut. El flux d'immigrants de la resta del món (sense incloure la UE) és el segon més significatiu, per darrere de les migracions internes des de la resta de la regió (6.652 persones).

La composició de la població del subàmbit segons la nacionalitat el 2006 revela un percentatge de població estrangera del 8%, quatre punts per sota de la mitjana de la RMB a l'any 2006, i prové principalment d'Amèrica (48%) i del continent africà (28%). Cal destacar, també, que els habitants de la Unió Europea (8%) són menys que els provinents de la resta d'Europa (11%). A escala municipal, a Polinyà, la Granera i Sentmenat el percentatge d'estrangers en la població total és inferior que a la resta de municipis, amb valors inferiors al 6%.

Tenes-Besòs

El saldo migratori positiu que presenta el subàmbit per al període 2000-2005 va estar liderat per les migracions procedents de la resta del món, amb un flux positiu de 7.583 persones, i per les migracions internes provinents de la mateixa RMB (7.081 persones). A nivell municipal hi ha diferències importants, com els casos de Martorelles i, sobretot, de Mollet del Vallès on l'alta aflluència de persones de la resta del món més que compensa els fluxos migratoris negatius cap a la resta de la regió, la resta de Catalunya i la resta d'Espanya.

L'estructura de la població segons nacionalitats a l'any 2006 és una mica diferent a la de la RMB en el seu conjunt, ja que la proporció d'estrangers és del 8%, quatre punts per sota de la mitjana metropolitana. L'origen d'aquesta població estrangera és principalment americà (38%) i africà (36%). Als municipis del subàmbit la composició del saldo migratori té algunes diferències, ja que el pes dels estrangers varia entre el 12% a Mollet del Vallès fins a un inferior al 3% a Sant Fost de Campsentelles, Lliçà d'Amunt i Lliçà de Vall.

Granollers-Congost

Com la resta dels subàmbits, Granollers-Congost ha tingut un saldo migratori positiu amb l'arribada de 18.978 nous habitants entre el 2000 i el 2005. La major part d'aquest saldo positiu és degut a persones que vénen de la resta del món (13.618), mentre que el segon grup més nombrós prové de la resta de la regió metropolitana, amb 6.674 persones. D'altra banda, el saldo migratori és negatiu amb la resta de Catalunya i amb la resta de Espanya. L'únic municipi que va perdre població en favor de la resta de la regió és Granollers, amb una pèrdua de 1.858 habitants, i també és el que va absorbir la majoria dels arribats de la resta del món, en concret un 52% del total.

La població estrangera al subàmbit de Granollers-Congost representa el 12,3% del total de la població a l'any 2006, és a dir, molt semblant a la mitjana del conjunt metropolitana. L'origen d'aquesta població és majoritàriament l'Àfrica (51,3%), mentre que els del continent americà representen el 34,1%. Cal destacar els baixos percentatges dels habitants provinents de la Unió Europea (6,7%), de la resta d'Europa (5,2%) i d'Àsia (2,6%).

Montseny

Gairebé 13.000 persones es van instal·lar al subàmbit del Montseny entre el 2000 i el 2005, en gran part provinents de la regió metropolitana d'on eren 9.251 dels nouvinguts, mentre que de la resta del món en van venir 3.640 persones. Aquest és un dels pocs subàmbits, juntament amb Vilafranca i Mediona, que presenta un saldo migratori amb la resta de Espanya positiu, tot i que molt baix en termes absoluts, amb l'arribada de 33 persones durant els 5 anys estudiats. Cardedeu és el municipi que va rebre més habitants provinents de la regió, seguit per Sant Celoni, Sant Antoni de Vilamajor i Santa Maria de Palautordera. Pel que fa a l'arribada dels habitants de la resta del món, els municipis que en van acollir més són Sant Celoni, Cardedeu, Santa Maria de Palautordera i Llinars del Vallès.

Al Montseny, l'estructura de la població segons nacionalitats l'any 2006 mostra un pes de la població estrangera del 7,9%, xifra quatre punts per sota de la mitjana metropolitana. L'origen d'aquesta població és principalment Àfrica (35,8%) i Amèrica (31,3%), mentre que Europa en el seu conjunt es situa molt a prop, ja que representa el 29,3%, que cal dividir entre els de la Unió Europea (15,1%) i de la resta d'Europa (14,2%).

Alt Maresme

La migració és el principal component del creixement demogràfic de l'Alt Maresme i, analitzant la seva composició, es comprova que la majoria és de tipus metropolitana, ja que un 56% del total d'immigrants del període 2000-2005 prové de la mateixa regió. Resulta significatiu que, en canvi, el saldo migratori amb la resta de Catalunya i Espanya sigui negatiu, tot i que en xifres molt baixes. La immigració estrangera (de fora de la UE) en el període estudiat va aportar 7.745 persones al subàmbit, un 37% del saldo migratori total, el més elevat després de les migracions metropolitanes.

La composició de la població del subàmbit segons nacionalitat revela un percentatge de població estrangera del 14%, dos punts per sobre de la mitjana metropolitana a l'any 2006. Aquesta població d'origen estranger prové majoritàriament de l'Àfrica i d'Amèrica: la població d'ambdós continents representa l'any 2006 el 67% del total d'estrangers del subàmbit, una dada similar a la del total metropolitana si bé al subàmbit la població d'origen africà té un pes superior (38% del total d'estrangers) que a la RMB en conjunt (un 21%).

Arenys

Les migracions internes (dins de la mateixa regió) constitueixen el 65% del total del saldo migratori d'aquest subàmbit, suposant, per tant, la principal aportació al creixement de la població d'aquest subàmbit. Per la seva part, el flux d'immigrants de la resta del món (sense comptar la Unió Europea) suposa un 34% del saldo migratori total. El creixement de la població del municipi d'Arenys de Mar és deu exclusivament al saldo migratori, ja que el creixement vegetatiu és negatiu, i especialment als immigrants d'origen estranger no europeu (un 60% del total). En canvi, a Arenys de Munt, Sant Iscle de Vallalta i Sant Cebrià de Vallalta el seu saldo migratori s'explica en un 80% gràcies a la gent provinent d'altres municipis de la regió.

A l'any 2006 el 9% de la població del subàmbit d'Arenys era estrangera, entre la qual destaca l'americana, amb un 36% del total d'estrangers, seguida per la d'origen africà (35%), un pes superior al que aquests orígens tenen en el total de la RMB. Cal destacar, també, que la concentració de població d'origen europeu (UE-25) és una de les més altes de tota la regió metropolitana després de la del Garraf, ja que un 18% dels estrangers que viuen a Arenys té aquest origen.

Mataró

L'expansió demogràfica de Mataró s'explica en bona part per la immigració més que pel creixement natural, ja que el primer component representa un 82% del creixement total de la població en el període 2000-2005. Un 37% d'aquesta immigració és d'origen metropolitana, mentre que l'aportació de la immigració estrangera explica el 71% del saldo migratori total del subàmbit. Pel que fa als municipis, Caldes d'Estrac i Òrrius destaquen de la resta amb pesos del saldo migratori en el creixement superiors al 100%, la qual cosa indica un creixement vegetatiu negatiu en aquestes ciutats. També hi ha diferències municipals en la composició de la immigració amb alguns casos on és la immigració interna metropolitana la que explica el creixement en més del 80% com, per exemple a Argentona, Dosrius, Òrrius i Sant Vicenç de Montalt, que són de fet municipis d'interior de caire residencial. Per contra, a Mataró és la immigració estrangera la que explica en la seva totalitat el saldo migratori (en un 100%), mentre que a Cabrera i Sant Andreu de Llavaneres aquesta immigració explica al voltant del 40% del saldo migratori total.

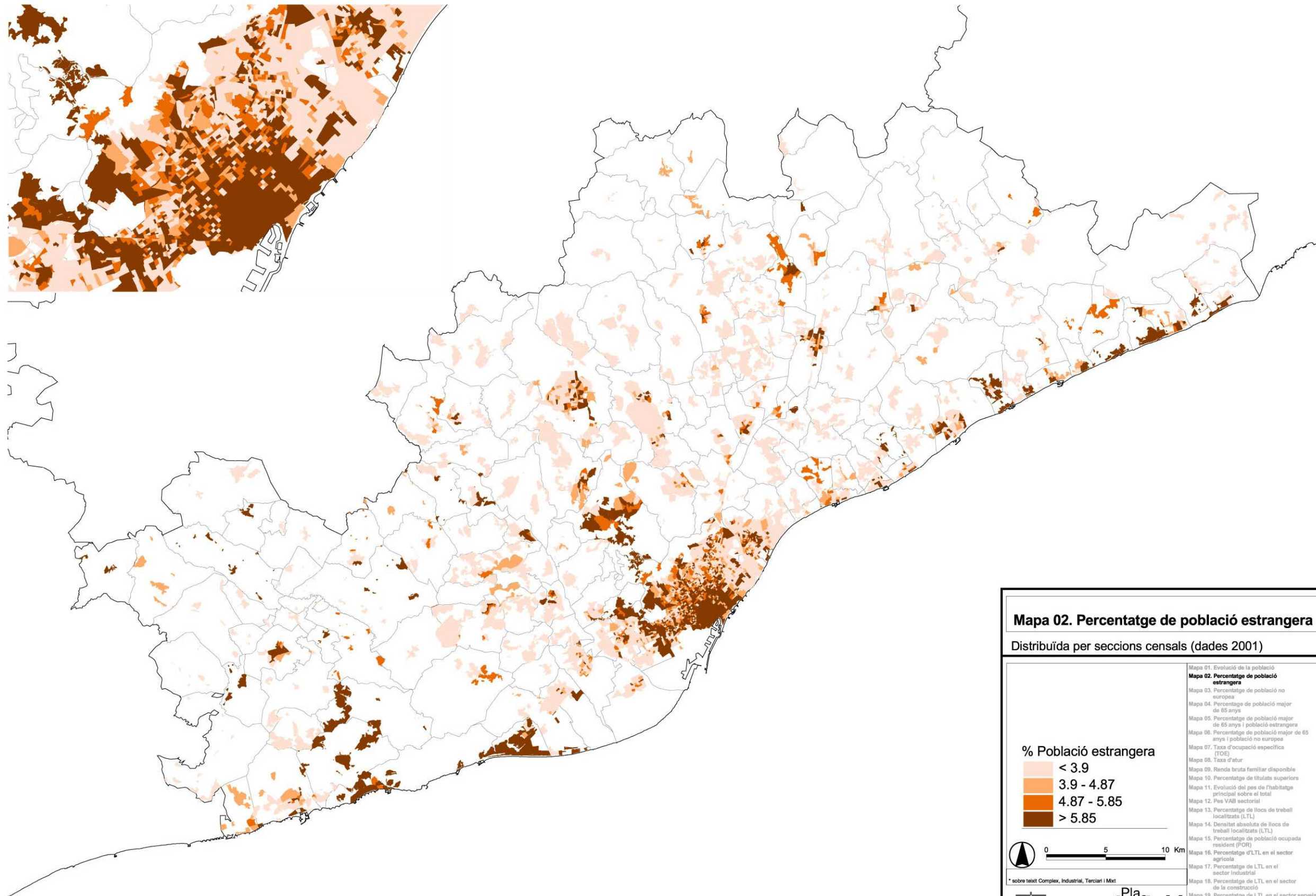
L'any 2006 el 87% de la població era d'origen espanyol i el 13% restant eren immigrants, un augment considerable respecte a les dades del 2001, quan la població estrangera era un 6%. Els immigrants provenen principalment del continent africà (54%) i d'Amèrica del Sud (24%), mentre que la població provinent de la UE representa solament un 9,5% del total d'estrangers.

Baix Maresme

La immigració representa el 75% del creixement demogràfic que s'ha donat en aquest subàmbit entre 2000 i 2005, una immigració que és quasi en la seva totalitat d'origen estranger i que ha compensat la marxa de població a la resta de Catalunya (on va marxar un 20% dels emigrants) i Espanya (un 9%), que són també significatives. Per municipis, destaquen Alella i Vilassar de Dalt per tenir un saldo migratori positiu superior a la mitjana del subàmbit, composta en tots dos casos bàsicament per immigració estrangera. És interessant fixar-se

en els municipis de Cabriels, Vilassar de Dalt i Premià de Dalt per ser els que tenen un saldo migratori metropolità positiu més elevat, el que indica que en aquest període s'han consolidat com a centres receptors de població d'altres municipis de la RMB. En canvi, el Masnou i Premià de Mar tenen un saldo migratori metropolità negatiu, és a dir, marxa més població cap a la resta de la regió que no la que ve, però aquesta marxa es veu més que compensada per l'arribada de població estrangera.

L'any 2006 quasi un 9% de la població era d'origen estranger, quatre punts percentuals més que l'any 2001. Del total d'estrangers, un 36% provenen del continent africà, en molts casos treballadors en l'agricultura, un sector important en l'estructura econòmica del subàmbit. El segon grup majoritari són els americans (un 34%) i de lluny els habitants europeus de fora de la Unió (un 6%). Per municipis, Premià de Mar i Cabriels tenen una concentració de població estrangera superior a la mitjana del subàmbit (un 12% i un 10%, respectivament), mentre que Vilassar de Mar i Teià en tenen una concentració inferior (un 4%), i resulta significatiu observar que en aquest darrer municipi un 20% de la població estrangera està formada per ciutadans de la Unió Europea, la xifra més elevada del subàmbit.

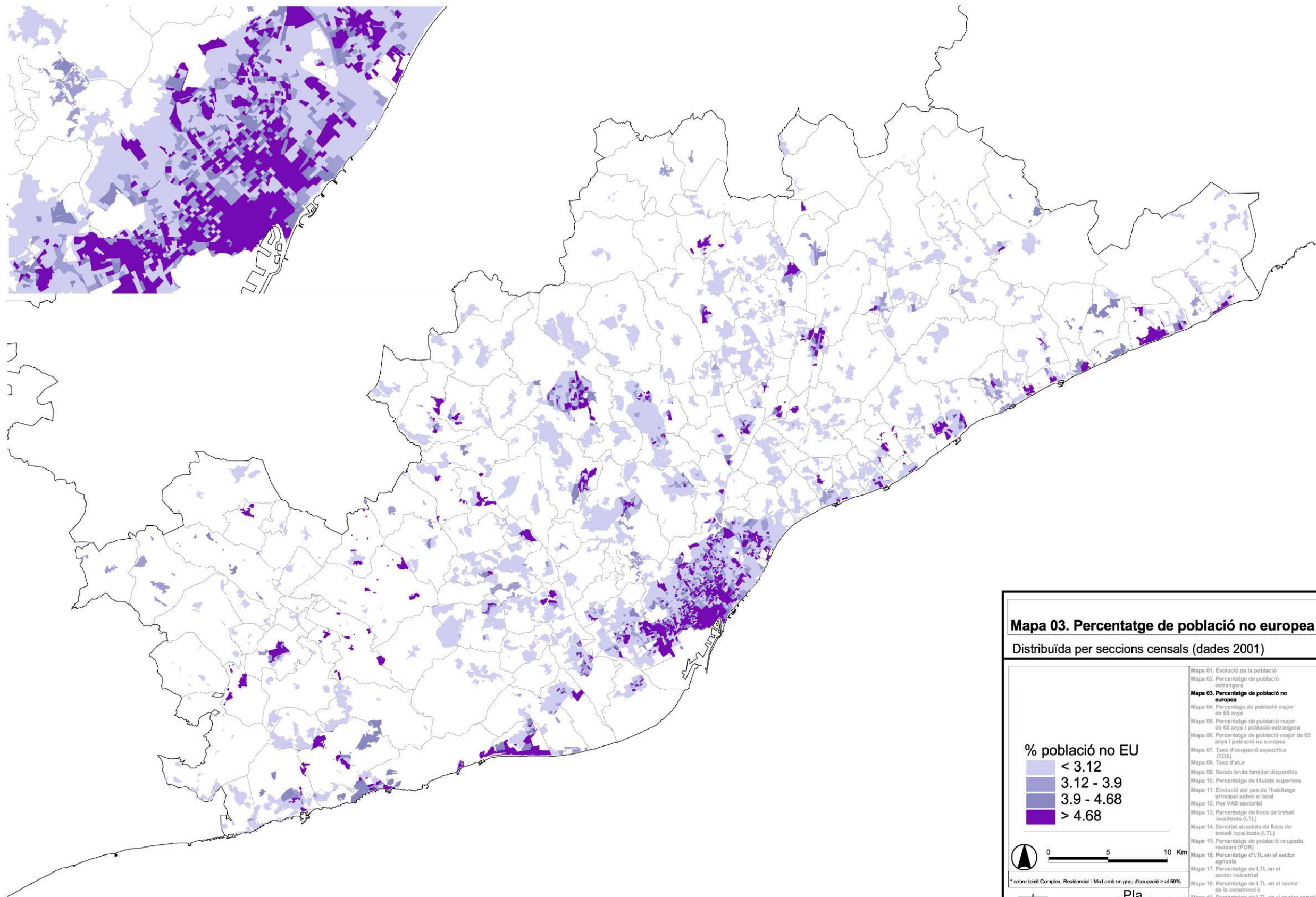

Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Distribuïda per seccions censals (dades 2001)

% Població estrangera < 3.9 3.9 - 4.87 4.87 - 5.85 > 5.85	Mapa 01. Evolució de la població estrangera Mapa 02. Percentatge de població estrangera Mapa 03. Percentatge de població no europea Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE) Mapa 08. Taxa d'atur Mapa 09. Renda bruta familiar disponible Mapa 10. Percentatge de titulats superiors Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total Mapa 12. Pes VAB sectorial Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL) Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL) Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR) Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

* sobre text Complex, Industrial, Terciari i Mixt

Mapa 03. Percentatge de població no europea
Distribuïda per seccions censals (dades 2001)

% població no EU

- < 3.12
- 3.12 - 3.9
- 3.9 - 4.68
- > 4.68

0 5 10 Km

* sobre teixit Complex, Residencial i Mixt amb un grau d'ocupació > al 50%

iEt Pla territorial metropolitana de Barcelona

- Mapa 01. Evolució de la població
- Mapa 02. Percentatge de població estrangera
- Mapa 03. Percentatge de població no europea**
- Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
- Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
- Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
- Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
- Mapa 08. Taxa d'atur
- Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
- Mapa 10. Percentatge de lluitats superiors
- Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
- Mapa 12. Pes VAB sectorial
- Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
- Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
- Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
- Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
- Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
- Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
- Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

1.4. Estructura de la població per edat

1.4.1. Regió metropolitana

De l'evolució dels índexs d'infantesa i d'envelliment es desprèn un clar procés d'envelliment de la població de la RMB en el període 1981-2001, quan el primer índex ha passat d'un 26% a un 13,6% i el segon, d'un 10% a quasi un 17%. Malgrat això, la taxa de dependència ha evolucionat favorablement en baixar catorze punts percentuals, en disminuir la població entre 0 i 14 anys i augmentar la població en edat de treballar, fets que compensen l'augment del grup d'edat de més de 65 anys. Tot i aquest envelliment, val a dir que la recent arribada d'importants contingents d'immigració exterior han servit per suavitzar les taxes observades pocs anys abans. Així, davant el 16,8% de l'any 2001, la proporció de població gran ha disminuït al llarg dels darrers anys fins a arribar al 16,1% el 2005 (Taula 1.8 i Gràfic 1.12).

Taula 1.8: INDICADORS DE POBLACIÓ. 2001

	Àrea metropolitana	RMB	Catalunya
Taxa de dependència	44,2%	43,7%	45,3%
Índex d'envelliment	17,8%	16,8%	17,4%
Índex d'infantesa	14,2%	13,6%	13,8%
% Homes	48,2%	48,7%	49,0%
% Dones	51,8%	51,3%	51,0%

Taxa de dependència: (població 0 a 14 + població de més de 65)/ població en edat de treballar (entre 15 i 64 anys).

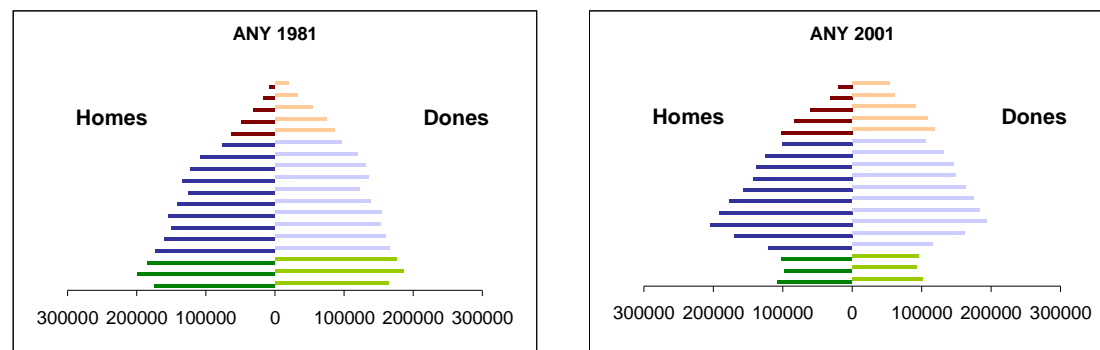
Índex d'envelliment: població de més de 65 anys sobre població total.

Índex d'infantesa: població de 0 a 14 anys sobre població total.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

L'envelliment de la població és especialment preocupant en el moment en què s'ajunta amb un reduït nombre d'efectius joves. Així, les generacions que actualment tenen menys de 25 anys representen un 60,1% de les seves immediates predecessores (25-50 anys), una proporció molt baixa que comporta un increment del protagonisme de les generacions intermèdies. Cal tenir en compte que la retirada en els propers 10 o 20 anys d'importants efectius de població laboral per la seva arribada a l'edat de jubilació serà especialment punyent en alguns subàmbits com l'àrea metropolitana, ja que disposen d'una clara sobrerrepresentació d'efectius entre 45 i 64 anys.

Gràfic 1.12: PIRÀMIDES D'EDAT. REGIÓ METROPOLITANA

Territorialment, la població mostra estructures d'edats força diferents, ja que les poblacions més envellides tendeixen a concentrar-se en el nucli central del sistema metropolità, mentre que les àrees més llunyanes presenten unes proporcions de gent gran sensiblement menors. Els ritmes diversos de construcció i ocupació dels habitatges en cadascun d'aquests territoris és responsable en bona part d'aquesta diferent estructura d'edats. De

totes maneres, cal assenyalar que, fins i tot en els subàmbits que mostren una població relativament més rejuvenida, la proporció de població menor de 15 anys respecte a la de 25 a 50 anys no arriba mai al 70%.

Aquest escenari planteja, doncs, dos reptes de futur a destacar: un elevat encara nivell d'envelliment de la població (amb proporcions de gent gran molt superiors a les actuals), i la necessitat de recórrer a la immigració exterior per reemplaçar una part dels actuals contingents de població potencialment activa (entre 15 i 64 anys). Amb tot, els canvis en la composició de l'estructura d'edats de la població als diversos subàmbits comportarà una important modificació en la demanda de serveis i equipaments a cada territori, amb un previsible augment d'aquells de caire assistencial i una disminució dels orientats a servir a la població laboral, com ara el transport⁵.

Els mapes 04, 05 i 06 plasmen la situació a l'any 2001 d'aquest dos reptes de futur, relacionats amb l'evolució de la població, que ja està començant a afrontar la RMB. En el Mapa 04, que representa el pes de la població major de 65 anys sobre el total de població a cada municipi per seccions censals, es pot observar com Barcelona i algunes de les ciutats més properes a la capital (el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, Santa Coloma de Cervelló) són de les més envellides, amb percentatges de gent gran superiors al 20%. En aquest aspecte, cal destacar que les ciutats que limiten amb Barcelona (excepte el Prat) no tenen una presència de gent gran tant elevada com la capital, degut al procés de redistribució interna de la població que es va produir durant les dècades dels vuitanta i noranta que ha rejuvenit els habitants d'aquests nuclis. Entre els més envellits es troben també alguns municipis grans de la segona corona (Vilanova i la Geltrú, Terrassa, Sabadell) i, d'altra banda, ciutats més petites i allunyades del centre metropolità: gairebé totes les de l'Alt Penedès i Castellterçol, Figaró-Montmany, Granera i Sant Llorenç Savall als dos Vallès. Per contra, entre els municipis menys envellits (menys del 13% de majors de 65%) cal distingir entre els propers a Barcelona, que atrauen població jove provinent de la capital, com ara Castelldefels, Begues, Polinyà, i Palau-solità i Plegamans, i d'altres més allunyats com Lliçà d'Amunt, Dosrius, Collbató, Vacarisses, Olèrdola i Olivella.

Si es creuen les variables de població major de 65 anys i població estrangera (Mapa 05), es comprova que la majoria de les seccions censals més envellides i amb més població estrangera (ambdues variables un 20% superiors a la mitjana de l'àmbit) es troben a Barcelona ciutat. Fora de la capital, cal destacar que els municipis amb bona part de les seves seccions censal per sobre de l'esmentada mitjana es situen tots en els extrems de la RMB: l'Alt Penedès (Font-rubí, Pontons, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Quintí de Mediona i Subirats), l'Alt Maresme (Canet i, en menor mesura, Calella i Malgrat de Mar) i el municipi del Figaró-Montmany al Vallès Oriental. En el cas d'utilitzar només la població extracomunitària (Mapa 06), la situació no varia a Barcelona, Figaró-Montmany i els municipis del Maresme, mentre que hi ha certes diferències pel que fa a alguns municipis de l'Alt Penedès. Així, a Font-rubí i Pontons el pes de la població no europea es situa per sota del 20% de la mitjana de la regió, quan en el cas del conjunt de la població estrangera estava per sobre d'aquest llindar, i a Avinyonet del Penedès i a Olesa de Bonesvalls es dona la situació contrària.

1.4.2. Àrea metropolitana i subàrees

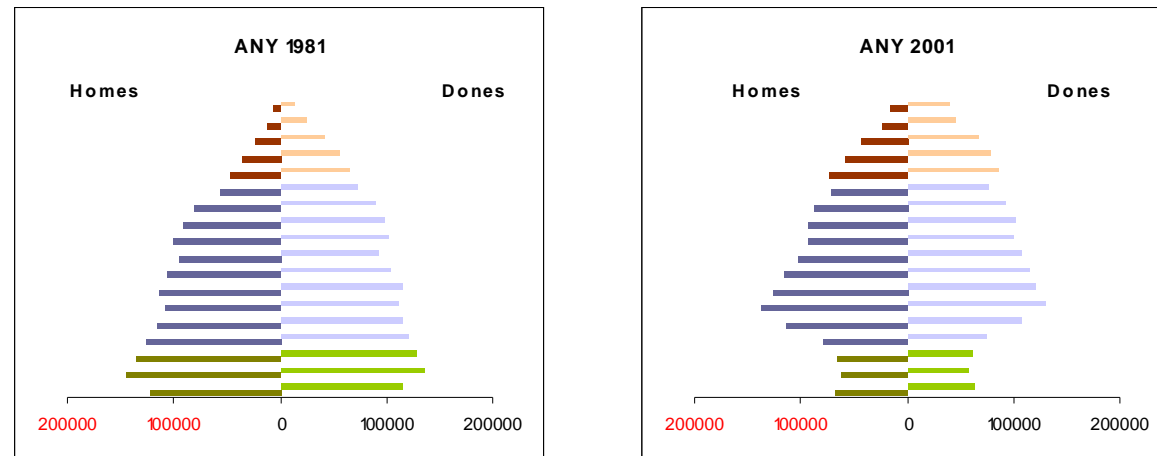
L'evolució de les piràmides d'edat de l'àrea metropolitana es caracteritza per una reducció de la seva base i una part central cada vegada més ampla, la qual cosa reflecteix l'envelliment de la població i una fecunditat reduïda comparada amb la dels principis dels anys vuitanta. L'estructura demogràfica de l'àrea metropolitana és molt semblant a la del conjunt de la regió, ja que la seva població representa gairebé el 66% del total de la RMB. Pel que fa a les proporcions per grans grups, la població de menys de 15 anys va passar de representar el 29,7% l'any 1981 a un 14,2% a l'any 2001, mentre que la part de la població de 65 anys i més augmentava del 6,9% al 13,8% en el mateix període (Gràfic 1.13).

De l'anàlisi dels indicadors de població de l'àrea cal indicar que estan esbiaixats cap a la banda més negativa com a conseqüència del pes de la ciutat de Barcelona, que presenta unes de les pitjors dades de tots els municipis metropolitans. Així, tots els indicadors es situen l'any 2001 per sobre de la mitjana de la regió, destacant especialment la taxa de dependència que és dos punts percentuals superior, mentre que els índexs d'envelliment i d'infantesa, amb una diferència de només un punt, estan més propers a l'esmentada mitjana.

⁵ Carrera i López (2006).

Gràfic 1.13: PIRÀMIDES D'EDAT. ÀREA METROPOLITANA

A continuació, es fa un breu repàs a l'estructura per edat de les diferents subàrees de l'àrea metropolitana, les dades de la qual estan reflectides a la Taula 1.9.

Taula 1.9: INDICADORS DE POBLACIÓ. ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (2001)

	Taxa de dependència	Índex d'envelliment	Índex d'infantesa	% Homes	% Dones
Barcelona	49,7%	21,7%	11,5%	46,9%	53,1%
Besòs	39,1%	14,6%	13,5%	49,5%	50,5%
Delta	37,5%	12,0%	15,3%	49,9%	50,1%
Llobregat continu	39,9%	16,1%	12,4%	49,0%	51,0%
Ordal-Llobregat	39,1%	11,7%	16,4%	50,3%	49,7%
Vallès-Collserola	38,4%	11,3%	16,4%	49,6%	50,4%
Àrea metropolitana	44,2%	17,8%	14,2%	48,2%	51,8%

Taxa de dependència: (població 0 a 14 + població de més de 65)/ població en edat de treballar (entre 15 i 64 anys).

Índex d'envelliment: població de més de 65 anys sobre població total.

Índex d'infantesa: població de 0 a 14 anys sobre població total.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Barcelona

Barcelona té una població bastant envellida, ja que el 20% dels seus habitants tenia 65 anys i més l'any 2001. La comparació del perfil demogràfic de la ciutat amb el de l'àrea i la RMB confirma aquest fet, ja que l'índex d'envelliment (21,7%) és gairebé quatre punts per sobre de la mitjana de l'àrea i quasi cinc punts de la mitjana de la regió. A més, l'índex d'infantesa és menor i la taxa de dependència superior, a causa sobretot del gran nombre de gent gran respecte a la població en edat de treballar. L'envelliment a la ciutat també comporta un percentatge d'homes menor que el de dones en comparació de la resta de subàrees i subàmbits, com a conseqüència del fet que en les franges d'edat més elevades hi solen haver més dones en tenir una esperança de vida superior.

Pel que fa a l'evolució entre 1991 i 2001, els majors de 65 anys han crescut més que els joves o la població en edat de treballar, tot i que la davallada de la població entre 15 i 64 anys s'estabilitza a partir del 1996, com a conseqüència de l'arribada de població estrangera.

Besòs

El Besòs té una estructura de la població menys envellida en comparació d'altres subàrees i subàmbits. De totes maneres, la tendència també apunta cap a un envelliment, ja que en el període 1991-2001 l'únic tram d'edat amb un creixement positiu va ser el de majors de 65 anys, amb un augment del 30%. L'aportació al total de la població segons grans grups d'edat acaba de confirmar el procés d'envelliment de la subàrea, amb un pes cada cop més

elevat de la població de més de 65 anys i més baix en el cas dels menors de 15 anys. El perfil demogràfic de la població del Besòs mostra una taxa de dependència de les més baixes de l'àrea, mentre que els índex d'envelliment i d'infantesa es situen a prop de la mitjana de l'àrea, tot i que per sota.

Les dades de la subàrea es poden matisar per municipis, en haver-hi lleugeres diferències entre ells, tot i que en tots el grup d'edat que més ha crescut ha estat el de majors de 65 anys. On hi ha diferències és en els altres dos grups, ja que mentre Tiana i Montgat veuen augmentar els habitants en edat de treballar en el període estudiat, la resta de municipis en perden. La població jove només creix a Tiana, i també és aquest municipi el que presenta un índex d'envelliment més baix, un 11,5%, mentre que a Sant Adrià de Besòs un 15,3% de la població té més de 65 anys.

Delta

Les dades d'aquesta subàrea dels anys 1981 i 2001 reflecteixen clarament l'envelliment de la població, amb una disminució de la població més jove i un augment de la de més de 65 anys. De totes maneres, el 2001 la taxa de dependència del Delta és la més baixa de totes les subàrees i una de les més baixes de tots els subàmbits, mentre que l'índex d'envelliment també és un dels més baixos i l'índex d'infantesa un dels més alts, indicant una població amb majoria de persones joves amb fills. Al Delta hi viu molta gent que té una relació directa amb el mercat de treball de Barcelona i, més generalment, de l'àrea metropolitana, ja que la gent s'instal·la en aquesta subàrea per raons lligades amb el mercat de l'habitatge i la proximitat al mercat de treball de la capital metropolitana.

Tot i que l'evolució general tendeix a un cert envelliment de la població, a Begues la població de més de 65 anys ha disminuït entre 1991 i 2001, igual que a Sant Climent de Llobregat i Santa Coloma de Cervelló. En canvi, el Prat de Llobregat és el municipi on s'ha produït la disminució més forta de la població de menys de 15 anys, que ha perdut més de nou punts en el seu pes sobre la població total en la dècada esmentada.

Llobregat continu

En el període 1981-2001 es detecta un continu procés d'envelliment de la població del Llobregat continu, com denota l'augment dels segments d'edat a partir dels 25 anys i la progressiva reducció dels segments d'edat més joves. Un petit repunt de la natalitat, en el període 1996-2001 respecte a la del període 1991-1996, no ha estat suficient per compensar l'important increment de gent gran a causa de la millora en les dades sobre esperança de vida. D'aquesta forma, s'ha arribat a un augment de l'índex d'envelliment des del 7,3% de l'any 1981 fins a un del 16,1% l'any 2001.

Tot i així, el Llobregat continu està habitat per una població lleugerament menys envellida que la de l'àrea, fet que es veu reflectit en un índex d'envelliment més baix i en una taxa de dependència quatre punts inferior. Tanmateix, l'índex d'infantesa és el segon més baix, després del de Barcelona ciutat, de tots els subàmbits metropolitans, la qual cosa suposarà, a mig termini, un empitjorament de la ràtio de població dependent sobre població en edat de treballar.

Ordal-Llobregat

Les dades dels anys 1981 i 2001 reflecteixen l'envelliment de la població de l'Ordal-Llobregat, amb una disminució progressiva de la població més jove i un augment de la de més de 65 anys. Així, s'ha de destacar la pèrdua de pes del grup d'edat de menys de 15 anys, que passa de representar el 32% de la població total de la subàrea el 1981 a només el 17% el 2001. Aquesta subàrea segueix la tendència de tota la regió metropolitana tot i que a un ritme molt inferior, ja que la taxa d'envelliment és el segon més baix i la taxa d'infantesa la més elevada de tots els subàmbits. Per tant, la població de la subàrea és relativament més jove i més dinàmica que a la resta de la regió.

Per municipis, destaca sobretot el de Sant Andreu de la Barca, que va veure com el pes de gent gran sobre la població total augmentava en uns quatre punts entre l'any 1991 i el 2001, la mateixa xifra que a Torrelles de Llobregat, mentre que a Vallirana la proporció de la població més jove (0-15 anys) va perdre 6,2 punts percentuals entre aquells mateixos anys.

Vallès-Collserola

Analitzar les dades de població per edats en els anys 1981 i 2001 permet identificar un persistent procés d'envelliment, amb un augment de la població a partir dels 25 anys i una reducció dels segments d'edat més joves. L'espectacular repunt de la natalitat, observat en el període 1996-2001 respecte al quinquenni

immediatament precedent, no ha estat suficient per compensar l'important creixement de la gent gran motivat per la millora en l'esperança de vida.

Tot i aquesta tendència, la població del Vallès-Collserola està força menys envellida que la de l'àrea i la regió, com ho reflecteix un índex d'envelliment de només 11,3%, sis punts percentuals per sota de la mitjana metropolitana, el més baix de tots els subàmbits i subàrees. D'altra banda, un índex d'infantesa del 16,4%, el més alt juntament amb el de l'Ordal-Llobregat, permet tenir expectatives de mantenir a mig termini una bona situació en termes de taxa de dependència.

1.4.3. Subàmbits

Els subàmbits amb la població més jove de la regió metropolitana són el Tenes-Besòs, la Riera de Caldes, el Baix Maresme, Granollers-Congost i Martorell, tots ells amb unes taxes de dependències entre el 38% i el 41% i uns índexs d'envelliment dels més baixos. D'altra banda, el Montseny presenta l'índex d'infantesa més alt (16,2%), però també una de les taxes de dependència més elevada a causa, precisament, d'un nombre d'habitants de menys de 15 anys més alt que a d'altres subàmbits. Mediona-Anoia presenta la taxa de dependència més alta de la RMB, amb un 50,1%, en part per l'alta proporció de persones de més de 65 anys, que representen el 19% de la població total del subàmbit. Finalment, l'àrea metropolitana és qui presenta els pitjors resultats en els tres indicadors (Taula 1.10 i gràfics 1.14 i 1.15).

Taula 1.10: INDICADORS DE POBLACIÓ. SUBÀMBITS (2001)

	Taxa de dependència	Índex d'envelliment	Índex d'infantesa	% Homes	% Dones
Alt Maresme	44,6%	15,8%	15,0%	49,8%	50,2%
Àrea metropolitana	44,2%	17,8%	14,2%	48,2%	51,8%
Arenys	46,4%	17,1%	14,1%	49,5%	50,5%
Baix Maresme	40,8%	13,1%	15,9%	49,0%	51,0%
Garraf	42,7%	14,9%	15,0%	49,6%	50,4%
Granollers-Congost	40,8%	13,5%	15,5%	49,6%	50,4%
Martorell	40,9%	13,0%	16,0%	51,0%	49,0%
Mataró	42,1%	14,6%	15,1%	49,5%	50,5%
Mediona-Anoia	50,1%	19,0%	14,3%	49,9%	50,1%
Montseny	44,2%	14,5%	16,2%	50,3%	49,7%
Riera de Caldes	39,4%	12,6%	15,7%	50,3%	49,7%
Sabadell	45,0%	16,3%	14,7%	48,8%	51,2%
Tenes-Besòs	38,1%	11,4%	16,1%	50,5%	49,5%
Terrassa	45,4%	14,8%	15,3%	49,4%	50,6%
Vilafranca	45,4%	16,8%	14,4%	50,0%	50,0%
RMB	43,7%	16,8%	13,6%	48,7%	51,3%

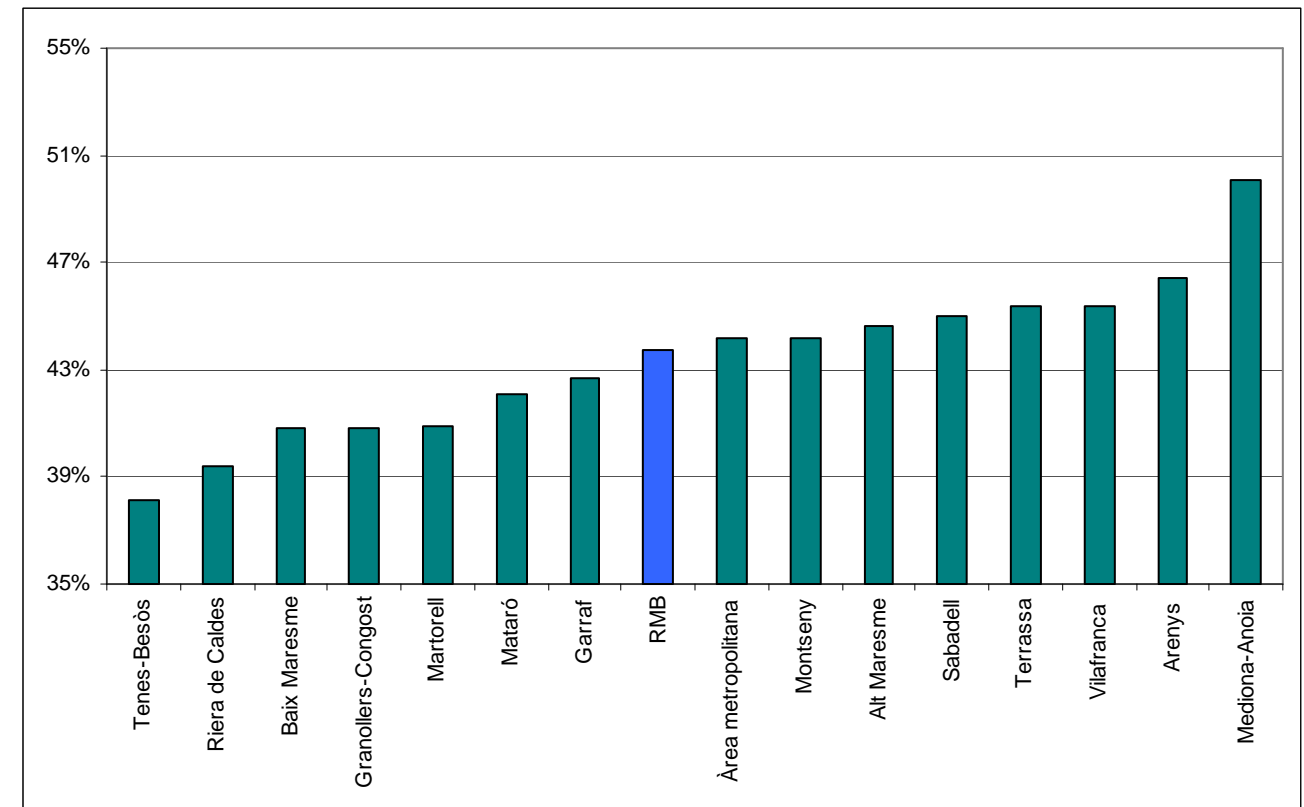
Taxa de dependència: (població 0 a 14 + població de més de 65)/ població en edat de treballar (entre 15 i 64 anys).

Índex d'envelliment: població de més de 65 anys sobre població total.

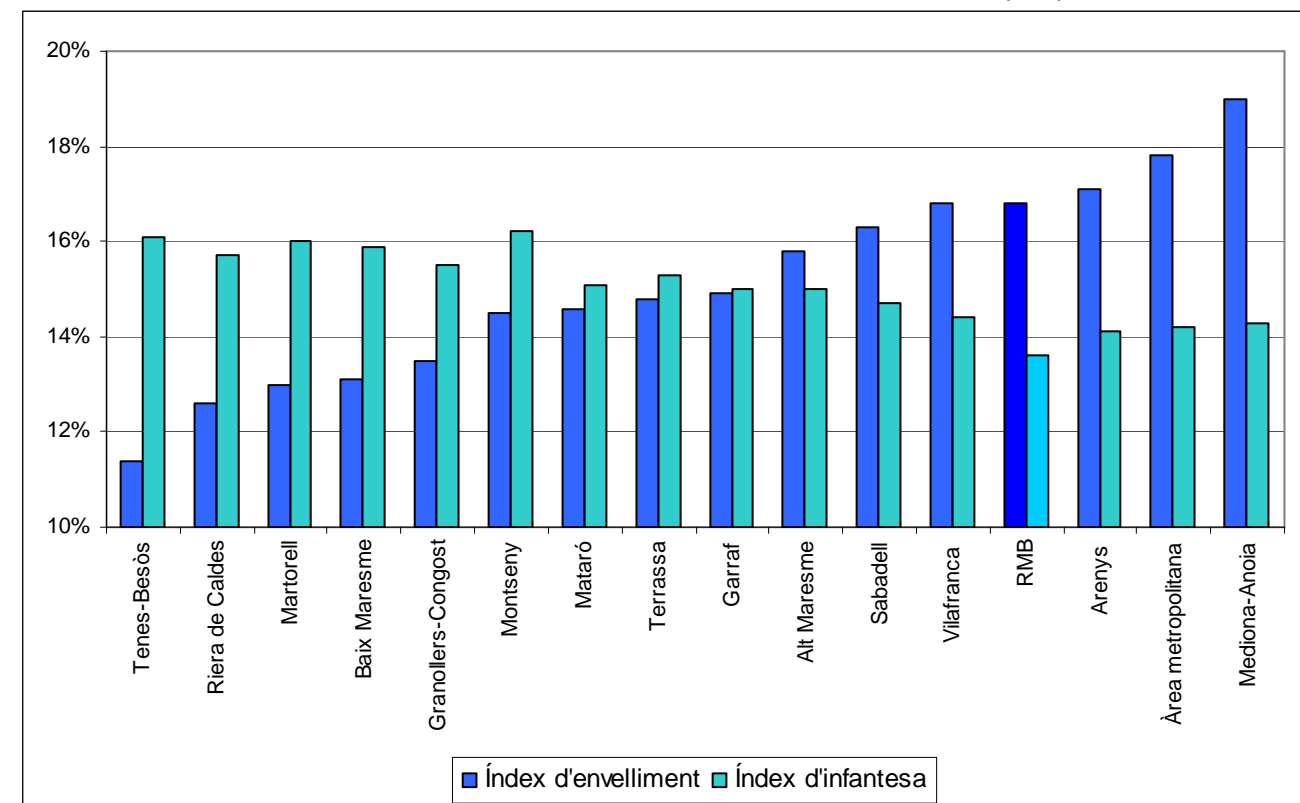
Índex d'infantesa: població de 0 a 14 anys sobre població total.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Gràfic 1.14: TAXA DE DEPENDÈNCIA. SUBÀMBITS (2001)

Gràfic 1.15: ÍNDEXS D'ENVELLIMENT I D'INFANTESA. SUBÀMBITS (2001)

Garraf

Al Garraf, les dades de població per grans grups d'edat en el període 1981-2001 reflecteixen clarament un envelliment, en augmentar la proporció de gent gran (més de 65 anys) d'un 10% a un 15%. No obstant, es pot apreciar també un notable increment del grup d'edat comprès entre els 15 i 64 anys (població activa), que passa de representar el 62% de la població el 1981, al 69% el 2001, mentre disminueix la població de menys de 15 anys del 27% a només un 16%. Amb un índex d'envelliment del 14,9%, el Garraf es situa per sota de la mitjana del conjunt de la regió metropolitana, mentre que l'índex d'infantesa és 1,4 punts percentuals superior a aquesta mitjana.

Aquesta evolució de l'estructura per edats del conjunt del Garraf amaga les diferències que existeixen entre els municipis. Si la tendència en tota la comarca és a un envelliment de la població, a Cubelles i Sant Pere de Ribes no és tan accentuada, ja que el creixement de la població gran s'estanca en la dècada 1991-2001 per situar-se amb un pes al voltant del 15%. En canvi, a Vilanova i la Geltrú la població de més de 65 anys va tenir un creixement bastant elevat en la mateixa dècada, augmentant el seu pes en el total més de tres punts percentuals.

Vilafranca

Si s'analitzen els índexs d'envelliment (16,8%) i d'infantesa (14,4%) l'any 2001 es comprova que l'estructura d'edats del subàmbit presenta una taxa de dependència (45,4%) gairebé dos punts superior a la mitjana metropolitana, tot i haver tingut una evolució favorable en el període 1981-2001 amb una baixada de catorze punts percentuals. El comportament en el mateix període dels índexs d'envelliment i d'infantesa demostren el progressiu envelliment de la població del subàmbit, amb un increment de cinc punts en el primer i una disminució del segon d'onze punts.

L'evolució dels principals grups d'edats en les dues dècades estudiades es tradueix en un augment del 77% dels majors de 65 anys i del 42% dels actius (15-64 anys), mentre que el grup de població més jove disminuïa un 25%. En l'àmbit municipal, aquesta evolució presenta certs matisos, ja que alguns municipis petits s'allunyen de la tònica general de disminució del grup d'edat dels més joves (0-14 anys). Als tres municipis de més població del subàmbit (Vilafranca del Penedès, Santa Margarida i els Monjos i Olèrdola), el grup d'edat de més de 65 anys creix a taxes superiors al 80% en el període 1981-2001.

Mediona-Anoia

Pel que fa a la relació entre els grans grups d'edat, cal ressaltar que els valors de la taxa de dependència i de l'índex d'envelliment de Mediona-Anoia, un 50% i un 19% respectivament, són els més elevats de tots els subàmbits metropolitans el 2001. L'envelliment d'aquest subàmbit queda reflectit en l'alt percentatge de persones de més de 65 anys (19%), amb un pes d'aquest grup d'edat superior al de la RMB, i en l'evolució de l'índex d'envelliment, que ha pujat sis punts percentuals en el període 1981-2001. En canvi, l'evolució de la taxa de dependència ha estat favorable ja que ha baixat sis punts en el mateix període.

La variació del pes dels grans grups d'edat també reflecteix el procés d'envelliment de la població de Mediona-Anoia, i ha estat caracteritzada per un creixement del 72% del grup de més de 65 anys, del 22% del grup dels actius i un decreixement del 26% dels més joves. A escala municipal, a Sant Llorenç d'Hortons i Sant Sadurní d'Anoia el grup dels més grans ha crescut amb taxes superiors al 90%, mentre que també a Sant Llorenç d'Hortons i a Mediona crida l'atenció que el grup dels més joves creix, al contrari que a la resta de municipis i que al subàmbit en general. El municipi de més població (Sant Sadurní d'Anoia) junt amb el municipi més petit (Puigdàlber) són els que majors percentatges de joves (0-14 anys) tenen, amb pesos al voltant del 16%. El municipi de Gelida es caracteritza per l'alt percentatge de persones en edat activa, que representen el 69% de la població total.

Martorell

El comportament de la població per grups d'edat d'aquest subàmbit en el període 1981-2001 denota un clar procés d'envelliment, amb augments més importants del grup de població activa que dels més joves. L'important repunt de la natalitat observat en el període 1996-2001 respecte a la del quinquenni anterior, un 51%, no és suficient per compensar el creixement de la gent gran a causa de l'augment de l'esperança de vida. A conseqüència d'aquesta situació, s'ha passat d'un índex d'envelliment del 9,6% l'any 1981 a un del 13% el 2001, el qual malgrat tot es situa per sota de la mitjana metropolitana.

Així, el subàmbit de Martorell està menys envellit que la mitjana metropolitana, com ho corrobora el fet que la taxa de dependència és una de les més baixes, gairebé tres punts percentuals per sota de la de la RMB, i l'índex

d'infantesa un dels més alts, més de dos punts percentuals superior. Aquestes dades suposen unes millors expectatives a mig termini pel que fa a la ràtio de població dependent sobre la que està en edat de treballar.

Terrassa

L'estructura de la població per edats mostra com entre el 1981 i el 2001 va disminuir el pes dels més joves (menys de 15 anys), passant de representar quasi el 29% del total de la població a només un 16%, mentre que la població més gran (de més de 65 anys), va augmentar el seu pes en passar d'un 9% a un 15%. Tot i això, la població de Terrassa està menys envellida que la de la mitjana de la regió metropolitana, ja que presenta uns índexs d'envelliment i d'infantesa millors. Cal destacar, però, l'elevada taxa de dependència del subàmbit, que es situa gairebé dos punts per sobre de la del conjunt metropolità, conseqüència de la notòria presència de població menor de 15 anys.

A nivell de municipis, les taxes de creixement relatiu per grups d'edat per al període 1991-2001 presenten certs matisos. Rubí i Terrassa tenen taxes de creixement negatives per al grup d'edat dels més joves, mentre que la resta dels municipis tenen taxes superiors al 28%. Pel que fa al grup d'edat de entre 15 i 64 anys, tots els municipis tenen taxes de creixement positives. Destaquen les altes taxes de Viladecavalls i Vacarisses, conseqüència tant d'un població de partida molt baixa com de la forta presència en aquests municipis de segones residències. Finalment per al grup dels més grans es compleix la tendència general, amb importants taxes de creixement relatiu per a tots els municipis.

Sabadell

L'evolució demogràfica del subàmbit entre 1981 i 2001 reflecteix un procés d'envelliment de la població, ja que mentre l'índex d'infantesa ha caigut del 27% inicial fins al 14,7% final, l'índex d'envelliment creixia del 10% inicial al 16,3% final, xifra molt similar a la del conjunt de la RMB. En canvi, l'índex d'infantesa és superior al de la mitjana metropolitana, i això indica una major proporció de gent de menys de 15. Aquest fet situa Sabadell com un dels subàmbits amb una taxa de dependència elevada (45%), xifra un punt percentual superior a la de la regió. Aquesta taxa ha caigut de forma notable, dotze punts percentuals, en el subàmbit durant el període considerat.

Si s'observa l'evolució de l'estructura d'edats a detall municipal, cal assenyalar primer el paper dominant del municipi principal (Sabadell) que concentrava el 91% de la població l'any 1981 i el 84% l'any 2001, que condiciona de forma gairebé absoluta els canvis que s'han donat en el subàmbit. De fet, és l'únic municipi que perd població total i, juntament amb Sant Llorenç Savall, els únics que han vist caure en termes relatius la població del grup dels menors de 15 anys. Els guanys de població activa han estat especialment significatius en els següents dos municipis més poblats, Castellar del Vallès i Sant Quirze del Vallès, quasi doblant i triplicant la població del citat grup. A més a més, aquests municipis també presenten increments pel grup de més de 65 anys força rellevants, d'un 108% pel primer i del 155% pel segon.

Riera de Caldes

El subàmbit de Riera de Caldes presenta el 2001 una taxa de dependència del 39,4%, notablement per sota de la del conjunt de la RMB i la segona més baixa dels subàmbits. A més a més, l'evolució d'aquesta ha estat molt favorable en el període 1981-2001, i han caigut aproximadament uns vint-i-un punts percentuals. Menys reeixides han estat les evolucions dels índexs d'envelliment i d'infantesa, ja que el primer ha crescut cinc punts durant els vint anys fins a assolir el 12,6%, xifra més de quatre punts per sota de la de la regió. D'altra banda, el segon ha caigut de l'ordre de tretze punts percentuals per situar-se sobre el 15,7%, superior en dos punts a la mitjana metropolitana. De totes maneres, l'evolució de la població per grups d'edat també mostra una certa tendència a l'envelliment de la població d'aquest subàmbit.

Baixant l'escala d'anàlisi a un nivell municipal es comprova que, malgrat que pràcticament tots els municipis guanyen població en el vintenni 1981-2001 (llevat de Castellterçol i la Llagosta), l'augment es produeix principalment en els grups d'edat dels actius i la gent gran, perdent-se població en el grup dels més joves. Especialment significatiu és el cas de la Llagosta, a on la davallada de la població jove arrossega el creixement total fins a nivells negatius (-5%). Cal assenyalar també el fet que aquells municipis que assoleixen creixements globals de població més elevats (Castellcir, Palau-solità i Plegamans, Polinyà i Sentmenat) són els únics en els quals creixen tots els grups d'edat.

Tenes-Besòs

El primer aspecte a destacar en el Tenes-Besòs és que l'any 2001 té l'índex d'envelliment més baix de tots els subàmbits metropolitans, un 11,4%, gairebé sis punts percentuals per sota del de la regió, mentre que l'índex

d'infantesa es situa més a prop de la mitjana. L'evolució de tots dos índexs ha estat diferent en el període 1981-2001, ja que mentre que el d'envelliment creixia de forma continguda, tres punts durant els vint anys, el d'infantesa ha experimentat una caiguda notable des del 29% al 16%. El Tenes-Besòs presenta la taxa de dependència més baixa de tots els subàmbits, després de la caiguda de vint punts percentuals experimentada durant el període ressenyat. Els canvis patits en els principals grups d'edat reforcen el que assenyalen els índexs. El lleuger decreixement del grup d'edat dels menors de 15 anys (-7%) està fortament compensat per l'augment del grup més nombrós en termes absoluts, el de la població en edat de treballar, que s'ha pràcticament doblat.

L'anàlisi municipal de l'evolució dels grans grups d'edat afegeix alguns matisos que cal destacar. En primer lloc, només dos municipis, Martorelles i Mollet del Vallès, perden població a la franja d'edat dels més joves, però el fet que el segon centri pràcticament el 50% de la població total del subàmbit influeix de manera clara el comportament agregat. D'altra banda, són espectaculars els guanys de població del grup dels actius als municipis de Bigues i Riells i Lliçà d'Amunt, que es més que quadrupliquen. En darrer terme, cal afegir que tots els municipis menys Santa Maria de Martorelles han, com a mínim, doblat la seva població del grup de més edat.

Granollers-Congost

El subàmbit de Granollers-Congost té una estructura de la població relativament poc envellida l'any 2001, amb un índex d'envelliment del 13,5%, més de tres punts per sota de la mitjana del conjunt de la regió metropolitana, tot i l'augment d'uns cinc punts percentuals des de l'any 1981. L'índex d'infantesa, per la seva part, va experimentar una important caiguda entre 1981 i 2001, amb una pèrdua de més de catorze punts percentuals, situant-se l'any final en un 15,5%. La taxa de dependència va passar del 57,6% al començament del període a només un 40,8% el 2001, una de les més baixes de la regió metropolitana.

Per municipis, n'hi ha alguns que tenen un índex d'envelliment superior a la mitjana del conjunt metropolità, com Aiguafreda (20%), Figaró-Montmany (21,3%) o Tagamanent (17,1%), que també són els que tenen les taxes d'infantesa més baixes. D'altra banda, l'Ametlla del Vallès (19,1%), Vallromanes (19,3%) i Vilanova del Vallès (16,6%) tenen les taxes d'infantesa més altes, mentre que Montornès del Vallès i la Roca del Vallès presenten unes taxes de dependència de 37,2% i 37,1% respectivament, les més baixes de tot el subàmbit.

Montseny

Aquest subàmbit té una estructura de població relativament menys envellida que la mitjana de la regió metropolitana, amb un índex d'envelliment del 14,5% a l'any 2001. Aquest índex, com a la majoria de la resta dels subàmbits, ha augmentat gairebé cinc punts percentuals en el període 1981-2001. La taxa d'infantesa es situa quasi tres punts per sobre de la mitjana de la regió, després d'haver perdut més de deu punts en les dues dècades per situar-se el 2001 en un 16,2%. La taxa de dependència l'any 2001 és del 44,2%, molt semblant a la del conjunt de la regió metropolitana.

Pel que fa a l'anàlisi municipal, només tres municipis tenen un índex d'envelliment superior o igual a la mitjana de la regió, i és el de Montseny el més alt, amb un 21,3%, seguit per Fogars de Montclús (17,9%) i Sant Celoni (17,4%). Aquests mateixos municipis tenen els índexs d'infantesa més baixos, als quals es pot afegir Gualba, que té un índex de només un 13,5%. En canvi, els municipis més joves amb xifres molt per sobre de la mitjana metropolitana són els següents: Sant Esteve de Palautordera (18,2%), Campins (18%), Cardedeu (17,4%) i Sant Pere de Vilamajor (17,2%). Finalment, el municipi de Vilalba Sasserra es destaca de la resta per tenir una taxa de dependència molt inferior a la mitjana de la regió, de 35,6%.

Alt Maresme

L'any 2001 el Alt Maresme presenta una estructura d'edats semblant a la regió metropolitana, tot i que registra un índex d'envelliment inferior (15,8% enfront de 16,8%) i un índex d'infantesa superior (15% enfront 13,6%), el que indica doncs una població relativament més jove. Tanmateix, a caus d'un pes superior de la població jove, la taxa de dependència es situa per sobre de la de la RMB (44,6% enfront el 43,7%), tot i que s'ha reduït considerablement respecte a l'any 1981, quan va ser del 58%. La comparació entre 2001 i 1981 també mostra un augment de l'índex d'envelliment i una reducció del d'infantesa. El grup d'edat majoritari al subàmbit és el de 15 a 64 anys, i és a més l'únic grup que ha vist augmentar el seu pes en el total de la població en els vint anys entre 1981 i 2001.

El municipi de Palafolls destaca per ser el que presenta un pes més elevat de la població infantil i, per contra, Calella té la població més envellida, amb un 18% de gent major de 65 anys. En tot cas, Santa Susanna i Palafolls són els únics municipis que han tingut un creixement positiu de la població infantil entre 1981-2001, i els que

registren un creixement més elevat de la població en edat de treballar. Aquests són municipis receptors d'immigració jove, la qual cosa ha suposat que l'envelliment del conjunt del subàmbit no sigui tant accentuat.

Arenys

El perfil demogràfic del subàmbit d'Arenys és relativament similar al del conjunt de la RMB, amb uns índexs d'envelliment i infantesa pràcticament iguals. L'única diferència destacable, comparant les dades disponibles del 2001, és una taxa de dependència lleugerament superior, un 46,4% a Arenys enfront del 43,7% de la regió. Tot i tractar-se d'una taxa relativament elevada, cal destacar que s'ha reduït considerablement respecte a l'any 1981, quan va ser del 58%, reducció que és deguda a una ampliació del grup de població en edat de treballar; que ha passat de representar el 63% de la població al 68% entre 1981 i 2001. Cal destacar també l'augment del grup de població major de 65 anys, junt amb la reducció del grup d'edat entre 0 i 14 anys, que ha perdut més de deu punts en els vint anys esmentats.

L'anàlisi per municipis mostra diferències significatives dins del subàmbit. Els municipis més grans i costaners Arenys de Mar i Canet de Mar han tingut un creixement negatiu de la població infantil (entre 0 i 14 anys) en el període 1981-2001, i Sant Pol, el tercer municipi costaner del subàmbit, ha vist créixer només un 0,2% aquest grup. En canvi, els municipis petits i d'interior com Arenys de Munt, i sobretot Sant Iscle de Vallalta i Sant Cebrià de Vallalta ha experimentat creixements d'aquest grup d'edat molt elevats, el que pot ser resultat de l'arribada als municipis de parelles joves que han tingut descendència.

Mataró

La població de Mataró està menys envellida que la mitjana de la RMB, el que es reflecteix en un índex d'envelliment del 14,6% al subàmbit enfront del 16,8% de la mitjana metropolitana. Així mateix, l'índex d'infantesa és més d'un punt percentual superior, mentre que la taxa de dependència del subàmbit es situa una mica per sota. La taxa de dependència ha tingut una evolució molt favorable en el període 1981-2001, ha caigut des del 57% al començament fins al 42% del 2001. Menys favorables han estat les evolucions en el mateix període de l'índex d'envelliment, que ha crescut cinc punts percentuals, i de l'índex d'infantesa, que ha caigut dotze punts percentuals. Pel que fa a l'evolució per grups d'edat, l'augment de la població del subàmbit en el període 1981-2001 respon, en gran mesura, al creixement del darrer grup d'edat (més de 65 anys), que s'ha pràcticament doblat. També ha crescut un 36% el grup d'edat dels actius (15-64 anys), mentre que per al grup de població més jove (0-14 anys) hi ha hagut una caiguda del 31%.

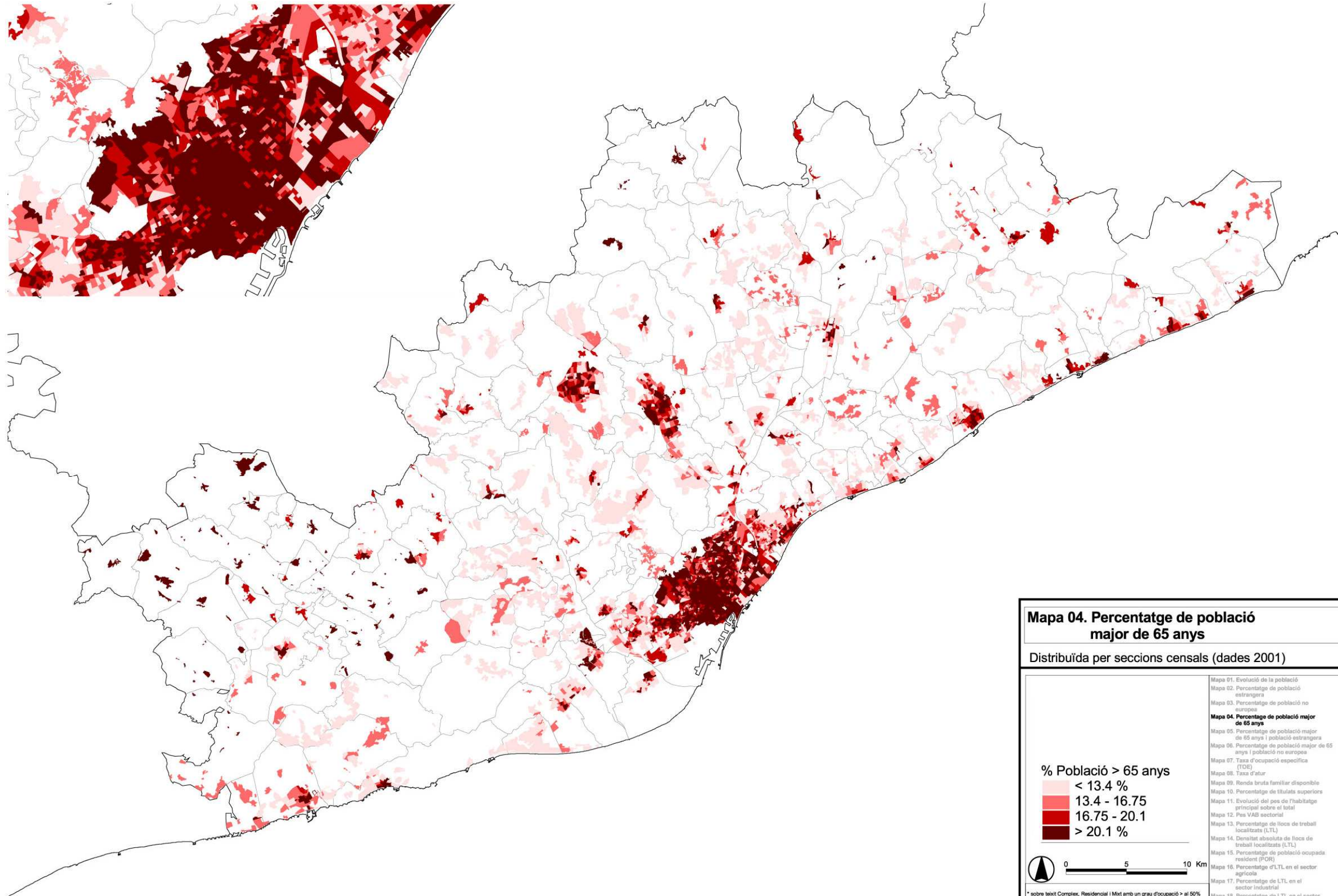
En analitzar el comportament de l'estructura d'edats a escala municipal, destaca que tot i ser només dos els municipis (Argentona i Mataró) en els quals cau la població del grup d'edat dels més joves, la baixada arrossega el global del subàmbit, en ser aquests dos els més poblats. Per la seva part, els que estan en edat de treballar (15-64 anys) presenten taxes de creixement molt importants en els municipis de Cabrera de Mar, Dosrius, Sant Andreu de Llavaneres i Sant Vicenç de Montalt. També en dos d'aquests municipis, Dosrius i Sant Andreu de Llavaneres, creix de manera notable la població del grup dels de major edat, s'arriba a pràcticament doblar-se.

Baix Maresme

Aquest subàmbit té una estructura de la població relativament poc envellida, sobretot si es compara amb la regió metropolitana en general. Al Baix Maresme, el percentatge de població major de 65 anys és menor que a la RMB, mentre que els menors de 15 anys i el grup en edat de treballar són lleugerament superiors. A més, presenta el 2001 una taxa de dependència i un índex d'envelliment lleugerament inferiors i un índex d'infantesa superior.

Per municipis, a Cabriels el grup de menors de 15 anys representa el 19% de la població total el 2001, molt per sobre de la mitjana del subàmbit. També es situen per sobre d'aquesta mitjana Teià, Vilassar de Mar i Premià de Dalt. Aquest fet confirma que aquests municipis han esdevingut centres residencials de parelles joves segurament vingudes d'altres zones de la regió metropolitana i, especialment, de Barcelona.

Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Distribuïda per seccions censals (dades 2001)

% Població > 65 anys

- < 13.4 %
- 13.4 - 16.75
- 16.75 - 20.1
- > 20.1 %

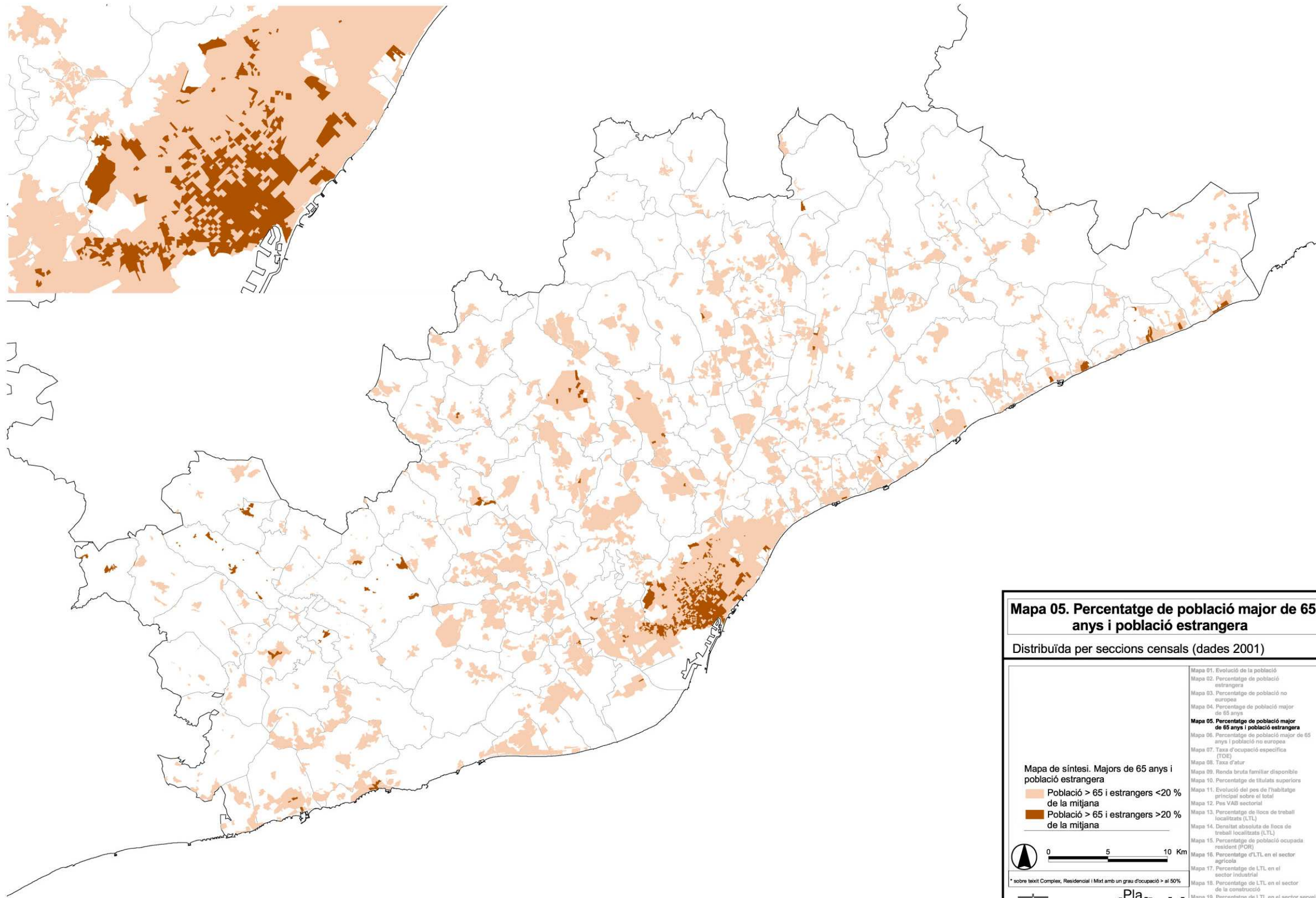
0 5 10 Km

* sobre text Complex, Residencial i Mixt amb un grau d'ocupació > al 50%

iEt Pla territorial metropolitana de Barcelona

- Mapa 01. Evolució de la població
- Mapa 02. Percentatge de població estrangera
- Mapa 03. Percentatge de població no europea
- Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys**
- Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
- Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
- Mapa 07. Tasa d'ocupació específica (TOE)
- Mapa 08. Tasa d'atur
- Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
- Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
- Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
- Mapa 12. Pes VAB sectorial
- Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
- Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
- Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
- Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
- Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
- Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
- Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Distribuïda per seccions censals (dades 2001)

Mapa de síntesi. Majors de 65 anys i població estrangera

- Població > 65 i estrangers < 20 % de la mitjana
- Població > 65 i estrangers > 20 % de la mitjana

0 5 10 Km

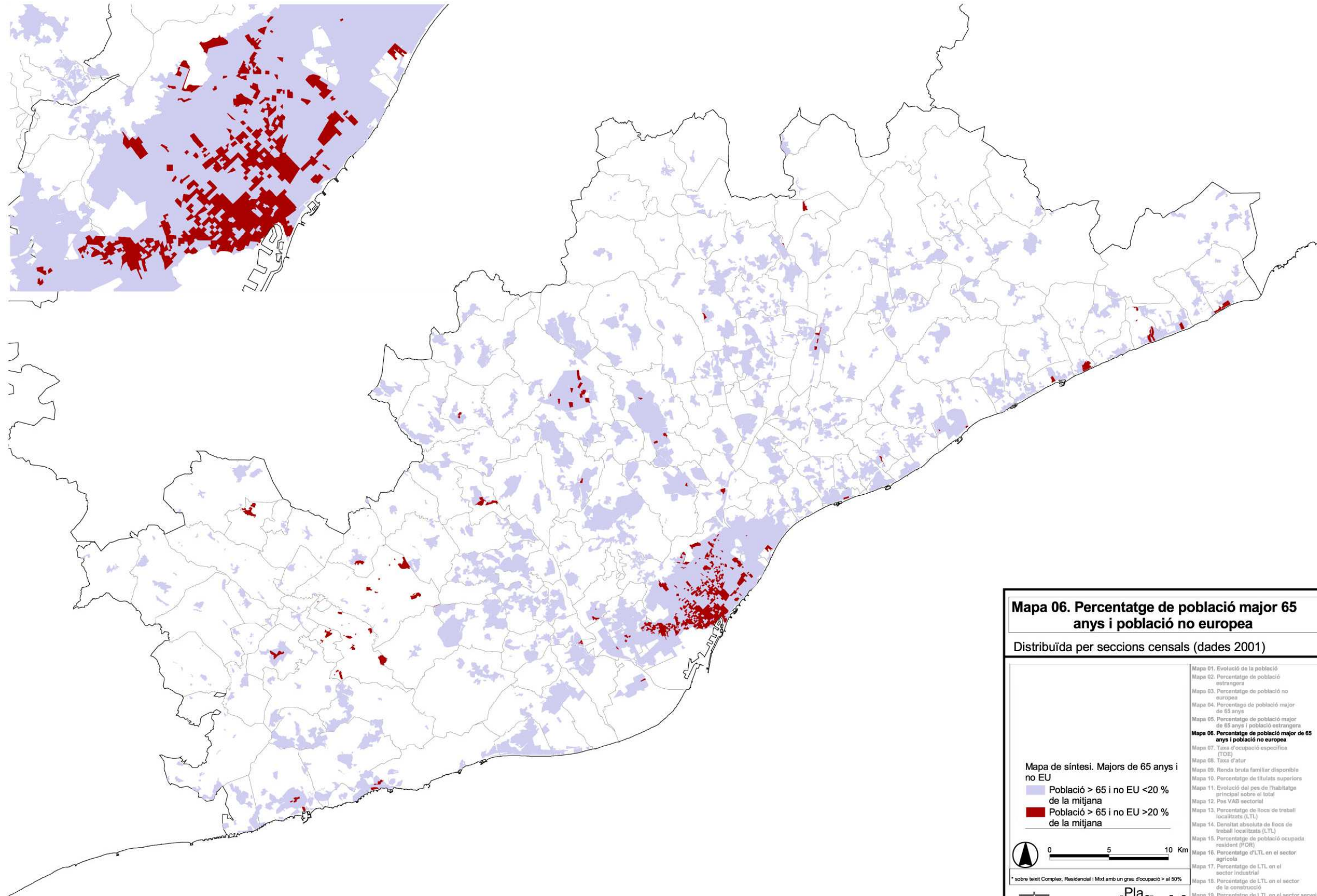
* sobre text Complex, Residencial i Mixt amb un grau d'ocupació > al 50%

Pla territorial
de Barcelona

iEt

Mapa 01. Evaluació de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Tasa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Tasa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Pes VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 06. Percentatge de població major 65 anys i població no europea
Distribuïda per seccions censals (dades 2001)

Mapa de síntesi. Majors de 65 anys i no EU
■ Població > 65 i no EU <20 % de la mitjana
■ Població > 65 i no EU >20 % de la mitjana

0 5 10 Km

* sobre text: Complex, Residencial i Mixt amb un grau d'ocupació > al 50%

Pla territorial
de Barcelona

Mapa 01. Evolució de la població
 Mapa 02. Percentatge de població estrangera
 Mapa 03. Percentatge de població no europea
 Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
 Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
 Mapa 07. Tasa d'ocupació específica (TOE)
 Mapa 08. Tasa d'atur
 Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
 Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
 Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
 Mapa 12. Pes VAB sectorial
 Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
 Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
 Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
 Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
 Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
 Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
 Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
 Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
 Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

2. MERCAT DE TREBALL I RENDA FAMILIAR

2.1. Mercat de treball: taxes d'ocupació i d'atur

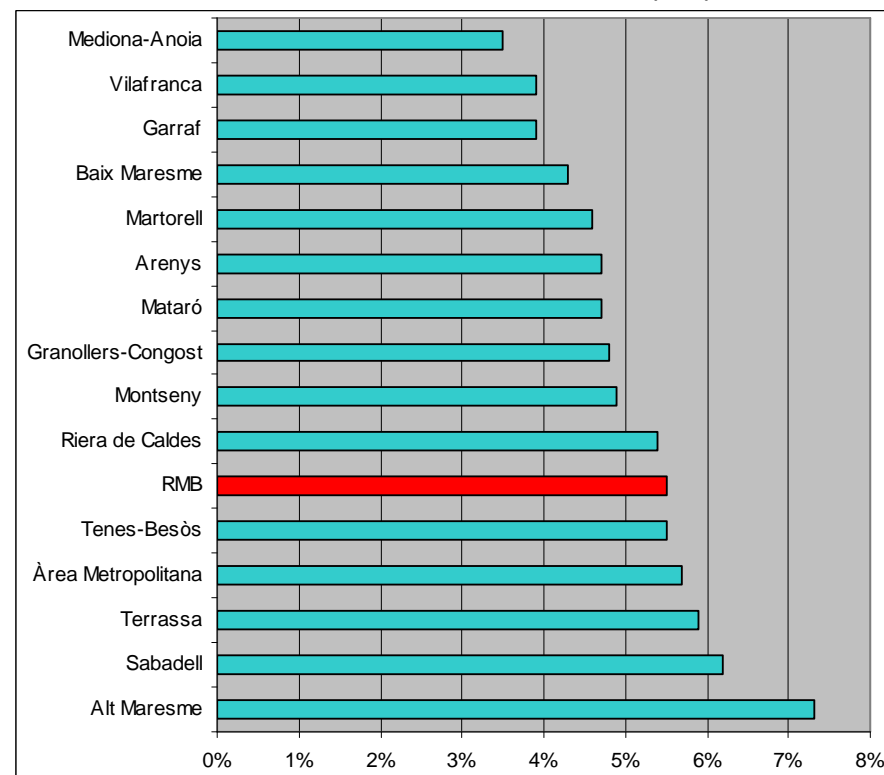
Les dades que aquí s'analitzen per als subàmbits de la RMB corresponen a fonts censals. Per tal de mantenir la coherència entre les dades, l'anàlisi a aquest nivell finalitza l'any 2001. Per tal de copsar els canvis que s'han produït de manera recent, i especialment arrel de la crisi econòmica que va començar l'any 2008, aquestes dades s'han actualitzat per al conjunt de l'àmbit a l'any més recent possible en un capítol específic dins de l'Estudi Econòmic i Financer del Pla Territorial Metropolità de Barcelona.

2.1.1. Regió metropolitana

La regió metropolitana de Barcelona comptava fins l'any 2001 amb un mercat de treball dinàmic, amb una taxa d'atur del 5,5% i una taxa d'ocupació específica (TOE) del 63,9%¹. Ambdues variables varen evolucionar favorablement en les últimes dècades, però es situaven una mica per sota de les mitjanes catalanes del mateix any, que van ser del 4,8% i del 65,6%, respectivament. Tots els subàmbits i municipis de la regió metropolitana han presentat una evolució favorable del seu mercat de treball durant la dècada 1991-2001, però la situació en aquest últim any presentava certes diferències territorials que cal assenyalar.

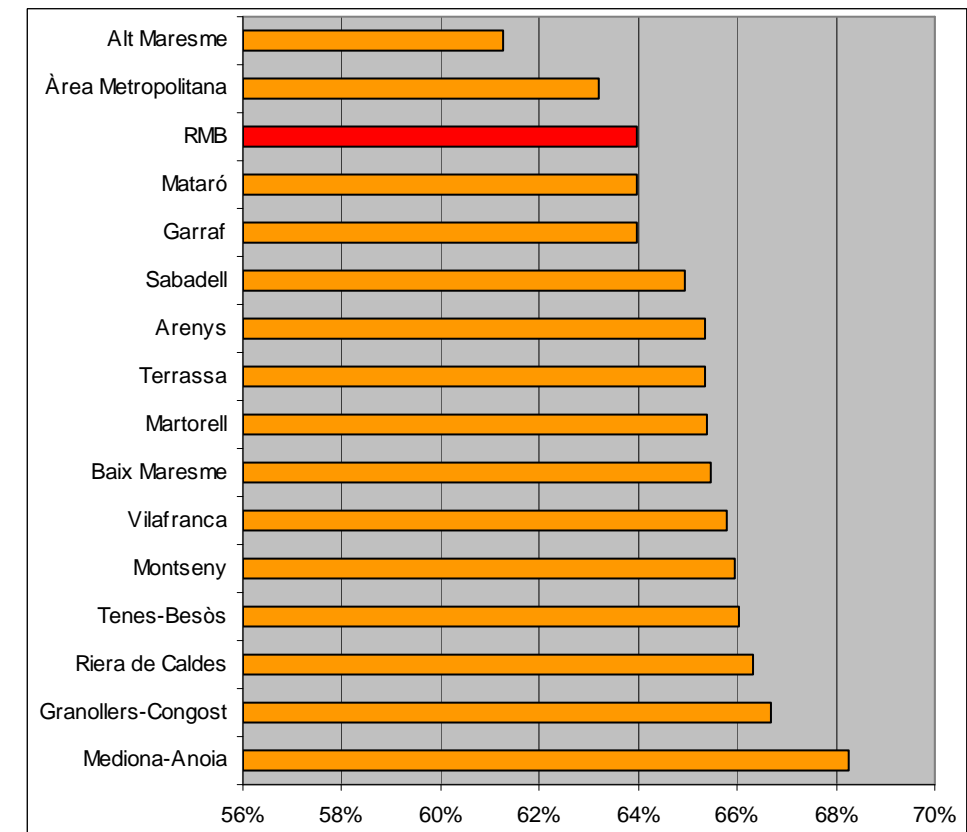
Així, la taxa d'atur presentava una variació bastant elevada, essent el subàmbit de l'Alt Maresme el que tenia la taxa d'atur més alta, lleugerament per sobre del 7%, mentre que la més reduïda corresponia a Mediona-Anoia, dins de la comarca de l'Alt Penedès, amb menys d'un 4%. Els subàmbits (i també els municipis) de la primera corona metropolitana eren aquells amb una taxa d'atur més elevada, mentre que els situats a la segona i tercera corones (com ara el Garraf o el Baix Maresme) són els que presentaven l'any 2001 un atur més reduït (Gràfic 2.1 i Mapes 07 i 08).

Gràfic 2.1.: TAXA D'ATUR PER SUBÀMBITS (2001)

La taxa d'ocupació específica també presentava el primer any del segle XIX diferències territorials, contràries com és lògic a les de la taxa d'atur, ja que els subàmbits (i municipis) amb una TOE menor són també els que presentaven una taxa d'atur més elevada, com és el cas de l'Alt Maresme o Sabadell. D'altra banda, hi ha aquells subàmbits amb una TOE superior a la de la RMB en conjunt, com ara Mediona-Anoia, Granollers-Congost o Riera de Caldes i, per últim, els que tenien una TOE similar a la mitjana de la regió, situats tant a la primera com a la segona corona metropolitanas (Gràfic 2.2).

Gràfic 2.2: TAXA D'OCUPACIÓ ESPECÍFICA PER SUBÀMBITS (2001)

2.1.2. Àrea metropolitana i subàrees

L'àrea metropolitana registrava l'any 2001 una taxa d'ocupació específica del 63,2%, molt similar a les de la RMB i Catalunya però una mica inferior. Durant el decenni 1991-2001, l'ocupació de l'àrea metropolitana va evolucionar d'una manera positiva, tot i que es pot destacar una baixada de la taxa a mitjan dels anys noranta, quan va perdre quatre punts, per després augmentar notòriament entre 1996 i 2001. Aquest creixement registrat en la TOE en el període 1991-2001 és el resultat conjunt d'una taxa de creixement positiva en el nombre d'ocupats (15,5%) i d'una taxa de creixement negativa de la població entre 15 i 64 anys (-3,3%). D'altra banda, el nombre d'aturats va baixar en un 46,2% en el període 1996-2001, i la taxa d'atur va passar del 10,4% el 1996 al 5,7% en el 2001 (Taula 2.1).

Totes les subàrees de l'àrea metropolitana varen tenir una evolució positiva del mercat de treball durant la dècada esmentada. Destaca la forta recuperació del Besòs, el Llobregat continu i el Delta, que tenien el 1996 unes TOE inferiors al 50%. El Delta, l'Ordal-Llobregat i el Llobregat continu tenien unes taxes d'atur inferiors al 5,5% l'any 2001, mentre que a la resta de subàrees, la taxa es situava per sobre d'aquesta dada, i era la més elevada la del Besòs amb un 7,1% de la població activa.

¹ La taxa d'ocupació específica (TOE) indica la relació entre la població ocupada i la potencialment activa o en edat de treballar (de 15 a 64 anys).

Taula 2.1: TAXES D'ATUR I D'OCUPACIÓ ESPECÍFICA. ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (1991-2001)

	1991		1996		2001	
	Taxa d'atur	TOE	Taxa d'atur	TOE	Taxa d'atur	TOE
Barcelona	9,2%	55,7%	11,3%	52,1%	5,7%	64,2%
Besòs	13,1%	48,8%	13,7%	45,7%	7,1%	59,3%
Delta	6,7%	50,5%	7,5%	49,1%	5,2%	62,7%
Llobregat continu	9,4%	51,8%	8,9%	48,0%	4,9%	62,2%
Ordal-Llobregat	7,0%	55,1%	7,2%	53,2%	4,5%	66,0%
Vallès-Collserola	13,1%	53,2%	11,4%	51,7%	5,9%	64,4%
Àrea metropolitana	9,5%	53,6%	10,4%	50,3%	5,7%	63,2%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Barcelona

Barcelona presentava uns indicadors de mercat de treball similars als de l'àrea i la regió metropolitana en conjunt, a causa sobretot del gran pes poblacional que té en aquests territoris. Així, les taxes d'atur han evolucionat de manera semblant, si bé l'any 1991 la de la ciutat estava lleugerament per sota de la de l'àrea, mentre que a partir del 1996 l'atur de la capital supera el de la RMB en conjunt, per igualar-se el 2001 en un 5,7%. Pel que fa a la taxa d'ocupació específica, el 2001 va ser del 64,2%, per sobre tant de la de l'àrea metropolitana com de la de la regió, amb una aportació semblant entre gèneres, si bé lleugerament superior per als homes.

Besòs

La taxa d'atur del Besòs es va situar el 2001 dos punts per sobre de la metropolitana, concretament un 7,1% i fou una de les més elevades de tota la regió. Tot i això, aquesta taxa va disminuir considerablement respecte als anys anteriors, i si durant la dècada dels anys noranta es va situar entre el 13% i el 14%, en només cinc anys s'havia reduït a pràcticament la meitat. Per municipis, s'identifiquen diferències lligades amb l'estructura industrial d'alguns d'ells, com ara Badalona, Sant Adrià del Besòs i Santa Coloma de Gramenet, que en els tres anys estudiats varen tenir la taxa d'atur més elevada, lligada amb els processos de desindustrialització que han patit. El 2001, tot i haver reduït considerablement la taxa d'atur, Badalona i Sant Adrià del Besòs estaven encara lleugerament per sobre de la del Besòs en conjunt, mentre que Santa Coloma de Gramenet s'havia recuperat molt més, i es situava en una taxa d'atur del 6,3%. Montgat i Tiana són els municipis amb un comportament més diferenciat dins de la subàrea, ja que la taxa d'atur en ambdós municipis es situava al voltant del 4%, més d'un punt per sota de la mitjana metropolitana.

La reducció en la taxa d'atur en tots els municipis s'acompanyà d'un augment en la TOE, que a la subàrea en conjunt es situa en el 59,3% l'any 2001. Per municipis, Montgat i Tiana tenien unes TOE superiors a la mitjana del subàmbit (66,9% i 63,9%, respectivament), mentre que Badalona, Sant Adrià del Besòs i Santa Coloma de Gramenet tenen una TOE molt semblant a la mitjana del Besòs.

Delta

La taxa d'atur del Delta va ser inferior, a l'any 2001, a la del conjunt metropolità, un 5,2% enfront del 5,5% de la RMB. La taxa d'atur va tenir la mateixa evolució a tots els municipis de la subàrea, augmentant fins a l'any 1996 i baixant en la segona fase de la dècada.

El municipi del Prat de Llobregat és el que presentava la taxa d'atur més elevada. A més, era en el 2001 l'únic municipi de l'àrea amb una taxa d'atur superior a la de la RMB. En canvi, Begues i Sant Climent de Llobregat tenien les taxes d'atur les més baixes. La reducció en la taxa d'atur en tots els municipis s'acompanyà d'un augment en la TOE, que a la subàrea es situà en el 62,7% el 2001, amb el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Gavà com a únics municipis amb una taxa d'ocupació específica inferior a la mitjana del Delta, amb un 61,5%, 62,3% i 60%, respectivament.

Llobregat continu

La subàrea del Llobregat continu va registrar l'any 2001 una taxa d'ocupació específica del 62,2%, dos punts per sota de les de la RMB i Catalunya, que és un 64% en ambdós casos. Per a la subàrea, l'evolució d'aquesta taxa en els darrers anys presenta dos moments clarament diferenciats: el quinquenni 1991-1996, en el qual partint d'un valor inicial del 51,8% va patir un retrocés de quatre punts percentuals; i el segon quinquenni (1996-2001), en el qual va augmentar catorze punts percentuals. Aquesta notable recuperació, que va permetre retallar el

diferencial de la subàrea respecte de la RMB és fruit de taxes de creixement dels ocupats positives (de l'ordre del 12%), enfront de taxes de creixement de la població entre 15 i 64 anys negatives (pràcticament del -7%). Els municipis que han experimentat un creixement més significatiu de la taxa d'ocupació pel decenni 1991-2001 són Cornellà de Llobregat i Sant Feliu de Llobregat, amb increments per sobre dels deu punts percentuals.

Les dades d'atur registrat per a l'any 2001 indiquen que hi havia 11.089 persones aturades al Llobregat continu, el que situava la taxa d'atur en un 4,9%, una mica més de mig punt percentual per sota de la corresponent a la RMB. L'evolució d'aquesta taxa d'atur ha estat a la baixa durant tot el període 1991-2001, però més acusada la segona part de la dècada amb una caiguda de gairebé quatre punts percentuals. Analitzant les dades per municipis l'any 2001, es pot observar com la majoria es situen al voltant de la mitjana de la subàrea, amb Sant Just Desvern per sota d'aquesta mitjana, mentre que la de Cornellà de Llobregat supera el 6%.

Ordal-Llobregat

L'any 2001 la taxa d'atur de l'Ordal-Llobregat, un 4,5%, era la més baixa de tota l'àrea metropolitana i una de les més baixes de la RMB. La seva evolució va ser molt similar a tots els municipis de la subàrea, amb un creixement fins a l'any 1996 i un descens en la segona part de la dècada. A l'any 2001, només dos municipis presentaven taxes d'atur superiors a la de la regió, Cervelló i Sant Vicenç dels Horts, mentre que Castellbisbal i Corbera de Llobregat es va situar amb taxes inferiors al 4%.

La reducció en la taxa d'atur en tots els municipis va anar acompanyada d'un augment en la TOE, que a la subàrea es situà en el 66% l'any 2001. Per municipis, Castellbisbal superava clarament aquesta xifra (71,1%), seguit per Molins de Rei i Torrelles de Llobregat que també tenien TOE superiors a la mitjana de la subàrea.

Vallès-Collserola

La taxa d'ocupació específica registrada pel Vallès-Collserola l'any 2001 era d'un 64,4%, cinc dècimes per sobre de la de la RMB i Catalunya. Ha estat durant els darrers anys de la dècada dels noranta quan la subàrea va ser capaç d'introduir millores en el seu mercat de treball i posar-se al nivell de la RMB, amb un creixement en la TOE de gairebé tretze punts, producte d'un creixement del nombre d'ocupats (49%) que varen doblar el de la població de 16 i 64 anys (23%) en el període 1991-2001. En aquest període, el municipi que va destacar per un creixement més elevat en la TOE ha estat Barberà del Vallès (per sobre de tretze punts percentuals), mentre que la resta de municipis ho varen fer més moderadament. Menció especial mereix el cas de Badia del Vallès, que amb una TOE del 58,4% es situa sis punts per sota de la mitjana de la subàrea.

L'any 2001 hi havia 6.516 persones aturades al Vallès-Collserola que suposaven una taxa d'atur del 5,9%, xifra lleugerament superior a la corresponent a la RMB. Tot i així, l'evolució de la taxa d'atur va estar excel·lent en el període 1991-2001, ja que es va aconseguir reduir fins a menys de la meitat el 13% inicial. Especialment destacable va ésser la caiguda de pràcticament 5,5 punts percentuals que es va donar durant el quinquenni 1996-2001. Observant la distribució de la taxa d'atur segons municipis es pot comprovar com Sant Cugat del Vallès era el que presentava una dada per al 2001 més favorable, del 4,1%, mentre que la taxa més elevada corresponia a Badia del Vallès (8,5%).

2.1.3. Subàmbits

L'any 2001, la taxa d'ocupació específica més elevada de tots els subàmbits metropolitans corresponia a Mediona-Anoia, amb un percentatge superior al 68%, seguit per Granollers-Congost amb gairebé un 67%. La majoria de subàmbits es situaven entre el 64% i el 66%, mentre que només l'àrea metropolitana i l'Alt Maresme es situaven per sota de la mitjana de la regió.

Pel que fa a les taxes d'atur, quatre subàmbits es situaven el 2001 per sobre de la mitjana de la RMB. Destaca entre ells el de l'Alt Maresme, que és l'únic que superà el 7% d'aturats, mentre que Sabadell, Terrassa i l'àrea metropolitana tenien taxes properes al 6%. A l'altre extrem, Mediona-Anoia, Garraf i Vilafranca presentaven taxes d'atur inferiors al 4%, la qual cosa significa que els seus mercats de treball estaven aleshores molt propers a la plena ocupació (Taula 2.2).

Taula 2.2: TAXES D'ATUR I D'OCUPACIÓ ESPECÍFICA. RMB I SUBÀMBITS (1991-2001)

	1991		1996		2001	
	Taxa d'atur	TOE	Taxa d'atur	TOE	Taxa d'atur	TOE
Àrea metropolitana	9,5%	53,6%	10,4%	50,3%	5,7%	63,2%
Alt Maresme	20,4%	51,8%	15,5%	53,2%	7,3%	61,2%
Arenys	12,2%	55,1%	9,4%	53,7%	4,7%	65,3%
Baix Maresme	8,9%	55,2%	8,3%	53,8%	4,3%	65,5%
Garraf	8,1%	52,4%	7,5%	52,0%	3,9%	64,0%
Granollers-Congost	9,7%	57,9%	11,2%	55,2%	4,8%	66,9%
Martorell	6,4%	53,3%	6,9%	52,1%	4,6%	65,4%
Mataró	8,0%	55,0%	10,1%	50,3%	4,7%	64,0%
Mediona-Anoia	8,8%	58,2%	8,3%	57,1%	3,5%	68,2%
Montseny	8,1%	58,7%	8,7%	55,8%	4,9%	66,0%
Riera de Caldes	11,1%	56,2%	11,7%	54,1%	5,4%	66,3%
Sabadell	12,2%	53,2%	12,4%	51,6%	6,2%	65,0%
Tenes-Besòs	12,2%	55,0%	11,1%	54,1%	5,5%	66,0%
Terrassa	14,7%	52,3%	12,3%	50,8%	5,9%	65,3%
Vilafranca	9,4%	57,6%	8,7%	56,4%	3,9%	65,8%
Regió metropolitana	9,9%	53,8%	10,5%	51,0%	5,5%	63,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Garraf

La taxa d'atur del Garraf era molt més baixa a l'any 2001 que la del conjunt de la regió metropolitana (un 3,9% enfront d'un 5,5%), mentre que va presentar la mateixa evolució a la baixa a tots els municipis a excepció d'Olivella, el municipi menys poblat de la comarca, on es va mantenir durant la dècada. Cal destacar el cas de Sant Pere de Ribes, on la taxa d'atur va baixar més de cinc punts per situar-se per sota de la mitjana de la comarca, quan a principis de la dècada dels anys noranta es situava en un 9,3%.

La reducció en la taxa d'atur en tots els municipis s'acompanyà d'un augment destacable de la TOE en el quinquenni 1996-2001, la qual va ser del 64% per al conjunt de la comarca l'any 2001. Vilanova i la Geltrú, Sitges i Cubelles tenien una taxa d'ocupació específica igual o superior a la mitjana de la comarca, mentre que a la resta de municipis era una mica inferior.

Vilafranca

Vilafranca registrava l'any 2001 una taxa d'ocupació específica del 65,8%, gairebé dos punts superior a la metropolitana, gràcies a una evolució favorable respecte de l'any 1991 amb un augment de quasi deu punts. Dins del subàmbit destaca Castellví de la Marca, amb una TOE del 70,4% l'any 2001 i una evolució molt positiva respecte a anys anteriors, mentre que Pontons, en canvi, tenia la TOE més baixa d'aquest territori amb un 56,7%. La resta de municipis va tenir un comportament similar a la mitjana del subàmbit.

Vilafranca va tenir un comportament similar al de la regió metropolitana en la evolució de l'atur. La recuperació econòmica que va tenir lloc entre 1991 i 2001 facilità que l'atur passés del 9,2% del 1991 al 3,9% del 2001, any en què es van registrar 1.047 aturats al subàmbit. Observant la distribució per municipis de la taxa d'atur el 2001 destaquen Pacs del Penedès i Vilobí, amb unes taxes d'atur inferiors al 2%, el que suposa una reducció dràstica respecte del 1996. Avinyonet del Penedès, Castellet i la Gornal i Torrelles de Foix eren els municipis amb una taxa d'atur superior, tot i que en el cas d'aquest últim la millora respecte a l'any 1996 va ser espectacular, passant del 13% al 5%. Vilafranca del Penedès tenia el primer any del segle XIX una taxa d'atur lleugerament superior a la mitjana del subàmbit, però, tot i així, baixa quan es compara amb la d'altres subàmbits i municipis.

Mediona-Anoia

La taxa d'ocupació específica de Mediona-Anoia l'any 2001 era del 68,2%, més de quatre punts percentuals per sobre de la de la RMB i la més alta de tots els subàmbits. Aquesta dada suposa una millora considerable respecte

a anys anteriors, ja que s'ha produït un augment de deu punts percentuals entre 1991 i 2001, recuperació que va ser més accentuada en el transcurs dels darrers anys de la dècada. Entre els municipis de Mediona-Anoia amb un creixement més important de la taxa d'ocupació en el període 1991-2001, destaquen Puigdàlber i Gelida, tot i que el municipi amb la TOE més alta és Subirats, amb un 70,9%. A la banda negativa cal mencionar Sant Quintí de Mediona, que es va mantenir al nivell de fa deu anys amb un mercat de treball clarament estancat en aquest aspecte. Sant Sadurní d'Anoia, el municipi més poblat, presenta una TOE del 69,4%, amb una evolució similar a la de la resta de municipis.

L'any 2001 la taxa d'atur del subàmbit es va situar en un 3,5%, dos punts percentuals per sota de la taxa corresponent a la RMB. L'evolució de la taxa d'atur ha estat a la baixa durant el període 1991-2001, especialment durant el segon dels quinquennis amb una caiguda de pràcticament cinc punts percentuals. Observant la distribució per municipis es pot comprovar com Pla del Penedès i Sant Llorenç d'Hortons presentaven taxes al voltant del 2%, mentre que Mediona presentava una taxa més elevada, del 4,6%. Destacable és el cas de Sant Pere de Riudebitlles, on l'atur en el període 1991-2001 s'ha reduït del 12% al 3%. Sant Sadurní d'Anoia, el municipi més poblat del subàmbit, presenta un atur del 3,1%, amb una evolució similar a la de la majoria de municipis.

Martorell

Aquest subàmbit registrava per l'any 2001 una taxa d'ocupació específica del 65,4%, una mica més d'un punt percentual superior a la de la RMB. Durant el decenni 1991-2001 l'ocupació a Martorell ha evolucionat molt favorablement, si bé hi ha dos períodes amb comportaments diferenciats. Durant el quinquenni 1991-1996 es produeix un cert estancament econòmic, amb una taxa d'ocupació específica que es manté estable al voltant del 52%. Durant els següents cinc anys s'observarà un creixement notable, de l'ordre de tretze punts percentuals, que ha permès al subàmbit assolir millors xifres que les de la regió en el seu conjunt. Aquest creixement de la TOE és el resultat d'una taxa de creixement dels ocupats (82%) força superior a la de la població entre 16 i 64 anys (48%). Els municipis de Martorell amb un creixement més feble de la taxa d'ocupació, en el període esmentat, són Castellví de Rosanes i Sant Esteve Sesrovires, amb increments al voltant dels cinc punts percentuals. Tot i així, cal assenyalar que Castellví partia l'any 1991 d'una taxa d'ocupació superior a la de la resta de municipis, i es segueix mantenint al capdavant el 2001 amb una TOE de gairebé el 69%.

Les dades d'atur registrat per a l'any 2001 assenyalen que hi havia 1.825 persones aturades a Martorell, la qual cosa significa una taxa d'atur del 4,6%, aproximadament un punt percentual per sobre de la taxa corresponent a la RMB. Es pot parlar d'una evolució a la baixa en aquesta taxa durant el decenni 1991-2001, tot i el mínim repunt observat l'any 1996, amb una caiguda de gairebé dos punts percentuals. Analitzant la distribució de la taxa d'atur per municipis l'any 2001 s'observa que Castellví de Rosanes, Collbató i Sant Esteve Sesrovires presenten unes taxes significativament baixes, per sota del 4%. El municipi amb pitjor comportament respecte a aquesta variable és Olesa de Montserrat que, tot i així, amb una taxa del 5,1% es situa per sota de la mitjana metropolitana.

Terrassa

La taxa d'ocupació específica de Terrassa registrada l'any 2001 era de 65,3%, més d'un punt per sobre respecte a la RMB. Durant els darrers anys l'ocupació del subàmbit ha evolucionat de manera dispar, ja que mentre que per al quinquenni 1991-1996 la taxa d'ocupació específica va tenir un descens d'un punt percentual, en el període 1996-2001 es recupera fortament, i s'arriba a valors superiors als observats l'any 1991 en créixer tretze punts percentuals. Aquest creixement de la TOE en la dècada dels anys noranta respon a una taxa de creixement dels ocupats (49%) superior a la de la població entre 16 i 64 anys (19%). Els municipis amb un creixement més pronunciat de la taxa d'ocupació en el període esmentat són Ullastrell, Rellinars i Vacarisses, amb augments que es situen al voltant de quinze punts percentuals. D'altra banda, els municipis en què menys va créixer l'ocupació són Rubí i Matadepera que, de totes maneres, presenten increments notables (deu i nou punts, respectivament).

La variació de l'atur registrat al subàmbit tenia, per al període 1991-1996, un comportament més favorable al subàmbit, on disminueix, que a la regió metropolitana, on augmenta. En canvi, en el període 1996-2001 el comportament de Terrassa va ser molt similar al de la RMB. Les dades d'atur registrat assenyalen que el 2001 hi havia al subàmbit 7.600 persones aturades, el que situava la taxa d'atur en un 5,9%. Pel que fa a la distribució per municipis, Terrassa i Rubí presenten taxes superiors al 5%, mentre que Matadepera i Rellinars es situen per sota del 3%.

Sabadell

La taxa d'ocupació específica de Sabadell registrada l'any 2001 era del 65%, després d'una evolució dispar en els darrers anys. Així, en el quinquenni 1991-1996 la TOE va tenir un descens de dos punts percentuals, mentre que en el següent (1996-2001) es recupera fortament, amb un augment d'onze punts percentuals, arribant a valors superiors als observats el 1991. La millora registrada en la TOE en la dècada dels anys noranta respon a taxes de creixement dels ocupats (30%) superiors a les de la població entre 16 i 64 anys (7%). Els municipis amb un creixement més pronunciat de la taxa d'ocupació en la dècada estudiada varen ser Gallifa, Sabadell i Castellar del Vallès, amb augments de més de deu punts percentuals i taxes d'ocupació al 2001 superiors a la mitjana. D'altra banda, el municipi amb una TOE menor i amb un menor creixement va ser Sant Llorenç Savall, que es situava el 2001 en un 59%.

Les dades d'atur registrat assenyalen que al subàmbit hi havia 6.736 persones aturades l'any 2001, la qual cosa suposava una taxa d'atur del 6,2% l'any 2001, set dècimes per sobre de la taxa corresponent a la RMB. D'altra banda, la variació anual de l'atur registrat al subàmbit té un comportament molt similar al de la regió, amb una evolució a la baixa durant el període 1991-2001. Pel que fa a la distribució de la taxa d'atur per municipis, amb dades de l'any 2001, destaca Gallifa, amb una taxa de només l'1%, mentre que la resta oscil·len entre el 6,5% de Sabadell i el 3,8% de Sant Quirze del Vallès.

Riera de Caldes

La TOE de la Riera de Caldes l'any 2001 era de 66,3%, una mica més de dos punts superior a la de la RMB. Durant els darrers anys abans de la crisi, l'evolució de l'ocupació del subàmbit va ser molt positiva, ja que va créixer deu punts percentuals entre 1991 i 2001, tot i el lleuger descens del quinquenni 1991-1996. El creixement registrat en la taxa d'ocupació específica al subàmbit en la dècada esmentada respon a creixements anuals de l'ocupació superiors als de la població entre 16 i 64 anys. El municipi amb un augment més pronunciat de la taxa d'ocupació és Granera, que va créixer vint punts percentuals passant del 53,5% al 79% durant el període esmentat, mentre que la Llagosta, Caldes de Montbui i Castellcir també presenten creixements importants. D'altra banda, els municipis en els quals menys va créixer la TOE són Polinyà i Sentmenat, tot i que cal assenyalar que partien de xifres lleugerament superiors a la resta de municipis.

Les dades d'atur registrat assenyalen que al subàmbit hi havia 2.166 persones aturades l'any 2001, i que la taxa d'atur ha tingut una variació interanual similar a la de la RMB amb una important reducció en el període 1991-2001, quan passa del 11,1% al 5,4%. Pel que fa a la distribució per municipis, amb dades de l'any 2001, destaquen aquells amb unes taxes inferiors o al voltant del 2%, com Granera, Sant Quirze Safaja i Castellcir, i aquells amb una taxa superior a la mitjana, com Santa Perpètua de Mogoda o la Llagosta.

Tenes-Besòs

La taxa d'ocupació específica d'aquest subàmbit l'any 2001 es va situar en el 66%, lleugerament superior a la mitjana metropolitana, i ha tingut una evolució positiva respecte a anys anteriors. Així, la TOE a Tenes-Besòs va augmentar en onze punts percentuals entre 1991 i 2001, una evolució similar a la de la RMB en conjunt. Per municipis, destaca Santa Eulàlia de Ronçana, que el 2001 comptava amb la TOE més elevada (71,1%), seguit per Lliçà d'Amunt amb un 68,4%, són ambdós municipis els que han tingut les evolucions més positives de la TOE de tot el subàmbit. Martorelles i Sant Fost de Campsentelles, en canvi, tenien les taxes d'ocupació més baixes, tot i que també han tingut una evolució positiva. La resta de municipis tenen taxes d'ocupació similars a la mitjana del subàmbit.

Les dades d'atur registrat situen en 2.979 persones el nombre d'aturats en 2001, i mostren una evolució de la taxa d'atur al Tenes-Besòs molt positiva, ja que va passar del 12% del 1991 al 5,5% del 2001. Per municipis, s'observa un comportament similar si bé hi ha casos on l'atur va augmentar entre 1991 i 1996 per tornar a disminuir en el quinquenni següent. Aquest és el cas de Lliçà de Vall i de Santa Maria de Martorelles, tot i que en l'actualitat tenen taxes d'atur properes a la mitjana del subàmbit. Hi ha altres municipis on la reducció de l'atur entre 1991 i 2001 ha estat espectacular, com per exemple a Martorelles que passa d'una taxa d'atur del 15,1% a una del 6,2% en aquests deu anys. Aquest municipi, junt amb Mollet del Vallès, compten amb les taxes més elevades, mentre Bigues i Riells i Santa Eulàlia de Ronçana presenten les més baixes (al voltant del 3-4%).

Granollers-Congost

La TOE de Granollers-Congost registrada l'any 2001 va ser del 66,9%, per sobre de la dada metropolitana i la segona més alta de tots els subàmbits després de la de Mediona-Anoia, gràcies a un comportament molt positiu de l'ocupació en el període 1991-2001, tot i el lleuger descens que es va donar en el primer quinquenni de la

dècada. Els municipis amb un creixement més pronunciat de la taxa d'ocupació han estat Tagamanent, Figaró-Montmany i Vallromanes, que són també els que tenen una TOE més elevada, al voltant del 70%. Per contra, Canovelles, Montmeló i Montornès del Vallès són els que presenten una taxa d'ocupació específica menor, amb xifres entre el 65% i 65,5%. La resta de municipis tenien taxes al voltant de la mitjana del subàmbit, i també una evolució similar.

L'any 2001 hi havia 3.368 persones a l'atur en el subàmbit, un nombre considerablement inferior al del 1991. Evidentment, l'evolució de la taxa d'atur també va ser positiva, va disminuir des del 9% del 1991 fins al 4,8% el 2001, tot i que l'any 1996 va patir un augment considerable de l'11,8%. Pel que fa a la distribució de l'atur per municipis el 2001, s'observa com dos municipis, Canovelles i Montmeló, tenien una taxa molt superior a la mitjana, si bé cal destacar que són els que van tenir una disminució major de l'atur respecte a l'any 1991. Vilanova del Vallès, amb una taxa del 2,4%, i l'Ametlla del Vallès, amb un 3,2% eren els municipis amb una taxa d'atur menor.

Montseny

La taxa d'ocupació específica del Montseny registrada l'any 2001 era de 66%, més de dos punts per sobre de la dada metropolitana. Des de 1991 l'ocupació del subàmbit ha evolucionat positivament, tot i que entre 1991 i 1996 va patir un descens, passant la TOE del 58,7% al 55,8%, que va ser compensat per l'important creixement posterior, de deu punts percentuals. L'anàlisi per municipis revela importants diferències entre ells: en primer lloc Vilalba Sasserra i Fogars de Montclús varen registrar el 2001 una TOE propera al 80%, un dels percentatges més alts de tota la regió metropolitana. L'evolució de Vilalba resulta especialment interessant ja que partia d'una taxa d'ocupació elevada l'any 1991 (un 70,1%), i va patir un descens durant l'any 1996 per posteriorment guanyar quasi trenta punts percentuals entre 1996 i 2001 (passant del 53,6% al 79%). D'altra banda, Sant Esteve de Palautordera i Sant Celoni presentaven el 2001 les taxes més baixes, i també les que menys han crescut respecte a anys anteriors.

La taxa d'atur del Montseny va ser del 4,9% l'any 2001, la qual cosa significava que hi havia 1.305 persones a l'atur aquell any en el subàmbit. L'evolució d'aquesta taxa d'atur ha estat molt positiva, especialment entre 1996 i 2001, passant del 8,7% al 4,9% esmentat abans. Per municipis destaca un primer grup amb taxes d'atur inferiors a la mitjana, entre l'1,5% i el 2,5%, com ara Gualba, Montseny o Fogars de Montclús. Un segon grup el componen municipis amb una taxa d'atur entre el 3% i el 4%, com Cardedeu, Sant Pere de Vilamajor i Sant Antoni de Vilamajor. Amb un atur similar a la mitjana del subàmbit es troben Campins o Sant Celoni, mentre que els municipis amb la taxa d'atur més elevada varen ser Vilalba Sasserra i Santa Maria de Palautordera, aquest últim amb un 7,2% d'atur.

Alt Maresme

La taxa d'atur del subàmbit de l'Alt Maresme es va situar el 2001 en un 7,3%, gairebé dos punts per sobre de la metropolitana i la més elevada de tots els subàmbits. De totes maneres, aquesta dada va experimentar una evolució molt favorable des del 1991, quan va ser del 20%, el que mostra una millora de la situació socioeconòmica d'aquesta zona de l'Alt Maresme en l'època d'expansió econòmica. Això es confirma amb l'anàlisi de la TOE, que al 2001 va ser del 61,2%, deu punts percentuals més que a l'any 1991.

Per municipis es poden identificar dos grups: aquells amb una taxa d'atur similar a la mitjana de la RMB (Santa Susanna i Tordera), i la resta, amb taxes que van del 6,1% de Palafolls al 8% de Malgrat de Mar passant pel 7,6% de Calella i el 7,9% de Pineda de Mar. Són, per tant, els municipis d'interior els que tenien les taxes d'atur més baixes. Els municipis que presenten un atur inferior al del conjunt del subàmbit, el que indica un mercat de treball dinàmic, són també els que tenien les taxes d'ocupació específiques més elevades.

Arenys

L'any 2001 el subàmbit d'Arenys va registrar una taxa d'atur del 4,7%, per sota de la xifra metropolitana, la qual cosa suposava 859 persones aturades. Per municipis destaquen, d'una banda, Sant Pol de Mar amb taxa d'atur més baixa (2%), i Canet de Mar amb la més alta (5,6%). Entre els municipis amb una taxa d'atur inferior a la metropolitana hi ha la majoria dels que varen créixer molt en població, com ara Sant Cebrià de Vallalta, però també municipis que varen perdre població però no la seva importància econòmica a la comarca, com ara Arenys de Mar i Arenys de Munt.

La taxa d'ocupació específica al subàmbit d'Arenys es va situar en un 65,3% el 2001, superior a la mitjana metropolitana, i presentà una evolució positiva respecte a anys anteriors, com en el cas de l'atur. Per municipis,

els que tenen una TOE més elevada són Sant Pol de Mar (70,4%) i Sant Cebrià de Vallalta (66,2%), que són també els de menor atur.

Mataró

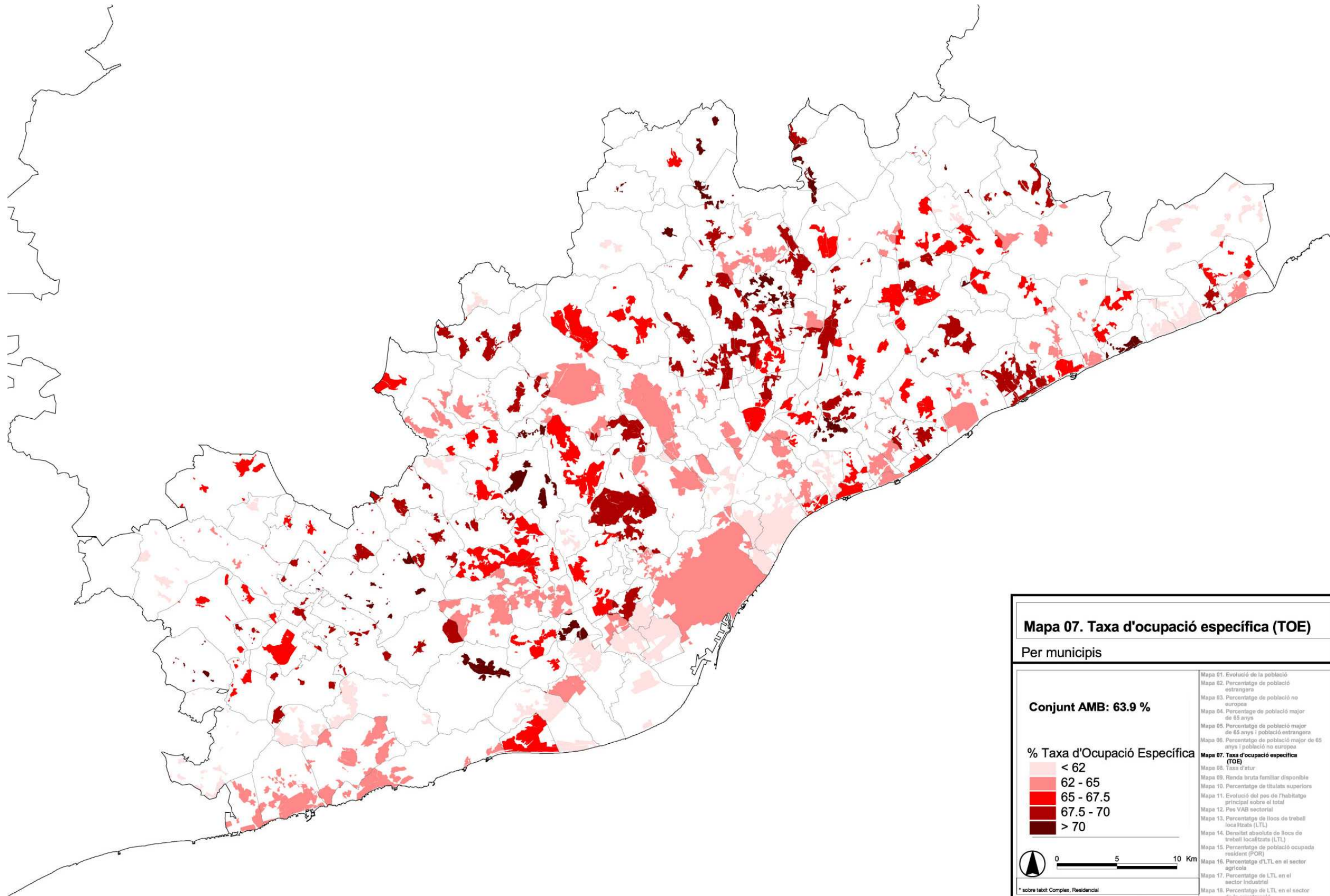
La taxa d'ocupació específica de Mataró registrada l'any 2001 era de 64%, pràcticament la mateixa que al conjunt metropolità. Durant els anys 1991-2001 l'ocupació del subàmbit va evolucionar de manera dispar segons el quinquenni que es consideri, ja que mentre que per al primer (1991-1996) la TOE va tenir un descens de sis punts percentuals, en el següent (1996-2001) es recupera fortament creixent nou punts percentuals respecte a l'any 1991. L'evolució de la taxa d'ocupació específica respon a una taxa de creixement dels ocupats (35%) superior a la de la població entre 16 i 64 anys (16%). Els municipis amb un creixement més pronunciat de la TOE en la dècada estudiada són Òrrius i Mataró, amb augments de més de dotze punts percentuals, seguits per Sant Vicenç de Montalt i Caldes d'Estrac. D'altra banda, els municipis en què menys va a créixer la taxa d'ocupació són Argentona i Sant Andreu de Llavaneres.

Les dades d'atur registrat assenyalen que al subàmbit hi havia 3.312 persones aturades l'any 2001, la qual cosa va situar la taxa d'atur del subàmbit en un 4,7%, gairebé un punt percentual per sota de la corresponent a la RMB. L'evolució de la taxa d'atur ha estat a la baixa durant el període 1991-2001, encara que va tenir un lleuger repunt l'any 1996. Pel que fa a la distribució per municipis el 2001, entre els que tenien una taxa d'atur inferior a la metropolitana s'hi troben, en la seva majoria, aquells que varen créixer molt en població, com Sant Vicenç de Montalt, per exemple.

Baix Maresme

La taxa d'atur del Baix Maresme es va situar l'any 2001 en un 4,1%, és a dir, 1,4 punts per sota de la mitjana de la RMB, i considerablement inferior a la del 1996 quan va ser del 8,3%. El nombre d'aturats aquell any era de 2.243 en el conjunt del subàmbit. Per municipis, destaquen Alella i Cabrils, amb una taxa d'atur al voltant del 3%, i d'altra banda, Premià de Mar, amb la taxa més alta del subàmbit, un 5%. En aquest cas, però, la reducció respecte a anys anteriors va ser molt gran, ja que el 1991 la taxa d'atur es situà en un 11%, la més alta del subàmbit també en aquell any. A la resta de municipis l'evolució va ser igualment positiva, si bé partien de taxes més baixes, com és el cas de Cabrils, amb un 4,7% d'aturats el 1991 i un 3% el 2001.

La taxa d'ocupació específica del conjunt del subàmbit va ser del 65% l'any 2001, lleugerament superior a la de la RMB en conjunt, el que indica que es tracta d'un mercat de treball amb un dinamisme similar al del total metropolità. Per municipis, la TOE era similar a la de la regió en aquells municipis amb un menor creixement de la població, com Premià de Dalt i Vilassar de Dalt. La resta presentaven unes taxes d'ocupació més elevades, destaca especialment Cabrils, amb una TOE superior al 67%, el que confirma l'important creixement d'aquest municipi en el període analitzat.

Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Per municipis

Conjunt AMB: 63.9 %

% Taxa d'Ocupació Específica

- < 62
- 62 - 65
- 65 - 67.5
- 67.5 - 70
- > 70

0 5 10 Km

* sobre text Complex, Residencial

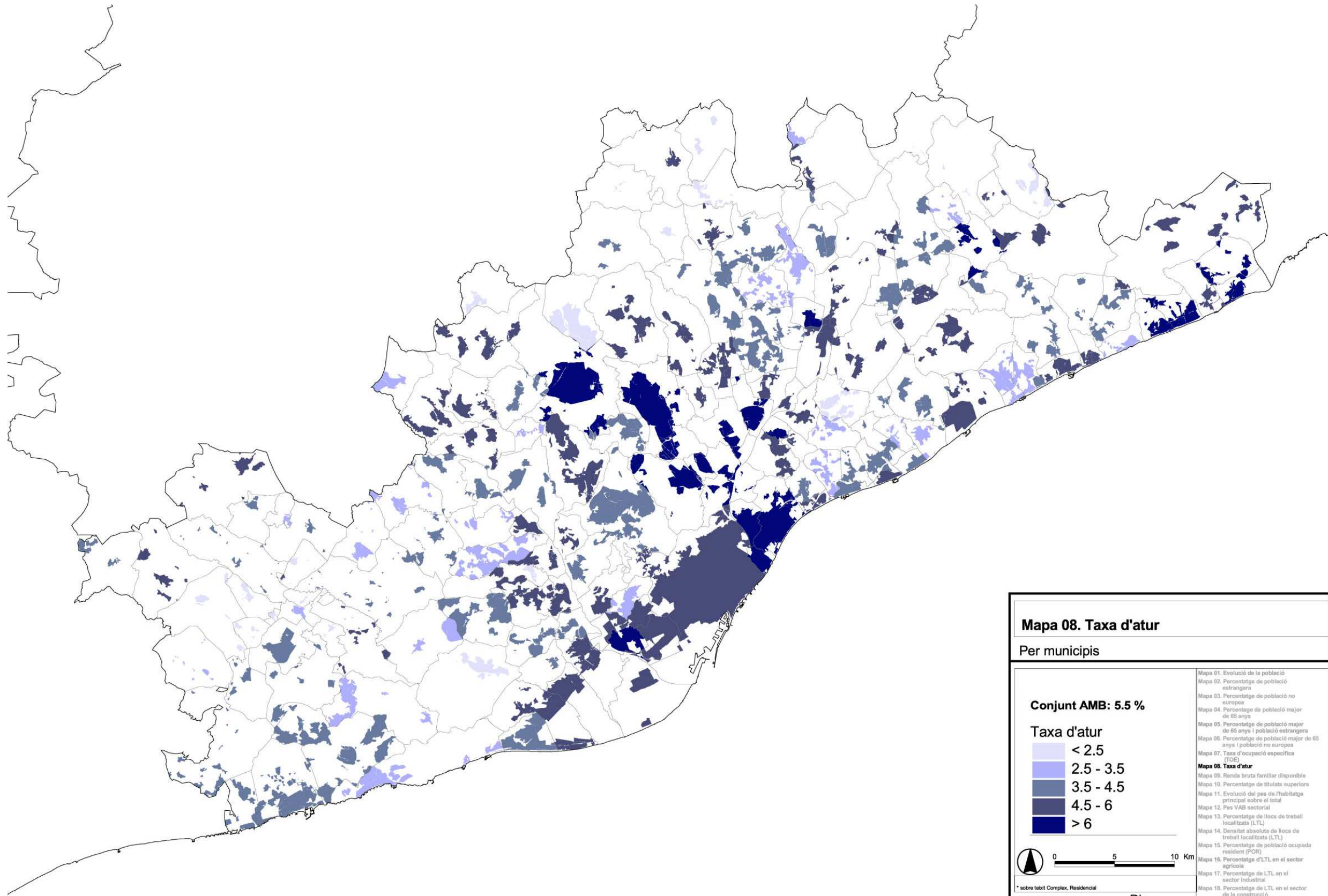
Pla territorial metropolitana de Barcelona

IET

Pla territorial metropolitana de Barcelona

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Pes VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (FOR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 08. Taxa d'atur
Per municipis

Conjunt AMB: 5.5 %

Taxa d'atur

- < 2.5
- 2.5 - 3.5
- 3.5 - 4.5
- 4.5 - 6
- > 6

0 5 10 Km

* sobre teixit Complex, Residencial

iEt Pla territorial metropolitana de Barcelona

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 85 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Pes VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

2.2. Renda bruta familiar disponible

2.2.1. Regió metropolitana

La renda bruta familiar disponible (Rbfd) és la macromagnitud que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no depèn només dels ingressos dels membres de les famílies directament vinculats amb la distribució per la seva aportació a l'activitat productiva, sinó que també està influïda per l'activitat de l'administració pública mitjançant els impostos i les prestacions socials. Té el caràcter de renda bruta, perquè no es dedueix cap consum de capital fix.

Malauradament, a causa de la disponibilitat d'informació, aquesta anàlisi només es pot fer per als municipis de més de 5.000 habitants i, per tant, la renda dels subàmbits i de la regió en conjunt s'ha obtingut fent una mitjana de les dades municipals disponibles, per la qual cosa s'han d'interpretar amb una certa cautela². De totes maneres, en els casos de l'Alt Penedès i del Garraf s'han pogut comparar les dades obtingudes a partir de les mitjanes municipals amb les que ofereix l'Idescat per a les comarques, dades que han resultat molt similars en diferir en només 200 euros per persona el 2002. Cal tenir present que la crisi econòmica que començà l'any 2008 haurà afectat segurament de manera negativa aquesta macromagnitud.

La renda bruta familiar disponible de la regió metropolitana va ser de 11.550 euros per habitant l'any 2002, i va presentar una evolució positiva des de 1999, quan va ser de 10.460 euros per habitant. Tenint en compte la limitació de la manca de dades abans esmentada, les diferències entre els subàmbits metropolitans són bastant significatives. Així, hi ha un grup important amb una renda per sota de la dada metropolitana, en qual es troben Mediona-Anoia, el Garraf, Arenys, el Montseny, la Riera de Caldes, Vilafranca, l'Alt Maresme i Martorell (entre 10.100 i 11.500 euros per habitant l'any 2002), subàmbits tots ells de la segona corona metropolitana. Un segon grup de subàmbits mostra una renda molt superior (Baix Maresme, Mataró i Terrassa) amb xifres entre els 13.200 i els 14.800 euros anuals per habitant), i són, de fet, àrees residencials o amb una funció econòmica pròpia dins de la regió metropolitana. La resta de subàmbits presenten xifres més properes a la mitjana, però per sobre d'aquesta.

2.2.2. Àrea metropolitana i subàrees

La Rbfd de l'àrea metropolitana va ser de 11.000 euros per persona el 2002, una mica per sota de la de la regió. A excepció del municipi de Barcelona, que eleva la dada del conjunt de l'àrea a causa del pes que hi té, la resta de subàrees es situen per sota de la mitjana. El Delta, amb 10.180 euros per càpita, té la xifra més baixa, seguit pel Besòs (10.660 euros) i el Vallès-Collserola (10.780 euros). Per municipis, els dos extrems d'aquesta variable són Sant Cugat del Vallès, amb la Rbfd més elevada (més de 17.000 euros), i Badia del Vallès amb una renda per càpita que no arriba als 8.000 euros, ambdós municipis situats al Vallès-Collserola.

L'evolució d'aquesta macromagnitud en el període 1999-2002 mostra un resultat positiu, ja que creix en totes les subàrees de l'àrea metropolitana. En el seu conjunt, va passar de 10.340 euros per persona l'any 1999 a 11.000 euros per persona a l'any 2002, el que representa un augment de gairebé el 9%.

Barcelona

La renda bruta familiar disponible de la ciutat de Barcelona va ser de 13.200 euros per habitant el 2002, una xifra superior a la d'anys anteriors i superior també a la del conjunt metropolità. Un estudi recent de l'Ajuntament de Barcelona ofereix dades municipals per a l'any 2005, així com la seva desagregació per districtes. Segons aquest estudi, la renda de la ciutat en aquest any es situava en els 16.555 euros, una xifra doncs molt superior a la de l'any 2002, el que implica una millora considerable del nivell de vida dels barcelonins. Ara bé, la desagregació pels deu districtes (amb una metodologia explicada en l'esmentat estudi) mostra importants diferències internes. Així, Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts presenten les dades més elevades en termes absoluts, 29.599 i 23.075 euros per habitant respectivament el 2005. Al costat contrari, Nou Barris i Ciutat Vella registren els valors més baixos (entre 11.000 i 12.000 euros per habitant). La resta de districtes, que concentren la majoria de la població de la ciutat, se situen en un interval de +/- 20% de la mitjana³.

² La font de la informació és l'Idescat i les dades corresponen a la sèrie de Rbfd per habitant en base 1995, disponible per comarques i municipis de més de 5.000 habitants, i cobreixen el període 1999-2002.

³ Ajuntament de Barcelona (2007).

L'estudi conclou que, tot i les diferències en els extrems, la renda a Barcelona mostra una distribució força equitativa, i que a més ha tingut una evolució positiva des de l'any 2000. També es destaca que entre el 2000 i el 2005 es va produir una reducció de les àrees amb índexs de renda molt baixos i un augment significatiu de les àrees amb índexs propers a la mitjana.

Besòs

En aquesta subàrea hi ha informació sobre Rbfd per a tots els cinc municipis que el componen. La renda bruta familiar disponible del Besòs es va situar en els 10.660 d'euros per habitant el 2002, una xifra inferior a la mitjana de l'àrea. Per municipis, destaquen d'una banda Montgat i Tiana, amb una renda superior a la mitjana, i de l'altra, Badalona, Santa Coloma de Gramanet i Sant Adrià del Besòs, amb una renda inferior a la mitjana. De nou, doncs, es confirma que els dos municipis més allunyats de Barcelona, i més petits, estaven aleshores en procés de creixement tant de població com econòmic, mentre que els municipis de tradició industrial i propers a Barcelona presentaven una situació d'estancament, tot i que, com ja s'ha comentat en l'anàlisi de la població, les dades més recents indiquen una certa recuperació.

L'evolució de la renda en el període 1999-2002 mostra un resultat positiu per al conjunt de la subàrea, tot i que en els municipis amb una renda menor el creixement va ser també més reduït que en aquells amb una renda més alta. Així, a Santa Coloma de Gramanet la Rbfd va passar de 8.240 euros per càpita l'any 1999 a 8.520 euros el 2002 (creixement del 3,2%), mentre que a Montgat la renda va créixer un 10% en passar de 9.995 euros a 10.950 euros per habitant.

Delta

Sis dels vuit municipis d'aquest subàmbit superen els 5.000 habitants i, per tant, tenen informació sobre Rbfd. La mitjana per aquests municipis va ser de 10.188 euros per habitant el 2002, xifra inferior a la mitjana metropolitana, tot i que es pot destacar el cas del municipi de Castelldefels, que tenia una Rbfd per habitant molt similar a la del conjunt metropolità. D'altra banda, amb unes rendes de 9.100 euros, 9.160 euros i 9.330 euros per càpita, els municipis de Viladecans, Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat, es situen molt per sota de la mitjana de la regió metropolitana.

Entre 1999 i 2002 la renda bruta familiar disponible va tenir una evolució positiva, passant dels 9.300 euros per habitant l'any 1999 als quasi 10.200 actuals. Tots els municipis augmentaren la seva renda, a excepció de Santa Coloma Cervelló que entre els anys 2001-2002 la veié disminuir lleugerament, de 11.280 euros als 11.220 euros.

Llobregat continu

Els sis municipis que componen el Llobregat continu tenen més de 5.000 habitants, per la qual cosa és possible calcular la Rbfd de la subàrea en aquest cas. L'any 2002 aquesta es situava en 11.600 euros per persona, mentre que la dels municipis oscil·lava entre els 9.420 euros de Cornellà de Llobregat i els 17.180 euros de Sant Just Desvern. Aquest diferencial, superior als set mil euros, denota l'existència d'importants diferències en termes de Rbfd a escala municipal.

D'altra banda, la taxa de variació relativa de la Rbfd per càpita de la subàrea del Llobregat continu en el període 1999-2002 va ser de l'11%. Per aquest mateix període de temps, la renda va tenir una evolució positiva en tots els municipis, i presentant quatre d'ells un creixement relatiu superior al de l'àrea.

Ordal-Llobregat

La renda bruta familiar pel conjunt de la subàrea (feta a partir de les dades disponibles per a vuit dels onze municipis) és lleugerament inferior a la mitjana de la regió, amb 11.390 euros per habitant el 2002. No obstant, destaquen els municipis de Molins de Rei (12.040 euros), Cervelló (12.100 euros), Pallegà (12.700 euros) i Corbera de Llobregat (13.050 euros), que tenen una Rbfd per persona molt superior a la mitjana metropolitana. En canvi, els municipis de Sant Vicenç dels Horts i Sant Andreu de la Barca, menys residencials i amb més activitat, tenen les rendes brutes familiars més baixes de la subàrea, amb 9.270 i 9.430 euros per habitant, respectivament.

Entre 1999 i 2002 la renda bruta familiar disponible va tenir una evolució positiva, passant dels 10.750 euros per habitant l'any 1999 als 11.390 del 2002. L'evolució de la Rbfd a tots els municipis va ser a l'alça, excepte a Vallirana que experimentà una mínima davallada entre 2000 i 2002, quan passà de 11.560 euros a 11.420 euros per càpita.

Vallès-Collserola

En aquest cas, es disposa informació de Rbfd per als sis municipis d'aquest subàmbit, la mitjana dels quals dona 10.780 euros per càpita per al conjunt de la subàrea l'any 2002. Per municipis, la renda oscil·lava entre els 7.430 euros per càpita de Badia del Vallès i els 17.020 euros per càpita de Sant Cugat del Vallès, xifres que com s'ha comentat anteriorment són la més baixa i la més alta, respectivament, de tots els municipis de la regió metropolitana per als quals hi ha informació disponible.

Pel que fa a l'evolució temporal, la taxa de variació relativa a preus corrents de la Rbfd per càpita del Vallès-Collserola en el període 1999-2002 va ser del 9%, per sota de la de l'àrea i de la de la RMB. Durant aquests anys, l'indicador ha mantingut una evolució favorable en tots els municipis, especialment en els casos de Cerdanyola del Vallès i Ripollet, a on ha presentat un creixement relatiu una mica superior al de la regió.

2.2.3. Subàmbits

Con s'ha vingut comentant, la manca d'informació per a municipis menors de 5.000 habitants podria esbiaixar la informació de determinats subàmbits per als quals les dades són escasses. Així, si bé existeixen subàmbits per als quals hi ha dades per a moltes de les seves ciutats, la majoria tenen pocs municipis amb una població superior a les 5.000 persones, el que fa que la dada del conjunt del subàmbit pugui estar esbiaixada cap als valors de les ciutats més grans.

Garraf

Tot i que dos dels municipis del Garraf no superaven els 5.000 habitants, la dada de Rbfd del 2002 per al conjunt de la comarca està disponible. L'any 2002 la renda va ser de 11.200 euros per càpita, lleugerament inferior a la mitjana metropolitana. No obstant, es pot destacar el cas del municipi de Sitges que, amb 13.190 euros per habitant, té una Rbfd molt superior al conjunt de la comarca i de la regió metropolitana. La resta de municipis per als que hi ha informació presenten dades inferiors als 10.600 euros.

En el període 1999-2002 aquesta macromagnitud ha tingut una evolució positiva passant de 10.100 euros l'any 1999 als 11.200 actuals.

Vilafranca i Mediona-Anoia (Alt Penedès)

La majoria dels municipis (excepte tres) que componen els subàmbits de Vilafranca i Mediona-Anoia tenien menys de 5.000 habitants i, per tant, no hi ha informació disponible de renda familiar. Per això s'ha optat, en aquest cas, per analitzar-los conjuntament ja que conformen la comarca de l'Alt Penedès, per a la qual la Rbfd va ser de 11.000 euros per càpita l'any 2002, uns 500 euros inferior a la mitjana metropolitana. Els tres municipis per als quals es disposa de dades són Sant Sadurní d'Anoia, del subàmbit de Mediona-Anoia, i Santa Margarida i els Monjos i Vilafranca del Penedès del subàmbit de Vilafranca. Dels tres, el que presentava un millor comportament era Sant Sadurní d'Anoia, amb una renda bruta familiar disponible per càpita molt propera a la mitjana metropolitana (11.500 euros), mentre que a Vilafranca del Penedès es situava en el mateix nivell que al conjunt de la comarca i a Santa Margarida i els Monjos era de 9.300 euros per habitant.

Pel que fa a l'evolució temporal, la taxa de variació relativa a preus corrents de la Rbfd per càpita de tota la comarca de l'Alt Penedès va ser del 7% en el període 1999-2002, tres punts percentuals per sota de la regió metropolitana. Durant aquests anys, l'indicador va mantenir una evolució favorable en els tres municipis per als quals es disposa d'informació.

Martorell

Dos dels set municipis que formen el subàmbit de Martorell, Castellví de Rosanes i Collbató, estaven per sota dels 5.000 habitants i, per tant, no es poden incloure en el càlcul de la mitjana del subàmbit. Dels municipis per als quals hi havia informació, no n'hi havia cap amb una Rbfd per càpita per sobre la mitjana de la RMB el 2002, i les xifres oscil·laven entre els 9.620 euros de Sant Esteve Sesrovires i els 10.490 euros d'Olesa de Montserrat. Aquestes dades mostren una certa homogeneïtat en termes de renda a escala municipal al subàmbit, ja que la diferència entre el màxim i el mínim no arriba als 900 euros per persona.

Finalment cal destacar que la taxa de variació relativa a preus corrents de la Rfdb per càpita de Martorell en el període 1999-2002 va ser del 9%. Per aquest mateix període, l'indicador va tenir una evolució positiva en tots els municipis, especialment en els casos d'Abrera i Olesa de Montserrat, que varen tenir un creixement relatiu clarament superior al de la RMB.

Terrassa

Només quatre dels set municipis que componen el subàmbit tenien l'any 2002 més de 5.000 habitants, la mitjana de la renda dels quals dona una dada per al conjunt del subàmbit superior a la de la regió, i es situà en 13.180 euros per habitant l'any 2002. Per municipis, cal assenyalar les importants diferències que existeixen entre ells, ja que en aquest subàmbit es troben, d'una banda, el municipi amb una Rbfd més elevada de tota la regió (Matadepera, amb 21.830 euros per càpita) i, de l'altra, un dels de menor renda (Rubí, amb 9.430 euros per persona).

En el període 1999-2002, la taxa de variació relativa a preus corrents de la Rbfd per càpita al subàmbit de Terrassa va ser del 11%, un punt percentual per sobre la de la RMB. Aquesta macromagnitud va tenir una evolució positiva en tots els municipis per als quals es compta amb dades, dos dels quals presentaven un creixement relatiu superior al de la regió.

Sabadell

Només hi ha dades de Rbfd 2002 per a tres dels cinc municipis del subàmbit: Castellar del Vallès, Sabadell i Sant Quirze del Vallès, la renda mitjana dels quals es situà l'any 2002 en 12.400 euros per habitant. Sant Quirze del Vallès és l'únic que tenia una renda per càpita per sobre la mitjana metropolitana (14.740 euros), mentre que Castellar del Vallès es situava a prop d'aquesta mitjana, amb 11.750 euros, i Sabadell a prop dels 11.000 euros.

Aquesta macromagnitud va tenir, en el període 1999-2002, una evolució positiva en termes corrents a tots els municipis per als quals hi ha dades, Sant Quirze del Vallès amb un creixement relatiu superior al de la regió metropolitana i els altres dos, lleugerament inferior.

Riera de Caldes

Només es disposa informació de la Rbfd per a sis dels onze municipis del subàmbit. Tenint això en compte, la Rbfd per càpita de la Riera de Caldes es situa en 10.800 euros anuals per habitant l'any 2002, xifra un 8% inferior a la de la RMB en conjunt. Per municipis, només Caldes de Montbui (12.110 euros) i Palau-solità i Plegamans (12.200 euros) es troben per sobre de la mitjana metropolitana, mentre que la Llagosta està bastant per sota d'aquesta mitjana.

En el període 1999-2002, la renda bruta familiar disponible va presentar una evolució positiva, en termes corrents, en tots els municipis per als quals hi ha dades i, per tant, també per al conjunt del subàmbit.

Tenes-Besòs

Dels nou municipis que formen aquest subàmbit, només tres tenien menys de 5.000 habitants l'any 2002, fet que permet fer una anàlisi de la Rbfd bastant representativa del conjunt del Tenes-Besòs. L'any 2002 la renda per càpita del subàmbit era molt similar a la de la RMB (11.800 euros), dada que amaga, però, diferències importants entre els municipis. Tres municipis tenien una Rbfd superior a la mitjana metropolitana (Bigues i Riells, Lliçà de Vall i Sant Fost de Campsentelles), i es situen al voltant dels 13.000 euros per càpita, mentre que els altres tres variaven des dels 9.600 euros de Parets del Vallès als 11.230 de Lliçà d'Amunt.

La taxa de variació interanual entre 1999 i 2002 d'aquesta macromagnitud, en termes corrents, va ser en tots els municipis per als quals es disposa d'informació poc elevada, amb creixements inferiors a l'1% en la majoria dels casos.

Granollers-Congost

Només hi ha informació disponible de renda per a quatre dels tretze municipis que conformen aquest subàmbit. Les diferències entre la Rbfd per càpita d'aquests municipis eren elevades, ja que el 2002 varia entre els 17.850 euros de l'Ametlla del Vallès i els 9.250 de Canovelles. Els dos municipis restants (Granollers i la Roca del Vallès) tenien una renda per càpita una mica per sota de la mitjana metropolitana, mentre que la mitjana del subàmbit per als municipis pels quals hi ha dades va ser de 12.400 euros.

Aquesta macromagnitud va tenir, en el període 1999-2002, una evolució en termes absoluts positiva, passant dels 11.110 euros l'any 1999 als 12.400 del 2002 (mitjana dels municipis). En tots els municipis es va registrar un increment de la renda, i es destaca el cas de l'Ametlla del Vallès on ha augmentat un 18%.

Montseny

Dels 14 municipis d'aquest subàmbit, només quatre tenien una població superior als 5.000 habitants, la qual cosa limita una mica l'anàlisi de la renda. La Rbfd per càpita mitjana del subàmbit va ser de 11.200 euros, gairebé 600 euros inferior a la mitjana metropolitana l'any 2002. Dels quatre municipis amb informació disponible només Cardedeu, amb 12.830 euros per persona, té una renda superior a la mitjana metropolitana, mentre que la resta de municipis es situen en l'interval 10.500-11.000 euros.

Al subàmbit del Montseny, l'evolució de la Rbfd per càpita en el període 1999-2002, en termes corrents, ha estat molt baixa en situar-se la taxa de creixement al voltant de l'1% a tots els municipis per als quals hi ha informació disponible.

Alt Maresme

En aquest subàmbit només un municipi (Santa Susanna) no disposa d'informació sobre Rbfd en tenir menys de 5.000 habitants. La renda bruta familiar disponible per càpita del subàmbit va ser de 10.100 euros l'any 2002, la més baixa de tots els subàmbits juntament amb la de Martorell. Per municipis, són Palafròlles (9.650 euros) i Pineda de Mar (9.540 euros) els quals compten amb una renda per habitant menor, mentre que Malgrat de Mar i Tordera es situen en els 10.300 euros i Calella molt a prop de la mitjana metropolitana.

En el període 1999-2002, la taxa de variació relativa a preus corrents de la renda bruta familiar disponible per càpita al subàmbit de l'Alt Maresme va ser positiva en tots els municipis per als quals hi ha dades, tot i que baixa.

Arenys

Només hi ha informació disponible per a tres dels sis municipis del subàmbit (Arenys de Mar, Arenys de Munt i Canet de Mar), i tots tres tenien el 2002 una Rbfd per sota de la mitjana metropolitana, però superior als 10.600 euros en els tres casos. La mitjana d'aquests municipis suposen una renda per càpita per al subàmbit de 11.200 euros.

L'evolució d'aquesta macromagnitud en termes nominals va ser positiva en els tres municipis, tot i que moderada ja que, entre 1999 i 2002, les taxes de creixement relatiu varen ser inferiors al 10%.

Mataró

La informació sobre Rbfd només es té per a tres dels vuit municipis d'aquest subàmbit, els que tenien més de 5.000 habitants l'any d'estudi. Tenint això present, la renda per càpita mitjana de Mataró l'any 2002 va ser de 13.200 euros, superior a la mitjana metropolitana i la segona més alta de tots els subàmbits. Dos municipis es situaven també per sobre d'aquesta mitjana, Sant Andreu de Llavaneres i Argentona, mentre que la ciutat de Mataró tenia una renda per càpita inferior a la metropolitana. En aquest cas, la mitjana del subàmbit podria estar una mica esbiaixada a l'alça a causa que la xifra de Sant Andreu de Llavaneres, la tercera més alta de la regió metropolitana, té molt pes en una mitjana de només tres municipis.

Aquesta macromagnitud va tenir, en el període 1999-2002, una evolució positiva en preus corrents en tots els municipis per als quals hi ha dades, dels quals dos, Mataró i Sant Andreu de Llavaneres, varen tenir un creixement relatiu inferior al de la RMB i un municipi (Argentona) tingué un creixement superior al de la regió.

Baix Maresme

Tots els municipis del Baix Maresme tenen informació sobre Rbfd, excepte Cabrils que tenia menys de 5.000 habitants, i fou la mitjana del subàmbit de 14.800 euros per càpita el 2002, la més alta de tots els subàmbits metropolitans. En aquest sentit, cal esmentar que cinc dels quinze primers municipis de la RMB amb una renda més elevada es troben al Baix Maresme: Teià, Alella, Premià de Dalt, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar. Aquests municipis, excepte Alella, són també on es varen descriure creixements demogràfics més elevats, atribuïts sobretot a l'arribada de població en edat de treballar, el que els va convertir en nous centres urbans de la regió. Per contra, Premià de Mar va ser el municipi amb una Rbfd menor, 10.700 milers d'euros anuals per càpita, el que, junt amb un atur elevat, el situa en una posició de cert estancament econòmic. Aquesta macromagnitud va tenir, en el període 1999-2002, una evolució positiva en termes corrents a tots els municipis per als que hi ha dades. La mitjana del subàmbit passa dels 12.600 d'euros del 1999 als 14.800 euros del 2002, un 17,5% més.

2.2.4. Municipis: aproximació a la renda familiar a partir dels titulats superiors

A causa de la falta de dades de Rbfd per als municipis de menys de 5.000 habitants, s'ha utilitzat com a aproximació el percentatge de titulats superiors (diplomats, llicenciats i doctors) sobre el total de la població, assumint, segons indica la literatura econòmica, que una persona amb una educació superior rebrà uns ingressos superiors⁴.

Efectivament, si s'ordenen els municipis (per als quals hi ha dades) de la RMB segons Rbfd i segons el percentatge de titulats superiors, s'observen rànquings molt semblants, al mateix temps que sorgeixen municipis de menys de 5.000 habitants amb alts percentatges de titulats superiors, com per exemple Cabrils, Cabrera de Mar, Vallromanes i Granera, el que permet inferir que són municipis amb una Rbfd elevada (Taula 2.3).

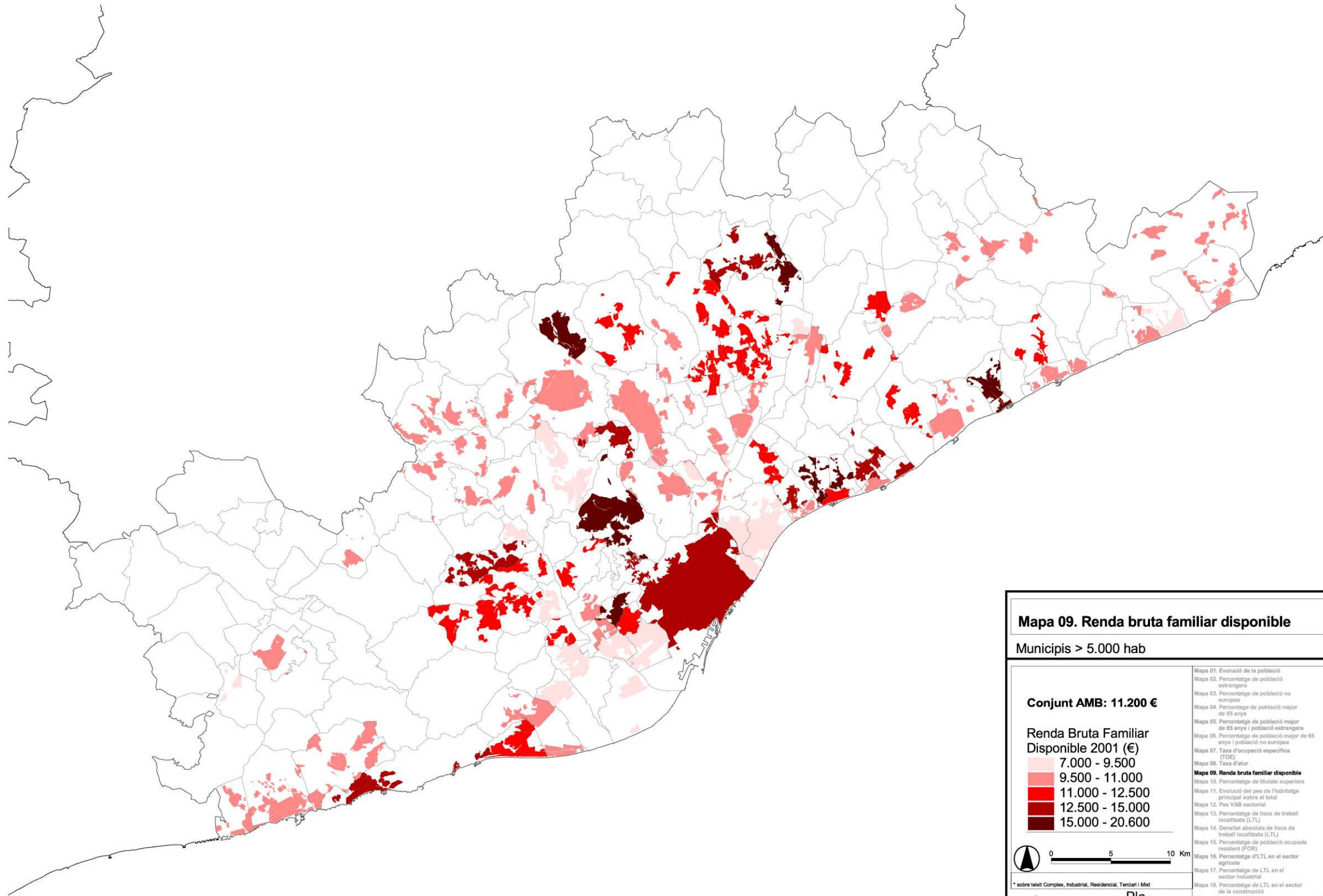
Taula 2.3: RÀNQUING TITULATS SUPERIORS I Rbfd. REGIÓ METROPOLITANA (2001)

Els primers 15				Els últims 15			
Rànquing segons titulats superiors	% Titulats superiors	Rànquing segons Rbfd ¹	Rbfd (euros)	Rànquing segons titulats superiors	% Titulats superiors	Rànquing segons Rbfd ¹	Rbfd (euros)
Sant Cugat del Vallès	33,6%	Matadepera	20.590	Sant Andreu de la Barca	6,5%	Rubí	9.340
Matadepera	30,2%	Teià	17.660	Santa Coloma de Gramenet	6,4%	Ripollet	9.290
Cabrils	27,3%	Sant Andreu de Llavaneres	16.960	Pla del Penedès	6,4%	Santa Margarida i el Monjos	9.270
Sant Just Desvern	27,0%	Sant Cugat del Vallès	16.840	Sant Quintí de Mediona	6,4%	Hospitalet de Llobregat	9.230
Alella	26,1%	l'Ametlla del Vallès	16.430	Pineda de Mar	6,2%	Cornellà de Llobregat	9.140
Sant Vicenç de Montalt	23,7%	Sant Just Desvern	16.030	Sant Adrià del Besòs	6,0%	Badalona	9.100
Sitges	23,5%	Alella	16.000	Palafròlles	6,0%	Canovelles	9.040
Teià	23,0%	Premià de Dalt	14.870	Montornès del Vallès	5,9%	El Prat de Llobregat	9.010
l'Ametlla del Vallès	22,6%	Tiana	14.400	Sant Vicenç dels Horts	5,9%	Sant Vicenç dels Horts	8.910
Tiana	22,3%	Sant Quirze del Vallès	14.160	Tordera	5,6%	Sant Boi de Llobregat	8.850
Sant Quirze del Vallès	22,0%	Sitges	13.410	Canovelles	5,2%	Viladecans	8.800
Cabrera de Mar	21,7%	Vilassar de Dalt	13.300	La Llagosta	5,0%	La Llagosta	8.770
Sant Andreu de Llavaneres	21,7%	Vilassar de Mar	13.130	Torrelles de Foix	4,6%	Sant Adrià del Besòs	8.590
Vallromanes	21,5%	Bigues i Riells	13.060	Polinyà	4,4%	Santa Coloma de Gramenet	8.340
Granera	21,2%	Barcelona	12.770	Barberà del Vallès	4,0%	Badia del Vallès	7.170

¹ Municipis de més de 5.000 habitants.
Font: Idescat i elaboració pròpia.

Matadepera, Teià, San Andreu de Llavaneres, Sant Cugat del Vallès, l'Ametlla del Vallès, Sant Just Desvern i Alella tenien el 2001 una Rbfd per sobre dels 15.000 euros anuals i un percentatge de titulats superiors igual o superior al 21%, mentre que el Prat de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Sant Boi de Llobregat, Viladecans, la Llagosta, Sant Adrià del Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Badia del Vallès, tenen una Rbfd per sota dels 9.500 euros anuals i un percentatge de titulats superiors menor o igual al 8%. Finalment, cal observar que el percentatge de titulats superiors per a l'any 2001 és superior al 20% en 16 municipis de la RMB, mentre que és inferior al 8% en 28 municipis (Mapes 09 i 10).

⁴ En aquest apartat, les dades de Rbfd corresponen al 2001, últim any per al qual hi ha dades municipals disponibles del nivell educatiu de la població.

Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Municipis > 5.000 hab

Conjunt AMB: 11.200 €

Renda Bruta Familiar Disponible 2001 (€)

- 7.000 - 9.500
- 9.500 - 11.000
- 11.000 - 12.500
- 12.500 - 15.000
- 15.000 - 20.600

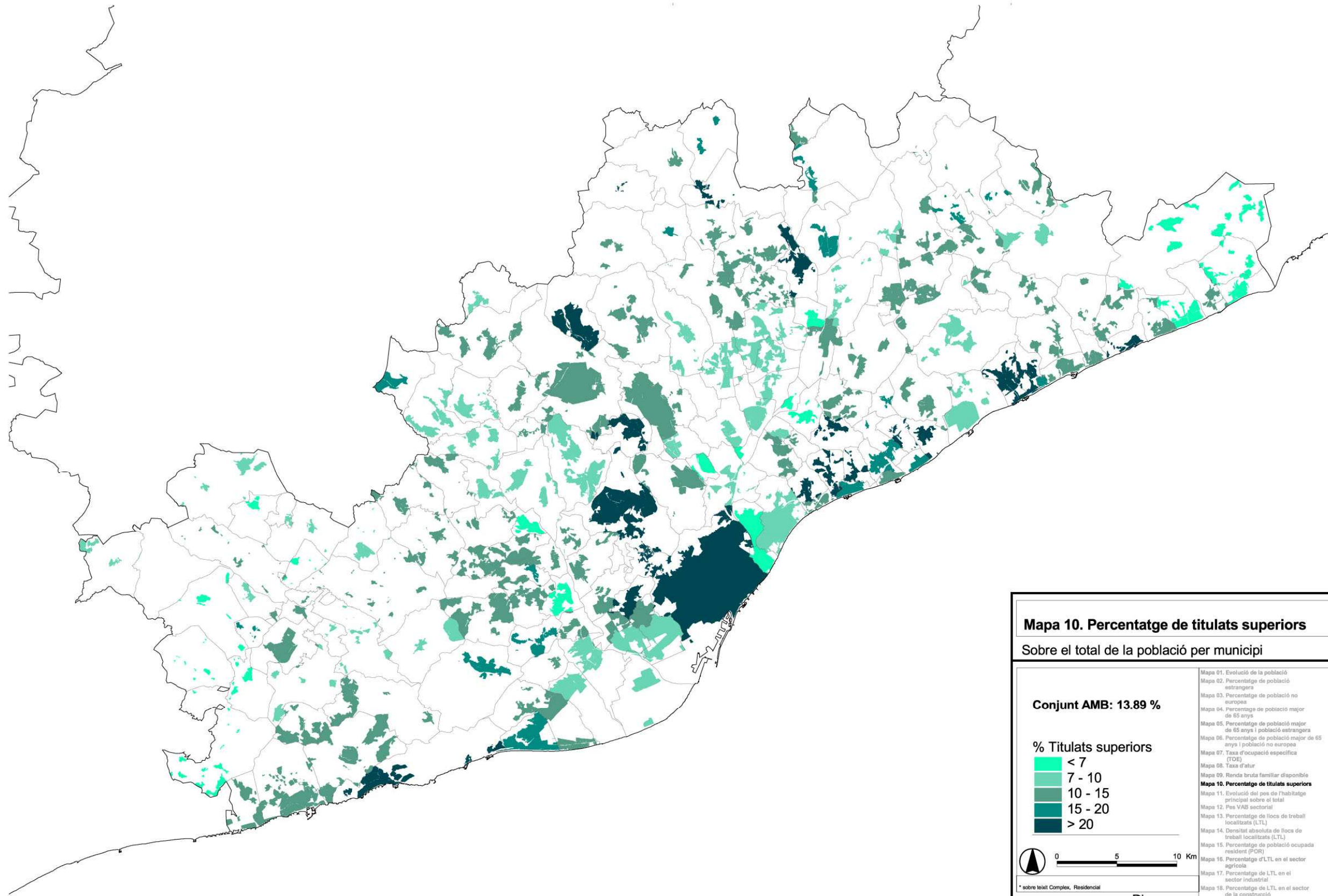
0 5 10 Km

* sobre text Complex, Industrial, Residencial, Terciari i Mixt

Pla territorial
Ajuntament de Barcelona

- Mapa 01. Evolució de la població
- Mapa 02. Percentatge de població estrangera
- Mapa 03. Percentatge de població no europea
- Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
- Mapa 05. Percentatge de població major de 85 anys i població estrangera
- Mapa 06. Percentatge de població major de 85 anys i població no europea
- Mapa 07. Tasa d'ocupació específica (TOE)
- Mapa 08. Tasa d'atur
- Mapa 09. Renda bruta familiar disponible**
- Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
- Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
- Mapa 12. Pes VAB sectorial
- Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (PCR)
- Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
- Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
- Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
- Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
- Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
- Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Sobre el total de la població per municipi

Conjunt AMB: 13.89 %

% Titulats superiors

- < 7
- 7 - 10
- 10 - 15
- 15 - 20
- > 20

0 5 10 Km

* sobre total Complex, Residencial

Pla territorial metropolitana de Barcelona

iEt

- Mapa 01. Evolució de la població
- Mapa 02. Percentatge de població estrangera
- Mapa 03. Percentatge de població no europea
- Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
- Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
- Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
- Mapa 07. Tasa d'ocupació específica (TOE)
- Mapa 08. Tasa d'atur
- Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
- Mapa 10. Percentatge de titulats superiors**
- Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
- Mapa 12. Pes VAB sectorial
- Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
- Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
- Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
- Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
- Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
- Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
- Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
- Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

3. HABITATGE

Les dades que aquí s'analitzen per als subàmbits de la RMB corresponen a fonts censals. Per tal de mantenir la coherència entre les dades, l'anàlisi a aquest nivell finalitza l'any 2001. Només la dada referent als habitatges acabats s'ha actualitzat a l'any 2005 per al conjunt de l'àmbit. Per tal de copsar els canvis que s'han produït de manera recent, i especialment arrel de la crisi econòmica que va començar l'any 2008, aquestes dades s'han actualitzat per al conjunt de l'àmbit a l'any més recent possible en un capítol específic dins de l'Estudi Econòmic i Financer del Pla Territorial Metropolità de Barcelona. La construcció d'habitatges s'ha vist especialment afectada per l'esmentada crisi, pel que l'anàlisi d'aquesta variable en els anys més recents resulta imprescindible.

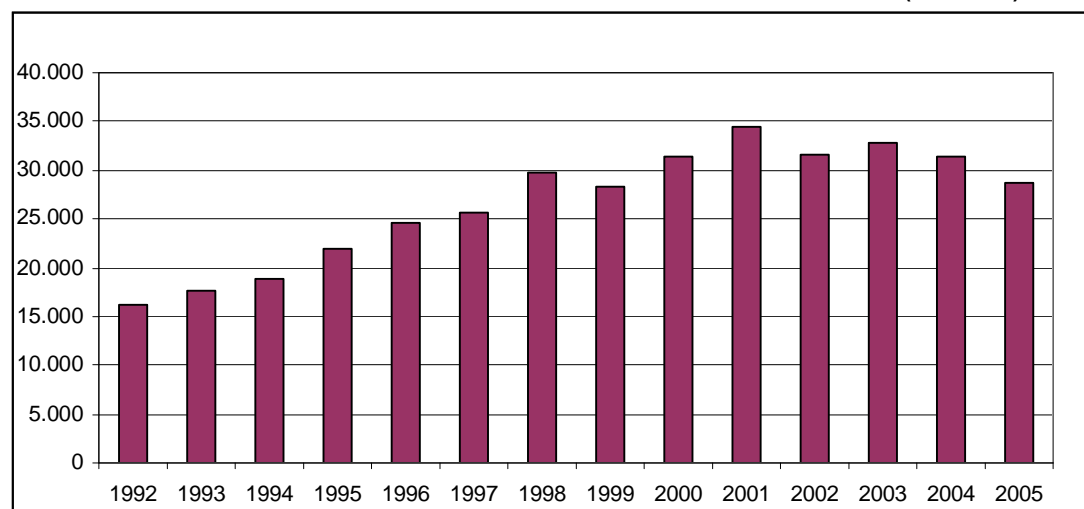
3.1. Regió metropolitana de Barcelona

L'evolució del parc d'habitatges de la RMB en els últims 30 anys ha estat condicionada i, alhora, ha condicionat els canvis demogràfics i socials que ha presenciat la població metropolitana. Així, en el període entre 1950 i 1970 el parc d'habitatges construïts es dobla, en consonància amb el creixement de la població, donant lloc a un procés d'urbanització que tendeix a seguir pautes de contigüitat física, i que es basa sovint en tipologies com els polígons d'habitatge massiu i de sobreedificació de les trames urbanes existents. Cal afegir també les formes de creixement basades en l'autoconstrucció, i recordar que la majoria de vegades aquest procés de creixement del parc d'habitatges no va anar acompanyat dels serveis i les infraestructures de suport necessaris.

Aquest creixement segueix al llarg de la dècada dels 1970, especialment en la seva primera meitat, i tot i que tendeix a acumular-se a Barcelona i als municipis del seu entorn més proper (l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Santa Coloma de Gramenet), s'estén també a d'altres de la primera corona així com a les principals ciutats de la segona corona metropolitana (Sabadell, Terrassa, Mataró). Paral·lelament, diverses urbanitzacions de segona residència comencen a proliferar arreu del territori metropolità, amb una important manca de serveis i accessibilitat. La major part dels planejaments municipals de principis dels anys vuitanta estan marcats encara per les reserves de sòl que responien a tendències observades en dècades anteriors, basats en el creixement de la població. Així, la generalització de l'oferta de sòl farà que molts municipis mitjans (Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Rubí) i petits (Sant Quirze del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, Polinyà) del conjunt de la RMB ofereixin quantitats importants d'habitatge, i produiran d'aquesta manera una extensió territorial de l'oferta residencial i faran disminuir la importància relativa dels nuclis més grans. Al mateix temps, bona part dels habitatges a urbanitzacions experimentaran un canvi d'ús de segona residència a primera. Finalment, les ciutats grans i bona part de les mitjanes opten pel creixement concentrat, amb la realització de grans paquets d'habitatge plurifamiliar en els pocs sectors de nova creació que queden per desenvolupar.

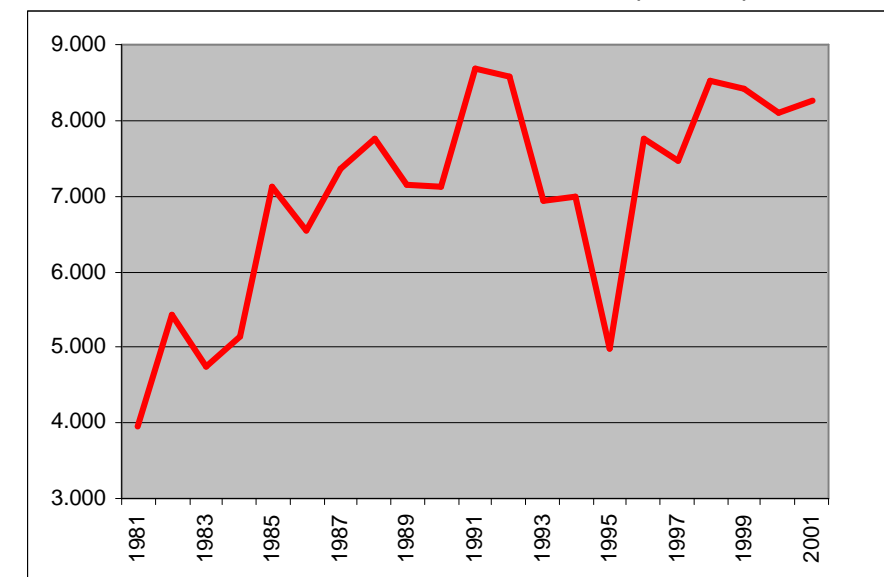
A partir de 1980 hi ha un lleuger alentiment del ritme de construcció a la RMB, amb l'edificació d'un total de 304.244 habitatges entre 1980 i 1997, a una mitjana de poc més de vint mil per any. La disminució de la població, però, succeeix a un ritme molt superior, amb un creixement no ja més petit sinó negatiu, pel que fa que siguin els canvis en la grandària de les llars els que expliquin en bona part aquest fenomen de disminució de la població, per una banda, i augment dels habitatges, de l'altra.

Gràfic 3.1: HABITATGES ACABATS. REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (1992-2005)

Al llarg dels darrers deu anys (1996-2005), es varen construir a la RMB una mitjana de 29.835 nous habitatges anuals (3,4 habitatges nous cada hora). Malgrat que des de 2001, en què es va arribar a un màxim de 34.469 habitatges acabats, la tendència ha estat a decreïxer, el nombre d'habitatges nous construïts des del cens de 1991 és superior als 370.000, fet que representa un increment del parc existent en aproximadament un 22% (Gràfic 3.1)¹. En termes absoluts han estat els municipis més grans (Barcelona, Terrassa, Sabadell, Badalona, Mataró) els que, lògicament, més habitatges han construït en aquests darrers anys. Al seu costat, però, cal destacar un bon nombre de municipis mitjans i petits que han experimentat creixements relatius espectaculars del seu parc d'habitatges i que, en molts casos, han representat també volums absoluts considerables. Aquests municipis, localitzats en zones cada vegada més perifèriques de la regió, evidencien d'aquesta manera l'extensió del procés de dispersió de la població a àrees progressivament més allunyades. Tot i que malgrat que el volum més notable d'edificació es troba encara en les àrees més poblades, àmbits com l'Alt Penedès concentren ja gairebé un 4% del total d'habitatges construïts a la RMB en el període 2001-2005, l'Alt Maresme o el Garraf més d'un 6,4% cadascun, i el Vallès Oriental, amb l'11,4% del total d'habitatges construïts, veu en municipis com Sant Celoni o Cardedeu alguns dels seus increments més notables.

Gràfic 3.2: EDIFICIS ACABATS DEDICATS A HABITATGE FAMILIAR REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (1981-2001)

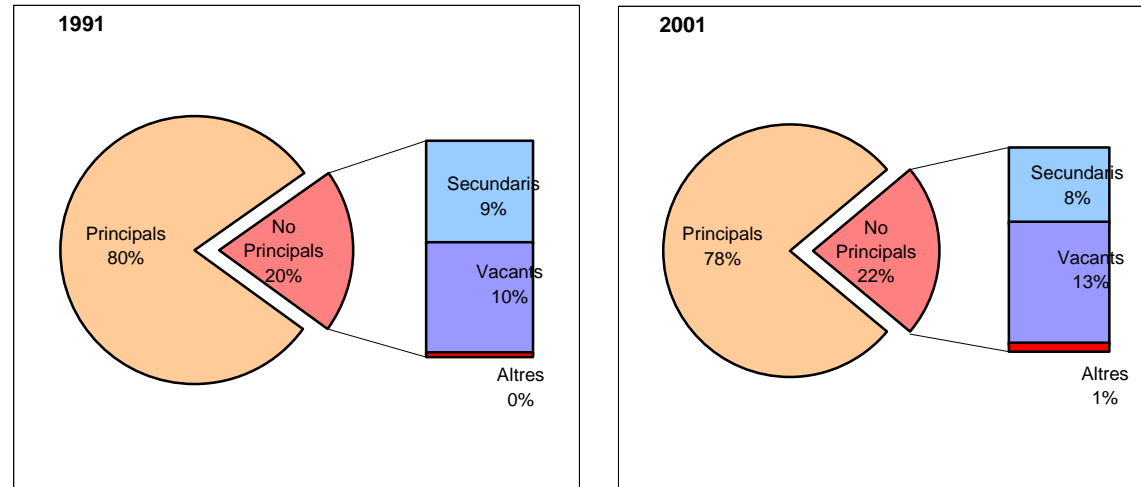
Un altra variable important per analitzar l'evolució dels habitatges és el nombre d'edificis acabats de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar. L'any 2001 es van construir 8.257 edificis, una mica més del doble dels que es van construir l'any 1981, i tot i que la tendència general d'aquesta sèrie és a l'alça, hi ha variacions importants en el període, destacant una forta pujada dels edificis construïts en els anys preolímpics seguida per un notable descens el període posterior (1993-1995), en el qual el nombre d'edificis acabats es va reduir a gairebé la meitat del de l'any 1992 (Gràfic 3.2).

Al costat del propi ritme d'edificació, és especialment preocupant pel que fa a la mobilitat i al consum de sòl el tipus dels nous habitatges, ja que el 2001 gairebé una tercera part (31,3%) eren unifamiliars, ja sigui aïllats (17,2%) o adossats (14,1%). Aquesta urbanització dispersa és més freqüent a mesura que augmenta la distància al centre de la RMB, i arriba al 39,8% al conjunt de la segona corona. Amb tot, al procés de dispersió de la població sobre el territori metropolità (nivell macro), cal afegir una segona dispersió d'aquesta mateixa població sobre extensions cada vegada més grans dels municipis on arriben (nivell micro), ja que les pautes d'urbanització dispersa porten a l'ocupació extensiva del sòl.

¹ La xifra del parc d'habitatges totals per al període 2001-2005 s'ha obtingut fent un càlcul dels habitatges totals a partir del 2002 i sumant-li les dades disponibles d'habitatge construït cada any, a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

La RMB comptava l'any 2001 amb un parc de 2.063.975 habitatges familiars, un 78% dels quals eren principals, percentatge lleugerament inferior al del 1991 com a conseqüència de l'augment dels vacants (del 10% al 13%), però no així dels secundaris que han disminuït més d'un punt el seu pes en el total d'habitatges (Gràfic 3.3). Per tant, tot i que dins de la regió metropolitana existeixen algunes zones on els habitatges secundaris encara representen més del 20% del total (Arenys, Alt Maresme i Garraf), cada vegada una proporció més gran dels habitatges metropolitans és utilitzada com a principal.

Gràfic 3.3: TIPOLOGIA DELS HABITATGES. REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (1991-2001)

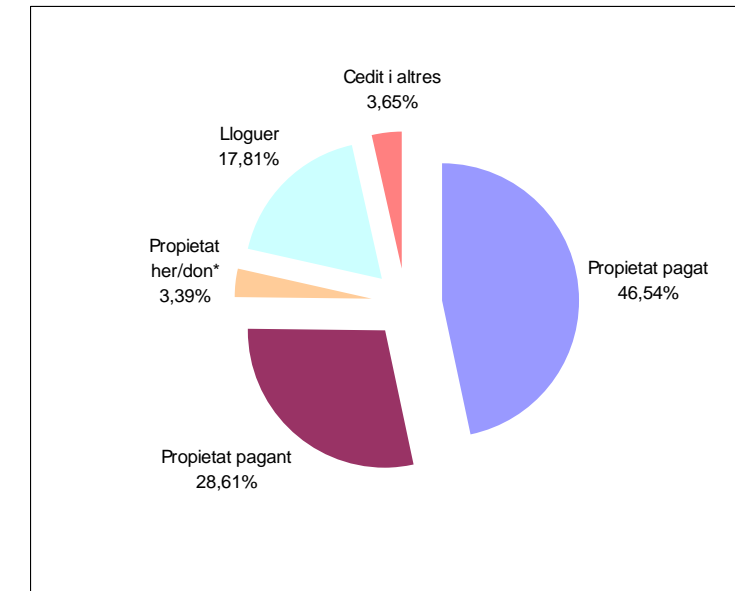
L'anàlisi del rendiment del parc d'habitatges corrobora aquest fet i permet afinar els resultats. S'ha calculat l'índex d'habitatges principals generats entre 1991 i 2001 sobre el total d'habitatges acabats en el mateix període, la qual cosa permet veure el desajustament entre la producció d'habitatge i les necessitats d'habitatge principals². Un índex superior a 1 significa que el parc d'habitatges principals ha augmentat més que el d'acabats, a conseqüència no només de la nova construcció de principals sinó també de la transformació d'altres tipologies d'habitatge (secundaris, vacants i altres) en principals. En aquest cas, la construcció de nous habitatges no ha estat suficient per cobrir les necessitats d'habitatge principal. D'altra banda, un índex inferior a 1 implica que el ritme de la producció de nous habitatges ha estat superior al increment de les necessitats d'habitatge principal, és a dir els acabats no s'han destinat exclusivament a l'ús d'habitatge principal.

En el Mapa 11, que es presenta a final d'aquest capítol, es pot observar com gran part dels municipis metropolitans presenten un índex superior a 1, fet que indica que els habitatges principals varen tenir una evolució més favorable que els acabats en el període 1991-2001 en créixer a un ritme superior. Aquests municipis estan situats a la segona corona (i fins i tot a la tercera), envolten el centre metropolità, presenten, en general, importants augments de població i es caracteritzen per ser zones residencials. D'altra banda, hi ha una altra part de municipis, situats majoritàriament a prop del centre metropolità, que presentaven un índex de rendiment del parc d'habitatges inferior a 1, senyal que l'oferta de nou habitatge ha sobrepassat amb escreix la demanda existent. Per al conjunt de la RMB l'índex és pràcticament la unitat, la qual cosa significa un rendiment del parc d'habitatges equilibrat, és a dir, en termes globals les necessitats d'habitatge varen estar estat cobertes amb la nova construcció d'aquest període.

L'any 2001 la major part dels habitatges principals era de propietat (78,5%), ja sigui pagat, en procés de pagament o per herència o donació, tot deixant únicament un 17,8% en règim de lloguer (Gràfic 3.4). La baixa proporció d'habitatge de lloguer, juntament amb la tendència a l'alça dels preus observada al conjunt de la RMB al llarg dels darrers anys, introdueix un element de rigidesa en el mercat, en tant que molts joves en edat i amb la voluntat d'emancipar-se troben serioses dificultats per reunir el capital necessari per procedir a la compra d'un habitatge, però troben igualment una oferta de lloguer força reduïda. En un moment, a més, d'important creixement de la població per l'arribada d'immigració majoritàriament d'escàs poder adquisitiu, les rigideses del mercat immobiliari condueixen en ocasions unes condicions de vida de la població inferiors a les assolides uns

anys abans. La superfície dels habitatges oscil·la principalment entre els 60 i els 100 m² (65,5%), i malgrat que la resta són majoritàriament més grans, més de 80.000 habitatges de la RMB (5%) tenen menys de 50 m².

Gràfic 3.4: HABITATGES SEGONS RÈGIM DE TINENÇA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (2001)

3.2. Àrea metropolitana i subàrees

La importància relativa dins de l'àmbit de l'àrea metropolitana en termes d'habitatge ve donada, principalment, pel seu habitants en concentrar al voltant de les dues terceres parts tant de la població com dels habitatges totals de la RMB. L'any 2001 l'àrea comptava amb un total de 1.375.007 habitatges familiars, dels quals el 80% es tractava d'habitatges principals. Pel que fa a l'evolució dels habitatges, el ritme de creixement s'ha desaccelerat bastant en els últims anys ja que la taxa de creixement acumulatiu anual ha passat d'un 1,6% en el període 1981-1991 a gairebé la meitat (0,9%) en el període 2001-2005 (Taula 3.1).

Taula 3.1: PARC D'HABITATGES. ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (1991-2005)

	Habitatges 1991		Habitatges 2001		Habitatges 2005 Total	Δ Acum. anual 1991-2001 Habitatge total	Δ Acum. anual 2001-2005 Habitatge total	% Habitatge principal 2001
	Principals	Total	Principals	Total				
Barcelona	576.640	669.459	594.451	757.928	775.141	1,2%	0,6%	78,4%
Besòs	116.228	130.619	127.291	149.292	155.303	1,3%	1,0%	85,3%
Delta	77.721	102.792	102.443	128.548	137.490	2,3%	1,7%	79,7%
Llobregat continu	147.609	164.516	160.989	191.950	197.763	1,6%	0,7%	83,9%
Ordal-Llobregat	25.682	38.569	41.183	54.436	60.279	3,5%	2,6%	75,7%
Vallès-Collserola	52.571	64.194	72.577	92.853	100.491	3,8%	2,0%	78,2%
Àrea metropolitana	996.562	1.170.149	1.098.935	1.375.007	1.426.587	1,6%	0,9%	79,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Si bé l'àrea metropolitana és, en el seu conjunt, un subàmbit de la RMB, per captar millor la seva diversitat també s'han analitzat les sis subàrees que es poden trobar dins d'aquest territori, que presenten algunes diferències pel que fa als ritmes de creixement d'habitatges. Així, l'Ordal-Llobregat és la subàrea que presentava la taxa més elevada per al període 2001-2005, amb un 2,6% acumulatiu anual, i Barcelona la que presentava la taxa més baixa amb un 0,6%.

² Les dades utilitzades són les corresponents als censos d'habitatges de 1991 i 2001 per als habitatges principals i els certificats finals d'obra del col·legi d'aparelladors (habitatges acabats) del període 1991-2001 per als habitatges totals.

Com s'ha fet anteriorment en el cas del conjunt de la RMB, si al parc d'habitatges de l'àrea metropolitana de l'any 2001 se li sumen els habitatges acabats des del 2002 fins al 2005, s'obté una aproximació al parc d'habitatges de l'any 2005, situant-se aquesta xifra en 1.426.587 d'habitatges. L'any 2005 més de la meitat dels habitatges de l'àrea es concentraven a Barcelona (54,3%), mentre que la resta es distribuïa principalment entre les subàrees més poblades: Llobregat continu (13,9%), Besòs (10,9%) i Delta (9,6%). La mitjana d'habitatges acabats per any a l'àrea era de 13.588 en el període 2001-2005, sent Barcelona, Badalona i Sant Cugat del Vallès els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni, bastant per sobre de la resta de municipis.

Pel que fa al rendiment del parc d'habitatges entre el 1991 i el 2001, es pot comprovar a la Taula 3.2 que a l'àrea metropolitana l'índex de rendiment era de 0,9, la qual cosa significa que gairebé tots els habitatges generats en el període van ser principals. La majoria de les subàrees presenten un índex al voltant de l'1, fet que indica que per aquestes subàrees l'augment d'habitatges totals va ser fortament liderat pel creixement dels principals. A l'altre extrem, cal destacar que Barcelona ciutat tenia un rendiment del parc d'habitatges molt pobre amb l'índex més baix de tot l'àmbit (0,5).

Taula 3.2: RENDIMENT DEL PARC D'HABITATGES ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (1991-2001)

	Increment Principals 91-01	Acabats 91-01	Ràtio de rendiment
Barcelona	17.811	36.408	0,5
Besòs	11.063	10.595	1,0
Delta	24.722	22.105	1,1
Llobregat continu	13.380	15.998	0,8
Ordal-Llobregat	15.501	14.317	1,1
Vallès-Collserola	20.006	20.138	1,0
Àrea metropolitana	102.373	119.561	0,9

Font: Idescat i elaboració pròpia.

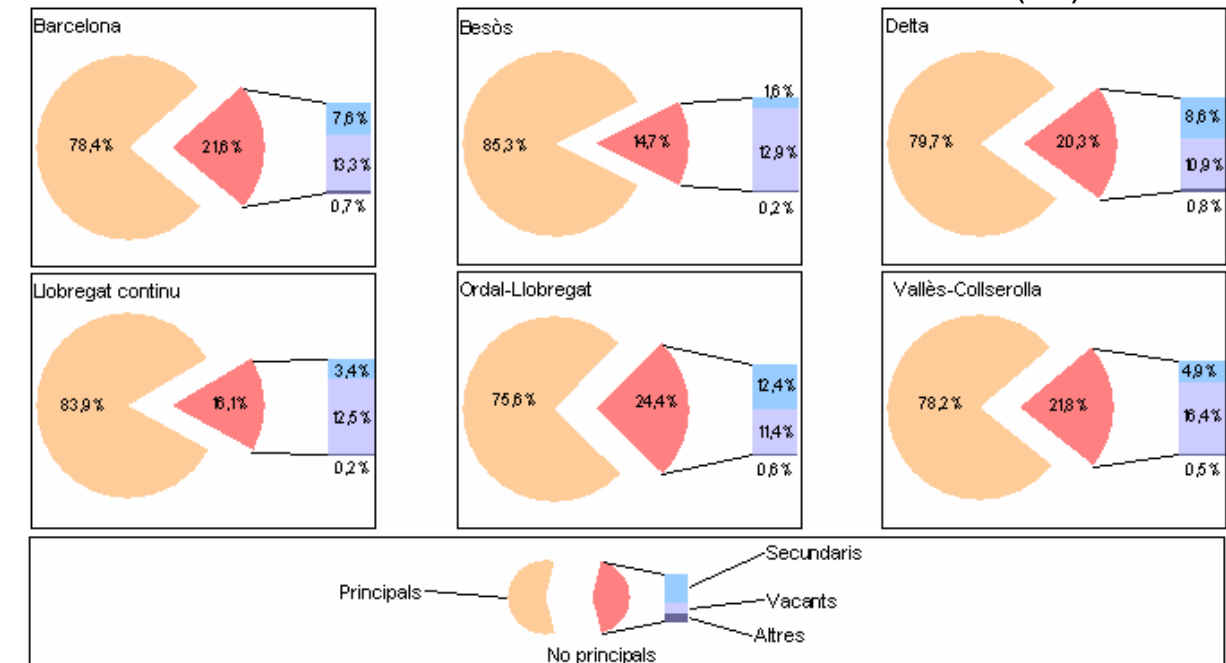
Considerant la tipologia dels habitatges, l'any 2001 l'àrea metropolitana tenia un percentatge de principals del 80%, superior en dos punts percentuals a la mitjana de la RMB, però inferior en cinc punts al valor de l'any 1991, fet que reflecteix un increment dels habitatges secundaris entre aquests dos anys. Aquest percentatge, però, presenta diferències importants entre les distintes subàrees, ja que mentre que a Barcelona, l'Ordal-Llobregat i el Vallès-Collserola els valors són inferiors a la mitjana de la RMB, el Besòs, el Delta i el Llobregat continu presentaven xifres superiors a aquesta mitjana. La composició dels habitatges no principals era similar en els dos anys referits, amb una major presència d'habitatges vacants (13%) que de secundaris (6,5%).

En quant al règim de tinença dels habitatges l'any 2001, destaca l'elevat percentatge dels pisos en propietat (73%), ja sigui pagats (47,8%) o que s'estan pagant (25,2%). L'habitatge en lloguer té a l'àrea metropolitana el pes més elevat de tot l'àmbit, un 20,9%, xifra que es situa relativament a prop de la dels pisos de propietat que encara s'estan pagant. Una dècada enrere la situació era bastant diferent, ja que el 1991 els habitatges de propietat pagats representaven més de la meitat del total d'habitatges (53%), mentre que els que s'estaven pagant no arribava al 15%. Aquestes xifres reflecteixen la situació actual, de fort endeutament immobiliari de les famílies, propiciat (entre altres factors) pels baixos tipus d'interès, l'augment del preu de l'habitatge i els alts preus dels lloguers.

D'altra banda, la sèrie d'edificis acabats per al període 1981-2001, va tenir una evolució positiva però amb fluctuacions periòdiques significatives, situant-se l'any 2001 en 2.736 edificis acabats. Destaca la forta baixada del període 1993-1995 després del l'alt valor de l'any 1992, quan es van acabar 3.142 edificis. Els edificis acabats de l'àrea metropolitana representen un 33,1% del total d'edificis acabats a la RMB l'any 2001, un pes lleument inferior al de l'any 1991, quan va ser del 34,5%. Pel que fa als ritmes d'evolució, el creixement anual acumulatiu dels edificis acabats durant la dècada 1981-1991 va ser d'un 8,2%, mentre que a la dècada 1991-2001 va patir un lleuger descens (-0,9%).

Les Taules 3.1 i 3.2 i els Gràfics 3.5, 3.6 i 3.7 recullen les principals dades del parc d'habitatges de les diferents subàrees territorials de l'àrea metropolitana de Barcelona, de les quals es fa un comentari més detallat a continuació.

Gràfic 3.5: TIPOLOGIA DELS HABITATGES. ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (2001)

Barcelona

El parc d'habitatges de la ciutat de Barcelona va tenir una taxa de creixement acumulat anual del 1,2% entre 1991 i 2001, inferior a la mitjana de la RMB que va ser del 2% i la més baixa de totes les subàrees. Els quasi 758.000 habitatges censats l'any 2001 a la capital catalana representaven el 36% del total de la RMB, un dels percentatges més elevats entre tots els subàmbits metropolitans. En el quinquenni més recent pel qual hi ha dades disponibles (2001-2005) l'augment anual del parc d'habitatges va ser molt reduït, un 0,6%, un dels més baixos de tota la regió. El pes de l'habitatge de Barcelona respecte a tota la RMB l'any 2005 es va reduir en una mica més de mig punt respecte el 2001, essent el 2005 del 35,4%.

El rendiment del parc de principals a Barcelona en el període 1991-2001 va ser molt baix (0,5), la qual cosa suposa que la meitat dels habitatges acabats no han estat principals sinó altres tipologies, indicant l'existència d'un desajustament entre producció i necessitats de la població. Això es confirma observant la tipologia dels habitatges en els dos anys, ja que augmenta notòriament el percentatge de no principals, entre els quals destaca l'elevat nombre de vacants, mentre que el percentatge de principals, un 78,4%, va disminuir considerablement des de l'any 1991, quan representava el 86% el total d'habitatges.

Quasi un 70% dels habitatges eren de propietat, la majoria dels quals de propietat pagada tot i que, respecte a l'any 1991, va augmentar el percentatge de pisos en propietat que s'estan pagant: del 11,8% del 1991 al quasi un 20% el 2001. El pes dels habitatges de lloguer era el més alt de la RMB, tot i que es va reduir bastant en comparació amb l'any 1991, passant d'un 35% al 28%.

L'any 2001 es varen construir a Barcelona gairebé 600 nous edificis destinats a habitatge familiar. Aquest nombre ha patit importants fluctuacions des de 1981, amb una forta pujada en els anys preolímpics i una forta davallada en el període de crisi posterior. El 1995 només es varen fer 127 edificis nous, un nombre molt baix comparat per exemple amb els 515 de l'any següent. En tot cas, la tendència sembla apuntar a una recuperació de la construcció a la capital catalana. El pes de la construcció d'edificis a Barcelona respecte el total de la RMB és relativament elevat, ja que el 2001 un 7% dels nous edificis de la RMB es varen fer a Barcelona ciutat, una xifra que es situa tres punts per sobre de la corresponent a la del 1991.

Besòs

Durant el període 1991-2001 la taxa de creixement acumulada del parc d'habitatges de la subàrea del Besòs va ser del 1,3%, una xifra set dècimes inferior a la mitjana metropolitana i una de les més baixes del àrea. Els prop de 150.000 habitatges censats al 2001 representen al voltant del 7% del parc de la RMB. Hi ha dos municipis que varen tenir un creixement superior a la mitjana del subàmbit, Montgat i Tiana, els dos municipis més allunyats de la ciutat de Barcelona i que varen créixer també considerablement en població. En canvi, Santa Coloma de Gramenet o Sant Adrià del Besòs, municipis que varen créixer molt en el període d'expansió industrial de la RMB, han tingut uns augments moderats del parc d'habitatges i inferiors a la mitjana del Besòs.

Si es comparen aquestes dades amb l'evolució més recent del parc d'habitatges, del 2001 al 2005, es comprova que per al conjunt de la subàrea l'augment va ser lleugerament inferior al del període anterior, tot i que en l'àmbit municipal hi ha dues excepcions. A Montgat i a Tiana el parc d'habitatges va seguir creixent, fins i tot més que en la dècada 1991-2001, mentre que a Sant Adrià del Besòs i a Santa Coloma de Gramenet, en canvi, tenien un creixement encara més moderat.

Observant el rendiment del parc d'habitatges principals es pot afinar més aquesta anàlisi. A la subàrea del Besòs l'índex de rendiment dels habitatges totals i principals entre 1991 i 2001 va ser d'1. Per municipis destaquen aquells amb un índex elevat com Sant Adrià del Besòs i Tiana, on els habitatges principals eren majoria, i els que com Santa Coloma de Gramenet, tenien un rendiment molt baix.

Des del punt de vista de la tipologia dels habitatges és significatiu que la subàrea del Besòs tingués un percentatge d'habitatge principal superior a la mitjana de la RMB, ja que un 85% dels habitatges del 2001 eren principals enfront al 77% del conjunt de l'àmbit. Destaca també l'elevat nombre d'habitatges vacants, que representava un 12% dels no principals el 2001, xifra que ha augmentat respecte el 1991 (9,4%). Aquest fet pot ser conseqüència d'un cert procés de despoblament d'aquesta subàrea, i concretament de dos dels municipis de la primera corona metropolitana, Sant Adrià del Besòs i Santa Coloma de Gramenet. Badalona, en canvi, va veure incrementar el seu parc d'habitatges.

Per règim de tinença, destaca l'elevat nombre d'habitatges en propietat, un 54% el 2001, però és també significativa la xifra d'aquells que tenen una hipoteca (un 26% dels habitatges s'estan pagant), una xifra que ha augmentat de manera considerable des de 1991, quan va ser del 15%. El percentatge d'habitatge en propietat (pagat i pagant), un 76,1%, estava lleugerament per sobre de la mitjana metropolitana, que es va situar en un 75% l'any 2001, Lògicament, el pes dels pisos de lloguer en canvi es situà més de cinc punts per sota de la mitjana de la RMB (12,5% enfront a 17,8%), després d'haver disminuït en el període 1991-2001.

L'any 2001 es varen construir 308 edificis destinats a habitatge familiar al Besòs, un nombre que es va mantenir relativament estable des del 1997 després d'uns anys d'una intensa fluctuació amb màxims el 1991 i el 1993. El pes de la construcció d'edificis del Besòs respecte al total de la RMB és petit i s'ha mantingut bastant estable al voltant del 4%, tot i que amb una certa tendència a la baixa.

Delta

El parc d'habitatges del Delta va augmentar en la dècada 1991-2001 a una taxa anual acumulada del 2,3%, per sobre de la de la RMB. Durant el període 2001-2005, la taxa de creixement també va ser superior a la mitjana metropolitana. Els 128.548 habitatges registrats el 2001 representaven un 6,2% del total de la RMB, un percentatge molt semblant al del 1991.

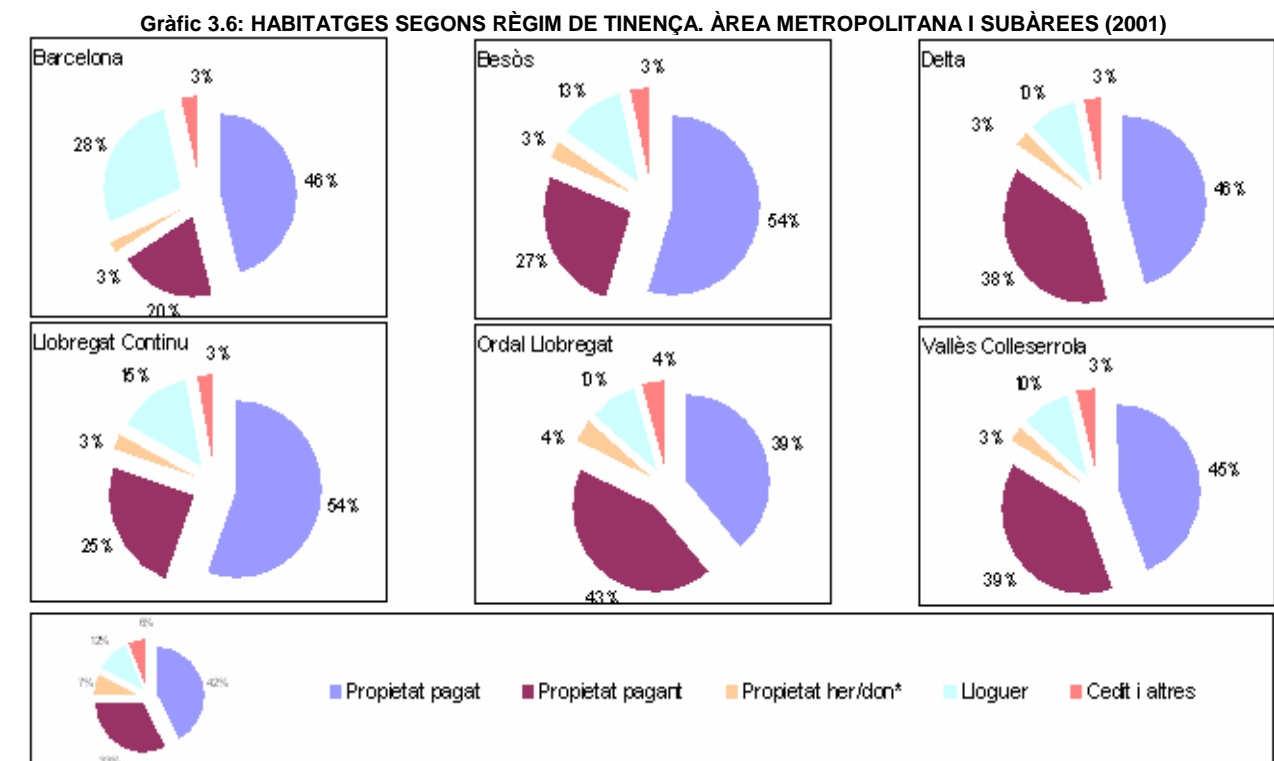
Només els municipis del Prat de Llobregat i Sant Boi de Llobregat varen créixer menys que el conjunt del Delta, amb unes taxes anuals del 1,2% i 1,4%, respectivament en el període 2001-2005. Entre el 1991 i el 2001, el Prat de Llobregat va augmentar el seu parc en uns 2.000 habitatges i Sant Boi, en una mica més de 5.000. El municipi de Santa Coloma de Cervelló és el que presenta els creixements més elevats de la subàrea en ambdós períodes, un 6,5% en el primer i un 4,9% en el segon.

Pel que fa al rendiment del parc d'habitatges, l'índex del Delta es situava en un 1,1, la qual cosa significa que l'augment del parc d'habitatges entre 1991 i 2001 va estar motivat per la construcció d'habitatges principals i la conversió en principals de secundaris i vacants. Tots els municipis de la subàrea presenten un índex similar a la mitjana, destacant Castelldefels amb un rendiment del parc de principals més elevat (1,4), i el Prat de Llobregat, amb l'índex més baix (0,9), a causa de l'existència de molta segona residència en el primer cas i de la manca d'aquest tipus d'habitatge en el segon.

El pes dels habitatges principals al Delta ha augmentat del 75% al 80% durant el període 1991-2001, i es situa lleugerament per sobre de la mitjana metropolitana. Destaca també el pes dels habitatges vacants (10,9%) enfront dels secundaris (8,6%), tipologies que varen disminuir en relació amb l'any 1991, especialment la part d'habitatges secundaris va perdre prop de quatre punts en la dècada de referència.

Pel que fa al règim de tinença, els habitatges en propietat suposaven l'any 2001 un 87,1% del total del parc, augmentat considerablement en comparació a l'any 1991, quan només representaven el 81,6%. Dels habitatges en propietat un 38,3% s'estan pagant encara, xifra que ha augmentat considerablement comparada amb la de l'any 1991 a causa de l'encariment del preu de l'habitatge. En canvi, el parc de pisos de lloguer va baixar per situar-se en un 9,6% a l'any 2001, pes molt inferior a la mitjana de la RMB (un 17,8%).

L'evolució del nombre d'edificis construïts a la subàrea del Delta entre el 1981 i el 2001 presenta una tendència a la baixa, amb una important disminució en termes absoluts tot i la petita recuperació que es va donar a partir de l'any 1996.

Llobregat continu

Durant el període 1991-2001 es van construir al Llobregat continu més de 27.000 nous habitatges, al mateix temps que es produïa una important caiguda de la població de més de 30.000 habitants. Pel que fa a la taxa de creixement anual acumulativa dels habitatges en aquest període ha estat del 1,6%, la mateixa que la mitjana de l'àrea i quatre dècimes per sota de la del conjunt de la RMB. El parc d'habitatges de la subàrea representava l'any 2001 el 9,3% del total de la RMB, pes que ha mantingut una evolució lleugerament a la baixa des de l'any 1981, quan representava el 10,2%. Cap a finals del 2005 el 72% dels habitatges del Llobregat continu es concentraven en els municipis de l'Hospitalet de Llobregat (55%) i Cornellà de Llobregat (17%).

Pel que fa al quinquenni 2001-2005, tant al Llobregat continu com a la RMB el creixement anual acumulatiu vaq ser inferior al creixement de la dècada dels noranta, tot i que la diferència fou més acusada en el cas de la subàrea. Amb la finalitat de capturar la tendència dels anys més recents es pot analitzar l'evolució dels habitatges acabats pel període 2001-2005, que presenta una tendència general a la baixa des dels 2.400 habitatges acabats durant el 2001 fins als menys de mil del 2005. Aquesta tendència coincideix també amb la presentada per la RMB

en el seu conjunt pel mateix interval de temps. La mitjana d'habitatges acabats per any per al període 2001-2005 es situa en 1.643 habitatges davant els més de 2.700 de la dècada dels noranta.

Observant el rendiment del parc d'habitatges principals es pot afinar més l'anàlisi. Tant per al Llobregat continu com per a tots els seus municipis l'índex de rendiment és inferior a 1, un 0,8 en el cas del conjunt de la subàrea. Especial menció pel cas de l'Hospitalet de Llobregat on l'índex és del 0,5 presentant, amb una problemàtica semblant a la de Barcelona ciutat.

La consideració de l'evolució en la tipologia de l'habitatge confirma les hipòtesis anteriors. Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, comparant les dades del 2001 amb les 1991 es comprova la davallada del percentatge d'habitatges principals, que passen de pràcticament el 90% l'any 1991 fins a prop del 84% el 2001. Aquesta evolució és la contrària a la que s'observa pel decenni anterior durant el qual havia crescut el pes de l'habitatge principal. Òbviament, l'evolució del pes dels habitatges no principals és la contrària, en augmentar en el període 1991-2001 de l'ordre de sis punts percentuals i, dins d'aquesta tipologia, s'observa un guany del pes dels secundaris.

Respecte al règim de tinença, destaca la importància del percentatge del règim en propietat, ja sigui pagat o pagant, enfront el baix nombre d'habitatge en lloguer, només un 14,6% del total. Si es comparen les dades del 2001 amb les del 1991 es comprova l'important augment de la propietat pagant, que passa d'un 12,3% al 1991 al 24,6% l'any 2001, així com una davallada de més de cinc punts percentuals de l'habitatge en règim de lloguer. Aquestes xifres reflecteixen la situació actual de fort endeutament immobiliari de les famílies.

En darrer terme, cal assenyalar que la tendència dels edificis acabats és a l'alça, sobretot a partir de la segona meitat de la dècada dels noranta. Malgrat això, la sèrie presenta fluctuacions periòdiques significatives com la profunda caiguda experimentada l'any 1995. En aquest sentit, mentre que el creixement acumulatiu anual dels edificis acabats a la dècada 1981-1991 va ser d'un 10%, durant el decenni següent va caure fins a un 2%. Es pot concloure doncs que hi ha hagut una certa desacceleració en el nombre d'edificis acabats en la dècada dels noranta en relació amb la dècada anterior.

Ordal-Llobregat

El parc d'habitatge de l'Ordal-Llobregat va créixer a una taxa anual acumulativa del 3,5% entre 1991 i 2001, un punt i mig per sobre de la mitjana de la RMB. En els últims anys (2001-2005), els habitatges d'aquesta subàrea també van créixer per sobre de la mitjana de la RMB, però a un ritme més moderat (2,6%). Els 60.279 habitatges censats en el 2005 representen el 2,8% del total del parc d'habitatges metropolità. Pel que fa als municipis, en el període 2001-2005 tres van créixer per sobre de la mitjana (Castellbisbal, Pallejà i Sant Andreu de la Barca), mentre que el Papiol va experimentar un creixement gairebé nul, comparat amb el de la resta de municipis.

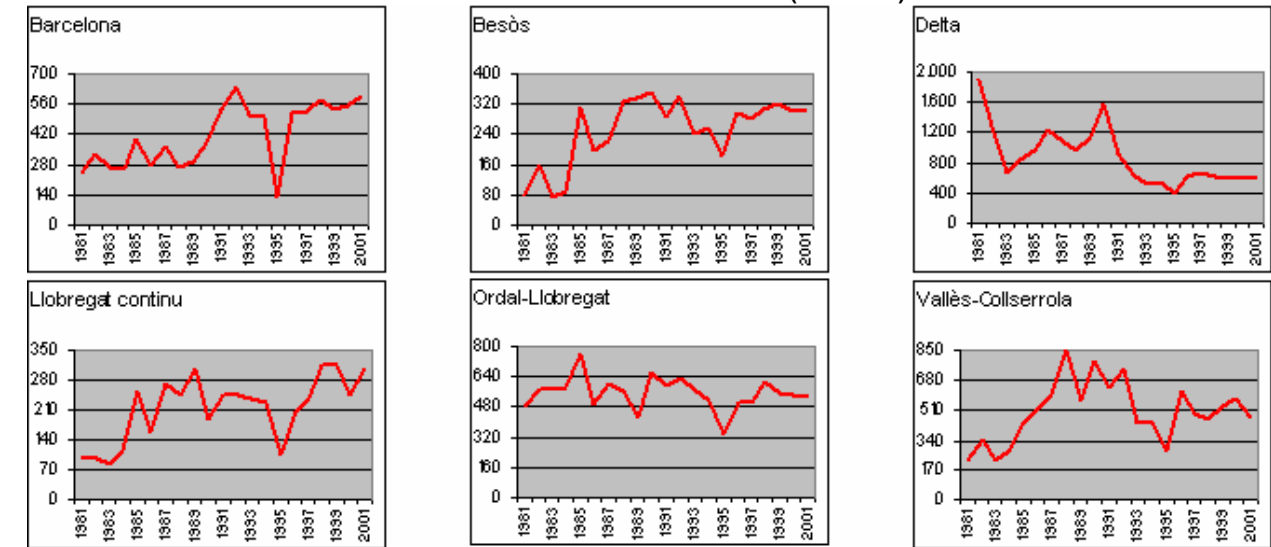
A l'Ordal-Llobregat l'índex de rendiment del parc d'habitatges entre 1991 i 2001 va ser de l'1,1. El baix índex de rendiment de Cervelló (0,4) s'explica per la segregació d'aquest del nucli de la Palma de Cervelló durant aquesta època. Corbera i Vallirana tenen un índex de rendiment superior a la unitat, indicant una reconversió d'habitatges secundaris (o altres tipologies) cap a principals. En el cas de Torrelles de Llobregat, el seu índex és, a més, molt superior a la mitjana del subàmbit.

Pel que fa a l'evolució de la tipologia dels habitatges entre 1991 i 2001 destaca l'augment del pes dels principals, ja que a principis dels 90 representaven el 66,6% del parc total per situar-se en un 75,7% l'any 2001. Dintre dels habitatges no principals, es nota la forta disminució dels secundaris, que han perdut més de tretze punts, i l'augment de quatre punts en els vacants.

Pel que fa al règim de tinença dels habitatges, cal destacar que els pisos en propietat i pagats varen disminuir considerablement el seu pes en el període 1991-2001, mentre que els que encara s'estan pagant passaren del 19,2% al 42,8%, a causa de l'encariment dels preus en el mercat immobiliari. Així, el pes dels pisos en propietat en conjunt van augmentar en gairebé sis punts, fent que el dels pisos en lloguer disminuís en una quantitat semblant.

El ritme de construcció d'edificis de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar a l'Ordal-Llobregat es va mantenir bastant estable entre els 400 i 600 en el període 1981-2001, destacant un pic el 1985 quan es construeixen gairebé 800 edificis, i una davallada per sota dels 400 el 1996.

Gràfic 3.7: EVOLUCIÓ DELS EDIFICIS ACABATS DESTINATS A HABITATGE FAMILIAR
ÀREA METROPOLITANA I SUBÀREES (1981-2001)

Vallès-Collserola

Durant el període 1991-2001 es van construir al Vallès-Collserola més de 28.000 nous habitatges al mateix temps que es produïa un important augment de població, de l'ordre dels 33.000 habitants. De l'observació de les taxes de creixement anuals acumulatives se'n deriva el fet que els habitatges d'aquesta subàrea han crescut entre 1991 i 2001 gairebé un 4%, el doble que en el conjunt de l'àrea i bastant per sobre de la mitjana de la RMB.

Pel que fa al quinquenni 2001-2005, al Vallès-Collserola el creixement anual acumulatiu ha estat gairebé dos punts percentuals per sota del de la dècada dels noranta, i també superior al que va tenir lloc a la RMB. Cap a finals del 2005, el 55% dels habitatges del Vallès-Collserola es concentraven en els municipis de Sant Cugat del Vallès (el que més ha crescut en població els darrers 25 anys, 31%) i Cerdanyola del Vallès (24%). Un aspecte a tenir en compte pel que fa a les dades disponibles és el fet que Badia del Vallès esdevingué municipi independent l'any 1992, després d'haver estat anteriorment gestionat per la Mancomunitat de Barberà del Vallès i Cerdanyola del Vallès.

L'índex de rendiment del parc d'habitatges és igual a 1 en aquesta subàrea. Pel que fa als municipis, deixant de banda el cas de Badia del Vallès, tots es mouen en xifres inferiors a 1, excepte Sant Cugat del Vallès, on l'índex és 1, i Barberà del Vallès amb un 0,2 conseqüència de la segregació del municipi de Badia del Vallès.

La consideració de l'evolució en la tipologia de l'habitatge confirma els resultats anteriors. Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, comparant les dades del 2001 amb les de 1991, es comprova la lleugera davallada del percentatge d'habitatges principals, que passen de pràcticament el 82% l'any 1991 fins a superar lleument el 78% en el decurs de 2001. Aquesta evolució és la contrària a la que s'observa pel decenni anterior, durant el qual havia crescut el pes d'habitatge principal. Òbviament, l'evolució del pes dels habitatges no principals és la contrària, augmentant en el període 1991-2001 de l'ordre de tres punts percentuals. Tot i així, cal diferenciar entre el comportament dels habitatges secundaris, el pes dels quals ha patit una lleugera caiguda respecte les xifres de 1991, i el dels vacants, que han incrementat la seva participació en gairebé cinc punts percentuals. D'altra banda, es tracta d'una subàrea amb el mateix pes de l'habitatge principal que la mitjana de la RMB.

Respecte al règim de tinença, destaca la importància del règim en propietat, ja sigui pagat o pagant, enfront el baix nombre d'habitatge en lloguer, només un 10,2% del total. Si es comparen les dades del 2001 amb les del 1991 es comprova l'important augment de la propietat pagant, que passa d'un 24,9% al 1991 al 39,1% l'any 2001, així com una davallada de prop de tres punts percentuals de l'habitatge en règim de lloguer.

L'evolució dels edificis acabats és a l'alça, sobretot per a la primera meitat de la dècada dels vuitanta. Les dades es poden dividir en dos trams, el que va de 1981 a 1988, amb un creixement sostingut en el nombre d'edificis acabats fins a arribar al sostre de 849 finalitzats l'any 1988, i a partir d'aquesta data en endavant, quan es produeix una progressiva caiguda, tot i les fluctuacions per alguns anys concrets.

3.3. Subàmbits

Com ja s'ha avançat anteriorment, el creixement del parc d'habitatges durant el decenni 1991-2001 es dona tant a àmbits de la primera corona metropolitana com de la segona, resultant un creixement anual acumulatiu per al conjunt de la RMB del 2%, és a dir, 367.192 habitatges nous. En el període més recent (2001-2005), en canvi, el creixement del parc d'habitatges s'alenteix en conjunt (1,5%), però continua sent elevat a zones com el Montseny (3,9%), l'Alt Maresme (3,2%) o Vilafranca (3,1%), amb augments superiors a la mitjana de la RMB i als del període precedent. L'àrea metropolitana, el Baix Maresme, el Tenes-Besòs i Mataró presenten, en canvi, increments per sota de la mitjana de la RMB i inferiors al 2% per aquest últim període (Taula 3.3). La ràtio d'habitatge principal és heterogènia entre els diferents subàmbits, i destaquen aquells com l'Alt Maresme, el Garraf, Arenys i Mediona-Anoia que tenen un percentatge molt per sobre de la mitjana metropolitana (fins a deu punts percentuals de diferència), i altres com l'àrea metropolitana, Granollers-Congost i Sabadell que, en canvi, tenen els percentatges d'habitatge principal més elevats de la RMB (al voltant del 80%).

Taula 3.3: PARC D'HABITATGES. REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA I SUBÀMBITS (1991-2005)

	Habitatges 1991		Habitatges 2001		Habitatges 2005	Δ Acum. anual 1991-2001	Δ Acum. anual 2001-2005	% Habitatge principal 2001
	Principals	Total	Principals	Total				
Alt Maresme	16.222	35.115	24.431	41.414	46.904	1,7%	3,2%	59,0%
Àrea metropolitana	996.562	1.170.149	1.098.935	1.375.007	1.426.587	1,6%	0,9%	79,9%
Arenys	9.167	17.955	13.477	21.963	24.114	2,0%	2,4%	61,4%
Baix Maresme	24.280	38.258	34.312	45.207	47.161	1,7%	1,1%	75,9%
Garraf	24.559	49.486	40.585	67.936	76.103	3,2%	2,9%	59,7%
Granollers-Congost	34.147	43.263	46.063	57.270	63.030	2,8%	2,4%	80,4%
Martorell	16.211	24.166	26.913	35.683	39.485	4,0%	2,6%	75,4%
Mataró	36.544	49.593	48.403	64.353	69.416	2,6%	1,9%	75,2%
Mediona-Anoia	6.859	11.430	9.231	13.451	15.059	1,6%	2,9%	68,6%
Montseny	11.631	19.209	18.426	25.718	29.929	3,0%	3,9%	71,6%
Riera de Caldes	17.884	26.046	26.059	33.767	37.460	2,6%	2,6%	77,2%
Sabadell	64.664	76.107	76.950	94.997	105.227	2,2%	2,6%	81,0%
Tenes-Besòs	21.267	31.320	34.754	45.285	48.359	3,8%	1,7%	76,7%
Terrassa	67.084	84.507	89.846	116.369	130.328	3,3%	2,9%	77,2%
Vilafranca	13.609	20.179	18.988	25.555	28.923	2,4%	3,1%	74,3%
RMB	1.360.690	1.696.783	1.607.373	2.063.975	2.188.085	2,0%	1,5%	77,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El rendiment dels habitatges entre 1991 i 2001 presenta lleugeres diferències per subàmbit. Al Baix Maresme i a la Riera de Caldes l'índex és clarament superior a 1, la qual cosa indica que en aquests subàmbits hi va haver reconversió d'habitatge secundari (o altres tipologies) en principal. Sabadell i l'àrea metropolitana presenten els índex més baixos (0,8 i 0,9, respectivament), fet que mostra una presència important d'habitatges no principals entre els acabats (Taula 3.4).

Taula 3.4: RENDIMENT DEL PARC D'HABITATGES REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA I SUBÀMBITS (1991-2001)

	Increment Principals 91-01	Acabats 91-01	Ràtio de rendiment
Alt Maresme	8.209	7.504	1,1
Àrea metropolitana	102.373	119.561	0,9
Arenys	4.310	3.846	1,1
Baix Maresme	10.032	5.549	1,8
Garraf	16.026	13.760	1,2
Granollers-Congost	11.916	11.231	1,1
Martorell	10.702	9.730	1,1
Mataró	11.859	10.976	1,1
Mediona-Anoia	2.372	2.404	1,0
Montseny	6.795	5.519	1,2
Riera de Caldes	8.175	6.052	1,4
Sabadell	12.286	15.203	0,8
Tenes-Besòs	13.487	10.819	1,2
Terrassa	22.762	17.231	1,3
Vilafranca	5.379	6.218	0,9
RMB	246.683	245.603	1,0

Font: Idescat i elaboració pròpia.

A continuació, es fa una breu descripció de l'evolució dels habitatges de cada un dels subàmbits que integren la RMB, així com dels municipis que els componen. Les dades més rellevants estan recollides als Gràfics 3.8, 3.9 i 3.10, així com a les Taules, abans esmentades, 3.3 i 3.4.

Garraf

El creixement del parc d'habitatge del Garraf es situà molt per sobre de la mitjana del conjunt de la RMB, amb una taxa anual acumulada del 3,2% entre 1991 i 2001 i del 2,9% entre 2001 i 2005. Els 76.103 habitatges censats el 2005 representen el 3,5% del total del parc metropolità d'aquell any. En el període 2001-2005, la meitat dels municipis van créixer per sobre de la mitjana del subàmbit, mentre que Olivella, després d'una taxa anual acumulada negativa en el període 1991-2001, es va recuperar notòriament els anys següents (2001-2005) amb una taxa anual acumulada del 2,9%. Sitges i Sant Pere de Ribes varen tenir una evolució paral·lela, amb taxes de creixement semblants i un nombre d'habitatges construïts per habitant similars. Pel que fa al rendiment del parc entre 1991 i 2001, l'índex es situa al Garraf lleugerament per sobre de la unitat, en concret en un 1,2. Cal destacar el cas del municipi de Cubelles, l'únic amb un índex lleugerament inferior a 1.

D'altra banda, al Garraf destaca l'augment del pes dels habitatges principals en el total, ja que a principis de la dècada dels 90 representaven només 49,6% del parc total per situar-se en un 59,8% l'any 2001. De totes maneres, aquest percentatge és, després del de l'Alt Maresme, el més baix de tot l'àmbit, cosa lògica si es té en compte el vessant turístic i de segona residència d'ambdós subàmbits. Tanmateix, cal destacar la forta disminució dels habitatges secundaris en el període 1991-2001, producte, principalment, de la creació d'infraestructures de transport que han apropiat la comarca al centre metropolità, augmentant la població que escull la comarca com a residència principal i produint-se, així, una transformació d'habitatge secundari en principal.

Segons les dades de règim de tinença dels habitatges, el percentatge de pisos en propietat al Garraf va ser superior al 82% l'any 2001, fet que representa un augment de cinc punts respecte a l'any 1991. Com a la majoria de subàmbits, destaca l'augment de pisos en propietat que encara s'estan pagant, que han passat del 19,2% al 36,3% del total, mentre que els ja pagats han perdut 11,4 punts percentuals en el període 1991-2001.

L'evolució del nombre d'edificis acabats al Garraf entre 1981 i 2001, de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar, era clarament positiva amb una construcció de 3 a 4 vegades superior a la de 20 anys endarrere. L'any 2001 el nombre d'edificis acabats es va situar a prop dels 700, un 8,4% del total de la RMB, un pes lleument superior al de l'any 1991, quan va ser del 6,8%.

Vilafranca

Durant el període 1991-2001 es van construir a Vilafranca poc més de 5.300 nous habitatges mentre que la població creixia per sobre del 7.200 habitants. El parc d'habitatges del subàmbit va tenir una taxa de creixement anual acumulada del 2,4% en mateixa dècada, lleument per sobre de la mitjana de la RMB (2%). Els prop de 25.555 habitatges censats l'any 2001 al subàmbit representen l'1,2% del total de la RMB, la mateixa proporció que representa la població que resideix al subàmbit sobre la de l'àmbit. Per municipis destaquen els de Santa Fe del Penedès, Vilafranca del Penedès, les Cabanyes, Santa Margarida i els Monjos i Pacs del Penedès, amb una taxa de creixement de l'habitatge superior o igual al 3%. Per la banda contrària cal assenyalar els municipis de Sant Martí Sarroca, Avinyonet del Penedès, Olesa de Bonesvalls i Torrelles de Foix, que en el període estudiat van tenir un creixement negatiu del parc d'habitatges.

L'evolució del parc d'habitatges del 2001 al 2005 mostra algunes diferències amb el període anterior. La taxa de creixement anual acumulada pel conjunt del subàmbit era superior (3,1%) i més que duplica la mitjana metropolitana (1,5%). La majoria dels municipis varen mantenir o incrementar el seu ritme de creixement del parc d'habitatges en aquest últim període, a excepció de Vilafranca del Penedès, Pontons, Castellví de la Marca i Santa Fe del Penedès on el ritme de creixement decreix. Cal assenyalar també que a Santa Margarida i els Monjos, Olesa de Bonesvalls, les Cabanyes i la Granada s'arriben a taxes de creixement acumulatiu anual superiors al 4%, en aquest període.

Al subàmbit de Vilafranca els habitatges principals generats entre 1991 i 2001 foren gairebé igual als acabats, ja que presentava un índex de rendiment del parc molt proper a 1. Per municipis, en canvi, hi ha significatives diferències, ja que a Font-rubí, Pontons i Torrelles de Foix aquest índex supera el 2, fet que significa que de cada 100 habitatges acabats en el període 1991-2001 es van generar aproximadament 200 de principals, gràcies, amb tota probabilitat, al mecanisme de reconversió d'altres tipologies en principals. En canvi, a les Cabanyes, Sant Cugat Sesgarrigues i Vilafranca del Penedès, l'índex es situà per sota de la mitjana del subàmbit.

El subàmbit de Vilafranca presentava un percentatge d'habitatge principal inferior a la mitjana de la RMB amb un 74% el 2001 enfront el 78%. Dins dels habitatges no principals destaca la importància dels vacants (14,5% del total d'habitatges), que són aquells que, sense trobar-se en estat ruïnós ni ser utilitzats com a residència principal o secundària, es troben deshabitats (disposats per a lloguer o venda, abandonats, etc.). Comparant les dades del 2001 amb les del 1991, es comprova una pujada del percentatge d'habitatges principals de gairebé set punts percentuals, passant del 67% el 1991 al comentat 74% de l'any 2001. D'altra banda, com és lògic, el pes dels habitatges no principals varen disminuir, especialment el dels secundaris, que baixaren del 18% al 10,7%, ja que la participació dels habitatges vacants es va mantenir.

En quant al règim de tinença, destaca l'elevat percentatge del règim en propietat, ja sigui pagat (37,7%) o pagant (32%) i el baix nombre d'habitatge en lloguer, només un 11,4% del total. Aquests percentatges mostren algunes diferències amb el total metropolitana, ja que els pesos dels règims de propietat pagat i lloguer eren bastant inferiors al subàmbit, mentre que el règim propietat pagant fou superior. Cal destacar en aquest subàmbit l'elevat pes dels pisos en propietat que provenen d'herències i donacions, un 12%, només superat pel 17% del subàmbit de Mediona-Anoia amb el qual forma la comarca de l'Alt Penedès, i molt lluny de la resta de subàmbits que no superaven en cap el 8%. Si es comparen les dades del 2001 amb les del 1991 es comprova l'important augment de la propietat pagant, de gairebé quinze punts percentuals, passant d'un 17% al 1991 al 32% el 2001, indicant el fort endeutament de les famílies.

Per últim, s'analitza l'evolució dels edificis acabats, de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar, a Vilafranca en el període 1991-2001, que presenta una tendència positiva però amb fluctuacions importants, amb una disminució dràstica l'any 1995 i una notòria recuperació a partir del 1997 que, tot i les fluctuacions anuals, han situat els edificis acabats a nivells superiors als registrats els últims anys de la dècada dels vuitanta. El pes de l'edificació a Vilafranca sobre el total de la RMB l'any 2001 va ser d'un 2,6%, lleument superior al de l'any 1991, quan va ser del 2,1%.

Mediona-Anoia

Durant el període 1991-2001 es van construir a Mediona-Anoia poc més de 2.000 nous habitatges al temps que la població creixia en 3.002 habitants, situació que implica un habitatge nou per cada 1,5 habitants nous. El ritme constructiu al subàmbit de Mediona-Anoia durant la dècada dels 90 va ser d'un 1,6% acumulatiu anual, mentre que en el quinquenni 2001-2005 la taxa de creixement va a augmentar al 2,9%, tendència contrària a de la RMB en el seu conjunt, on va haver una desacceleració del ritme constructiu. El parc d'habitatges del subàmbit representava l'any 2001 el 0,7% del total de la RMB, mentre que al 2005 els 15.059 habitatges suposaven el mateix percentatge. Cap a finals del 2005 una mica més de la meitat dels habitatges de Mediona-Anoia es concentraven en els municipis de Sant Sadurn d'Anoia (31%) i Gelida (20%).

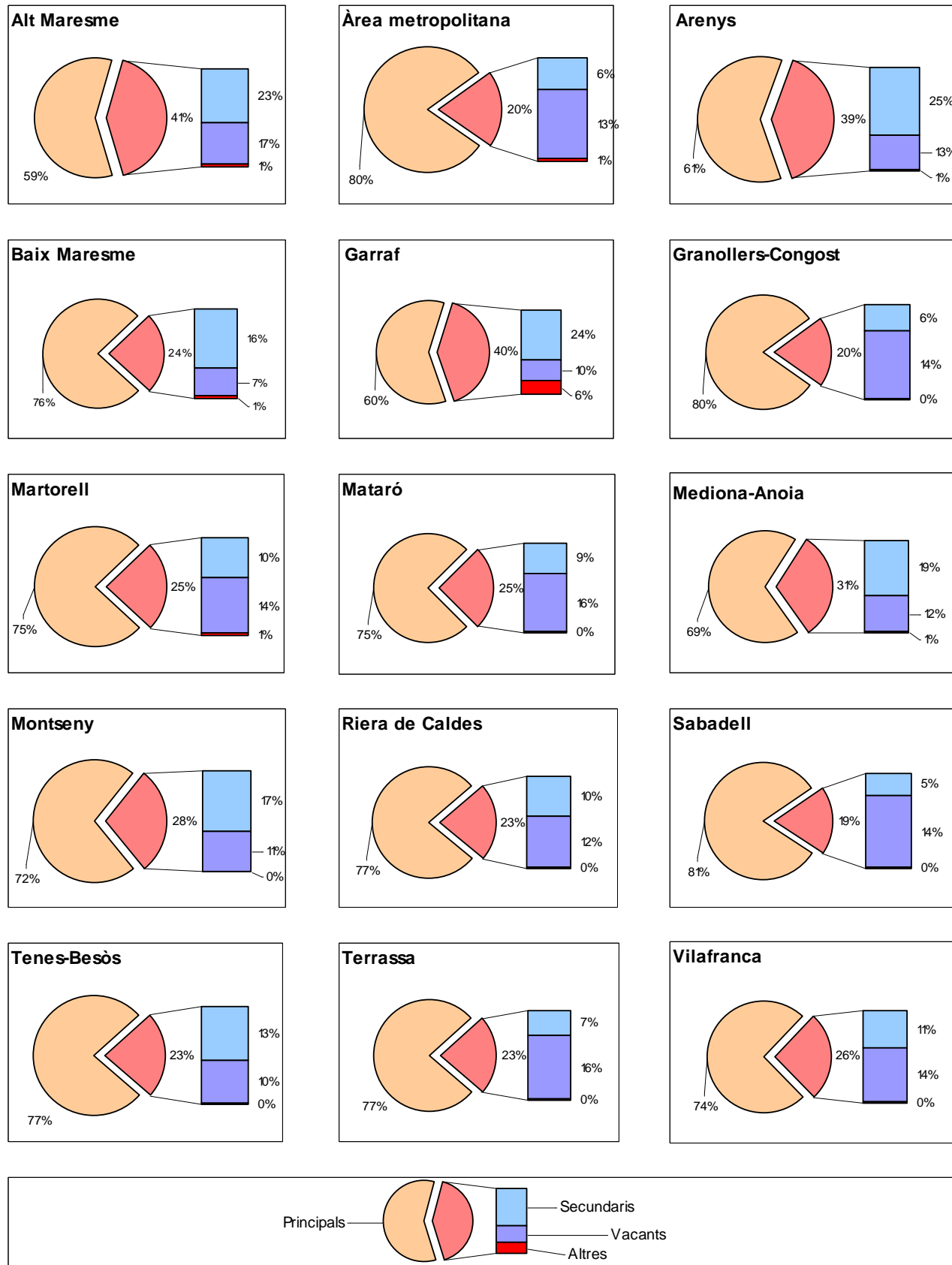
Si s'analitzen les dades de rendiment del parc d'habitatges entre 1991 i 2001 es pot veure com, tant per al subàmbit com per a la meitat dels seus municipis, l'índex és igual a la unitat. A escala municipal, mereixen especial menció els casos de Mediona, Sant Quintí de Mediona i Subirats, on l'índex de rendiment és notablement elevat, superior a 2 en el cas de Mediona i superior a 1,2 en els altres dos municipis. En canvi, al Pla del Penedès i Torrelavit l'índex és molt inferior a 1, de forma que el nombre de habitatges principals generats en el període està molt per sota dels acabats.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, comparant les dades del 2001 amb les del 1991 es comprova el creixement del percentatge d'habitatges principals, que passen des del 60% l'any 1991 fins al 69% l'any 2001. Òbviament, l'evolució del pes dels habitatges no principals és la contrària i, per tant, cau de l'ordre de nou punts percentuals. Aquesta pèrdua de pes dels habitatges no principals ve explicada per la caiguda dels habitatges secundaris, ja que el pes dels habitatges vacants es manté al voltant del 12%.

Respecte al règim de tinença l'any 2001, destaca la importància del règim en propietat, ja sigui pagat (40%) o pagant (23%), enfront el baix nombre d'habitatge en lloguer només un 13% del total. Com s'ha esmentat anteriorment en el cas de Vilafranca, cal assenyalar que el pes dels pisos heretats o donats és, amb un 17%, el més elevat de tots els subàmbits. Respecte al 1991 es comprova l'important augment de la propietat pagant, que s'ha més que duplicat passant de menys d'un 9% a un 23%, així com una davallada de tres punts percentuals de l'habitatge en règim de lloguer.

La sèrie d'edificis acabats de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar presenta una tendència a llarg termini clarament a l'alça, tot i que amb fortes fluctuacions anuals. El pes dels edificis acabats construïts al subàmbit de Mediona-Anoia sobre el total d'edificis construïts, amb els mateixos fins, al conjunt de la RMB s'ha incrementat en el període 1991-2001, passant d'un 1,6% a un 2,1%.

Gràfic 3.8: TIPOLOGIA DELS HABITATGES. SUBÀMBITS (2001)

Martorell

En el decenni 1991-2001 es van construir al subàmbit de Martorell al voltant de 11.500 nous habitatges al temps que es produïa un fort augment de població, gairebé de 23.000 habitants. La taxa de creixement anual acumulada dels habitatges en el mateix període va ser del 4%, la més alta de tots els subàmbits i el doble del creixement del conjunt de l'àmbit. En un període més recent (2001-2005) el creixement dels habitatges ha estat del 2,6%, xifra notablement inferior a la de la dècada dels 90, tot i que encara considerable. El pes del parc d'habitatges del subàmbit sobre el parc de la RMB en el seu conjunt ha mantingut una evolució lleugerament a l'alça des de l'any 1981, quan representava l'1,3%, fins a l'any 2005 quan el seu pes era del 1,8%. El 2005 el 74% dels habitatges del subàmbit es concentraven en només tres municipis: Martorell (26%), Esparreguera (24%) i Olesa de Montserrat (24%).

Observant el rendiment del parc d'habitatges es pot veure com per al subàmbit l'índex és lleugerament superior a 1, així com per la majoria dels seus municipis on destaca Collbató, amb un 1,9. Olesa de Montserrat, en canvi, presenta un índex inferior a 1 (0,8). Es tracta del municipi que va experimentar un augment més petit de població, el que explica que hi hagi hagut menor demanda en comparació a la de la resta de municipis del subàmbit de Martorell.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, comparant les dades del 2001 amb les 1991 es comprova l'increment del percentatge d'habitatges principals, que passen de poc més del 67% l'any 1991 fins a superar el 75% durant el 2001. Aquesta evolució confirma la tendència que s'observa pel decenni anterior durant el qual també havia crescut el pes d'habitatge principal i situa l'augment pels darrers vint anys proper al 13%. Òbviament, l'evolució del pes dels habitatges no principals és la contrària i, per tant, disminueix en el període 1991-2001 de l'ordre de sis punts percentuals. Tot i així cal diferenciar entre el comportament dels habitatges secundaris, el pes dels quals ha caigut més de la meitat respecte a les xifres de 1991, i el dels vacants, que han incrementat la seva participació de l'ordre de quatre punts percentuals. D'altra banda, es tracta d'un subàmbit amb un pes de l'habitatge principal tres punts percentuals per sota de la mitjana de la RMB, tot i que existeixen diferències entre els municipis que el conformen, essent els més petits en termes de població els que presenten percentatges inferiors. Totes aquestes dades confirmen la hipòtesi de guany d'importància del subàmbit com a espai residencial principal associat a l'arribada de població.

Pel que fa al règim de tinença, destaca la importància del percentatge del règim en propietat, ja sigui pagat o pagant enfront del baix nombre d'habitatge en lloguer, només un 10,4% del total. Si es comparen les dades del 2001 amb les del 1991 es comprova l'elevat augment de la propietat pagant, que passa d'un 23,7% al 1991 al 45,3% l'any 2001, el percentatge més elevat de tot l'àmbit, així com una davallada de més de set punts percentuals de l'habitatge en règim de lloguer.

En darrer terme, la tendència de la sèrie d'edificis acabats és lleugerament a l'alça. La sèrie es pot dividir en dos trams, el que va de 1981 a 1991, amb una mitjana al voltant dels 260 d'edificis acabats per any, i a partir de 1991, quan es produeix un salt fins als més de 400 edificis finalitzats per any. Tot i aquest canvi d'escala, mentre que el creixement acumulatiu anual dels edificis acabats a la dècada 1981-1991 va ser d'un 6%, durant el decenni següent va caure fins a un -1%. Es pot concloure doncs que hi ha hagut una certa desacceleració en el nombre d'edificis acabats en la dècada dels noranta tot i el salt experimentat en el nombre absolut al seu començament. El pes dels edificis acabats al subàmbit sobre el total d'edificis amb la mateixa destinació a la RMB s'ha mantingut relativament estable en el període 1991-2001, passant d'un 4,7% a un 4,3%.

Terrassa

Al subàmbit de Terrassa entre 1991 i 2001 es construeixen més de 31.800 habitatges nous, mentre que la població s'incrementa en una mica més de 34.700 habitants en el mateix període, la qual cosa suposa pràcticament un habitatge nou per a cada nou habitant. S'ha de tenir en compte, però, que la demanda d'habitatges no només ve determinada per l'increment de la població sinó també per l'emancipació i per la dimensió de les llars. El creixement anual acumulatiu dels habitatges del subàmbit, al voltant del 3% tant per al període 1991-2001 com per al període 2001-2005, va estar per sobre del creixement anual acumulatiu de la RMB, el que confirma l'acceleració del ritme constructiu que es va donar des de començaments de la dècada dels anys 90 al subàmbit. A l'any 2001, el parc d'habitatges de Terrassa representava el 6% del total del parc de la RMB, xifra igual a la que els 130.328 habitatges suposaven l'any 2005. En aquest any, més del 90% dels habitatges del subàmbit es concentraven en els municipis de Terrassa (68,2%) i Rubí (23,9%).

Per a captar la tendència dels anys més recents, es va analitzar l'evolució dels habitatges acabats en el període 2001-2005, destacant-se que si bé hi ha una lleugera disminució a l'any 2004, el valor registrat al final del període continua estant per sobre dels valors registrats al 2001. Aquesta evolució a la baixa és molt similar a la que presenta la RMB en el seu conjunt per al mateix període. La mitjana d'habitatges acabats per any en el període 2001-2005 es situa en 3.382, sent Terrassa i Rubí els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni, suposant conjuntament un 92,5% del total.

A continuació es comenten les dades de rendiment del parc, que indiquen la relació entre l'increment en habitatge principal i el nombre d'habitatges acabats generats en el període 1991-2001. Pel que fa al subàmbit en el seu conjunt, l'índex de rendiment del parc és del 1,3. Per municipis, només Terrassa presenta un índex lleugerament inferior a 1.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, el pes del principal sobre el total a l'any 2001 es situa en un 77%, gairebé quatre punts percentuals per sobre la ràtio de l'any 1981 (73,5%), i dos punts percentuals per sota la corresponent ràtio de l'any 1991 (79,4%). Aquesta baixada de la ràtio de principals sobre totals, entre l'any 1991 i l'any 2001, es repeteix també a la RMB i a Catalunya on els seus percentatges baixen dos i un punts percentuals respectivament. L'evolució del pes dels habitatges no principals és, òbviament, la contrària, destacant per al període 1991-2001 una disminució dels secundaris i un augment dels vacants, els quals amb un 17% del total fan de Terrassa el subàmbit amb un pes més elevat d'aquesta tipologia d'habitatges dins la RMB.

El règim de tinença preponderant a l'any 2001 és el de propietat pagat (46,6%), seguit pel de propietat pagant (36,9%) i lloguer (9%). Una dècada enrere, la situació era bastant diferent ja que els pisos de propietat pagats representaven més del 55%, mentre que els que s'estaven pagant no arribaven al 22%.

La tendència dels edificis acabats de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar va ser a l'alça en el període 1981-2001, especialment els últims quatre anys, tot i algunes fluctuacions periòdiques significatives. El pes dels edificis acabats a Terrassa sobre el total d'edificis construïts al conjunt de la RMB amb la mateixa destinació varen augmentar gairebé un punt en el període 1991-2001, passant d'un 9,6% a un 10,4%.

Sabadell

Entre 1991 i 2001 es construeixen a Sabadell 18.890 habitatges nous, mentre que la població s'incrementa en una mica més de 4.000 habitants en el mateix període, la qual cosa significa gairebé cinc habitatges nous per a cada nou habitant. El ritme constructiu del subàmbit es va accelerar els últims anys, ja que el creixement anual acumulat del parc d'habitatges en el període 2001-2005 va ser superior al de la dècada 1991-2001, 2,6% i 2,2% respectivament, ambdós valors per sobre de la mitjana de la RMB. La mitjana d'habitatges acabats per any entre 2001 i 2005 es situa en 2.449 habitatges, sent Sabadell el municipi amb més pes amb el 75% del total d'habitatges acabats del subàmbit en aquest període, seguit per Castellar del Vallès i Sant Quirze del Vallès. A l'any 2001, el parc d'habitatges del subàmbit representava el 4,6% del total de la RMB, mentre que el 2005 el pes augmenta lleugerament fins al 4,8%, amb 105.227 habitatges. En aquest últim any, el 93% dels habitatges es concentraven en els municipis de Sabadell (84,2%) i Castellar del Vallès (8,8%), dades molt semblants a les del 2001.

L'índex de rendiment del parc d'habitatges per al subàmbit en el seu conjunt es troba bastant per sota de la unitat amb un 0,8, la qual cosa indica una producció d'habitatges que no s'ajusta a les necessitats de la població. Per municipis, Castellar del Vallès i Sant Llorenç Savall tenien un índex superior a 1 que implica una reconversió d'habitatges no principals en principals.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, el pes del principal sobre el total a l'any 2001 es situa en un 81%, quatre punts percentuals per sota del de l'any 1991 (85%). Evidentment, el pes dels habitatges no principals augmenta, tant pel que fa als secundaris com als vacants per a arribar al final del període amb una participació de 4,5% i 14,1% respectivament.

El règim de tinença preponderant l'any 2001 és el de propietat pagat (50,2%), seguit pel de propietat pagant (34,5%) i lloguer (7,8%), aquest últim és el percentatge més baix del de tots els subàmbits metropolitans. A la dècada precedent la situació era bastant diferent, ja que a l'any 1991 el règim de propietat pagat representava el 60,8%, mentre que el de propietat pagant era només d'un 18,5%.

La sèrie d'edificis acabats, de destinació a habitatge familiar, presenta fluctuacions periòdiques significatives, destacant un augment important en el període 1981-1986, seguit d'una forta reducció fins a l'any 1995 quan es

torna als valors del inici del període. A partir de l'any 1996 els edificis acabats a Sabadell es recuperen però sense arribar als valors de l'any 1987, fet que ha comportat que el pes dels edificis acabats al subàmbit sobre el total de la RMB decreixés lleument en el període 1991-2001, passant d'un 6,6% a un 6%.

Riera de Caldes

A la Riera de Caldes es construeix gairebé un nou habitatge per a cada dos nous habitants en el període 1991-2001, resultat de més de 7.700 habitatges nous i d'un augment de la població d'una mica més de 15.300 habitants. El ritme constructiu del subàmbit es va mantenir en un creixement anual acumulatiu del 2,6%, tant en la dècada 1991-2001 com en el període 2001-2005. La distribució municipal presenta, però, algunes diferències, ja que mentre que al primer període els municipis que més creixien eren Polinyà (5%), Palau-solità i Plegamans (4%) i Santa Perpètua de Mogoda (4%), a l'últim període els que tenen les taxes de creixement més elevades eren Polinyà (7,3%), Castellar (4,4%) i Sentmenat (3,3%). D'altra banda, la mitjana d'habitatges acabats per any entre 2001 i 2005 es situa en 985 habitatges, amb Santa Perpètua de Mogoda, Polinyà i Caldes de Montbui com els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni, bastant per sobre de la resta. L'any 2005 el parc d'habitatges del subàmbit era de 37.460, amb un pes sobre el conjunt de la RMB de 1,7%, i un 43% del qual es concentrava en els municipis de Santa Perpètua de Mogoda (24%) i Caldes de Montbui (19%), seguits per la Llagosta i Palau-solità i Plegamans, ambdós amb un 14% del total.

Pel que fa al subàmbit en el seu conjunt, l'índex de rendiment del parc d'habitatges era d'1,4, la qual cosa indica que el creixement en habitatges principals en el període 1991-2001 va ser superior al ritme de la construcció en el mateix període. A tres dels municipis del subàmbit (Caldes de Montbui, la Granera i Sant Quirze Safaja) aquest índex és molt superior a 1, fet que confirma que són municipis on la segona residència era habitual i s'estan transformant en nuclis residencials a través de la reconversió. Palau-solità i Plegamans i Sentmenat foren els únics municipis amb valors de l'índex lleugerament inferiors a 1.

A la Riera de Caldes, el pes de l'habitatge principal sobre el total l'any 2001 es situa en un 77%, xifra superior a la de l'any 1991 (69%), al contrari que en el cas de la RMB on aquest pes va disminuir entre els anys esmentats. Pel que fa a l'estructura dels habitatges no principals, s'observa una disminució molt important del pes dels habitatges secundaris, que es situen al final del període amb una participació de 10,1%.

Com a la resta de subàmbits, el règim de tinença preponderant l'any 2001 era el de propietat pagat (41,1%), seguit molt de prop pel de propietat pagant (38,4%) i lloguer (11,2%). La situació era bastant diferent l'any 1991, amb un percentatge molt més elevat de pisos de propietat pagats (54,7%), i amb menys pisos en propietat que encara s'estaven pagant (18,4%).

La tendència dels edificis acabats per a habitatge familiar en el període 1981-2001 presenta fluctuacions periòdiques significatives, destacant la fort baixada del període 1991-1997, que ve seguida d'una recuperació a partir de l'any 1998 però sense arribar als valors d'anys anteriors. El pes dels edificis construïts al subàmbit sobre el total metropolità s'ha mantingut al voltant d'un 5% en el període de referència.

Tenes-Besòs

Al subàmbit del Tenes-Besòs entre 1991 i 2001 es van construir més de 13.900 habitatges nous, mentre que la població va augmentar en una mica més de 24.500 habitants en el mateix període, la qual cosa significa gairebé un habitatge nou per a cada dos nous habitants. Tant al subàmbit com al conjunt metropolità, el creixement anual acumulatiu dels habitatges totals en el període 2001-2005 va estar per sota del creixement de la dècada dels anys noranta (1991-2001), encara que aquesta desacceleració va ser més pronunciada al subàmbit on el ritme de creixement es va reduir gairebé a la meitat (del 3,8% al 1,7%).

La distribució municipal presenta algunes diferències, ja que mentre que al primer període els municipis que a més ritme creixien eren els de més de 10.000 habitants, entre el 2001 i el 2005 els que van tenir unes taxes de creixement més altes eren els de menys de 10.000 habitants (Bigues i Riells, Santa Eulàlia de Ronçana i Sant Fost de Campsentelles). La mitjana anual d'habitatges acabats del període 2001-2005 es situa en 814, i són Mollet del Vallès (1.346), Parets del Vallès (653) i Lliçà d'Amunt (647) els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni. D'altra banda, el 2005 el parc d'habitatges del subàmbit era de 48.359, xifra que suposa un 2,2% del total de la RMB i que es concentrava en els municipis de Parets del Vallès (43%), Mollet del Vallès (14%) i Lliçà d'Amunt (13%).

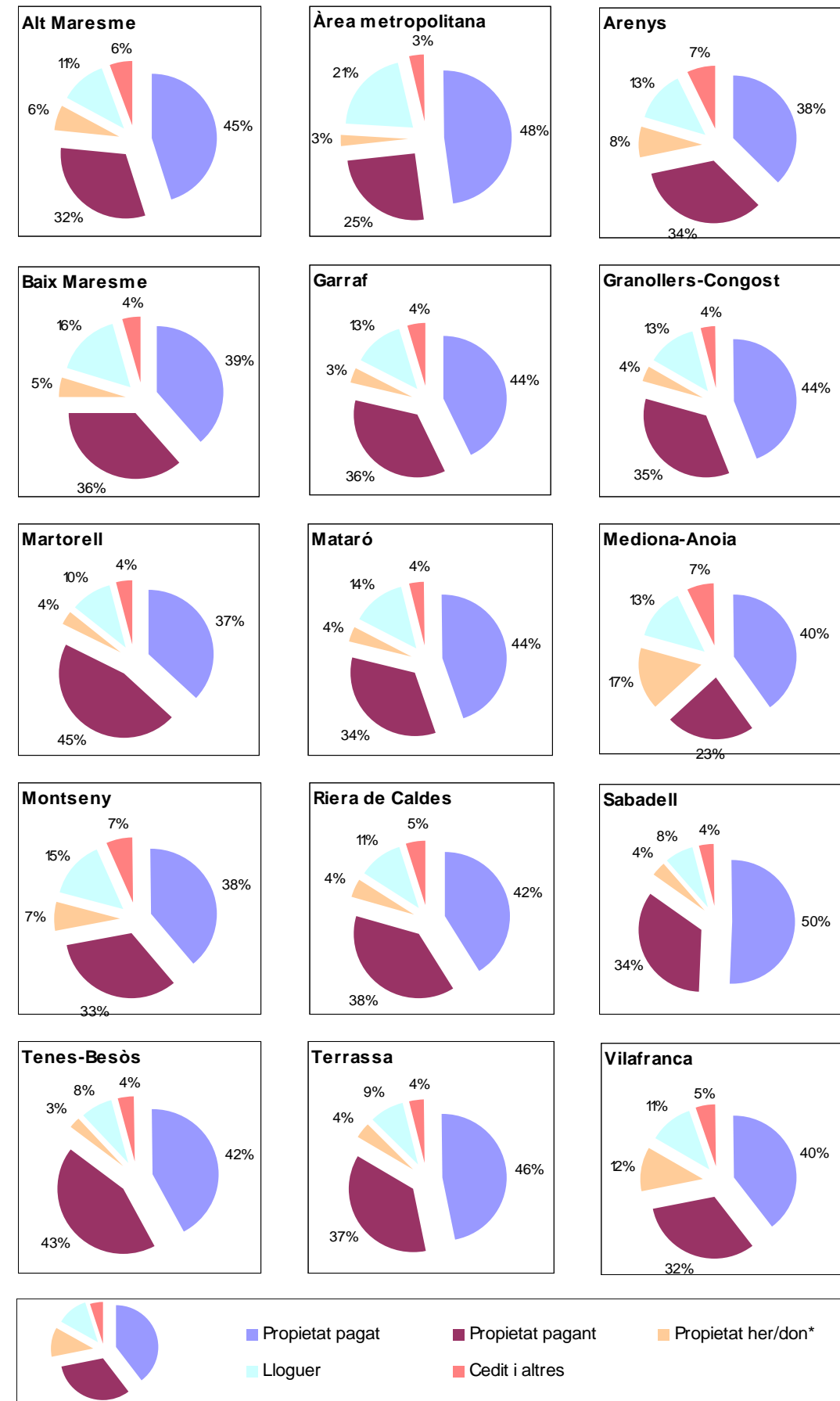
El rendiment del parc d'habitatges, és a dir, la relació entre l'evolució dels habitatges principals i els acabats en el període 1991-2001, presenta al Tenes-Besòs un índex de l'1,2, fet que suposa que els habitatges construïts es varen destinar majoritàriament a principals i, a més, hi va haver reconversió d'altres tipologies. En general, tots els municipis es situen al voltant de la mitjana, excepte Santa Eulàlia Ronçana i Santa Maria de Martorelles que presenten índexs superiors a l'1,5.

El 2001 un 77% dels habitatges es va destinar a residència principal, xifra nou punts percentuals per sobre de la de l'any 1991 (68%). Pel que fa a l'estructura dels habitatges no principals, s'observa una important disminució del pes dels habitatges secundaris (més de deu punts percentuals entre 1991 i 2001) per a arribar al final del període al 12,8% del total.

El règim de tinença preponderant l'any 2001 és el de propietat pagant (42,8%), seguit molt de prop pel de propietat pagat (42,1%). El percentatge d'habitatges en lloguer és un 8%, el més baix de tot l'àmbit després del de Sabadell. La situació deu anys abans era bastant diferent ja que el 1991 el règim de propietat pagat representava més del 60%, mentre que els pisos amb una hipoteca eren només el 19,3% del total.

Els edificis acabats al Tenes-Besòs després d'un augment considerable entre 1981 i 1987 fluctuen al voltant dels 440 i 550 fins el 2001, excepció feta dels anys 1990 i 1993, que presenten xifres molt baixes, i del repunt del 1999 anys en què els edificis acabats es situen per sobre dels 550. El pes dels edificis construïts al subàmbit sobre el total metropolità va disminuir lleument en el període 1991-2001, passant d'un 6% a un 5,2%.

Gràfic 3.9: HABITATGES SEGONS RÈGIM DE TINENÇA. SUBÀMBITS (2001)

Granollers-Congost

Els 14.000 habitatges que es construeixen a Granollers-Congost entre 1991 i 2001 suposen gairebé un pis nou per a cada nou habitant al subàmbit, i una taxa de creixement anual acumulativa del 2,8%, però inferior a la del període 2001-2005, que es va situar en un 2,4%. Cal destacar, però, que ambdues taxes han estat per sobre del creixement del conjunt metropolità. La distribució municipal presenta algunes diferències, amb cinc municipis que han augmentat els seus ritmes de creixement en el període més recent, mentre que Granollers, el municipi més poblat, ha reduït el ritme de creixement dels habitatges a menys de la meitat. La mitjana anual d'habitatges acabats al subàmbit en el període 2001-2005 es situa en 1.438, sent Granollers, les Franqueses del Vallès i la Garriga els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni (més de 1.000 cadascun). El subàmbit tenia un parc de 63.030 habitatges el 2005, amb un pes del 2,9% sobre la RMB, i es concentraven majoritàriament en els municipis de Granollers (37%) i les Franqueses del Vallès (11%).

Pel que fa al rendiment del parc entre 1991 i 2001, l'índex per al subàmbit en el seu conjunt era d'1,1, la qual cosa indica una evolució quasi paral·lela dels habitatges principals i dels totals generats en la dècada esmentada. La majoria dels municipis presenten índexs inferiors o iguals a la unitat, excepció feta de Tagamanent, Figaró-Montmany i Vilanova del Vallès amb índexs molt superiors a la unitat.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, el pes dels principals sobre els totals l'any 2001 es situa en un 80,4%, tot just un punt percentual per sobre de la ràtio de l'any 1991. Lògicament, l'evolució del pes dels habitatges no principals és la contrària, i baixa un punt en el mateix període per situar-se en el 19,6% aquest últim any. Els canvis en l'estructura d'aquesta última tipologia d'habitatges, en el període 1991-2001, es resumeixen en una disminució del pes dels habitatges secundaris de gairebé quatre punts percentuals i en un augment dels vacants, que es situen en un considerable 13,6% del total d'habitatges, un dels més elevats de tots els subàmbits.

El règim de tinença preponderant a l'any 2001 era el de propietat pagat (44,1%), seguit pel de propietat pagant (35,3%) i lloguer (12,8%). Com a la resta de subàmbits, respecte al 1991 el pes dels pisos pagats es va reduir significativament, mentre augmentava considerablement el pes dels pisos de propietat però que encara s'estaven pagant com a conseqüència de l'evolució del mercat immobiliari en els darrers anys.

La tendència de la sèrie d'edificis acabats destinats a habitatge familiar en el període 1981-2001 era a l'alça, tot i les fluctuacions que presentava en determinats anys, entre les que destaquen la fort pujada dels anys 1991 i 1992 i la lleu tendència a la baixa dels últims anys del període. El pes dels edificis construïts al subàmbit sobre el total del conjunt de la RMB va disminuir lleument en el període 1991-2001, passant d'un 5,2% a l'inici fins a un 4% el 2001.

Montseny

Entre 1991 i 2001 es construeixen al subàmbit del Montseny 6.509 habitatges nous, xifra que comparada amb l'augment d'una mica més de 13.400 habitants suposa gairebé un nou habitatge nou per a cada dos nous habitants. Contràriament al que succeeix a la RMB, al Montseny el creixement anual acumulatiu dels habitatges totals en el període 2001-2005, un 3,9%, ha estat superior al de la dècada dels anys noranta (1991-2001), quan aquest creixement es situava en un 3%. En canvi, a Cardedeu, Santa Maria de Palautordera i Vilalba Sasserra es varen reduir els ritmes de creixement en el període més recent. La mitjana d'habitatges acabats per any al subàmbit es situà en 996 habitatges en el període 2001-2006, i són Cardedeu i Sant Celoni els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni. D'altra banda, en el conjunt del Montseny el parc d'habitatges era de 29.929 habitatges el 2005, un 1,4% del total metropolità. En aquest mateix any, una mica menys de la meitat dels habitatges del subàmbit es concentraven en els municipis de Sant Celoni (23,8%) i Cardedeu (23,2%).

L'índex de rendiment del parc entre 1991 i 2001 al Montseny fou 1,2, la qual cosa significa que tots els nous habitatges construïts en el període varen ser majoritàriament principals, i hi hagué també una petita reconversió d'habitatges existents d'altres tipologies en principals. Els dos municipis més poblats, Cardedeu i Sant Celoni, tenien índexs similars a la unitat, mentre que la resta presentava resultats diversos però sempre superiors a 1, excepte el municipi de Montseny (0,6), fet que indica que molts dels habitatges nous generats no van estar destinats a habitatge principal, al contrari que a la resta de municipis.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, el pes de l'habitatge principal sobre l'habitatge total l'any 2001 es situà en un 71,6%, xifra onze punts percentuals superior a la de l'any 1991. Cal destacar que aquest subàmbit, punt d'ubicació de nombroses segones residències, presentava un dels pesos més elevats de la RMB d'habitatge

secundari, un 17,4%, tot i el seu descens durant la dècada estudiada. En aquest aspecte només el superaven Arenys, Alt Maresme i el Garraf, les zones més turístiques i d'estiueig de la RMB.

El règim de tinença preponderant a l'any 2001 era el de pisos de propietat pagats (38,9%), seguit pel de pisos de propietat que s'estan pagant (33%). L'evolució d'aquesta variable des del 1991 al Montseny segueix la tendència general de tots els subàmbits d'un considerable augment dels pisos en propietat però que encara s'estan pagant, però més acusada en aquest cas ja que una dècada enrere el règim de propietat pagat representava més de la meitat del total d'habitatges (55,5%), mentre que el règim propietat pagant no arribava al 13%.

Els edificis acabats en el període 1981-2001, de destinació exclusivament o principalment a habitatge familiar, presenten en aquest subàmbit fluctuacions periòdiques significatives, on destaca la fort pujada de l'any 1988 i la lleu tendència a la baixa que s'observa a partir d'aleshores. El pes dels edificis construïts al subàmbit sobre el total del conjunt de la RMB es va mantenir al voltant del 2,8% en el període 1991-2001.

Alt Maresme

El creixement del parc d'habitatges de l'Alt Maresme entre 1991 i 2001 es xifra en 6.299 nous habitatges, dada que comparada amb l'augment de la població suposa un habitatge nou per a cada 2,5 nous habitants. Pel que fa a un període més recent, el creixement anual acumulatiu dels habitatges totals en el període 2001-2005, un 3,2%, va ser superior al de la dècada dels noranta (1991-2001), quan aquest creixement es va situar en un 1,7%, contràriament a allò que succeí al conjunt metropolità. Analitzant la distribució municipal s'observa que si bé a tots els municipis la taxa de creixement va ser superior en el quinquenni 2001-2005 que en el període anterior, aquest augment és més acusat en els municipis de menor població, com ara Santa Susanna, Palafròl i Tordera, que presenten taxes superiors al 4%. En aquest últim període, la mitjana anual d'habitatges acabats al subàmbit es situa en 1.366 habitatges, amb Pineda de Mar, Malgrat de Mar i Tordera com els municipis amb més habitatges acabats en el quinquenni. D'altra banda, el parc d'habitatges de l'Alt Maresme era de 46.904 el 2005, dels quals gairebé tres quartes parts es concentraven en els tres principals municipis costaners: Pineda de Mar, Calella i Malgrat de Mar.

El subàmbit de l'Alt Maresme presenta un índex de rendiment del parc d'habitatges de l'1,1, la qual cosa indica una certa reconversió de segones residències en habitatge principal en aquest subàmbit. De tots els municipis només un, Malgrat de Mar, presenta un índex inferior a 1 (0,8).

Tot i les consideracions anteriors, l'Alt Maresme continua tenint el percentatge d'habitatge principal més baix de tot l'àmbit, amb un 59% enfront del 78% de la mitjana metropolitana, tot i l'augment que va experimentar en el període 1991-2001. Aquest fet s'explica, principalment, per la tradició turística de les localitats costaneres del subàmbit. Cal assenyalar, també, l'important pes dels habitatges vacants que, amb un 17% l'any 2001, era el més elevat de tots els subàmbits i es situà molt per sobre del seu valor el 1991 (8,9%).

Pel que fa al règim de tinença dels habitatges, l'Alt Maresme presentava el 2001 un dels percentatges més elevats de pisos en propietat en tota la regió, amb un 77% del total. Especialment elevat és el pes del règim en propietat pagat (45%), mentre que, òbviament, el de pisos que encara s'estan pagant és dels més baixos de la RMB. L'evolució en la dècada 1991-2001 és molt similar a la de tots els subàmbits, amb una important disminució del règim de propietat pagat, que representava gairebé el 60% del total d'habitatges el 1991, i un augment considerable del règim propietat pagant, que no arribava al 14% en aquell mateix any.

Els edificis acabats en el període 1981-2001 a l'Alt Maresme varen tenir una tendència positiva, tot i les fluctuacions periòdiques. Destaca el màxim de l'any 1991 amb 372 edificis acabats, el mínim de 1995 amb menys de 200, i la posterior recuperació tot i que sense arribar als nivells finals dels 1980 i començaments dels 1990. Els edificis acabats al subàmbit representaven el 2001 un 3,7% del total d'acabats a la RMB, un pes inferior al de l'any 1991 quan va ser del 4,3%.

Arenys

El parc d'habitatges d'Arenys va tenir una taxa de creixement anual acumulada anual del 2% en la dècada 1991-2001, coincidint amb la mitjana de la RMB. Els prop de 21.963 habitatges censats l'any 2001 representaven l'1,1% del total de l'àmbit, mentre que la població que hi residia es situava per sota de l'1%. L'any 2005 els 24.114 habitatges del parc d'Arenys permeten que aquest subàmbit mantingui el pes sobre el conjunt metropolità, tot i que la taxa de creixement anual acumulada pel conjunt del subàmbit, un 2,4% en el període 2001-2005, és superior la mitjana metropolitana i a la pròpia del subàmbit en el període anterior.

Dins del subàmbit destaca Sant Pol de Mar amb una taxa de creixement anual acumulada del 3% en el període 1991-2001, mentre que a la banda contrària s'ha d'esmentar el municipi de Sant Iscle de Vallalta que va tenir un lleuger descens del seu parc d'habitatges (-0,3%). En el període 2001-2005, tots els municipis mantenen o incrementen el ritme de creixement del parc d'habitatges, a excepció de Sant Pol de Mar on la taxa es redueix gairebé a la meitat (1,7%). Cal mencionar que a Sant Iscle de Vallalta es recupera de manera molt considerable la construcció d'habitatges que, en aquest període, assoleix una taxa positiva del 3%. En resum, es pot veure que són els municipis més petits i d'interior els que han tingut un creixement més espectacular, mentre que els costaners (i que ja havien rebut població en èpoques anteriors) han vist estabilitzar-se el creixement.

Observant el rendiment del parc d'habitatges, es comprova que a Arenys en conjunt els principals generats en el període 1991-2001 van superar molt lleugerament el nombre d'acabats, amb un índex de l'1,1. És a dir, en aquest subàmbit es va produir una certa reconversió d'habitatges secundaris en principals, ja que els de nova construcció no es van adequar a les necessitats. Tots els municipis presenten índexs similars o superiors a 1.

Considerant la tipologia dels habitatges, el subàmbit d'Arenys presentava el segon percentatge d'habitatge principal més baix de la RMB, amb un 61% del total l'any 2001, tot i l'augment de deu punts percentuals respecte a la dada del 1991. Dins dels habitatges no principals destaca la importància dels secundaris, amb un 25,5% del total, que s'explica per la tradició turística de les localitats costaneres d'un subàmbit que s'està transformant, cada cop més, en àrea de residència principal.

En quant al règim de tinença, destaca l'elevat percentatge del règim en propietat ja sigui pagat o pagant i el baix nombre d'habitatge en lloguer, només un 13% del total. Aquests percentatges mostren algunes diferències amb el total metropolità, ja que el pes del règim de propietat pagat era bastant inferior al subàmbit, mentre que el règim de propietat pagant fou superior. Si es comparen les dades del 2001 amb les del 1991 es comprova l'important augment dels pisos de propietat que s'estaven pagant, que passen d'un 11,3% el 1991 al 34,2% el 2001, indicant el fort endeutament de les famílies.

Per últim s'analitzen les dades dels edificis acabats, de destinació exclusivament o principalment a l'habitatge familiar, al subàmbit d'Arenys per al període 1991-2001. L'evolució d'aquesta variable va ser positiva però amb fluctuacions importants, amb una disminució dràstica l'any 1995 i una recuperació important a partir del 1996, encara que amb fluctuacions anuals, per situar-se als nivells dels últims anys de la dècada dels vuitanta. L'any 2001 els edificis acabats a Arenys representaven un 2,5% del total d'edificis acabats a la RMB, un pes superior al de l'any 1991 quan va ser de l'1,8%.

Mataró

Entre 1991 i 2001 el parc d'habitatges al subàmbit de Mataró augmentà en 14.760 habitatges nous, mentre que la població augmentà en una mica més de 16.200 habitants en el mateix període, la qual cosa significa aproximadament un habitatge nou per cada nou habitant. El ritme constructiu del subàmbit es va anar accelerant a partir de la dècada dels 90, en què assolí una taxa de creixement anual acumulada del 2,6%, sis dècimes més que la mitjana metropolitana. Pel que fa al quinquenni més recent (2001-2005), el creixement anual acumulatiu va ser de l'1,9%, per sota del creixement de la dècada dels noranta però encara per sobre del creixement de la RMB. A l'any 2001, el parc d'habitatges del subàmbit representava el 3,1% del total de la RMB, percentatge que va augmentar en una dècima el 2005, quan el parc d'habitatges era de 69.416, que es concentraven en els municipis de Mataró (72,3%), i en dos dels seus municipis veïns, Sant Andreu de Llavaneres (7,6%) i Argentona (7,2%).

A continuació s'analitza l'índex de rendiment del parc, que indica la relació entre els habitatges principals i els acabats en el període 1991-2001. Pel que fa al subàmbit en conjunt, l'índex de rendiment era de l'1,1, fet que implica un cert excés de les necessitats en habitatge principal comparat amb la producció de nous habitatges en el mateix període. Per municipis, a Cabrera de Mar, Òrius, Dosrius i Sant Andreu de Llavaneres l'índex és

superior a 1,5, la qual cosa indica que en la dècada considerada s'han generat més habitatges principals que totals.

Des del punt de vista de destinació de l'habitatge, cal notar que el pes dels principals sobre els totals s'ha mantingut relativament estable en el període 1991-2001 (75% a l'any 2001). L'evolució del pes dels habitatges no principals és, lògicament, la contrària a la dels principals, mantenint-se estable al voltant del 25%. Dins dels habitatges no principals destaca la importància dels vacants, amb un 15,6% del total, un dels percentatges més elevats de tots els subàmbits.

El règim de tinença preponderant l'any 2001 era el de propietat pagat (44,9%), seguit pel de propietat pagant (34%) i lloguer (13,6%). L'evolució en el període 1991-2001 seguí la mateixa pauta que tots els subàmbits, amb una disminució dels pisos en propietat i pagats, que representaven més del 55%, i un augment dels pisos amb una hipoteca pendent que no arribaven al 20%.

La tendència de la sèrie d'edificis acabats en el període 1981-2001 va ser a l'alça, sobretot a la segona meitat de la dècada dels noranta, tot i certes fluctuacions anuals. El pes dels edificis acabats, de destinació exclusivament o principalment a habitatge familiar, al subàmbit de Mataró sobre el total de la RMB varen augmentar lleument en el període 1991-2001, passant d'un 4,2% a un 5,3%.

Baix Maresme

L'any 2001 el parc d'habitatges del Baix Maresme era de 45.207 habitatges, després d'un creixement anual acumulat de l'1,7% entre 1991 i 2001, taxa que es situa lleugerament per sota de la metropolitana. El creixement dels habitatges es va repartir de forma molt equilibrada entre tots els municipis de la comarca, si bé Premià de Mar és el que presentava una taxa més baixa, del 1,3%, seguit pel Masnou, amb una taxa de l'1,6%. Vilassar de Mar, en canvi, destaca per haver tingut un creixement del parc d'habitatges lleument superior a la mitjana metropolitana, un 2,1% d'increment. El total d'habitatges censats al Baix Maresme l'any 2001 representà el 2% del total de la RMB, un percentatge similar al pes que la població del subàmbit tenia en el total metropolità. L'any 2005 els 41.161 habitatges feien augmentar aquest pes en dues dècimes, fins al 2,2%, i es concentraven en els municipis de Premià de Mar (28%), el Masnou (22%) i Vilassar de Mar (19%).

Si s'analitza la taxa de creixement anual acumulada del parc d'habitatges en un període més recent, 2001-2005, s'observa que en el conjunt del Baix Maresme el creixement va ser menor en aquest últim període que en la dècada 1991-2001. La mitjana del subàmbit va ser de l'1,1%, i només Cabrils destaca amb un increment dels habitatges totals del 3,2%, taxa superior a la mitjana del subàmbit i a la metropolitana. Cal assenyalar, també, aquells municipis que varen veure disminuir considerablement el creixement dels seus habitatges, com és el cas de Vilassar de Mar, que passà d'una taxa de creixement anual del 2,1% a una del 0,5%.

Al Baix Maresme el nombre d'habitatges principals generats entre 1991 i 2001 ha superat amb escreix el d'habitatges acabats, ja que l'índex de rendiment del parc d'habitatges es situa en un 1,8, el més alt de tots els subàmbits. Aquest fet implica que hi ha hagut reconversió d'habitatge secundari en principal perquè els construïts no han estat suficients per satisfer la demanda. En tots els municipis l'índex de rendiment del parc és superior a 1, per tant, en tots ells s'ha produït la mencionada reconversió.

Analitzant la tipologia dels habitatges l'any 2001, destaca un nombre d'habitatges principals lleugerament inferior al de la mitjana metropolitana (74% enfront del 77%) i, per contra, un elevat nombre d'habitatges no principals, i especialment de secundaris, tot i que el seu pes sobre el total és inferior al dels altres subàmbits de la comarca del Maresme. Tanmateix, cal dir que el percentatge d'habitatges principals ha augmentat respecte de la dada del 1991, indicant que aquest subàmbit va passar de ser una destinació de segona residència a centre residencial pels habitants de la RMB.

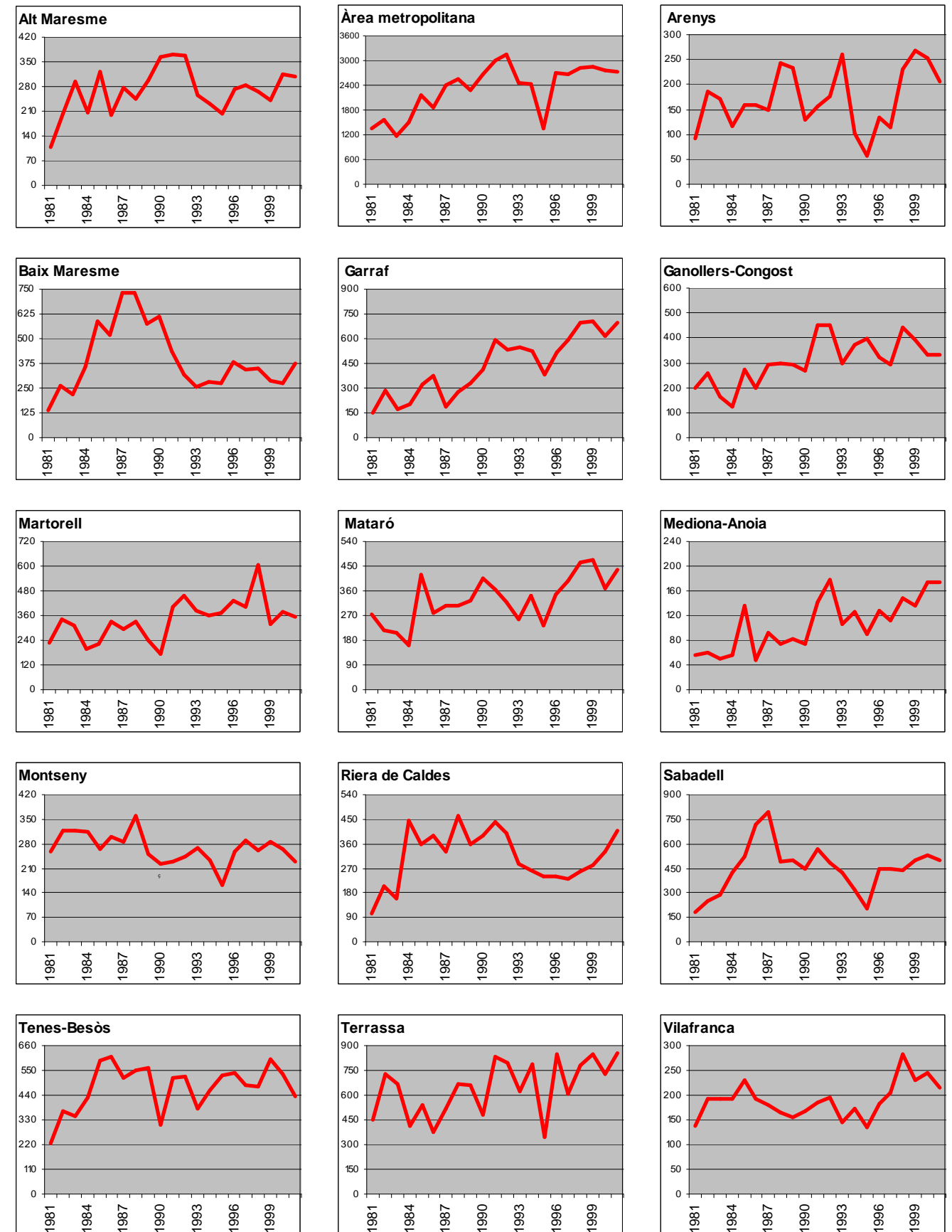
Del total d'habitatges de l'any 2001, quasi un 80% eren de propietat, si bé un 36% d'aquests tenien encara una hipoteca pendent. El lloguer era reduït en aquest subàmbit, i lleugerament per sota de la mitjana metropolitana (un 15% al Baix Maresme enfront el 17,8% de la RMB). Comparant aquestes dades amb les del 1991 s'observa un important augment del règim de propietat pagant.

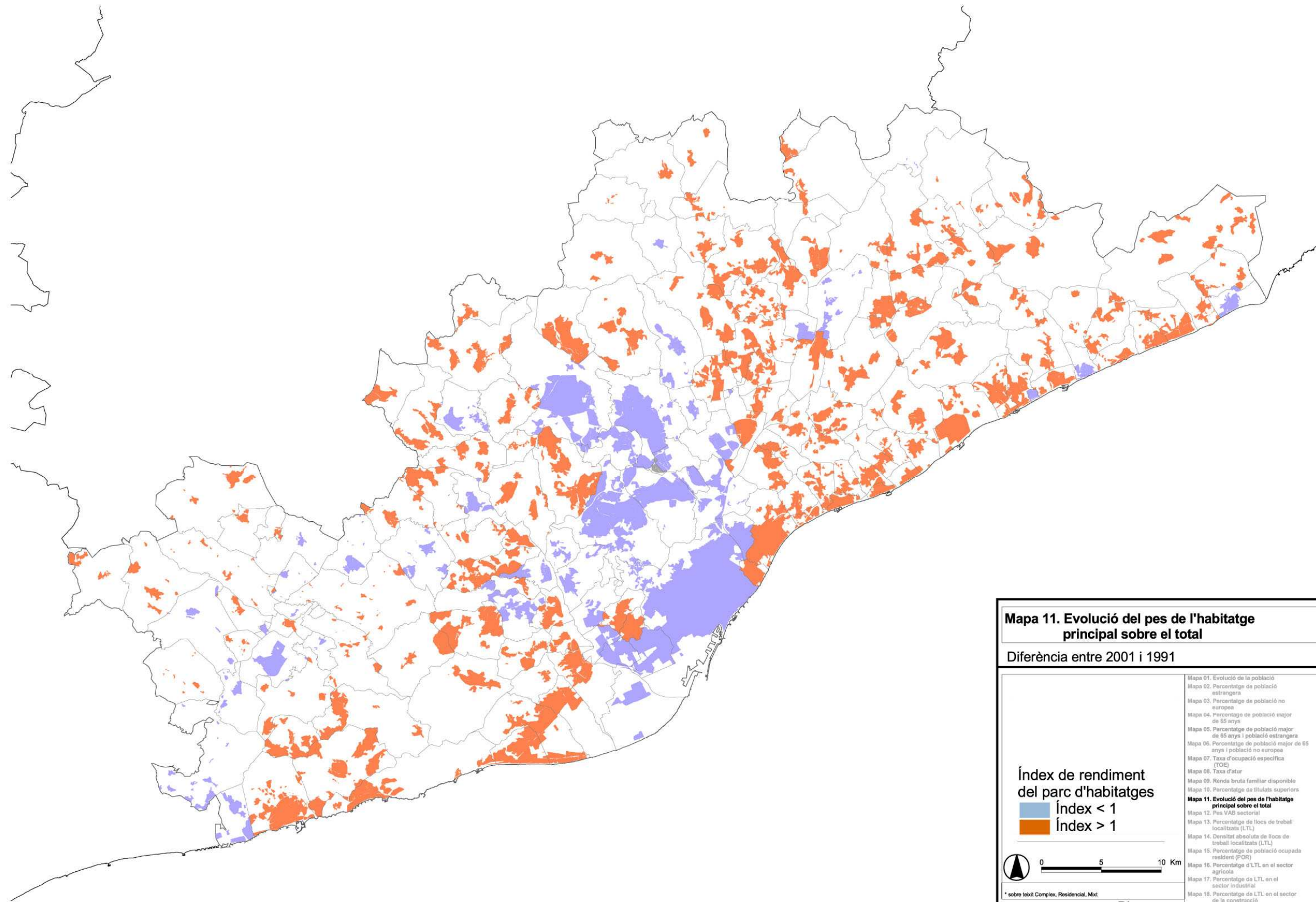
L'any 2001 es varen construir 372 nous edificis destinats a habitatge familiar al Baix Maresme, un nombre que s'ha mantingut més o menys estable des dels primers anys 90. L'anàlisi de la evolució dels edificis construïts des del 1981 permet veure com aquest subàmbit va tenir una gran expansió constructora a finals dels 1980, quan els seus municipis varen esdevenir centres residencials de la població de Barcelona. A partir de l'any 1991 hi ha una

forta caiguda de la construcció d'aquest tipus d'edifici i una tímida recuperació que es va mantenir constant en els anys posteriors. La construcció d'edificis del Baix Maresme representa un 4,5% del total d'edificis construïts a la RMB (per habitatge familiar) l'any 2001, percentatge molt inferior al de l'any 1991, quan va ser del 5,1%.

Gràfic 3.10. EVOLUCIÓ DELS EDIFICIS ACABATS DESTINATS A HABITATGE FAMILIAR (1981-2001)

Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total

Diferència entre 2001 i 1991

Índex de rendiment del parc d'habitatges

- Índex < 1
- Índex > 1

0 5 10 Km

* sobre textil Complex, Residencial, Mixt

Pla territorial

IEI

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Pes VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (FOR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

4. ESTRUCTURA PRODUCTIVA

Les dades que aquí s'analitzen per als subàmbits de la RMB corresponen a fonts censals. Per tal de mantenir la coherència entre les dades, l'anàlisi a aquest nivell finalitza l'any 2001. Per poder copsar els canvis que s'han produït de manera recent, i especialment arrel de la crisi econòmica que va començar l'any 2008, les dades de PIB i estructura productiva per grans sectors s'han actualitzat per al conjunt de l'àmbit a l'any més recent possible en un capítol específic dins de l'Estudi Econòmic i Financer del Pla Territorial Metropolità de Barcelona.

4.1. Metodologia i fonts utilitzades

L'objectiu d'aquest apartat és analitzar la contribució de les diferents branques productives al valor afegit de la regió metropolitana de Barcelona, fent atenció als subàmbits que el componen. Aquest enfocament constitueix un avenç en relació amb les anàlisis d'especialització productiva basades únicament en l'ocupació, ja que incorpora la variable "productivitat", i té els seus orígens en una sèrie d'estudis sobre l'evolució de l'activitat econòmica a Barcelona ciutat encarregats per l'Ajuntament de Barcelona¹.

Adicionalment, i en disposar de dades tant de productivitat com d'ocupats per a diferents anys, s'analitzen els canvis que s'han produït en el pes dels sectors entre 1991 i 2001², fet que permet veure quines branques productives han augmentat la seva participació en el total de valor afegit brut (VAB) entre aquests anys i quines l'han reduït³.

La metodologia emprada parteix del càlcul de les productivitats per sectors, amb la màxima desagregació possible, a partir de les dades de VAB per sectors i d'ocupats per sectors a Catalunya. Les productivitats catalanes que se'n deriven s'apliquen al nombre de treballadors dels àmbits de planejament, i així s'obté una estimació del VAB de cada un dels sectors a l'àrea de referència. La productivitat es defineix com el valor de la producció imputable a cada treballador, és a dir, euros per ocupat.

El VAB per sectors s'obté de la Comptabilitat Regional d'Espanya SEC-95 (CRE), que publica l'Institut Nacional d'Estadística (INE). A l'actualitat, estan disponibles les dades definitives per als anys 1995 a 2006, provisionals per al 2006 i 2007 i un avanç per al 2008. Les dades es presenten amb una desagregació de 27 sectors: 2 agrícoles, 14 industrials i energètics, 10 de serveis més la construcció⁴.

Pel que fa a l'ocupació, les dades utilitzades corresponen als llocs de treball localitzats (LTL) que, per tal d'evitar la subestimació de l'ocupació que s'ha donat en el Cens del 2001, s'han corregit a l'alça basant-se en els afiliats a la Seguretat Social del mateix any. Aquestes dades presenten una desagregació de 16 sectors.

Si es multiplica la dada de productivitat obtinguda a Catalunya pels ocupats de cada sector a cada un dels àmbits territorials, s'obté un valor aproximatiu de la producció per sector, la suma dels quals és el valor de la producció total de l'activitat de la regió o subàmbit. Seguint la metodologia de la CRE, a aquest valor se li ha de restar la producció dels serveis d'intermediació financera mesurats indirectament (SIFMI) per tal d'obtenir el VAB total.

Quant al còmput dels SIFMI, cal dir que aquests són la producció dels serveis d'intermediació financera que no es cobren explícitament, és a dir, la diferència entre les rendes de la propietat rebudes per la unitat que presta el servei, menys el total d'interessos pagats per ella, excloent el valor de qualsevol renda obtinguda per la inversió dels seus fons propis. És a dir, les empreses adquireixen serveis financers que s'haurien de deduir en l'estimació del valor afegit com qualsevol altre input. Tanmateix, la informació actual no permet aquesta deducció de forma individualitzada o per branques, optant-se per la seva sostracció global. Així, els SIFMI són consumits intermediàriament per un sector o branca d'activitat fictici, que té una producció nul·la i, per tant, un valor afegit negatiu igual, però de signe contrari, al citat consum intermediari.

¹ Vegeu Bosch i Solanas (2003 i 2004).

² Si bé les dades de VAB per sector utilitzades pel càlcul de la productivitat estan disponibles per anys més recents, la informació corresponent a llocs de treball localitzats només està disponible fins a l'any 2001 (dades de Cens). Per coherència entre les dades s'ha optat per fer servir les dades de 2001 en ambdós casos. A la secció 3 del present estudi s'actualitzen les dades d'estructura productiva fins l'any 2007.

³ El Valor Afegit Brut (VAB) és la diferència entre la producció (output) de les unitats productores d'un determinat territori, independentment del lloc de residència dels factors productius, i les compres de matèries primeres, subministraments i serveis necessaris per obtenir l'esmentada producció (inputs). A nivell agregat, per obtenir el Producte Interior Brut (PIB) cal sumar al VAB l'IVA i els impostos nets a la importació.

⁴ Recentment, l'INE ha revisat la seva comptabilitat regional i l'ha actualitzat a un nou any base, el 2000.

El criteri de regionalització del SIFMI a la CRE és el d'un repartiment proporcional al VAB de cada comunitat autònoma. Per tant, els valors dels SIFMI per a cada àmbit o subàmbit s'han calculat utilitzant el pes que aquests tenen sobre la producció total a Catalunya en cada un dels anys de l'estudi.

4.2. Catalunya

L'estructura econòmica de Catalunya mostra els mateixos trets de qualsevol economia industrialitzada: pèrdua de pes dels sectors agrícola i industrial i augment de la construcció i els serveis. Com es pot comprovar a la Taula 4.1, el pes de l'agricultura sobre el total va disminuir, entre 1996 i 2001, gairebé un punt pel que fa als ocupats i mig punt al VAB, aconseguint així una lleugera millora de la productivitat. L'important augment de la productivitat del sector industrial (inclosa l'energia) va estar motivat per un descens superior del pes dels ocupats que del de la producció en aquest sector. També cal destacar l'augment de més de tres punts dels ocupats en la construcció i de més de quatre en el cas dels serveis que, amb un 66% del VAB total, són el sector més important de l'economia catalana. En el cas de la construcció, la crisi econòmica més recent (2008) ha fet canviar aquesta tendència.

Taula 4.1: VAB, OCUPACIÓ i PRODUCTIVITAT. CATALUNYA

	1996			2001		
	% VAB	% Ocupats	Productivitat (€/ocupat)	% VAB	% Ocupats	Productivitat (€/ocupat)
Agricultura i ramaderia	1,9	3,0	23.463	1,5	2,3	24.508
Pesca	0,1	0,2	21.475	0,1	0,2	25.682
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	2,0	3,2	23.320	1,6	2,5	24.584
Indústries extractives	0,6	0,1	153.802	0,6	0,1	378.712
Energia elèctrica, gas i aigua	3,0	0,8	133.542	2,3	0,7	130.439
Energia	3,5	1,0	136.421	2,9	0,7	151.581
Indústria	27,0	31,1	32.021	25,9	24,5	41.091
INDÚSTRIA I ENERGIA	30,6	32,1	35.121	28,8	25,2	44.327
CONSTRUCCIÓ	6,8	7,0	36.091	7,7	10,4	28.898
Comerç i reparació	12,0	13,8	32.144	10,7	16,0	25.981
Hostaleria	7,1	5,2	50.072	7,1	5,5	49.766
Transports i comunicacions	8,0	6,4	46.126	8,8	6,7	50.611
Mediació financera	5,8	3,1	68.209	6,1	3,0	79.725
Immobiliàries i serveis a les empreses	14,3	8,6	61.062	16,0	9,0	69.040
Administració pública	4,2	6,2	25.078	3,8	5,0	29.392
Educació	4,1	5,4	27.844	4,1	5,6	28.332
Sanitat i serveis socials	5,2	4,5	41.865	5,2	5,9	34.191
Altres serveis	3,2	3,8	30.356	3,3	3,4	37.914
Personal domèstic	1,0	0,6	60.845	1,1	1,9	22.583
SERVEIS	64,8	57,7	41.382	66,3	62,0	41.391
SIFMI	-4,2			-4,4		
TOTAL	100,0	100,0	36.878	100,0	100,0	38.720

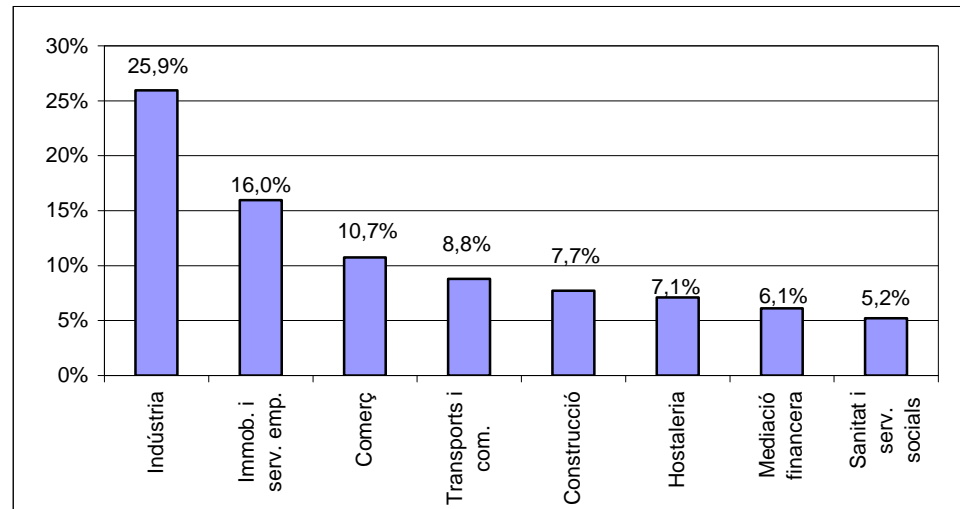
Font: INE i elaboració pròpia.

Una anàlisi més desagregada permet observar que les branques més importants de l'economia catalana eren l'any d'anàlisi, tant en termes de VAB com d'ocupació, les immobiliàries i serveis a les empreses (16% del VAB total el 2001), el comerç (10,7%), els transports i comunicacions (8,8%), l'hostaleria (7,1%), i la mediació financera (6,1%), totes elles dins el sector serveis. Cal assenyalar, també, que la indústria encara tenia un pes destacat en el VAB català, ja que n'aportava més d'una quarta part.

D'altra banda, la pesca, les indústries extractives, i l'energia elèctrica, gas i aigua han passat a ser unes branques d'activitat purament testimonials a Catalunya, amb una ocupació que no arribava a l'1% del total el 2001. Tanmateix, aquests últims subsectors tenen una mica més de presència en el total de VAB gràcies a l'elevat producte per ocupat que tenen aquestes activitats.

Gràfic 4.1: VAB A CATALUNYA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Taula 4.2: EVOLUCIÓ DEL VAB. CATALUNYA

	Milers d'euros corrents		Creixement real mig anual (%)
	1996	2001	1996-2001
Agricultura i ramaderia	1.543.129	1.588.878	-2,5
Pesca	110.015	114.439	-2,3
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	1.653.144	1.703.317	-2,5
Indústries extractives	458.790	669.562	4,5
Energia elèctrica, gas i aigua	2.405.768	2.477.420	-2,5
Energia	2.864.558	3.146.982	-1,3
Indústria	21.976.684	28.277.376	1,9
INDÚSTRIA I ENERGIA	24.841.242	31.424.358	0,0
CONSTRUCCIÓ	5.544.476	8.423.372	5,4
Comerç i reparació	9.772.747	11.702.517	0,5
Hostaleria	5.754.492	7.742.538	2,8
Transports i comunicacions	6.501.976	9.597.852	4,7
Mediació financera	4.707.230	6.674.607	3,9
Immobil·liàries i serveis a empreses	11.593.200	17.406.751	5,1
Administració pública	3.400.092	4.161.988	0,9
Educació	3.338.109	4.437.784	2,6
Sanitat i serveis socials	4.193.564	5.691.321	3,0
Altres serveis	2.566.044	3.607.815	3,7
Personal domèstic	844.046	1.221.504	4,3
SERVEIS	52.671.500	72.244.677	3,2
SIFMI	-3.407.227	-4.794.740	
TOTAL	81.303.135	109.000.984	2,7

Font: INE i elaboració pròpia.

El creixement mig anual del VAB a Catalunya, que superava els 109.000 milions d'euros el 2001, va ser d'un 2,7% en el període 1996-2001⁵. Cal destacar que els serveis (3,2%) i, especialment, la construcció (5,4%) varen

⁵ Cal tenir present que les dades absolutes calculades per als àmbits i comarques a partir del mètode de la productivitat, bàsicament VAB total i per sectors, no coincideixen amb les que proporciona l'Idescat, fonamentalment perquè la Comptabilitat

créixer per sobre de la mitjana, mentre que la indústria presentava un augment més moderat (1,9%). Per contra, l'agricultura (-2,5%) i l'energia (-1,3%) van patir una lleugera disminució del seu VAB en el període considerat (Taula 4.2).

Situant Catalunya en el context europeu, la seva estructura econòmica presenta unes petites diferències respecte a d'altres regions, especialment les que inclouen la capital administrativa del país. Així, es pot comprovar com en totes aquestes àrees els serveis dominen el VAB total amb percentatges que es situen al voltant del 80%. Per contra, a Catalunya el pes dels serveis no arriba al 65% i la seva estructura productiva s'assembla més a la de regions industrialitzades, com Baden-Württemberg, Lombardia, o Piemont, que no són capitals d'estat i tenen una presència encara rellevant de la indústria, l'agricultura i la construcció (Taula 4.3).

Taula 4.3: ESTRUCTURA PRODUCTIVA A LES REGIONS EUROPEES (2002)
Percentatge sobre el total del VAB

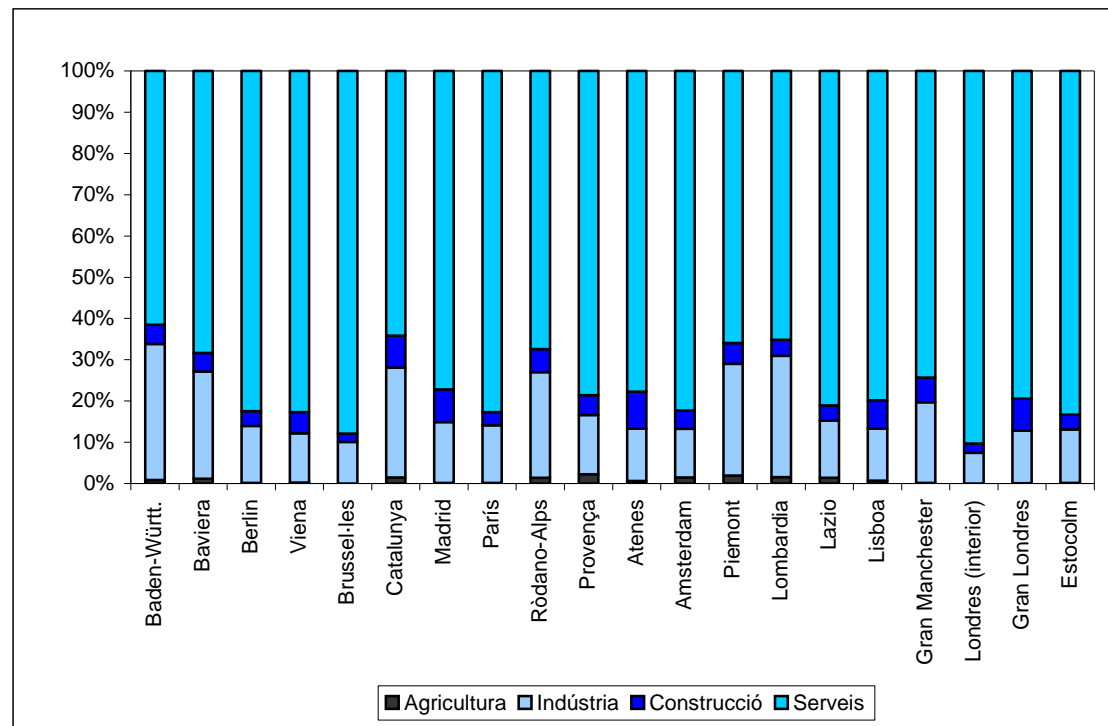
	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
<i>Alemanya</i>	1,1	24,3	4,5	70,1
Baden-Württemberg	0,8	33,0	4,7	61,5
Baviera	1,2	25,9	4,5	68,4
Berlín	0,2	13,8	3,6	82,4
<i>Austria</i>	2,1	22,9	7,4	67,6
Viena	0,2	12,0	5,1	82,7
<i>Bèlgica</i>	1,2	20,8	4,8	73,2
Regió de Brussel·les	0,0	10,0	2,1	87,9
<i>Espanya</i>	3,2	19,3	9,2	68,2
Catalunya	1,5	26,6	7,7	64,2
Madrid	0,2	14,7	7,9	77,2
<i>França</i>	2,6	19,7	4,8	72,9
Illa de França (París)	0,2	13,9	3,2	82,7
Provença	2,3	13,3	4,8	78,6
Ròdano-Alps	1,4	25,5	5,6	67,5
<i>Grècia</i>	7,0	14,0	8,1	70,8
Regió d'Atenes	0,6	12,8	8,9	77,7
<i>Holanda</i>	2,5	19,0	5,9	72,6
Regió d'Amsterdam	1,4	11,8	4,5	82,3
<i>Itàlia</i>	2,6	22,1	5,0	70,3
Lazio	1,4	13,9	3,6	81,1
Lombardia	1,5	29,4	4,0	65,1
Piemont	1,9	27,1	5,0	66,0
<i>Portugal</i>	3,6	19,7	7,6	69,1
Lisboa	0,7	12,6	6,8	79,8
<i>Regne Unit</i>	1,0	18,5	6,1	74,4
Gran Londres	0,1	12,7	7,8	79,4
Gran Manchester	0,1	19,6	6,0	74,3
Londres (interior)	0,0	7,4	2,3	90,3
<i>Suècia</i>	1,8	23,1	4,4	70,6
Estocolm	0,1	13,0	3,6	83,3

Font: Eurostat i elaboració pròpia.

De les regions europees considerades, Catalunya era, l'any 2002, la segona amb un pes inferior del serveis, després de Baden-Württemberg. En canvi, era la quarta pel que fa al pes de l'agricultura i la indústria i la tercera en el cas de la construcció. La Provença, el Piemont i la Lombardia tenien més presència del sector agrícola en la seva estructura productiva, mentre que les dues últimes i Baden-Württemberg presenten un pes superior de la indústria.

de l'Idescat i la CRE de l'INE donen dades diferents de VAB per a Catalunya: 110.662 milions d'euros enfront de 109.000 milions el 2001, respectivament.

Gràfic 4.2: ESTRUCTURA PRODUCTIVA DEL VAB (2002)

4.3. Regió metropolitana

La regió metropolitana de Barcelona concentrava l'any 2002 el 70% de la població catalana (4,4 milions de persones) tractant-se, així, de la zona habitada més important de Catalunya, una rellevància que també es manifesta en el terreny econòmic.

Taula 4.4: VAB, OCUPACIÓ I PRODUCTIVITAT. REGIÓ METROPOLITANA I CATALUNYA

ANY 2001	RMB			CATALUNYA		
	% VAB	% Ocupats	Productivitat (€/ocupat)	% VAB	% Ocupats	Productivitat (€/ocupat)
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,5	0,8	24.609	1,6	2,5	24.584
Energia	2,3	0,7	139.530	2,9	0,7	151.581
Indústria	26,7	25,6	41.091	25,9	24,5	41.091
INDÚSTRIA I ENERGIA	29,0	26,3	43.527	28,8	25,2	44.327
CONSTRUCCIÓ	5,7	7,7	28.898	7,7	10,4	28.898
SERVEIS	69,3	65,2	41.999	66,3	62,0	41.391
SIFMI	-4,4			-4,4		
TOTAL	100,0	100,0	39.511	100,0	100,0	38.720

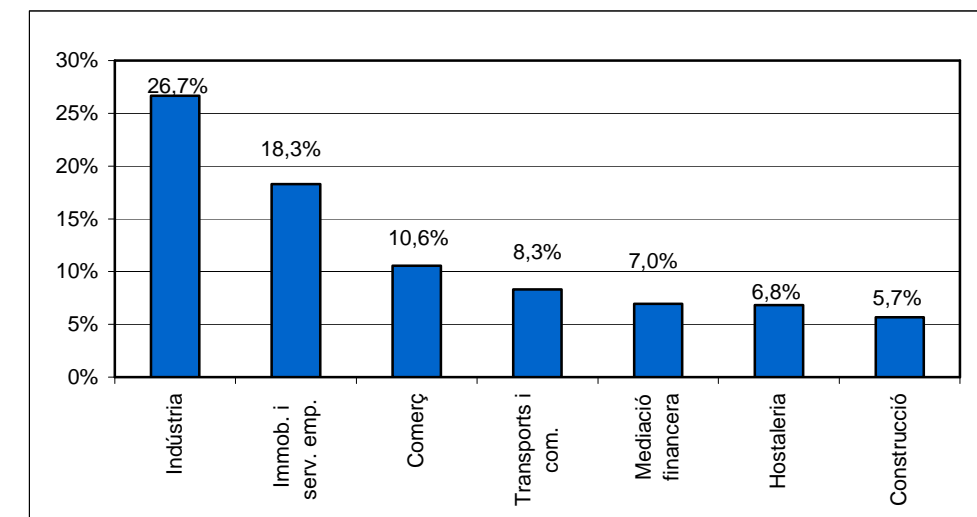
Font: INE, Idescat i elaboració pròpia.

La RMB presenta una estructura econòmica altament terciaritzada, tot i que amb una important especialització industrial herència del passat de la zona com a productora per a la resta del mercat espanyol. Arran de la incorporació d'Espanya a la Unió Europea, l'àrea de Barcelona va esdevenir una metròpolis internacional orientada a la producció de béns i serveis per a mercats exteriors⁶. L'economia d'aquest territori va generar al voltant de 81.000 milions d'euros de VAB l'any 2001, dels quals un 69,3% provenien del sector serveis en el qual destaquen les immobiliàries i serveis a empreses, branca amb un pes del 18,3% del VAB, el comerç (10,6%), i els transports i comunicacions (8,3%). L'especialització industrial de la regió es constata en una aportació d'aquest sector del 26,7%, més d'una quarta part del total.

⁶ Trullén i Boix (2003).

Si es comparen les dades de la regió metropolitana i de Catalunya, s'observa una estructura molt semblant, amb un pes pràcticament igual de la indústria i l'energia (al voltant d'un 29% del VAB i del 25-26% d'ocupats en ambdós territoris), i molt similar en els serveis i la construcció, aquesta última tenint un pes superior a Catalunya, mentre que els serveis el tenen a la RMB. L'única diferència significativa és l'agricultura, que és purament testimonial a la regió (un 0,5% del VAB), mentre que a Catalunya en conjunt encara representava un 1,6%, un percentatge baix però estable. Donat que el pes de l'activitat econòmica de la RMB sobre el conjunt català es situa al voltant del 75%, es pot afirmar que aquell defineix en gran part l'estructura productiva de Catalunya, el que explica aquesta semblança entre ambdós àmbits territorials. Per últim, convé destacar que la productivitat de la regió metropolitana va ser més elevada que la de Catalunya l'any 2001 (Taula 4.4).

Gràfic 4.3: VAB A LA REGIÓ METROPOLITANA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Una anàlisi més detallada i en dos anys diferenciats de la producció i l'ocupació per branques a la RMB permet observar la disminució de la indústria, que passa del 27,4% del VAB i el 32% d'ocupació l'any 1996 al 26,7% i 25,6%, respectivament, el 2001. La construcció, en canvi, va veure créixer el seu pes en l'ocupació de l'economia metropolitana del 5,9% l'any 1996 al 7,7% l'any 2001 (Taula 4.5).

Els serveis van augmentar el seu pes en el VAB total, del 67,5% al 69,3%, un augment que es va produir de forma més evident en l'ocupació (del 60,2% al 65,2%). Com s'ha comentat anteriorment, dins d'aquest sector destaquen pel seu pes les immobiliàries i serveis a empreses i el comerç. No obstant, aquests dos sectors varen tenir una evolució diferent des de l'any 1996, ja que si les immobiliàries augmentaren el seu pes en el VAB, el comerç el va veure disminuir, mentre que tots dos sectors van experimentar un increment en la seva ocupació. Un tercer sector que destacà pel seu augment en el pes del VAB és el de l'hostaleria, mentre que la resta de sectors o bé es van mantenir o bé han disminuït lleugerament.

D'altra banda, el creixement mig anual del VAB entre 1996 i 2001 a la regió metropolitana va ser molt positiu, ja que va assolir una taxa del 3%. Aquest augment ha estat liderat pels serveis, que creixen per sobre de la mitjana, seguits per la construcció i la indústria, mentre que els sectors primaris i l'energia han patit una disminució en el període considerat. La regió metropolitana confirma la seva tendència cap a la terciarització, tot i que mantenint encara un pes important del seu sector productiu més tradicional, la indústria, i de l'agricultura en algunes zones.

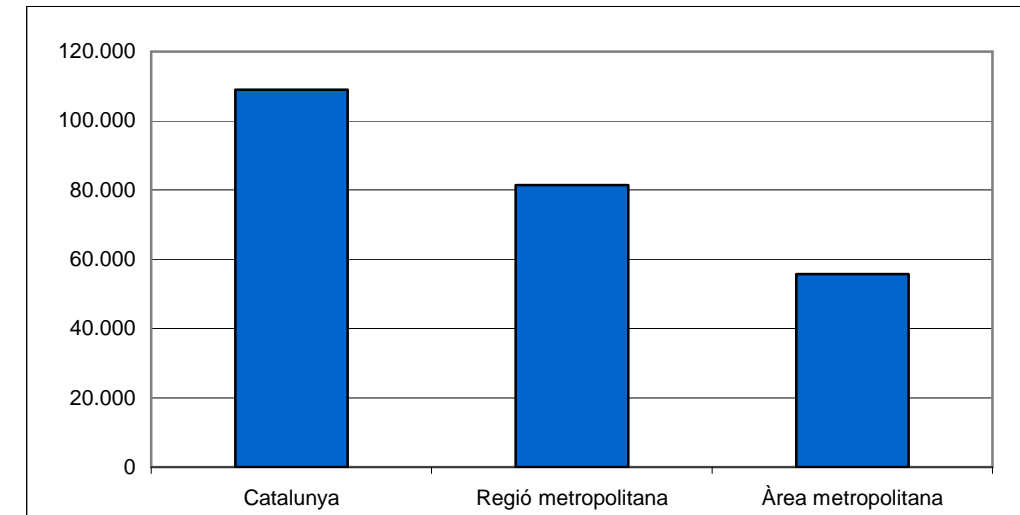
Taula 4.5: VAB I OCUPACIÓ. REGIÓ METROPOLITANA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,7	1,0	0,5	0,8	401.488	-2,4%
Agricultura i ramaderia	0,6	0,9	0,5	0,7	365.580	-2,0%
Pesca	0,1	0,1	0,0	0,1	35.908	-6,3%
INDÚSTRIA I ENERGIA	30,3	32,8	29,0	26,3	23.565.653	2,1%
Energia	2,9	0,8	2,3	0,7	1.869.516	-1,5%
Indústries extractives	0,2	0,1	0,2	0,0	185.808	6,7%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,7	0,8	2,1	0,6	1.683.708	-2,2%
Indústria	27,4	32,0	26,7	25,6	21.696.593	2,4%
CONSTRUCCIÓ	5,7	5,9	5,7	7,7	4.605.593	2,8%
SERVEIS	67,5	60,2	69,3	65,2	56.367.996	3,6%
Comerç i reparació	12,1	14,0	10,6	16,1	8.586.987	0,3%
Hostaleria	6,2	4,6	6,8	5,4	5.547.599	5,1%
Transports i comunicacions	8,6	7,0	8,3	6,5	6.763.166	2,3%
Mediació financera	6,4	3,5	7,0	3,5	5.660.370	4,9%
Immobiliàries i serveis a empreses	16,2	9,9	18,3	10,5	14.889.588	5,6%
Administració pública	4,1	6,1	3,8	5,1	3.064.305	1,5%
Educació	4,2	5,6	4,3	5,9	3.457.221	3,4%
Sanitat i serveis socials	5,5	4,9	5,6	6,4	4.532.981	3,5%
Altres serveis	3,2	4,0	3,5	3,6	2.803.897	4,3%
Personal domèstic	1,2	0,7	1,3	2,3	1.061.882	5,4%
SIFMI	-4,2		-4,4		-3.578.946	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	81.362.237	3,0%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Com ja s'ha dit, l'economia de la RMB té un pes molt important en l'economia catalana en conjunt. Així, del total del VAB generat a Catalunya l'any 2001 un 74,6% provenia de la regió, una xifra que va augmentar lleugerament respecte el 1996. Per sectors, s'observa que són els serveis els més destacats, ja que el 78% del VAB català d'aquest sector es va generar a la regió metropolitana, seguits per la indústria metropolitana que es situava en el 75% del total català. Ja dins dels serveis, cal assenyalar l'important pes en el VAB de les immobiliàries i els serveis a empreses de la RMB, amb un 85,5% del total de Catalunya, així com de la mediació financera, (84,8%) (Taula 4.6).

Gràfic 4.4: VAB PER ÀMBITS TERRITORIALS (2001)

Pel que fa als pesos de cada subàmbit en el VAB total de la regió, l'àrea metropolitana, com era d'esperar, es duu el major percentatge amb més de dos terços del total (69%), mentre que la resta de subàmbits es reparteixen el 31% restant. Dintre d'aquest segon grup, el subàmbit que tenia l'any de referència més pes en el VAB metropolitana és Terrassa (5,4%), seguit de Sabadell (4,6%) i Granollers-Congost (3,5%), tres àrees territorials que es caracteritzen per tenir un sector industrial important.

Taula 4.6: PES DEL VAB DE LA REGIÓ METROPOLITANA SOBRE CATALUNYA (%)

	1996	2001
Agricultura i ramaderia	22,3	23,0
Pesca	38,5	31,4
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	23,4	23,6
Indústries extractives	25,0	27,8
Energia elèctrica, gas i aigua	66,9	68,0
Energia	60,2	59,4
Indústria	74,8	76,7
INDÚSTRIA I ENERGIA	73,1	75,0
CONSTRUCCIÓ	61,9	54,7
Comerç i reparació	74,0	73,4
Hostaleria	64,1	71,7
Transports i comunicacions	79,5	70,5
Mediació financera	80,9	84,8
Immobiliàries i serveis a empreses	83,6	85,5
Administració pública	71,5	73,6
Educació	74,8	77,9
Sanitat i serveis socials	77,8	79,6
Altres serveis	75,5	77,7
Personal domèstic	82,5	86,9
SERVEIS	76,7	78,0
TOTAL	73,7	74,6

Font: INE, Idescat i elaboració pròpia.

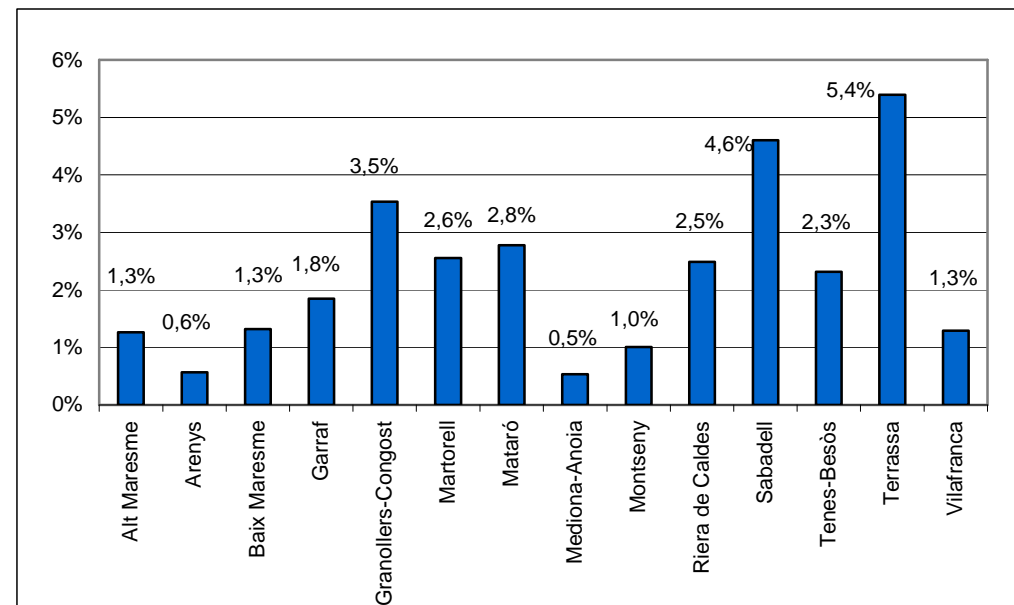
En termes de productivitat (VAB per ocupat), la Taula 4.7 presenta les corresponents als subàmbits metropolitans referides a l'any 2001 pel sector serveis i el total. Com es pot observar, l'àrea metropolitana i, dins la mateixa, la

ciutat de Barcelona tenen productivitats superiors a la mitjana de la regió, tant en el cas dels serveis com en el del conjunt de l'economia. Per contra, la resta de subàmbits es situen per sota de la mitjana donat l'elevat pes específic de l'àrea metropolitana, que representa un 68,5% del VAB total metropolità, i de Barcelona, que genera un 63,5% del VAB de l'àrea. De totes maneres, cal esmentar que les distàncies no són excessivament grans, ja que la diferència entre el valor més alt (l'àrea metropolitana) i el més baix (Arenys en els serveis i el Baix Maresme en el total) es situa al voltant dels 4.000 euros per ocupat i les desviacions respecte a la mitjana no superen el 8% en cap cas.

Després de l'àrea metropolitana, els subàmbits que l'any 2001 es situaven més a prop de la productivitat de la RMB varen ser Sabadell, la Riera de Caldes i Martorell. Sabadell està pràcticament a la mitjana, amb una diferència de 51 euros en els serveis i de només 16 en el total, la qual cosa pot ser conseqüència de l'aposta per un canvi en l'estructura productiva amb la creació de l'Eix Macià, zona de serveis que ha ajudat a la consolidació del procés de terciarització de la seva economia. D'altra banda, el fet que la Riera de Caldes i Martorell tinguin productivitats elevades és senyal que el seu model econòmic funciona, tot i estar molt centrat en el sector industrial, especialment si es té en compte que el creixement de les seves economies es va situar bastant per sobre de la mitjana de la regió.

Gràfic 4.5: PES DEL VAB DELS SUBÀMBITS SOBRE LA REGIÓ METROPOLITANA (2001)

Taula 4.7: PRODUCTIVITAT (2001) - € per ocupat

	Serveis	Total
Àrea metropolitana	42.652	40.149
Barcelona	43.878	41.267
Besòs	38.334	37.241
Delta	40.641	38.404
Llobregat continu	40.345	38.594
Ordal-Llobregat	39.875	38.348
Vallès-Collserola	41.214	38.949
Alt Maresme	39.917	37.100
Arenys	38.812	36.215
Baix Maresme	38.628	36.497
Garraf	39.379	37.465
Granollers-Congost	39.732	38.261
Martorell	40.818	38.968
Mataró	39.482	37.659
Mediona-Anoia	38.713	37.021
Montseny	39.380	37.588
Riera de Caldes	40.888	38.785
Sabadell	41.948	39.495
Tenes-Besòs	39.998	38.323
Terrassa	40.036	38.173
Vilafranca	40.246	37.756
Regió metropolitana	41.999	39.511

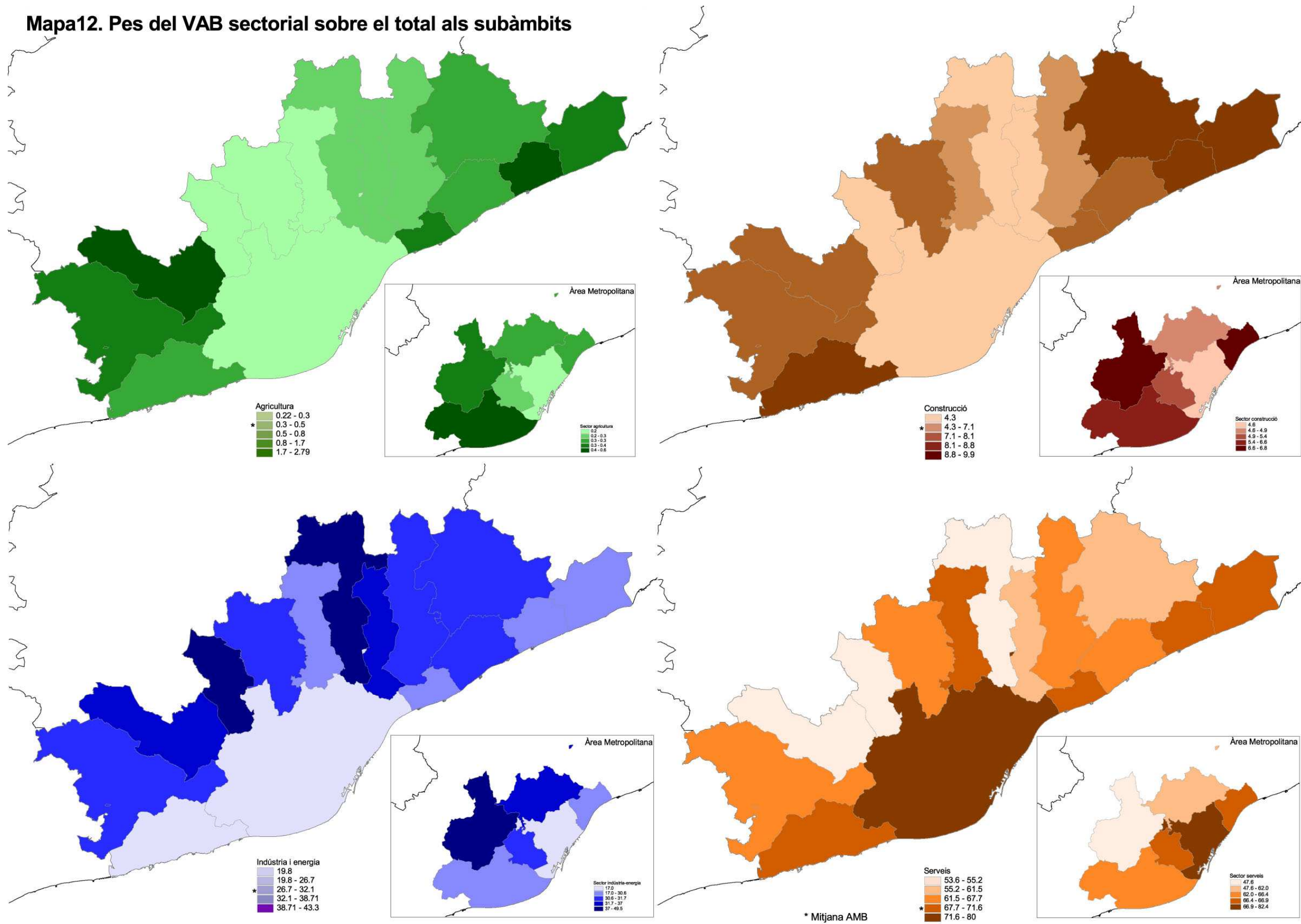
Font: elaboració pròpia.

Per comprendre millor l'estructura productiva de la RMB, cal realitzar una anàlisi més en profunditat de l'economia dels diferents subàmbits que la componen. Tot i que la regió s'ha d'entendre com una unitat, sobretot en termes de població i mercat de treball, entre les distintes àrees territorials que es poden delimitar a partir de criteris geogràfics o econòmics es troben especialitzacions productives lleugerament diferenciades, com es pot comprovar en els mapa 12. Així, les característiques productives i socioeconòmiques de la ciutat de Barcelona i la seva àrea d'influència, molt especialitzades en serveis, no són iguals a les de les zones costaneres del Maresme o les interiors de l'Alt Penedès on el pes de l'agricultura en el total de VAB es situa per sobre de la mitjana de la regió. En canvi, els subàmbits més especialitzats en la indústria són Riera de Caldes i Martorell, mentre que la construcció es situa per sobre de la mitjana als dos extrems costaners de la RMB, el Garraf i l'Alt Maresme. Per tant, una anàlisi individual de l'estructura productiva de cadascun dels subàmbits que formen la RMB permetrà identificar diferències i especialitzacions que poden tenir implicacions posteriors en el seu planejament territorial.

Finalment, es presentarà una breu pinzellada sobre com compara l'estructura productiva de la RMB amb la d'altres metròpolis europees. Analitzant les dades, s'observa que la regió metropolitana tenia l'any 2001 un nivell de terciarització menor, una especialització relativa en la indústria, i un pes de la construcció superior a la mitjana de les regions urbanes europees. A més, registra una productivitat inferior a la mitjana, especialment a la indústria i als serveis a empreses. Tot i això, la regió metropolitana de Barcelona tenia unes condicions de partida favorables per assolir una terciarització més important i orientar la indústria cap a branques de tecnologia i coneixement alt. Com a factors positius es destaquen, per exemple, la concentració d'universitats i l'alta proporció de mà d'obra qualificada, poc habituals en ciutats que, com Barcelona, no són capitals d'Estat, així com l'alta qualitat de vida. Per convergir amb altres regions europees la Barcelona metropolitana hauria de guanyar competitivitat per via de la innovació, fent un major esforç en termes de R+D i en la millora de les infraestructures de comunicació i transport⁷.

⁷ Per a més detall en la comparació de la regió metropolitana en relació amb d'altres regions europees, vegeu Ajuntament de Barcelona (2002) i pel que fa a possibles escenaris econòmics de futur per a la RMB, vegeu Bosch et al. (2007).

Mapa12. Pes del VAB sectorial sobre el total als subàmbits

4.4. L'àrea metropolitana i les seves subàrees

L'àrea metropolitana de Barcelona està conformada per 37 municipis els quals, al seu torn, es poden agrupar en les següents "subàrees": Besòs, Delta, Llobregat continu, Ordal-Llobregat, Vallès-Colserola i el municipi de Barcelona. En correspondre amb l'àmbit l'àrea central i la primera corona, la seva estructura econòmica determina en gran part la del conjunt ja que, per exemple, els serveis de l'àrea representen el 78% del total de la RMB.

L'estructura productiva de la àrea metropolitana mostra que és un subàmbit centrat bàsicament en els serveis, ja que aquest sector suposa gairebé el 76% del seu VAB i el 71% dels seus ocupats. Dins dels serveis, hi destaquen les branques d'immobiliàries i serveis a empreses, comerç i transports i comunicacions, que l'any 2001 aportaven entre les tres el 41% i el 36% al total del VAB i de l'ocupació, respectivament. L'altre gran sector econòmic, el de la indústria i l'energia, representà el 23,3% del VAB del subàmbit, situant-se més de cinc punts percentuals per sota de la mitjana de Catalunya. La resta de sectors presenten uns pesos en termes de valor afegit brut inferiors als de la mitjana catalana (Taula 4.8).

Cal destacar que l'estructura productiva que presentava el subàmbit l'any 2001 és bastant similar en termes de pes en el VAB a la del 1996, amb la puntualització que el lleuger retrocés experimentat per la indústria ha estat absorbit pel terciari. D'altra banda, pel que fa a l'ocupació, ressenyar el fort increment, per sobre dels cinc punts percentuals, en els serveis així com la davallada del pes en el sector de la indústria, de gairebé set punts percentuals. Així doncs, es pot parlar d'un procés de terciarització de l'economia del subàmbit en termes de mercat de treball. Respecte de la resta de grans sectors, la construcció ha experimentat un augment durant el quinquenni 1996-2001 en el seu pes relatiu en termes d'ocupació, passant d'un 5,4% al 7,1%, tot i l'estancament que ha patit en termes de VAB. En el mateix període, l'energia disminuïa la seva aportació en termes de VAB tot i que ha mantingut pràcticament la d'ocupació. Per la seva part, el sector primari s'ha mantingut força constant tant en termes d'ocupació com de VAB.

El VAB de l'àrea metropolitana va ser de gairebé 56.000 milions d'euros l'any 2001, que suposa un 68,5% del conjunt de la regió metropolitana i un 5,1% del total català. El seu creixement en el període 1991-2001 va ser del 2,4%, inferior al del conjunt de la regió. L'augment ha estat liderat pel sector serveis, amb un creixement lleugerament per sobre la mitjana (3,2%) i que s'explica principalment per l'important aportació del personal domèstic, l'hostaleria i les immobiliàries i serveis a empreses amb un creixement mig anual del 6,0%, 5,5% i 5,2% respectivament. Un altre servei que ha presentat una dinàmica especialment positiva ha estat el de la mediació financera, mentre que resulta significativa la caiguda del 0,7% anual en el comerç. D'altra banda, la construcció també ha crescut per sobre la mitjana, mentre que la indústria i energia pràcticament no ha variat a causa de la disminució de l'energia i al poc dinamisme de la indústria.

Quan es compara l'estructura productiva de l'àrea metropolitana amb la de la regió es pot comprovar com ambdues tenen una distribució dels pesos bastant similar pel que fa als sectors primari i de la construcció. Les diferències, tot i que cada vegada més petites, es troben en el secundari i el terciari, donat que la RMB està una mica més especialitzada en el sector de la indústria i energia. En comparar les dues àrees territorials en termes d'ocupació les conclusions que s'esdevenen són anàlogues.

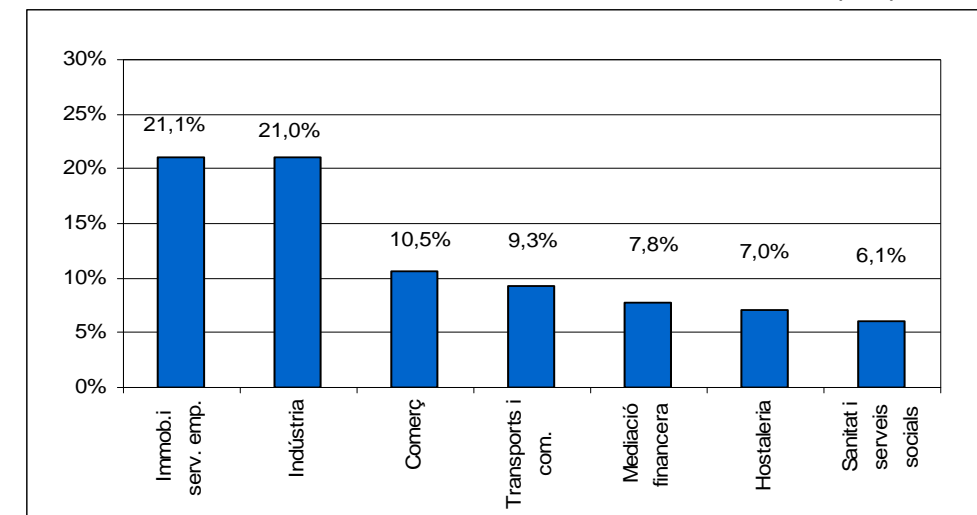
L'àrea metropolitana aportà l'any 2001 un 68,5% del total de la producció de la regió, pes que desagregat segons grans sectors productius posa de rellevància que l'aportació de la indústria i energia està clarament per sota de la mitjana (55,2%), així com la de l'agricultura (39,4%). D'altra banda, els serveis estan notablement per sobre mentre que la construcció es situa lleugerament per sota. Una mirada en detall sobre els subsectors del terciari no evidencia grans diferències entre aquests, amb l'excepció del comerç, que es situa més de sis punts percentuals per sota de la mitjana del sector. Pel que fa a l'evolució temporal d'aquests valors, convé assenyalar que per a la majoria de branques d'activitat va mantenir la participació entre 1996 i 2001, tot i que hi ha una branca que va experimentar una forta davallada, la de la indústria, la participació de la qual ha disminuït més de cinc punts percentuals.

Taula 4.8: VAB I OCUPACIÓ. ÀREA METROPOLITANA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,4	0,6	0,3	0,5	158.168	-2,7%
Agricultura i ramaderia	0,3	0,5	0,3	0,4	141.518	-1,7%
Pesca	0,1	0,1	0,0	0,0	16.650	-9,1%
INDÚSTRIA I ENERGIA	25,9	28,2	23,3	21,2	13.011.131	0,3%
Energia	2,9	0,8	2,3	0,7	1.307.289	-2,0%
Indústries extractives	0,1	0,0	0,2	0,0	96.795	6,5%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,8	0,8	2,2	0,7	1.210.494	-2,5%
Indústria	23,0	27,4	21,0	20,5	11.703.842	0,6%
CONSTRUCCIÓ	5,1	5,4	5,1	7,1	2.863.908	2,6%
SERVEIS	72,8	65,8	75,6	71,2	42.153.592	3,2%
Comerç i reparació	12,3	14,6	10,5	16,3	5.872.263	-0,7%
Hostaleria	6,1	4,6	7,0	5,7	3.926.692	5,5%
Transports i comunicacions	9,5	7,8	9,3	7,4	5.187.065	2,0%
Mediació financera	7,1	4,0	7,8	3,9	4.344.027	4,4%
Immobiliàries i serveis a empreses	18,5	11,5	21,1	12,3	11.766.037	5,2%
Administració pública	4,4	6,7	4,1	5,6	2.298.631	1,1%
Educació	4,4	6,0	4,5	6,3	2.496.305	2,8%
Sanitat i serveis socials	5,9	5,4	6,1	7,1	3.375.908	2,9%
Altres serveis	3,5	4,4	3,7	3,9	2.060.015	3,5%
Personal domèstic	1,3	0,8	1,5	2,6	826.650	6,0%
SIFMI	-4,2		-4,4		-2.451.679	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	55.735.120	2,4%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Gràfic 4.6: VAB A L'ÀREA METROPOLITANA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

A continuació, es fa una breu pinzellada de l'estructura productiva de cada una de les subàrees territorials que conformen el nucli central de la regió metropolitana.

Barcelona

La ciutat de Barcelona concentra una part important de població i té un pes molt significatiu en l'economia tant de Catalunya com de la regió metropolitana, actuant com a centre no només econòmic, sinó també poblacional, administratiu i de serveis. El VAB de Barcelona l'any 2001 es va situar en 37.000 milions d'euros en termes corrents, representant el 33% de la producció total catalana i el 45% de la metropolitana. En l'estructura productiva de la capital catalana domina clarament el sector serveis, superant el pes que aquest té en el conjunt

de Catalunya, un 82,5% enfront del 66,3% respectivament (Taula 4.9).

Tot i la seva progressiva importància com a centre de serveis, Barcelona segueix tenint una base industrial considerable, producte del seu passat recent. Així, la indústria va ser el segon gran sector en termes de VAB generat l'any 2001 (un 17,1%), si bé el seu pes és bastant inferior que a Catalunya en conjunt.

A causa de la intensa relació de la ciutat de Barcelona amb la seva regió metropolitana, és interessant comparar les seves estructures productives, analitzant també el pes que té la ciutat a la seva metròpolis. Com s'ha comentat, el pes de la producció de Barcelona en el conjunt metropolità es situava el 2001 en el 45%, sent el sector productiu amb un major pes el dels serveis, del qual un 52% es produeix a Barcelona ciutat. El VAB de la indústria i energia i la construcció de la capital catalana tenen una contribució al total de la regió inferior a la mitjana, del 25% i 35% respectivament, mentre que l'agricultura no arriba ni al 20%.

Taula 4.9: VAB I OCUPACIÓ. BARCELONA

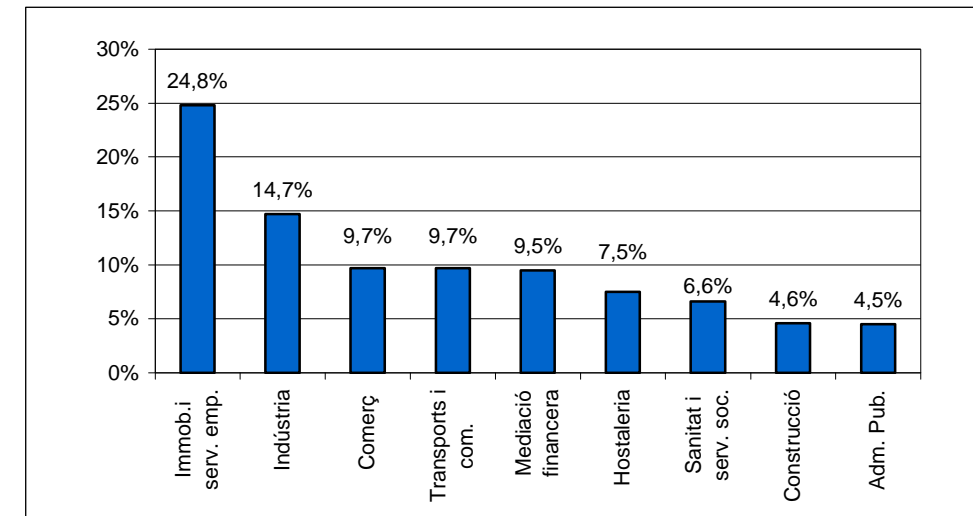
	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,3	0,5	0,2	0,4	74.783	-4,8%
Agricultura i ramaderia	0,2	0,4	0,2	0,3	61.897	-3,6%
Pesca	0,1	0,1	0,0	0,1	12.886	-9,5%
INDÚSTRIA I ENERGIA	20,9	22,9	17,1	15,5	6.046.279	-2,0%
Energia	3,0	0,9	2,4	0,7	859.035	-2,1%
Indústries extractives	0,1	0,0	0,1	0,0	43.264	5,6%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,9	0,8	2,3	0,7	815.771	-2,4%
Indústria	17,9	22,0	14,7	14,7	5.187.244	-2,0%
CONSTRUCCIÓ	4,4	4,8	4,6	6,6	1.643.424	3,2%
SERVEIS	78,6	71,8	82,5	77,6	29.192.194	3,1%
Comerç i reparació	11,8	14,5	9,7	15,4	3.436.948	-1,8%
Hostaleria	6,1	4,8	7,5	6,2	2.664.542	6,4%
Transports i comunicacions	9,6	8,2	9,7	7,9	3.435.829	2,2%
Mediació financera	8,7	5,0	9,5	4,9	3.375.779	3,9%
Immobil·liàries i serveis a empreses	21,5	13,8	24,8	14,8	8.781.190	5,0%
Administració pública	4,7	7,3	4,5	6,4	1.607.321	1,5%
Educació	4,3	6,1	4,5	6,6	1.597.483	2,9%
Sanitat i serveis socials	6,5	6,1	6,6	7,9	2.322.927	2,4%
Altres serveis	3,8	5,0	3,8	4,2	1.351.429	1,9%
Personal domèstic	1,5	0,9	1,7	3,2	618.746	5,7%
SIFMI	-4,2		-4,4		-1.557.456	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	35.399.224	2,1%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El segon gran sector productiu ha estat la indústria, que representà el 2001 un 17,1% del total del VAB, tot i haver sofert una notable davallada tant en termes de VAB com, especialment, en termes d'ocupació. Així, l'ocupació industrial ha passat d'un 23% del total el 1996, a un 15,5% el 2001. El mateix es pot dir del sector energètic i dels seus subsectors, que també han vist disminuir sobretot el seu pes en el VAB total, amb una ocupació que s'ha mantingut més constant. D'altra banda, la construcció s'ha mantingut pràcticament estable en termes de VAB, però ha augmentat dos punts la seva participació en el conjunt de l'ocupació. Per últim, comentar que l'agricultura és un sector purament testimonial a Barcelona, amb pesos inferiors al 0,5% tant en VAB com en ocupació.

El creixement anual del VAB de la ciutat de Barcelona en el període 1996-2001 ha estat d'un 2,1%, taxa inferior a la de la regió i a la de l'àrea. La construcció i els serveis han liderat el creixement amb taxes superiors al 3%. Dins d'aquests últims, l'hostaleria i les immobiliàries i serveis a empreses són els subsectors que més han crescut, mentre que el comerç ha disminuït gairebé un 2% en el mateix període.

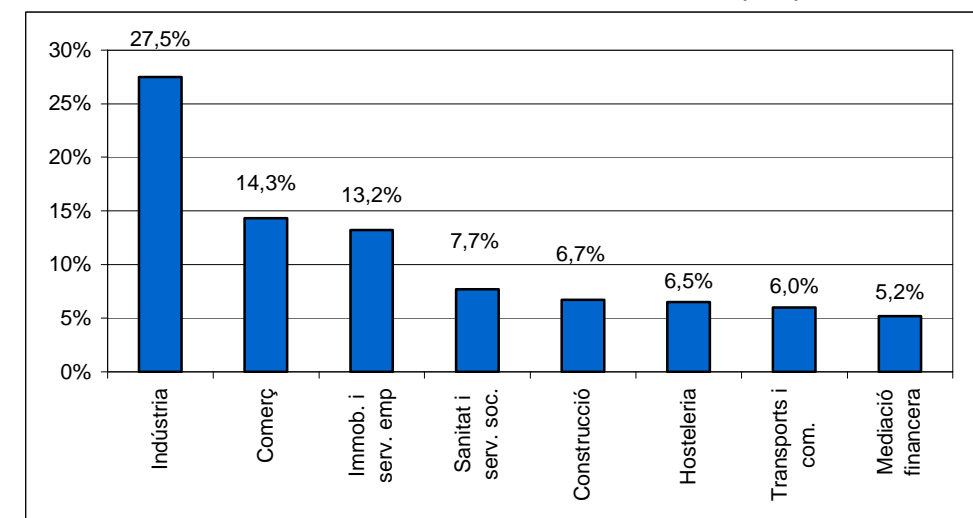
Gràfic 4.7: VAB A BARCELONA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Besòs

El VAB del Besòs l'any 2001 es va situar per sobre dels 3.800 milions d'euros en termes corrents, representant el 3,5% de la producció total catalana i el 4,7% de la de la regió metropolitana. En l'estructura productiva d'aquesta subàrea domina el sector serveis, amb una mica més de dos terços del VAB total, seguit per la indústria i l'energia, que representen un 30% del total. Cal destacar també el pes lleugerament superior que en aquesta subàrea té la construcció, comparat amb el conjunt de la regió metropolitana, mentre que l'agricultura es situa per sota de la mitjana donat el fort caràcter industrial, i de serveis més recentment, que sempre ha tingut aquesta zona metropolitana.

Gràfic 4.8: VAB AL BESÒS. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Dins del sector serveis, són el comerç, les immobiliàries i serveis a empreses, la sanitat, l'hostaleria i els transports i comunicacions els que tenen un pes més important. Aquest sector va tenir una evolució positiva en termes de VAB entre el 1996 i el 2001, augmentant també en ocupació. En aquest sentit, cal destacar que el comerç, tot i perdre pes en el VAB, va veure augmentar notòriament la seva ocupació, que representa més del 20% dels ocupats totals. El segon sector productiu en termes de VAB ha estat la indústria, amb un 27,5% del total del VAB, tot i que es pot constatar com ha sofert un descens des de l'any 1996, especialment notable en el cas de

l'ocupació. El sector de la construcció és el cas contrari, ja que va augmentar més de dos punts percentuals els seu pes en l'ocupació, a causa, segurament, de la nova centralitat que lentament van adquirint els municipis que formen part de l'àrea del Besòs en ampliar-se la regió metropolitana i el seu centre. Per últim, l'agricultura es va mantenir relativament constant tant en termes de VAB com d'ocupació, tot i que és un sector molt minoritari, especialment si es compara amb el conjunt de Catalunya.

La Taula 4.10 mostra l'evolució de l'estructura productiva del Besòs en termes del creixement mig anual del VAB. Com s'observa, es va assolir entre 1996 i 2001 una taxa de creixement mig anual de l'1,3% que, tot i que positiva, es situa per sota de la mitjana de la regió (3%) i de l'àrea (2,1%). El creixement va estar liderat per la construcció i per les activitats del sector serveis, especialment la mediació financera, amb un augment del 5,6%, i les immobiliàries i serveis a empreses, que varen créixer un 3,3% en el quinquenni 1996-2001. Cal destacar que la sanitat i els altres serveis també han crescut per sobre del 4%, mentre que els transports i comunicacions van tenir una considerable davallada (-5,5%).

Taula 4.10: VAB I OCUPACIÓ. BESÒS

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,4	0,6	0,4	0,6	13.719	1,7%
Agricultura i ramaderia	0,3	0,5	0,3	0,5	12.561	4,0%
Pesca	0,1	0,1	0,0	0,0	1.158	-13,0%
INDÚSTRIA I ENERGIA	31,8	33,2	30,3	25,7	1.117.973	0,3%
Energia	3,0	0,8	2,8	0,8	103.905	-0,1%
Indústries extractives	0,1	0,0	0,2	0,0	8.492	17,5%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,9	0,8	2,6	0,7	95.413	-1,1%
Indústria	28,7	32,4	27,5	24,9	1.014.068	0,4%
CONSTRUCCIÓ	6,4	6,4	6,7	8,7	248.965	2,4%
SERVEIS	65,7	59,8	67,0	65,1	2.472.752	1,7%
Comerç i reparació	14,9	16,7	14,3	20,5	528.010	0,5%
Hostaleria	6,2	4,5	6,5	4,9	240.485	2,3%
Transports i comunicacions	8,5	6,7	6,0	4,4	222.487	-5,5%
Mediació financera	4,2	2,2	5,2	2,4	192.387	5,6%
Immobiliàries i serveis a empreses	12,0	7,1	13,2	7,1	488.849	3,3%
Administració pública	4,4	6,3	4,0	5,0	145.809	-0,8%
Educació	4,9	6,4	5,1	6,8	189.630	2,3%
Sanitat i serveis socials	6,6	5,7	7,7	8,4	283.191	4,5%
Altres serveis	3,1	3,7	3,8	3,8	141.328	5,5%
Personal domèstic	0,8	0,5	1,1	1,8	40.576	8,6%
SIFMI	-4,2		-4,4		-162.362	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	3.691.047	1,3%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

La indústria, per la seva part, va presentar un lleuger augment en el període analitzat, el que és un fet notori en si mateix si es té en compte el procés de desindustrialització que ha patit la regió metropolitana en els últims anys, especialment les zones més properes a Barcelona. Per últim, les activitats agrícoles varen tenir un creixement positiu, tot i que no s'ha d'oblidar que el seu pes en l'estructura productiva d'aquesta subàrea és molt petit.

El Besòs és una subàrea que encara juga un paper destacat com a generador de riquesa en activitats industrials, tot i que altres sectors com la construcció o els serveis l'estan ja substituïnt pel que fa a la seva aportació al VAB total de la regió metropolitana.

Delta

L'estructura productiva del Delta és molt similar a la del conjunt català, excepció feta del sector agrícola, i es caracteritza per la importància dels serveis que, en termes de VAB, suposaven l'any 2001 el 66,4% del total, i el 62,8% pel que fa als ocupats. El pes del sector de la indústria i energia es situava una mica per sobre del de Catalunya en conjunt i el de la construcció una mica per sota.

La reducció de les superfícies agràries deguda a la pressió creixent de les activitats terciàries a la zona del Delta del Llobregat d'una banda, i la protecció dels espais naturals del Delta de l'altra, són la raó de la pèrdua de pes del sector agrícola durant el període 1996-2001. Tanmateix, en termes de VAB agrícola aquesta subàrea és important dins de la regió metropolitana, ja que en produeix el 7% del total. Pel que fa a la resta de sectors, la construcció va perdre pes en termes de VAB mentre que el va augmentar en els ocupats, els serveis van augmentar el seu pes en VAB i en ocupats i es va produir una lleugera baixada del pes de la indústria en ambdues variables (Taula 4.11).

Taula 4.11: VAB I OCUPACIÓ. DELTA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	1,0	1,6	0,6	1,0	28.115	-4,0%
Agricultura i ramaderia	1,0	1,5	0,6	1,0	27.505	-4,0%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	610	-6,3%
INDÚSTRIA I ENERGIA	32,7	34,9	30,7	27,4	1.332.065	3,4%
Energia	2,6	0,7	1,9	0,5	81.434	-1,6%
Indústries extractives	0,4	0,1	0,4	0,0	18.921	8,3%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,2	0,6	1,4	0,4	62.513	-3,8%
Indústria	30,2	34,3	28,8	26,9	1.250.631	3,8%
CONSTRUCCIÓ	7,7	7,8	6,6	8,8	288.107	1,7%
SERVEIS	62,7	55,7	66,4	62,8	2.883.383	6,0%
Comerç i reparació	12,8	14,5	12,1	17,8	524.097	3,5%
Hostaleria	7,7	5,6	7,9	6,1	343.167	5,2%
Transports i comunicacions	12,2	9,6	13,0	9,8	562.396	6,0%
Mediació financera	3,8	2,0	4,4	2,1	191.857	8,0%
Immobiliàries i serveis a empreses	11,5	6,9	13,5	7,5	583.868	8,0%
Administració pública	3,6	5,3	3,5	4,6	152.262	4,0%
Educació	3,8	5,0	4,0	5,5	175.469	6,0%
Sanitat i serveis socials	4,0	3,5	4,2	4,7	181.290	5,6%
Altres serveis	2,5	3,0	2,9	2,9	125.913	8,0%
Personal domèstic	0,8	0,4	1,0	1,7	43.063	10,7%
SIFMI	-4,2		-4,4		-190.940	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	4.340.730	4,7%

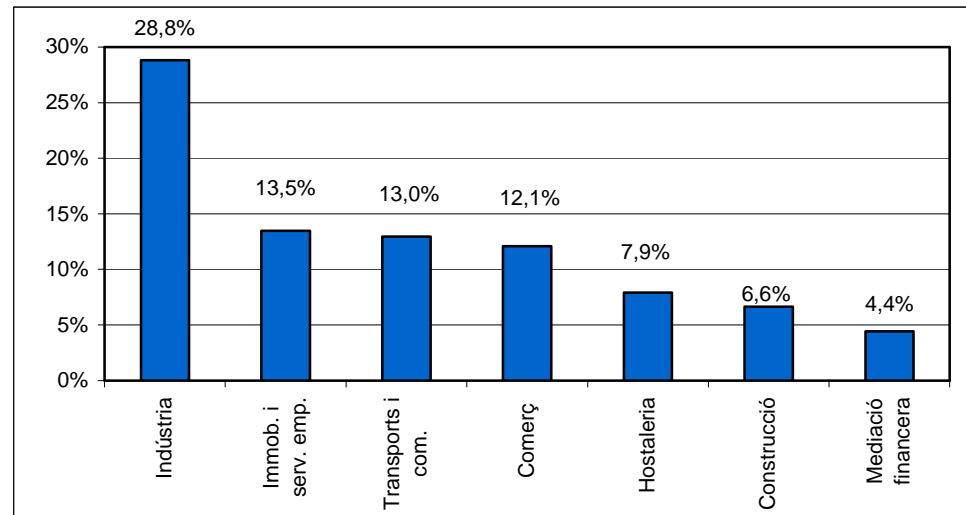
Font: Idescat i elaboració pròpia.

El VAB del Delta va ser de 4.341 milions d'euros l'any 2001, valor que representa gairebé el 4% del total català i un 5,3% del conjunt de la regió metropolitana, percentatge quatre punts superior al de 1996. Aquesta subàrea té un paper molt important dins l'àrea metropolitana, ja que per la seva situació geogràfica a prop de Barcelona capital i en un delta amb bones connexions viàries, acull moltes empreses i activitats. La presència de l'aeroport internacional del Prat de Llobregat i totes les externalitats lligades a aquest fan que el pes en termes de VAB de les branques de transport, immobiliàries i serveis a empreses i comerç siguin molt importants. També el pes de l'hostaleria era alt, ja que al voltant dels aeroports sempre s'hi ubiquen hotel i restaurants i, a més, els municipis de Gavà i Castelldefels és on es troba la majoria de càmpings de tota l'àrea metropolitana. Cal destacar, també, que més del 8% de la producció del sector de transports de la RMB es realitza en aquesta subàrea.

D'altra banda, el sector de la indústria, encara un dels més importants de la subàrea, va perdre pes tant en termes de VAB com d'ocupats. Aquest fet s'explica per la reconversió cap a activitats terciàries, sobretot grans superfícies comercials, de les activitats industrials que es desenvolupaven al llarg de la desembocadura del Llobregat i de les xarxes de comunicació. Un exemple és el municipi de Sant Boi de Llobregat, durant molts anys una ciutat industrial, i que s'ha anat convertint en una zona residencial i dedicada als serveis que atrau molts habitants de Barcelona capital.

Pel que fa a l'evolució econòmica del Delta, el seu VAB va créixer en termes reals un 4,7% de mitjana anual entre 1996 i 2001, amb un creixement positiu a tots els sectors, excepte a l'agricultura i l'energia, encara que només l'augment dels serveis ha estat per sobre de la mitjana de la subàrea. Les branques més destacades van ser les immobiliàries i serveis a empreses, la mediació financera, els altres serveis i transport i comunicacions, totes elles directament o indirecta lligades al desenvolupament de l'aeroport del Prat.

Gràfic 4.9: VAB AL DELTA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Llobregat continu

El VAB de la subàrea del Llobregat continu l'any 2001 es situà per sobre dels 6.000 milions d'euros corrents, el 5,6% de la producció total de Catalunya i el 7,6% de la de la regió metropolitana. Una aproximació a la seva estructura productiva segons els principals sectors denota un pes important del sector serveis, que va generar el 2001 el 66,8% del seu VAB, i de la indústria que representa el 29,4% del total. Tant els serveis com la indústria tenien uns pesos en termes de VAB lleugerament superiors a la mitjana de Catalunya, mentre que respecte a la regió, els serveis estaven per sota de la mitjana i la indústria per sobre (Taula 4.12).

Dins dels serveis tenen especial rellevància les branques d'immobiliàries i serveis a empreses, el comerç i la de transports i comunicacions, que el 2001 representaven entre totes tres el 37,2% i el 34,1% en termes de VAB i d'ocupació, respectivament, de tot el subàmbit. A més a més, el sector de serveis ha crescut en termes de pes en el VAB durant el període 1996-2001, tot i que només les immobiliàries i serveis a empreses i la mediació financera han presentat guanys en aquest aspecte. Per la seva part, la indústria presenta una petita davallada, mentre el sector primari i la construcció s'han mantingut força constants en termes de VAB.

Globalment, analitzant l'evolució de l'estructura econòmica del Llobregat continu es pot veure com el VAB, en termes reals, ha tingut un creixement mig anual de l'1,1% durant el període 1991-2001, una de les taxes més baixes. Aquest creixement ha estat liderat pel sector serveis, que ha tingut un creixement superior a la mitjana (1,8%) i que s'explica principalment per l'important aportació dels altres serveis (augment del 7,3%), de la mediació financera (5,3%), de les immobiliàries i serveis a empreses (3,6%), i de l'hostaleria (2,3%). D'altra banda, especialment forta ha estat la davallada d'un 3% en l'energia, conseqüència d'un comportament oposat de les dues branques que la formen. Mentre les indústries extractives han crescut un 15,4%, la branca d'energia elèctrica, gas i aigua ha caigut un 3,8%. El major pes en termes absoluts de la darrera és el motiu pel qual el global del sector ha patit el retrocés.

Taula 4.12: VAB I OCUPACIÓ. LLOBREGAT CONTINU

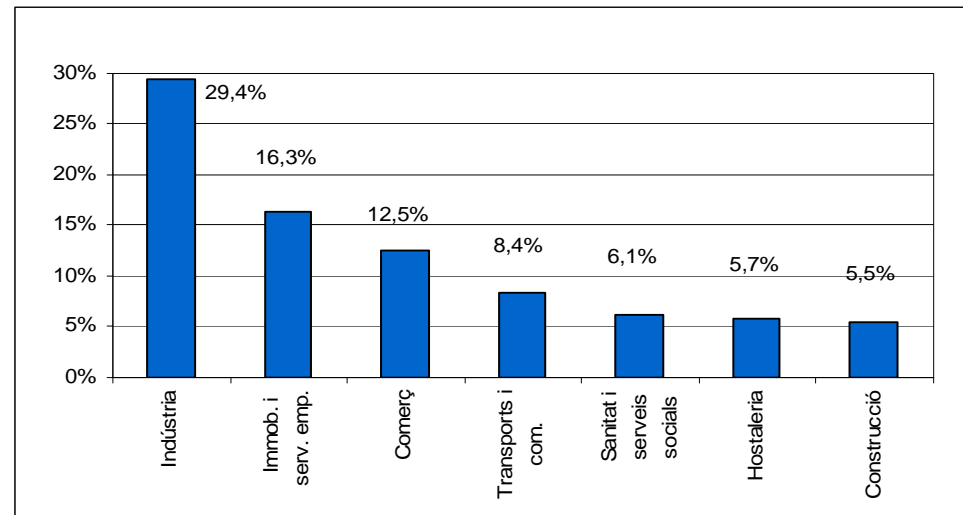
	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,3	0,5	0,3	0,5	18.926	1,6%
Agricultura i ramaderia	0,3	0,4	0,3	0,5	18.045	2,6%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	881	-12,0%
INDÚSTRIA I ENERGIA	33,8	36,0	31,8	28,3	1.956.861	-0,1%
Energia	3,0	0,8	2,4	0,7	147.766	-3,0%
Indústries extractives	0,1	0,0	0,2	0,0	10.451	15,4%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,9	0,8	2,2	0,7	137.316	-3,8%
Indústria	30,8	35,2	29,4	27,6	1.809.095	0,2%
CONSTRUCCIÓ	5,3	5,3	5,5	7,3	336.692	1,8%
SERVEIS	64,8	58,2	66,8	63,9	4.115.378	1,8%
Comerç i reparació	13,6	15,5	12,5	18,6	772.337	-0,5%
Hostaleria	5,4	4,0	5,7	4,5	353.625	2,3%
Transports i comunicacions	9,2	7,3	8,4	6,4	514.569	-0,8%
Mediació financera	4,2	2,2	5,1	2,5	313.162	5,3%
Immobiliàries i serveis a empreses	14,5	8,7	16,3	9,1	1.005.297	3,6%
Administració pública	4,1	5,9	3,5	4,6	215.835	-1,9%
Educació	4,0	5,2	4,0	5,4	245.226	1,2%
Sanitat i serveis socials	5,9	5,2	6,1	6,9	375.558	1,8%
Altres serveis	3,1	3,8	4,2	4,3	258.492	7,3%
Personal domèstic	0,9	0,5	1,0	1,7	61.277	4,2%
SIFMI	-4,2		-4,4		-270.835	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	6.157.022	1,1%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

L'any 2001, el pes de la producció del Llobregat continu sobre el total de la regió metropolitana es situà en un 7,6%. Convé assenyalar l'equilibri present en la desagregació d'aquest pes segon grans sectors productius, ja que tots ells situen la seva aportació entre el 7% i el 8% amb l'excepció de l'agricultura, que suposa una del 4,7%. Cal destacar, a més, que per a la majoria de branques d'activitat va disminuir la participació entre 1996 i 2001 amb excepció de l'agricultura i la mediació financera, tot i que aquesta última només va augmentar un punt percentual.

Gràfic 4.10: VAB AL LLOBREGAT CONTINU. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Ordal-Llobregat

L'estructura productiva de l'Ordal-Llobregat es caracteritza per un pes del sector serveis en termes de VAB que es situa per sota de la mitjana catalana i la de la regió, amb un 48% del total. En canvi, el pes del sector industrial és molt més elevat a la subàrea que a Catalunya o a la regió i es situa per sobre del pes dels serveis si s'hi inclou l'energia (49,5%). Cal destacar el paper poc important de l'agricultura que, en termes de VAB i d'ocupats, no arribava a l'1% del total l'any 2001 (Taula 4.13).

El VAB de la subàrea l'any 2001 va ser de gairebé 2.270 milions d'euros, import que representa el 2,1% de Catalunya i el 2,8% del conjunt de la regió metropolitana. Cal destacar que el pes de la indústria de l'Ordal-Llobregat es situa molt per sobre d'aquesta mitjana amb gairebé un 5%, la qual cosa ressalta la importància industrial que aquesta àrea té en el conjunt metropolità, fet corroborat, a més, per uns pesos inferiors al 2,5% dels serveis i de totes les seves branques sense excepció.

Després de la indústria, les principals branques de l'economia de l'Ordal-Llobregat són les immobiliàries i serveis a empreses, amb un 9,7% del VAB total, el comerç (9,4%) i els transports i comunicacions (7,8%). La construcció (6,8%) i l'hostaleria (5,3%) tenen un pes encara rellevant, mentre la resta de branques es situen per sota del 5%. En termes d'ocupació, la indústria segueix sent el sector més important, amb un 43,8% del total, mentre que la construcció apareix en tercera posició (9%) just després del comerç (14%). Els dos únics subsectors que tenen un pes en termes d'ocupats superior al 5% són els transports i comunicacions (5,9%) i les immobiliàries i serveis a empreses (5,4%).

Durant el període 1996-2001, s'ha de destacar la pèrdua de pes en termes d'ocupats del sector de la indústria (al voltant de tres punts), mentre el pes en el VAB presentava un augment de quatre punts, fet que significa una millora important de la productivitat. El subsector que va créixer més, tant en termes de pes en el VAB com en els ocupats, va ser la mediació financera, mentre que el pes del comerç va tenir una baixada en el VAB i, en canvi, un creixement en els ocupats.

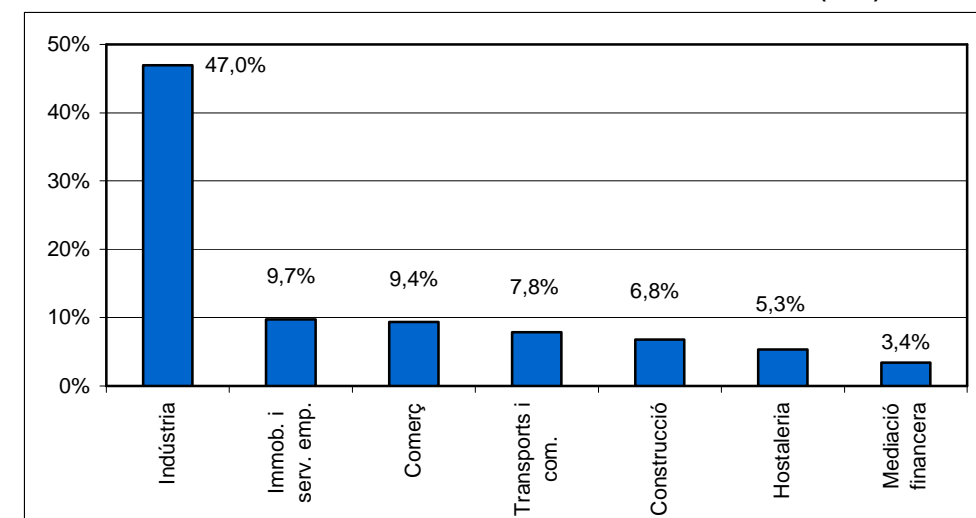
Taula 4.13: VAB I OCUPACIÓ. ORDAL-LLOBREGAT

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,7	1,0	0,4	0,7	9.431	-3,9%
Agricultura i ramaderia	0,7	1,0	0,4	0,6	9.140	-3,9%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	291	-1,7%
INDÚSTRIA I ENERGIA	46,6	48,3	49,5	44,5	1.121.986	7,4%
Energia	3,4	0,9	2,6	0,7	58.118	0,3%
Indústries extractives	0,6	0,1	0,5	0,0	10.228	0,8%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,8	0,7	2,1	0,6	47.890	0,2%
Indústria	43,2	47,4	47,0	43,8	1.063.868	7,9%
CONSTRUCCIÓ	7,6	7,4	6,8	9,0	154.113	3,8%
SERVEIS	49,3	43,2	47,7	45,8	1.079.966	5,5%
Comerç i reparació	11,6	12,7	9,4	13,9	212.675	1,7%
Hostaleria	5,2	3,6	5,3	4,1	121.146	6,9%
Transports i comunicacions	8,1	6,1	7,8	5,9	177.685	5,6%
Mediació financera	2,7	1,4	3,4	1,6	77.368	11,0%
Immobiliàries i serveis a empreses	9,9	5,7	9,7	5,4	220.880	5,8%
Administració pública	3,5	4,9	2,7	3,5	60.668	0,6%
Educació	3,2	4,1	3,4	4,6	76.561	7,2%
Sanitat i serveis socials	2,4	2,0	2,9	3,2	64.600	10,2%
Altres serveis	2,0	2,3	2,2	2,2	50.308	8,5%
Personal domèstic	0,6	0,4	0,8	1,4	18.074	10,7%
SIFMI	-4,2		-4,4		-99.669	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	2.265.826	6,2%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El VAB de l'Ordal-Llobregat va augmentar notòriament el període analitzat, un 6,2%, una de les taxes més elevades de tots els subàmbits. Creixen per sobre de la mitjana la indústria i els subsectors de mediació financera, hostaleria, educació, sanitat i serveis socials, altres serveis i personal domèstic (aquest últim amb un pes marginal).

Gràfic 4.11: VAB A L'ORDAL-LLOBREGAT. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Vallès-Collserola

La subàrea del Vallès-Collserola assolí l'any 2001 un VAB de gairebé 3.900 milions d'euros corrents, amb els serveis com el sector que més aporta en aquest VAB, un 62,1% del total. L'altre gran sector econòmic, el de la indústria i l'energia, representà el 37% del VAB del subàmbit, situant-se gairebé deu punts percentuals per sobre de la mitjana de Catalunya i de la regió. La resta de sectors presenten uns pesos en el VAB lleugerament inferiors als d'aquestes mitjanes (Taula 4.14). El VAB del Vallès-Collserola l'any 2001 suposava un 3,6% de la producció total de Catalunya i un 5,8% de la de la regió metropolitana.

El Vallès-Collserola està notablement especialitzat en la indústria i els serveis, que aporten més del 95% del total de VAB. Dins dels serveis, les branques més importants són el comerç, les immobiliàries i serveis a empreses, l'educació i els transports i comunicacions. Cal destacar que l'estructura productiva que presentava aquesta subàrea el 2001 és bastant similar en termes de VAB a la del 1996, només assenyalar que el retrocés experimentat per la construcció ha estat absorbit per la indústria i els serveis. D'altra banda, pel que fa a l'ocupació, assenyalar el fort increment (cinc punts percentuals) en els serveis, així com el lleuger augment del pes en el sector de la construcció i la davallada de l'ocupació industrial. Per la seva part, el sector primari s'ha mantingut força constant tant en termes d'ocupació com de VAB.

Una anàlisi global de l'evolució de l'activitat econòmica del Vallès-Collserola permet comprovar com el VAB, en termes reals, va tenir un creixement mig anual del 4,4% durant el període 1996-2001. L'augment va estar liderat pel sector serveis, amb un creixement lleugerament per sobre la mitjana (4,9%), i que s'explica principalment per l'important augment de les immobiliàries i serveis a empreses, altres serveis, i mediació financera, amb un creixement mig anual del 9%, 6,9% i 6,5%, respectivament. Altres branques que presentaren una dinàmica especialment positiva van ser la sanitat i serveis socials, els transports i comunicacions i, tot i que en menor mesura, l'hostaleria.

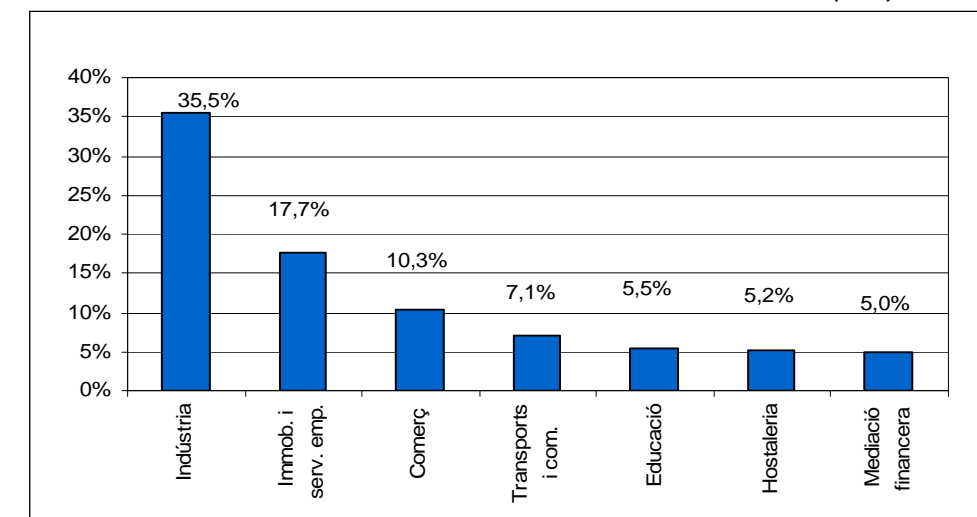
Taula 4.14: VAB I OCUPACIÓ. VALLÈS-COLLSEROLA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,3	0,5	0,3	0,5	13.194	6,8%
Agricultura i ramaderia	0,3	0,4	0,3	0,5	12.370	6,4%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	824	12,9%
INDÚSTRIA I ENERGIA	37,0	39,5	37,0	34,1	1.435.966	4,4%
Energia	2,3	0,6	1,5	0,4	57.030	-4,5%
Indústries extractives	0,2	0,0	0,1	0,0	5.439	-2,7%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,1	0,6	1,3	0,4	51.591	-4,7%
Indústria	34,7	38,8	35,5	33,7	1.378.936	4,9%
CONSTRUCCIÓ	6,4	6,3	5,0	6,7	192.608	-0,7%
SERVEIS	60,6	53,7	62,1	58,7	2.409.919	4,9%
Comerç i reparació	11,6	12,9	10,3	15,4	398.195	1,9%
Hostaleria	5,4	3,9	5,2	4,1	203.726	3,8%
Transports i comunicacions	7,0	5,5	7,1	5,4	274.098	4,5%
Mediació financera	4,5	2,4	5,0	2,4	193.474	6,5%
Immobiliàries i serveis a empreses	14,2	8,4	17,7	10,0	685.953	9,0%
Administració pública	3,4	4,8	3,0	4,0	116.737	2,0%
Educació	6,6	8,5	5,5	7,5	211.936	0,4%
Sanitat i serveis socials	3,7	3,1	3,8	4,4	148.342	5,2%
Altres serveis	3,0	3,6	3,4	3,5	132.545	6,9%
Personal domèstic	1,2	0,7	1,2	2,0	44.913	4,2%
SIFMI	-4,2		-4,4		-170.716	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	3.880.971	4,4%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El subàmbit del Vallès-Collserola aportà l'any 2001 un 4,8% sobre el total de la producció de la regió metropolitana, amb una aportació especialment significativa de la indústria i energia que es situa per sobre de la mitjana (6,4%). D'altra banda, tant els serveis com la construcció estan marginalment per sota, mentre l'agricultura està sensiblement lluny d'aquesta, amb un valor del 3,3%. Una mirada en detall sobre els subsectors del terciari no evidencia grans diferències entre ells, ja que tots es situen al voltant de la mitjana excepte l'educació. Pel que fa a l'evolució temporal d'aquests valors, convé destacar que per a la majoria de branques d'activitat es van mantenir més o menys estable la participació entre 1996 i 2001, tot i que les indústries extractives van disminuir la seva participació a gairebé la meitat. Tanmateix, el poc pes d'aquesta branca en el conjunt fa que aquesta davallada no es reflecteixi en el total.

Gràfic 4.12: VAB AL VALLÈS-COLLSEROLA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

4.5. Subàmbits

Com s'ha comentat anteriorment, la regió metropolitana de Barcelona és una realitat econòmica en el seu conjunt, però les diferents especialitzacions de les àrees territorials que la componen són les que marquen la diversitat de la seva activitat productiva. Dins la RMB existeixen mercats de treball més locals, determinats per la mobilitat obligada dels treballadors o per raons purament geogràfiques, però que estan altament interrelacionats els uns amb els altres. L'anàlisi dels diferents subàmbits que es realitza a continuació s'ha ordenat a partir d'un criteri d'ubicació geogràfica al voltant de l'àrea metropolitana, començant al sud d'aquesta i girant en el sentit de les agulles del rellotge.

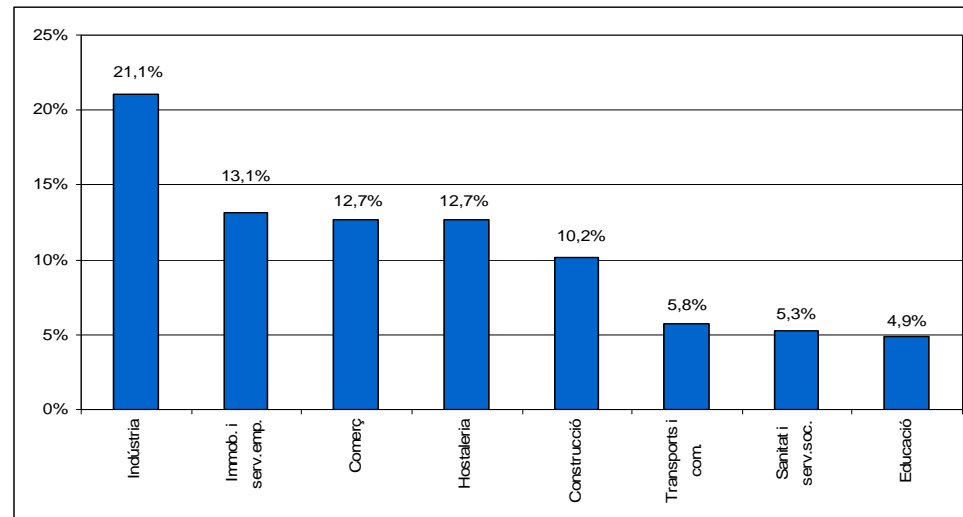
Garraf

El sector serveis és el principal en l'estructura productiva d'aquesta comarca, i suposava l'any 2001 un 68,5% del total del VAB i un 65,1% dels ocupats, uns pesos que són superiors a la mitjana catalana i semblants a la de la regió. Es poden destacar dins d'aquest sector les branques d'immobiliàries i serveis a empreses, amb un 13,1% del VAB, i del comerç i l'hostaleria, ambdues amb un 12,7% del total (Taula 4.15). Els pesos dels sectors agrícola i industrial, en canvi, són inferiors a la mitjana catalana i superiors a la de la regió, mentre que el de la construcció és superior tant al català com al de la RMB.

Tot i no arribar a l'1% del VAB, cal assenyalar que el pes de les indústries extractives va augmentar considerablement durant la segona meitat dels anys 90, com a conseqüència d'un creixement, en termes reals, de gairebé el 23% entre 1996 i 2001. En aquesta comarca hi ha nombroses pedreres de les que s'extrau pedra per fer ciment i el ritme de les extraccions va lligat, en certa manera, al ritme de creixement del sector de la construcció que, malgrat una certa pèrdua de pes en el VAB, va augmentar gairebé tres punts en termes d'ocupats, superant el 13% del total. D'altra banda, la importància de l'hostaleria a la comarca es deu a l'atracció dels dos municipis costaners més poblats, Sitges, destinació turística des de fa molt de temps i que atrau visitants

de tota Europa, i Vilanova i la Geltrú, amb un turisme més local.

Gràfic 4.13: VAB AL GARRAF. PRICIPALS SECTORS (2001)

Taula 4.15: VAB I OCUPACIÓ. GARRAF

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	1,6	2,7	1,0	1,5		
Agricultura i ramaderia	0,8	1,3	0,6	1,0	15.330	-5,0%
Pesca	0,8	1,4	0,4	0,6	9.532	-0,9%
					5.798	-10,0%
INDÚSTRIA I ENERGIA	25,1	25,5	24,7	20,1	371.894	4,3%
Energia	3,9	1,2	3,6	0,9	54.540	3,0%
Indústries extractives	0,4	0,1	0,9	0,1	12.722	22,9%
Energia elèctrica, gas i aigua	3,5	1,0	2,8	0,8	41.818	-0,4%
Indústria	21,2	24,4	21,1	19,2	317.354	4,5%
CONSTRUCCIÓ	10,7	10,9	10,2	13,2	153.382	3,6%
SERVEIS	66,8	60,9	68,5	65,1	1.029.711	5,1%
Comerç i reparació	13,2	15,1	12,7	18,3	191.088	3,8%
Hostaleria	13,2	9,7	12,7	9,5	190.474	3,7%
Transports i comunicacions	6,6	5,3	5,8	4,3	86.881	1,9%
Mediació financera	3,6	2,0	4,4	2,1	66.764	9,0%
Immobil·liàries i serveis a empreses	11,7	7,1	13,1	7,1	197.657	7,0%
Administració pública	4,3	6,3	4,4	5,6	66.045	5,2%
Educació	4,3	5,7	4,9	6,5	73.956	7,4%
Sanitat i serveis socials	5,1	4,4	5,3	5,8	79.773	5,6%
Altres serveis	3,9	4,7	3,9	3,9	58.879	4,7%
Personal domèstic	1,0	0,6	1,2	2,0	18.193	9,8%
SIFMI	-4,2		-4,4		-66.164	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	1.504.152	4,6%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El VAB del Garraf va ser de 1.504 milions euros l'any 2001, resultat que representa l'1,4% del VAB català, i un 2% del de la regió metropolitana, i el seu creixement mig anual va ser del 4,6% entre el 1996 i el 2001. S'ha de destacar el fort augment de la mediació financera (9%), l'educació (7,4%) i les immobiliàries i serveis a empreses (7%). El sector servei en general ha augmentat en un 5,1% a causa, entre d'altres factors, del desenvolupament

del municipi de Vilanova i la Geltrú, més accessible tant per carretera com per ferrocarril, fet que ha propiciat que s'hi instal·lin cada cop més famílies (l'augment de gairebé un 10% de la branca de personal domèstic vindria a corroborar el creixement de les residències principals a la comarca).

Tot i la seva tendència decreixent, s'ha de destacar el pes del conjunt del sector agrícola del Garraf en el conjunt de la regió (3,8% del total el 2001) i, especialment, de la pesca que representava l'any 2001 el 16,1%, a causa sobretot de l'activitat del port de Vilanova i la Geltrú.

Vilafranca

L'anàlisi de l'estructura productiva de Vilafranca mostra que l'any 2001 era un subàmbit amb un pes del sector serveis del 56,1% del total del VAB, i on destacaven les branques de comerç, amb un 11,9% del total, i d'immobiliàries i serveis a empreses (11,6%). També cal assenyalar el fort pes en termes de VAB del sector de la indústria, que arribà a generar l'any 2001 el 37,3%, per la importància de la indústria agroalimentària (Taula 4.16). Aquest sector, com l'agrícola, es situen per sobre de la mitjana catalana, mentre que els serveis i la construcció estan per sota d'aquesta mitjana.

Taula 4.16: VAB I OCUPACIÓ. VILAFRANCA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	3,2	4,8	2,4	3,7	25.531	-1,5%
Agricultura i ramaderia	3,2	4,8	2,4	3,7	25.330	-1,7%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	200	30,5%
INDÚSTRIA I ENERGIA	38,5	40,1	39,0	34,7	410.644	4,1%
Energia	2,7	0,7	1,8	0,4	18.487	-4,9%
Indústries extractives	0,8	0,2	0,4	0,0	4.203	-9,2%
Energia elèctrica, gas i aigua	1,9	0,5	1,4	0,4	14.284	-3,3%
Indústria	35,8	39,5	37,3	34,2	392.158	4,7%
CONSTRUCCIÓ	7,8	7,7	6,9	9,0	72.460	1,2%
SERVEIS	54,7	47,5	56,1	52,6	590.465	4,3%
Comerç i reparació	12,2	13,4	11,9	17,2	124.725	3,3%
Hostaleria	5,3	3,7	5,8	4,4	61.135	5,8%
Transports i comunicacions	6,4	4,9	5,3	3,9	55.227	-0,2%
Mediació financera	7,0	3,6	7,2	3,4	75.954	4,8%
Immobil·liàries i serveis a empreses	9,6	5,5	11,6	6,3	122.052	7,9%
Administració pública	3,9	5,4	3,3	4,2	34.416	0,5%
Educació	3,4	4,4	3,4	4,6	35.953	3,7%
Sanitat i serveis socials	4,0	3,3	4,7	5,1	49.016	7,3%
Altres serveis	2,5	2,9	2,4	2,4	25.663	3,7%
Personal domèstic	0,8	0,4	0,6	1,0	6.324	-0,8%
SIFMI	-4,2		-4,4		-46.310	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	1.052.790	3,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Pel que fa al pes en el VAB dels altres sectors, l'agricultura suposà un 2,4% del total, l'energia no arribava al 2% i la construcció es situava en un 6,9%. Així, en ordre decreixent del valor generat de VAB l'any 2001, la indústria es situa en primer lloc, seguida pel comerç, les immobiliàries i serveis a empreses, la mediació financera, la construcció i l'hostaleria.

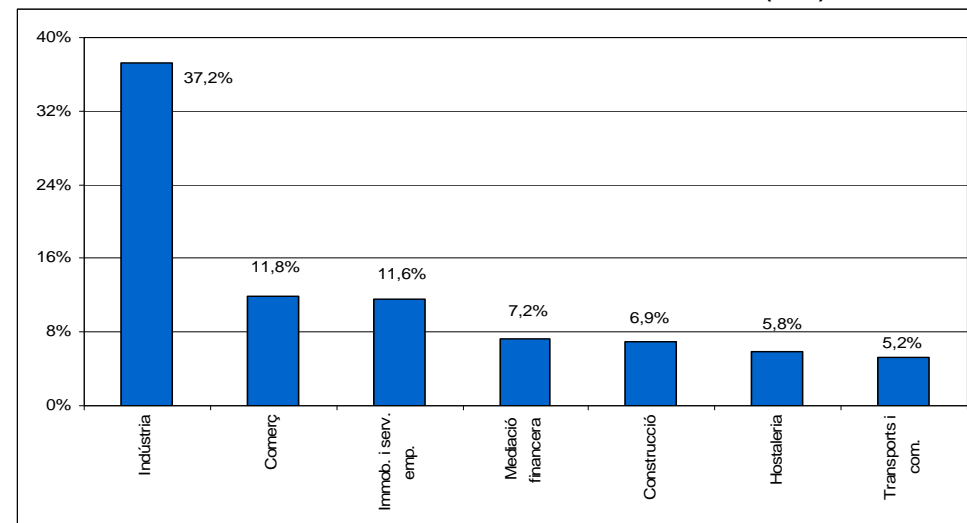
En termes de pes en l'ocupació durant el 2001, la situació és molt semblant a l'anàlisi en el cas del VAB. Del sector serveis, que ocupava a gairebé el 53% dels treballadors, es destaca la branca de comerç, amb un pes del

17,2%, seguida a certa distància per les immobiliàries i serveis a empreses (6,3%), sanitat i serveis socials (5,1%), i l'hostaleria (4,4%). S'ha de destacar l'important pes de l'agricultura, amb quasi un 4% dels ocupats, on destaca especialment la relacionada amb la vinya, matèria primera d'un dels principals sectors de la zona: la indústria agroalimentària relacionada amb la producció de vi i cava.

En el període 1996-2001, els principals sectors varen presentar una evolució diferent pel que fa a la seva importància en l'economia del subàmbit de Vilafranca. Així, l'agricultura va perdre pes tant en termes de VAB com d'ocupació, tot i que menys que a d'altres àrees. Els serveis presentaven el comportament oposat amb un augment superior en termes d'ocupació. La indústria, per la seva banda, va perdre ocupats però, en canvi, va guanyar pes en el VAB, mentre que a la construcció es va donar el contrari, és a dir, va disminuir la seva participació en el VAB però a va augmentar en els ocupats.

Gràfic 4.14: VAB A VILAFRANCA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

El VAB del subàmbit de Vilafranca va ser de 1.052 milions d'euros el 2001, i ha mostrat una evolució molt positiva en créixer a una taxa mitjana anual propera al 4%. Per sectors, la indústria i els serveis han estat els líders d'aquest creixement, amb taxes superiors al 4%. En el sector serveis, certes branques han tingut uns creixements molt positius, com ara les immobiliàries i serveis a empreses (7,9%), sanitat i serveis socials (7,3%), hostaleria (5,8%) o mediació financera (4,8%). El VAB de Vilafranca va representar l'1,3% del corresponent al conjunt de la regió metropolitana el 2001, destacant l'agricultura, que representa el 6,4% del total metropolità, i les indústries extractives amb un 2,5%.

Mediona-Anoia

Aquest subàmbit es caracteritza per un pes del VAB del sector industrial que representa més de la meitat del total, tant a l'any 1996 (50,3%) com a l'any 2001 (53%) i amb una tendència creixent. El sector serveis, en canvi, es situa en el 40% del VAB i el 39% de l'ocupació, i es pot destacar la relativa importància de la branca de comerç, que ocupa gairebé un 13% del total. També cal notar que el pes de l'agricultura, tot i que ha disminuït entre aquests dos anys, es situa molt per sobre de la mitjana tant de la regió metropolitana com de Catalunya, fet que contrasta amb altres subàmbits metropolitans. D'altra banda, el pes de la construcció en el VAB es situa en un 7,4%, també per sobre de la mitjana de la RMB però per sota la catalana (Taula 4.17).

Pel que fa al pes de l'ocupació, calculat a partir de les dades de llocs de treball localitzats en el subàmbit de Mediona-Anoia, es destaquen primer els llocs de treball industrials (un 46,2% dels totals), seguits pel comerç (12,8%), la construcció (9,4%), l'agricultura (5,1%) i l'hostaleria (4,7%).

El VAB de Mediona-Anoia es va situar en 436 milions d'euros el 2001, després de créixer més del 5% en termes reals en relació amb el 1996, creixement liderat per la indústria i els serveis amb taxes al voltant del 6%. Pel que fa als creixements dels diferents sectors, s'ha de notar primer la taxa negativa de l'agricultura i la quasi desaparició de la pesca, mentre dues branques del sector serveis tenen taxes de creixement superiors al 10%:

sanitat i serveis socials (12,7%) i immobiliàries i serveis a empreses (10,2%). Altres branques que també creixen per sobre de la mitjana del subàmbit són l'hostaleria (8,4%), la mediació financera (6,5%) i els altres serveis (6,5%).

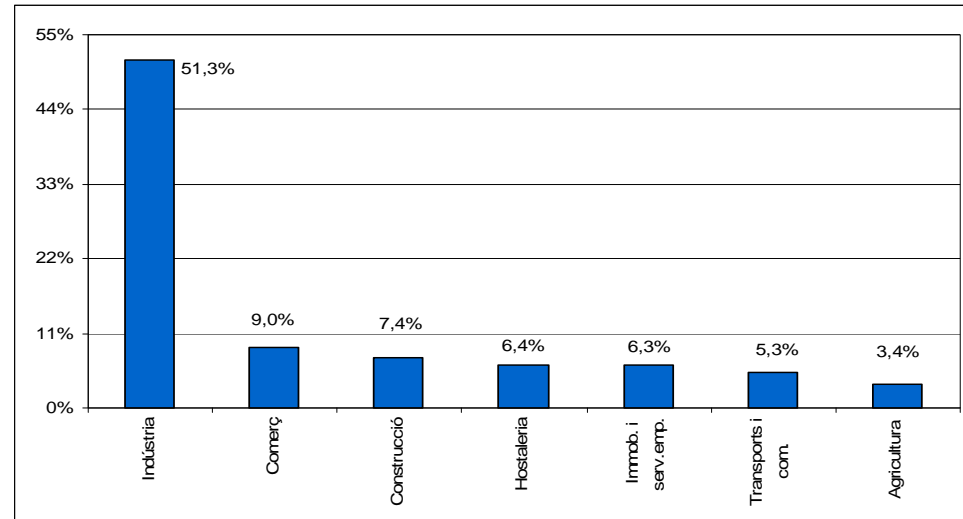
Taula 4.17: VAB I OCUPACIÓ. MEDIONA-ANOIA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	4,6	6,5	3,4	5,1	14.645	-1,2%
Agricultura i ramaderia	4,6	6,5	3,4	5,1	14.645	-1,2%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
INDÚSTRIA I ENERGIA	50,3	50,7	53,0	46,6	230.898	6,3%
Energia	1,9	0,5	1,7	0,4	7.502	3,5%
Indústries extractives	0,6	0,1	0,5	0,1	2.144	2,5%
Energia elèctrica, gas i aigua	1,3	0,3	1,2	0,4	5.358	3,9%
Indústria	48,4	50,3	51,3	46,2	223.396	6,4%
CONSTRUCCIÓ	9,3	8,6	7,4	9,4	32.062	0,3%
SERVEIS	40,0	34,2	40,7	38,9	177.502	5,6%
Comerç i reparació	10,1	10,5	9,0	12,8	39.260	2,8%
Hostaleria	5,5	3,6	6,4	4,7	27.733	8,4%
Transports i comunicacions	6,0	4,3	5,3	3,9	23.013	2,6%
Mediació financera	3,0	1,5	3,2	1,5	13.883	6,5%
Immobiliàries i serveis a empreses	5,0	2,7	6,3	3,4	27.431	10,2%
Administració pública	2,5	3,4	2,3	2,8	9.829	2,8%
Educació	3,5	4,2	3,1	4,1	13.682	3,0%
Sanitat i serveis socials	1,7	1,3	2,4	2,6	10.294	12,7%
Altres serveis	2,1	2,3	2,3	2,2	9.829	6,5%
Personal domèstic	0,6	0,3	0,6	1,0	2.547	4,0%
SIFMI	-4,2		-4,4		-19.176	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	435.931	5,2%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El subàmbit de Mediona-Anoia només aporta el 0,5% al VAB del conjunt de la regió metropolitana, però cal destacar que la seva agricultura representava l'any 2001 el 3,6% del VAB d'aquest sector en el conjunt de la RMB.

Gràfic 4.15: VAB A MEDIONA-ANOIA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

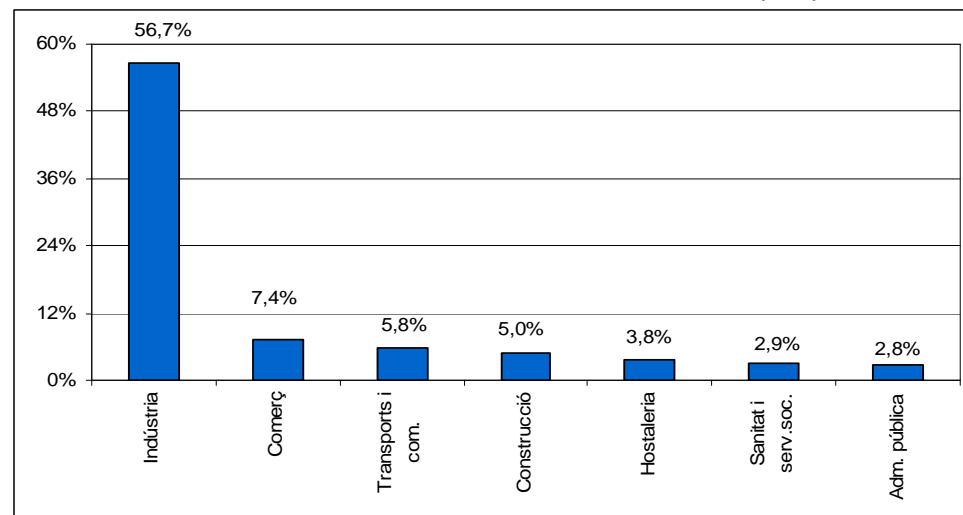

Martorell

L'any 2001 el VAB del subàmbit de Martorell es situà pràcticament en els 2.100 milions d'euros corrents, i en la seva estructura productiva es detecta un pes important del sector industrial, que genera gairebé el 60% del total de VAB i ocupa el 54% dels treballadors, conseqüència directa de la presència de SEAT en aquest subàmbit. D'altra banda, els serveis presenten un pes en termes de VAB notablement inferior a la mitjana de Catalunya, mentre que l'agricultura, l'energia i la construcció estan lleugerament per sota d'aquesta mitjana.

El VAB de Martorell l'any 2001 en termes corrents representava el 2,6% de la producció total de la regió metropolitana i un 1,9% del total català. Evidentment, la indústria (sense energia) es situa per sobre d'aquests percentatges en suposar un 5,4% de la producció industrial de la regió i un 4,1% de la catalana, dades que reforcen la idea ja comentada de l'important pes que encara té la indústria en l'economia de Martorell, així com en la seva aportació al conjunt de la regió metropolitana en aquest sector (Taula 4.18).

Gràfic 4.16: VAB A MARTORELL. PRINCIPALS SECTORS (2001)

En el cas de l'economia de Martorell es pot parlar d'una doble especialització. Per una banda en el sector indústria i per l'altra en el sector serveis, amb especial rellevància de les branques d'immobiliàries i serveis a les empreses, comerç, i transports i comunicacions, que sumaven l'any 2001 el 23,6% del VAB i el 21,4% de

l'ocupació del subàmbit. Un altre aspecte a destacar és que tots els grans sectors de l'economia han perdut pes en termes de VAB durant el període 1996-2001, amb excepció del sector industrial que ha incrementat la seva aportació. Els serveis decreixien dos punts percentuals en termes de VAB, però augmentaven els mateixos dos punts en ocupació, comportament anàleg al de la construcció. D'altra banda, el sector primari ha perdut pes relatiu tant en termes de VAB com pel que fa a ocupació.

Taula 4.18: VAB I OCUPACIÓ. MARTORELL

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,5	0,7	0,3	0,4	5.808	-4,0%
Agricultura i ramaderia	0,5	0,7	0,3	0,4	5.584	-4,3%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	224	7,2%
INDÚSTRIA I ENERGIA	54,9	57,1	58,8	54,3	1.223.425	9,4%
Energia	2,9	0,8	2,1	0,6	44.169	1,2%
Indústries extractives	0,3	0,1	0,3	0,0	6.263	6,6%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,6	0,7	1,8	0,5	37.906	0,4%
Indústria	52,0	56,3	56,7	53,7	1.179.256	9,8%
CONSTRUCCIÓ	6,2	6,0	5,0	6,7	103.971	3,2%
SERVEIS	42,5	36,2	40,3	38,5	839.111	6,7%
Comerç i reparació	8,3	8,9	7,4	11,1	153.682	5,5%
Hostaleria	4,0	2,7	3,8	3,0	78.972	7,0%
Transports i comunicacions	6,6	5,0	5,7	4,4	120.122	4,9%
Mediació financera	2,6	1,3	2,7	1,3	55.923	8,7%
Immobiliàries i serveis a empreses	10,0	5,7	10,4	5,9	217.012	8,8%
Administració pública	3,3	4,6	2,8	3,7	58.634	4,3%
Educació	2,5	3,2	2,4	3,3	49.153	6,4%
Sanitat i serveis socials	2,9	2,4	2,9	3,3	59.564	7,6%
Altres serveis	1,9	2,1	1,8	1,9	37.630	7,1%
Personal domèstic	0,5	0,3	0,4	0,7	8.421	3,9%
SIFMI	-4,2		-4,4		-91.530	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	2.080.785	7,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

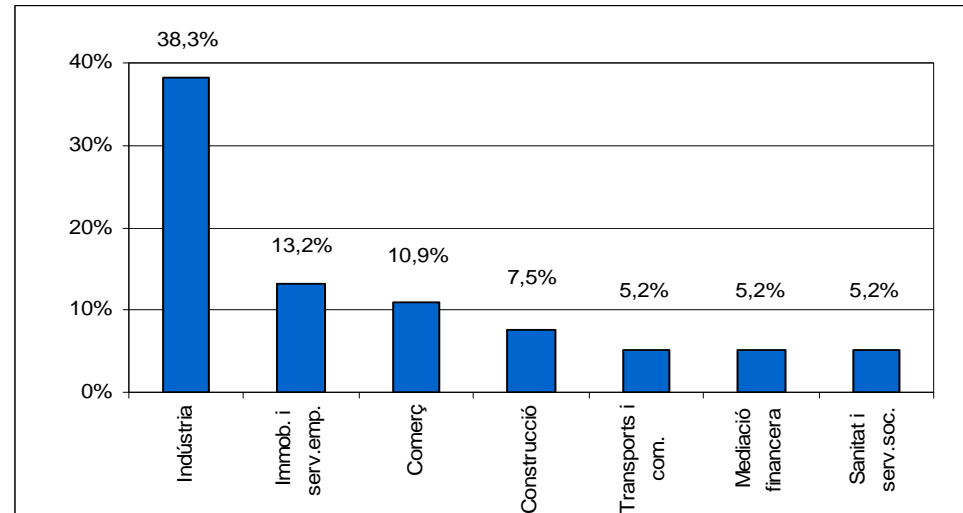
Si s'analitza de forma global l'evolució de l'estructura econòmica de Martorell es pot veure com el VAB, en termes reals va créixer un 7,9% durant el període 1996-2001, el més elevat de tots els subàmbits metropolitans. Aquest creixement ha estat liderat per la indústria, el sector motor de Martorell, que ha tingut un augment de gairebé el 10%. Els serveis també han presentat una evolució molt positiva, tot i que inferior a la mitjana, i només dues branques d'aquest sector han crescut amb taxes superiors a aquesta mitjana: les immobiliàries i serveis a les empreses i la mediació financera, amb un creixement mig anual del 8,8% i 8,7%, respectivament.

Terrassa

Observant l'estructura productiva del subàmbit de Terrassa segons els principals sectors es detecta un pes important del sector serveis, que va generar el 2001 el 55,8% del seu VAB. Tot i així, la dada més significativa és la rellevància de la indústria, que representa el 38,5% del VAB del subàmbit, situant-se només disset punts percentuals per sota del terciari i molt per sobre de la mitjana de Catalunya i de la regió. D'altra banda, els serveis presenten un pes en termes de VAB notablement inferior a la mitjana de Catalunya, mentre que l'agricultura, l'energia i la construcció estan lleugerament per sota d'aquesta mitjana. Si la comparació és entre les estructures productives de Terrassa i de la regió metropolitana, es pot constatar que ambdues presenten una distribució dels pesos bastant similar pel que fa al sector primari. En canvi, mentre la RMB està clarament especialitzada en el sector serveis, encara és molt important el pes de la indústria i l'energia a Terrassa, així com el de la construcció. Aquesta anàlisi, vàlida per a grans sectors en termes de VAB, també és aplicable en parlar d'ocupació.

En el cas de l'economia de Terrassa es pot parlar d'una doble especialització: per una banda en el sector indústria i per l'altra en el sector serveis, amb especial rellevància de les branques d'immobiliàries i serveis a les empreses i de comerç i reparació. Entre aquestes dues representaven l'any 2001 el 24,3% i 23,5% en termes de VAB i ocupació respectivament de tot el subàmbit. Un altre aspecte a destacar, com es pot veure a la Taula 4.19, és que tots els grans sectors de l'economia han mantingut força estable el seu pes en termes de VAB durant el quinquenni 1996-2001. L'únic que ha augmentat la seva aportació ha estat el de serveis, i aquesta ha estat més significativa en termes d'ocupació que pel que fa al nivell de VAB, de 5,7 i 1,6 punts percentuals respectivament.

Gràfic 4.17 : VAB A TERRASSA. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Respecte a la resta de grans sectors, l'energia va experimentar una davallada durant el quinquenni 1996-2001 en el seu pes relatiu en termes de VAB, passant d'un 3,1% al 2,3%, tot i que va pràcticament mantenir el d'ocupació. En el mateix període, la indústria decreixia menys d'un punt percentual en termes de VAB, tot i que és remarcable la caiguda pel que fa al pes en el total d'ocupats, en passar de representar un 43,6% l'any 1996 a ser només el 35,7%. Per la seva part, el sector primari va perdre pes relatiu pel que fa a ocupació i a VAB, mentre que la construcció va guanyar pes l'any 2001 en termes d'ocupació, assolint un nivell del 10,0%.

Si s'analitza de forma global l'evolució de l'activitat econòmica de Martorell es pot veure com el VAB, en termes reals, va tenir un creixement mig anual del 4,5% durant el període 1996-2001. Aquest creixement va ser liderat pels serveis, que han crescut per sobre de la mitjana (5,1%), i s'explica principalment per l'important aportació dels altres serveis i la mediació financera, amb un augment mig anual del 8,9% i el 8,0%, respectivament. Cal destacar la taxa de creixement del subsector de les indústries extractives, gairebé un 23%, tot i que el negatiu comportament de l'energia elèctrica, gas i aigua, així com el seu major pes específic, han esdevingut un llast pel sector energètic en conjunt.

El pes de la producció de Terrassa sobre el total de la regió metropolitana es situà en el 5,4%, destacant especialment la indústria i energia, amb un 7,6% de la producció total de la qual es realitza en aquest subàmbit, i la construcció amb un 7,2%. D'altra banda, tant els serveis com l'agricultura estan sensiblement per sota, amb valors del 4,3% i del 3,5%, respectivament. Cal esmentar que per a la majoria de branques d'activitat del sector serveis va créixer la participació entre 1996 i 2001, tot i que aquest avanç va ser insuficient per reduir la distància entre l'aportació del terciari i la mitjana general de l'economia del subàmbit. Finalment, convé assenyalar que el VAB de Terrassa suposava el 4% de la producció total de Catalunya el 2001.

Taula 4.19: VAB I OCUPACIÓ. TERRASSA

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,4	0,6	0,3	0,5	14.038	0,9%
Agricultura i ramaderia	0,4	0,6	0,3	0,5	13.486	1,0%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	552	-0,1%
INDÚSTRIA I ENERGIA	42,1	44,5	40,7	36,3	1.786.592	3,8%
Energia	3,1	0,8	2,3	0,6	99.028	-2,2%
Indústries extractives	0,2	0,0	0,4	0,0	15.799	22,7%
Energia elèctrica, gas i aigua	3,0	0,8	1,9	0,6	83.229	-4,5%
Indústria	39,0	43,6	38,5	35,7	1.687.564	4,2%
CONSTRUCCIÓ	7,5	7,4	7,5	10,0	330.717	4,7%
SERVEIS	54,2	47,5	55,8	53,2	2.449.489	5,1%
Comerç i reparació	11,9	13,2	11,0	16,1	481.754	2,9%
Hostaleria	4,7	3,4	5,2	4,0	229.478	6,6%
Transports i comunicacions	5,9	4,6	5,3	4,0	230.455	2,2%
Mediació financera	4,4	2,3	5,2	2,5	229.903	8,0%
Immobiàries i serveis a empreses	12,0	7,0	13,3	7,3	582.482	6,6%
Administració pública	2,7	3,9	2,4	3,1	105.446	1,9%
Educació	4,0	5,2	4,1	5,5	180.189	5,0%
Sanitat i serveis socials	5,0	4,3	5,2	5,8	229.782	5,3%
Altres serveis	2,6	3,0	3,2	3,2	138.734	8,9%
Personal domèstic	1,0	0,6	0,9	1,6	41.267	3,3%
SIFMI	-4,2		-4,4		-193.012	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	4.387.825	4,5%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Sabadell

El VAB del subàmbit de Sabadell l'any 2001 es situà en 3.700 milions d'euros corrents, un 3,4% de la producció total de Catalunya i un 4,6% de la de la regió metropolitana. Una aproximació a la seva estructura productiva segons els principals sectors denota un pes important del sector serveis, que va generar el 2001 el 65% del seu VAB, mentre que la indústria, un altre dels sectors importants, representà el 30,5%. Aquesta darrera presenta un pes en el VAB clarament superior a la mitjana de Catalunya, mentre que la resta de sectors productius, agricultura, energia, construcció i serveis, estan per sota d'aquesta mitjana. Comparant ara amb el conjunt de la RMB, es constata que ambdues estructures productives presenten una distribució dels pesos per sectors bastant similars, tant en VAB com en ocupats, essent lleugerament superiors els de l'agricultura i serveis a la regió, i els de la indústria i energia i construcció al subàmbit (Taula 4.20).

Si s'analitza l'evolució del VAB de Sabadell es pot veure com va tenir un creixement mig anual, en termes reals, del 2,6% durant el període 1996-2001, creixement que ha estat liderat pel sector serveis, amb un augment superior a la mitjana (3,5%), i que s'explica principalment per l'important aportació de les immobiàries i serveis a empreses, altres serveis, mediació financera i hostaleria, amb taxes mitjanes anuals del 6,4%, 5,9%, 5,4% i 4,1%, respectivament. Mentre que el comportament global del sector de l'energia va ser força estable, els dos subsectors principals que la formen van presentar tendències oposades. Així, les indústries extractives varen créixer un espectacular 11,6%, però la branca d'energia elèctrica, gas i aigua va caure un 0,2% anual. El major pes en termes absoluts de la darrera és el motiu pel qual el conjunt del sector no va experimentar un creixement excessiu.

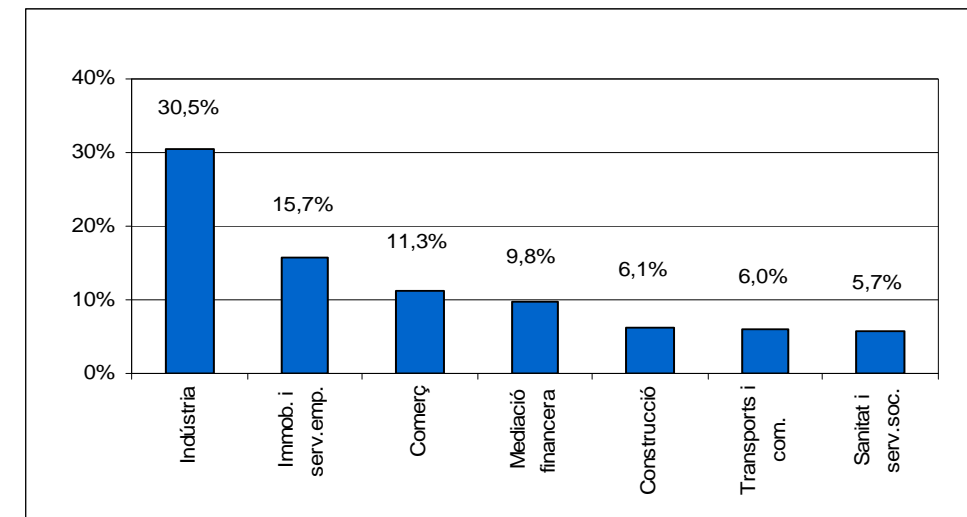
Taula 4.20: PES DEL VAB I DE L'OCUPACIÓ. SABADELL (%)

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,3	0,4	0,3	0,5	10.759	3,2%
Agricultura i ramaderia	0,3	0,4	0,3	0,4	10.350	3,4%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	409	0,6%
INDÚSTRIA I ENERGIA	35,6	38,6	33,0	30,0	1.236.558	1,0%
Energia	2,8	0,8	2,6	0,7	95.791	0,7%
Indústries extractives	0,2	0,0	0,3	0,0	9.841	11,6%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,6	0,7	2,3	0,7	85.951	-0,2%
Indústria	32,8	37,8	30,5	29,3	1.140.766	1,1%
CONSTRUCCIÓ	6,2	6,3	6,1	8,4	229.192	2,4%
SERVEIS	62,2	54,7	65,0	61,2	2.432.177	3,5%
Comerç i reparació	12,5	14,4	11,3	17,2	422.690	0,4%
Hostaleria	4,9	3,6	5,3	4,2	196.995	4,1%
Transports i comunicacions	6,6	5,3	6,0	4,7	225.076	0,7%
Mediació financera	8,6	4,6	9,8	4,9	367.269	5,4%
Immobiliàries i serveis a empreses	13,0	7,9	15,7	9,0	586.173	6,4%
Administració pública	3,1	4,6	2,8	3,7	103.612	0,2%
Educació	4,0	5,3	4,1	5,7	154.136	3,3%
Sanitat i serveis socials	5,5	4,9	5,7	6,6	212.478	3,1%
Altres serveis	2,8	3,4	3,3	3,5	124.134	5,9%
Personal domèstic	1,1	0,7	1,1	1,9	39.615	1,5%
SIFMI	-4,2		-4,4		-164.691	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	3.743.995	2,6%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

L'any 2001, el pes de la producció de Sabadell sobre el total de la regió metropolitana es situà en un 4,6%, i tots els grans sectors situaren la seva aportació al voltant del 4,5-5% amb l'excepció de l'agricultura, que suposa un 2,7%. Cal assenyalar que per a la majoria de branques d'activitat va disminuir, o es va mantenir, la participació entre 1996 i 2001, amb excepció de l'agricultura que ja la va augmentar. Destaca el fort grau d'equilibri que es deriva de la desagregació dels serveis en les seves diferents branques, tot i que és fàcil identificar una branca lleugerament per sobre de la resta, la mediació financera, que significà un 6,5% del total del sector a la RMB l'esmentat any.

Gràfic 4.18: VAB A SABADELL. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Riera de Caldes

El subàmbit de la Riera de Caldes es caracteritza per tenir dues zones diferenciades: una al centre-sud, amb una forta activitat econòmica liderada per la indústria, formada pels municipis de Caldes de Montbui, Palau-solità i Plegamans, Polinyà i Santa Perpètua de Mogoda, i una altra de menor activitat econòmica amb municipis menys poblats en la part nord.

L'anàlisi de l'estructura productiva assenyala que és un subàmbit amb un pes molt important del sector industrial, que va generar l'any 2001 el 55,3% del seu VAB. Els serveis, un altre dels sectors importants, representen el 42,2% del VAB del subàmbit, destaquen especialment les branques que presten serveis a la indústria, com ara els transports i comunicacions (10,3%), immobiliàries i serveis a empreses (8,1%) i, d'altra banda, el comerç (8,1%). La construcció ocupa el quart lloc en generació d'ocupació, per darrere de la indústria, el comerç i els transports i comunicacions (Taula 4.21). El pes del VAB i dels ocupats a l'agricultura i especialment a la indústria és superior a la Riera de Caldes que a la regió metropolitana, fet que es veu compensat per un menor pes dels serveis amb un valor molt inferior a la mitjana.

El pes de la producció de la Riera de Caldes sobre el total de la regió metropolitana es situa al voltant del 2,5%, destacant especialment la indústria que representa un 5,2% de la producció total de la RMB en aquesta branca. Si bé la participació dels sectors productius del subàmbit en el total de la regió s'ha mantingut més o menys estable en el període 1996-2001, cal destacar un increment d'aproximadament un punt de la indústria i dels transports i comunicacions.

L'evolució, per al període 1996-2001, del pes en el VAB i l'ocupació de cadascun dels sectors productius ha estat dispar. D'una banda, els serveis han augmentat la seva participació tant en el VAB com en els ocupats, encara que de manera més acusada en aquest últim cas (gairebé cinc punts percentuals). El sector primari, l'energia i la indústria han reduït el seu pes, aquest últim sector solament en termes d'ocupació, mentre que la construcció ha perdut pes en el VAB total del subàmbit, però n'ha guanyat una mica en termes de treballadors.

Analitzant l'evolució de l'estructura econòmica del subàmbit es comprova que el VAB, en termes reals, ha tingut un creixement mig anual del 5,6% durant el període 1996-2001, un dels més elevats de tots els subàmbits. Aquest creixement ha estat liderat principalment per la indústria i els transports i comunicacions, que han crescut molt per sobre de la mitjana del subàmbit (6,3% i 11,9%, respectivament). La construcció i l'energia han tingut uns creixements molt modestos, per sota de la mitjana, mentre que l'agricultura ha registrat un retrocés (-3,3%).

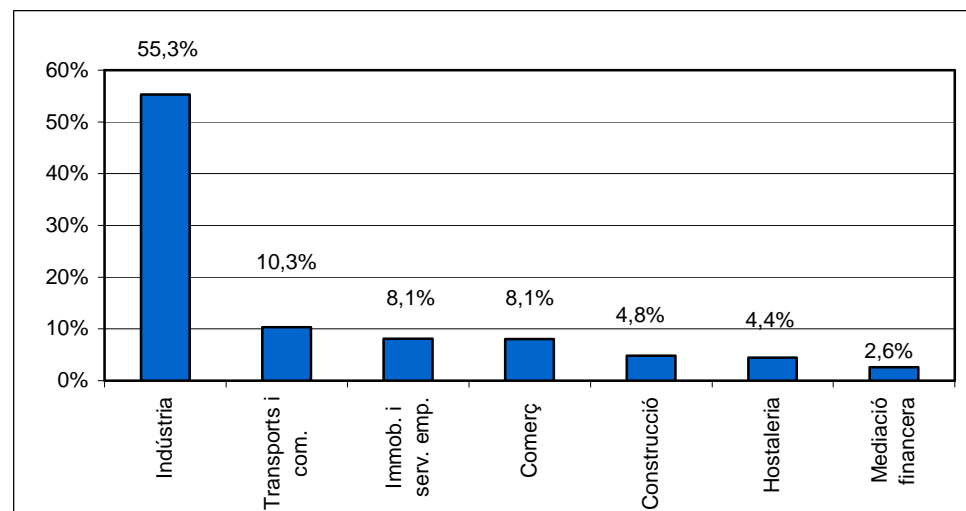
Taula 4.21: PES DEL VAB I DE L'OCCUPACIÓ. RIERA DE CALDES

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,9	1,3	0,6	0,9	11.714	-3,3%
Agricultura i ramaderia	0,9	1,3	0,6	0,9	11.375	-3,5%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	339	9,9%
INDÚSTRIA I ENERGIA	55,3	57,4	56,8	52,6	1.150.599	6,1%
Energia	2,0	0,5	1,5	0,4	31.104	0,1%
Indústries extractives	0,1	0,0	0,2	0,0	3.836	15,2%
Energia elèctrica, gas i aigua	1,9	0,5	1,3	0,4	27.268	-1,3%
Indústria	53,3	56,9	55,3	52,2	1.119.493	6,3%
CONSTRUCCIÓ	6,2	5,8	4,8	6,5	97.833	0,5%
SERVEIS	41,9	35,5	42,2	40,0	854.219	5,7%
Comerç i reparació	9,9	10,6	8,1	12,0	163.182	1,2%
Hostaleria	4,6	3,1	4,4	3,5	90.011	5,0%
Transports i comunicacions	7,7	5,7	10,3	7,9	208.693	11,9%
Mediació financera	2,5	1,2	2,6	1,3	52.824	6,8%
Immobil·liàries i serveis a empreses	7,9	4,4	8,1	4,6	164.294	6,1%
Administració pública	2,5	3,4	1,9	2,5	38.426	0,1%
Educació	2,6	3,2	2,5	3,4	50.117	4,2%
Sanitat i serveis socials	1,9	1,6	1,8	2,0	35.780	3,7%
Altres serveis	1,8	2,0	2,0	2,1	41.323	8,7%
Personal domèstic	0,5	0,3	0,5	0,8	9.571	5,7%
SIFMI	-4,2		-4,4		-89.088	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	2.025.275	5,6%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El VAB de la Riera de Caldes l'any 2001 es va situar lleugerament per sobre dels 2.000 milions d'euros en termes corrents, representant el 2,5% de la producció total de la regió metropolitana i l'1,9% de la catalana, destacant com a sectors per sobre d'aquestes mitjanes la indústria i l'agricultura.

Gràfic 4.19: VAB A LA RIERA DE CALDES. PRINCIPALS SECTORS (2001)

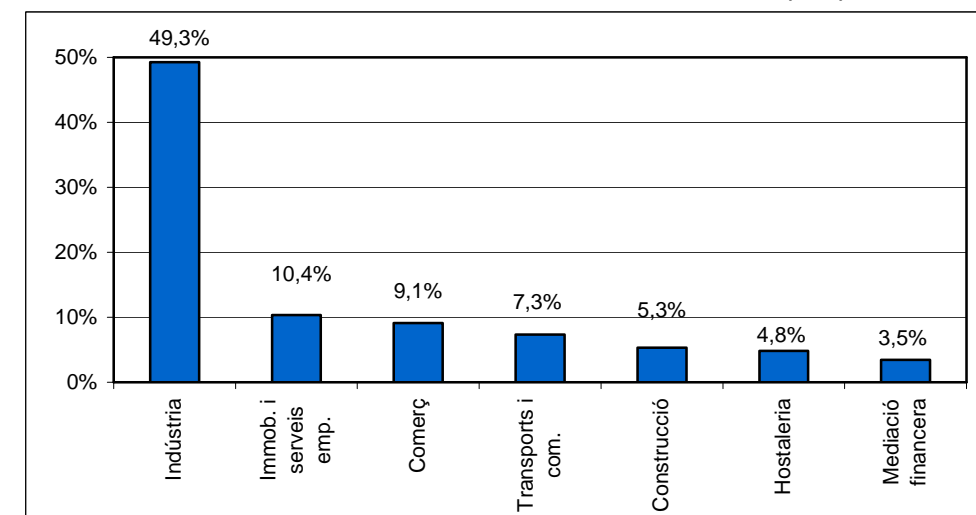

Tenes-Besòs

El tret principal de l'estructura productiva del Tenes-Besòs és la presència d'un important teixit industrial que es concentra principalment en el centre i sud d'aquest territori, on tres municipis (Lliçà de Vall, Mollet del Vallès i Parets del Vallès) concentren el 70% del total d'ocupats del subàmbit. El VAB del Tenes-Besòs l'any 2001 es va situar a prop dels 1.900 milions d'euros en termes corrents, representant el 2,3% de la producció total de la regió metropolitana i l'1,7% de la catalana.

L'anàlisi de l'estructura productiva assenyala que el Tenes-Besòs és un subàmbit amb un pes molt important del sector industrial i del sector serveis, encara que el pes de la indústria en el VAB del 2001 (49,3%) era lleugerament superior al dels serveis (47,8%). Dins dels serveis destaquen pel seu important pes en la producció i en la generació d'ocupació les branques d'immobiliàries i serveis a empreses (10,4% del VAB), comerç (9,1%) i transports i comunicacions (7,3%). El pes del VAB i dels ocupats a la indústria era superior al subàmbit que a la regió metropolitana, fet que es veu contrarestat per un menor pes dels serveis amb un valor molt inferior a la mitjana. El sector de la construcció tenia al subàmbit un pes similar al de la mitjana de la RMB en termes de VAB, mentre que el seu paper com a generador d'ocupació era en aquell moment més significatiu ja que ocupava el tercer lloc per darrere de la indústria i el comerç.

Gràfic 4.20: VAB AL TENES-BESÒS. PRINCIPALS SECTORS (2001)

El pes de la producció del Tenes-Besòs sobre el total de la regió metropolitana es situa al voltant del 2,3%, destacant especialment les extractives i la indústria, que representen respectivament un 5% i un 4,3% de la producció total de la regió en aquestes branques. Si bé la participació dels sectors productius del subàmbit en el total de la regió s'ha mantingut més o menys estable en el període 1996-2001, cal destacar la reducció en dos punts percentuals de la participació de les indústries extractives (Taula 4.22).

L'evolució per al període 1996-2001 del pes del VAB i dels ocupats de cadascun dels sectors productius va ser dispar. D'una banda, els serveis i la construcció varen augmentar la seva participació en termes d'ocupació i han perdut pes en termes de VAB. De l'altra, els sectors primaris i l'energia varen reduir el seu pes tant en termes de VAB com d'ocupació, mentre la indústria va perdre pes en el VAB del subàmbit, però en va guanyar més o menys en la mateixa proporció, al voltant de tres punts percentuals, en termes d'ocupats.

Taula 4.22: PES DEL VAB I DE L'OCUPACIÓ. TENES-BESÒS

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,7	1,1	0,5	0,9	10.299	-2,0%
Agricultura i ramaderia	0,7	1,1	0,5	0,8	10.184	-1,8%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	114	-11,5%
INDÚSTRIA I ENERGIA	47,7	50,1	50,7	46,3	954.865	5,4%
Energia	2,3	0,6	1,5	0,3	27.307	-5,1%
Indústries extractives	0,6	0,1	0,5	0,1	9.367	-0,2%
Energia elèctrica, gas i aigua	1,7	0,4	1,0	0,3	17.940	-7,1%
Indústria	45,4	49,5	49,3	45,9	927.558	5,8%
CONSTRUCCIÓ	6,5	6,3	5,3	7,1	100.103	-0,1%
SERVEIS	49,2	42,5	47,8	45,8	900.540	3,5%
Comerç i reparació	10,1	11,0	9,1	13,5	171.953	1,9%
Hostaleria	4,6	3,2	4,8	3,7	90.516	5,1%
Transports i comunicacions	9,6	7,2	7,3	5,6	138.359	-1,3%
Mediació financera	3,0	1,5	3,5	1,7	64.985	7,0%
Immobiliàries i serveis a empreses	9,9	5,7	10,4	5,8	195.121	5,0%
Administració pública	3,5	4,8	3,3	4,2	61.320	2,9%
Educació	3,2	4,0	3,4	4,6	63.726	5,4%
Sanitat i serveis socials	2,9	2,4	3,1	3,5	59.308	6,0%
Altres serveis	2,0	2,3	2,4	2,4	45.479	7,8%
Personal domèstic	0,5	0,3	0,5	0,9	9.771	6,6%
SIFMI	-4,2		-4,4		-82.829	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	1.882.978	4,1%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Analitzant l'evolució de l'estructura econòmica del Tenes-Besòs es comprova que el VAB, en termes reals, va tenir un creixement mig anual del 4,1% durant el període 1996-2001. Aquest creixement va ser liderat principalment per la indústria, amb un augment per sobre de la mitjana del subàmbit (5,8%). D'altra banda, el sector primari i l'energia van registrar un retrocés que va ser més acusat en aquesta última branca (-5,1%). Els serveis en el seu conjunt varen tenir un increment per sota de la mitjana de l'economia del subàmbit, encara que destaquen les altes taxes de creixement registrades per la mediació financera (7%), l'educació (5,4%), l'hostaleria (5,1%) i les immobiliàries i serveis a empreses (5%).

Granollers-Congost

L'economia d'aquest subàmbit es troba fortament influenciada pel municipi de Granollers, que concentra gairebé la meitat del total dels ocupats del subàmbit, i presenta una important especialització en el comerç i en la indústria amb un teixit empresarial divers localitzat als polígons industrials.

L'anàlisi de l'estructura productiva de Granollers-Congost assenyalava que és un subàmbit amb un pes important del sector serveis, que va generar l'any 2001 el 54,3% del seu VAB, destacant especialment les branques d'immobiliàries i serveis a empreses (12%), comerç (10,9%) i transports i comunicacions (7,2%). La indústria, un altre sector important, representava el 41,2% del VAB del subàmbit, un pes molt superior a la mitjana catalana (gairebé quinze punts percentuals més). La construcció, l'energia i l'agricultura tenien pesos en relació amb el VAB relativament similars a la mitjana catalana i, en canvi, els serveis el tenien molt inferior (Taula 4.23).

El VAB de Granollers-Congost l'any 2001 es va situar a prop dels 2.900 milions d'euros en termes corrents, representant el 3,5% de la producció total de la regió metropolitana i el 2,6% de la catalana. Destaca especialment la indústria, que representa un 5,5% de la producció total d'aquest sector en la regió. Cal assenyalar que mentre que l'agricultura, l'energia i la construcció varen reduir la seva participació en el total de la regió entre l'any 1996 i l'any 2001, els serveis i la indústria, en canvi, la van incrementar.

Taula 4.23: PES DEL VAB I DE L'OCUPACIÓ. GRANOLLERS-CONGOST

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	0,9	1,4	0,6	0,9	16.021	-5,7%
Agricultura i ramaderia	0,9	1,4	0,5	0,8	15.443	-6,2%
Pesca	0,0	0,0	0,0	0,0	578	22,3%
INDÚSTRIA I ENERGIA	43,5	45,4	43,7	39,1	1.256.092	4,5%
Energia	3,5	0,9	2,4	0,7	69.657	-2,8%
Indústries extractives	0,4	0,1	0,2	0,0	5.965	-9,2%
Energia elèctrica, gas i aigua	3,0	0,8	2,2	0,6	63.692	-2,0%
Indústria	40,1	44,5	41,2	38,4	1.186.434	5,0%
CONSTRUCCIÓ	6,7	6,6	5,8	7,7	168.195	1,6%
SERVEIS	53,0	46,7	54,3	52,3	1.563.435	4,9%
Comerç i reparació	12,1	13,4	10,9	16,1	314.942	2,3%
Hostaleria	5,0	3,5	5,5	4,2	157.411	6,5%
Transports i comunicacions	7,4	5,7	7,2	5,4	206.183	3,6%
Mediació financera	4,0	2,1	4,2	2,0	119.631	5,3%
Immobiliàries i serveis a empreses	10,3	6,0	12,0	6,6	344.026	7,6%
Administració pública	3,6	5,0	3,4	4,5	98.646	3,6%
Educació	3,2	4,1	3,3	4,5	95.817	5,4%
Sanitat i serveis socials	4,4	3,8	4,3	4,9	125.099	4,0%
Altres serveis	2,3	2,6	2,7	2,7	77.767	8,3%
Personal domèstic	0,8	0,4	0,8	1,4	23.912	6,1%
SIFMI	-4,2		-4,4		-126.562	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	2.877.181	4,4%

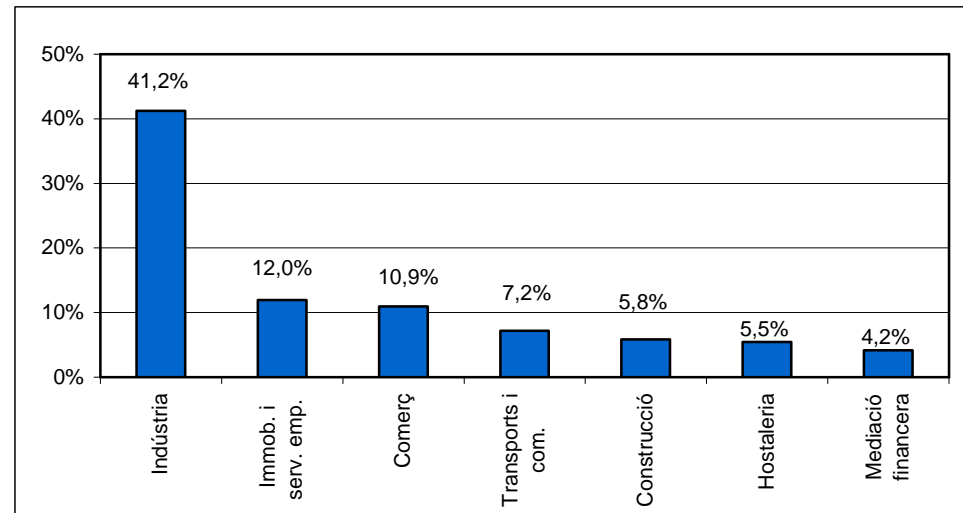
Font: Idescat i elaboració pròpia.

L'evolució en el període 1996-2001 del pes en el VAB i en l'ocupació de cadascun dels sectors productius va ser dispar. Així, mentre que els serveis van augmentar la seva participació tant en termes de VAB (1,3 punts percentuals) com d'ocupats (gairebé sis punts percentuals), l'energia i l'agricultura la van reduir. La indústria, en canvi, si bé va augmentar la seva participació en el VAB, la va reduir en el total d'ocupats, mentre que la construcció va seguir l'evolució contrària: disminució en el cas del VAB i augment en l'ocupació.

Analitzant l'evolució de l'estructura econòmica de Granollers-Congost, es comprova que el VAB, en termes reals, va tenir un creixement mig anual del 4,4% durant el període 1996-2001. Aquest creixement va ser liderat principalment per la indústria i els serveis que varen créixer per sobre de la mitjana del subàmbit (al voltant del 5%). Dins del sector serveis les branques que més varen créixer són altres serveis (8,3%), immobiliàries i serveis a empreses (7,6%), hostaleria (6,5%) i mediació financera (5,3%). La construcció també cresqué, però menys que les branques anteriors (1,6%), i l'agricultura i ramaderia registraren un important retrocés.

Gràfic 4.21: VAB A GRANOLLERS-CONGOST. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Montseny

L'estructura econòmica del Montseny ha estat fortament influenciada per la presència del parc natural a la serra del mateix nom. Anteriorment, la presència del parc determinava la importància de l'agricultura i de l'extracció de productes del bosc (fusta, pinyes, rabasses de bruc per fer pipes, etc.), que van anar perdent pes per donar pas a un major desenvolupament dels serveis lligats al turisme (restaurants, allotjaments rurals, hotels, càmpings), aprofitant així la seva riquesa ecològica i de biodiversitat, a més de la seva característica de mosaic de paisatges mediterranis i centreeuropeus.

L'anàlisi de l'estructura productiva del Montseny assenyalava que és un subàmbit amb un pes important del sector serveis, que va generar l'any 2001 el 51,1% del seu VAB, destacant especialment les branques d'immobiliàries i serveis a empreses (10,6%), comerç (10,1%) i hostaleria (7,6%). La indústria representa aquell any el 39,3% del VAB del subàmbit, mentre que la producció del sector de la construcció suposa un 9,3% del total i es situa en tercer lloc en generació d'ocupació, per darrere de la indústria i el comerç. La construcció, que en aquesta àrea s'especialitza sobretot en la rehabilitació d'edificacions de certa antiguitat, es situava clarament per sobre de les mitjanes catalana i de la RMB. Cal destacar, també, la importància de l'agricultura en aquest subàmbit, amb un pes que és el triple de la mitjana de la regió i similar a la catalana (Taula 4.24).

L'evolució per al període 1996-2001 del pes del VAB i els ocupats de cadascun dels sectors productius va ser dispar. D'una banda els serveis varen augmentar la seva participació, tant en termes de VAB (6,5 punts percentuals) com de treballadors (deu punts percentuals), mentre que l'agricultura, l'energia i la indústria van reduir el seu pes, aquesta última principalment en termes d'ocupació amb una reducció de gairebé nou punts percentuals. Finalment, la construcció va perdre pes en el VAB total del subàmbit però e va guanyar en termes d'ocupació.

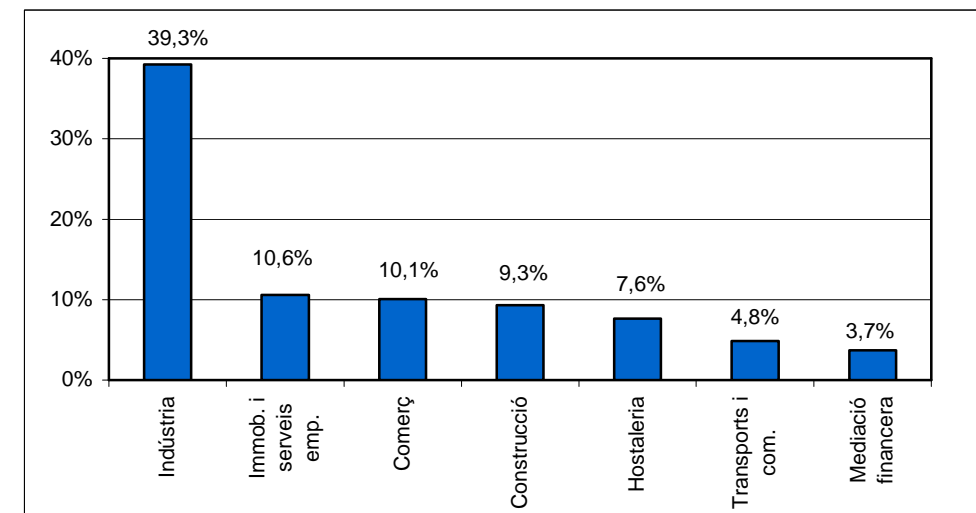
El VAB del Montseny a l'any 2001 es va situar a prop dels 820 milions d'euros en termes corrents, representant el 0,8% de la producció total catalana i l'1% de la de la regió metropolitana, amb una especial rellevància de les indústries extractives que representen un 3,7% de la producció total de la regió en aquesta branca, tot i haver reduït el seu pes en el període 1996-2001. Un altre sector que ha vist disminuir el seu pes ha estat l'agricultura, mentre que la participació de la resta dels sectors productius del subàmbit en el total de la regió s'ha mantingut més o menys estable en el mateix període.

Taula 4.24: PES DEL VAB I DE L'OCUPACIÓ. MONTSENY

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	2,7	4,1	1,6	2,5	13.336	-5,5%
Agricultura i ramaderia	2,7	4,0	1,6	2,5	13.159	-5,4%
Pesca	0,0	0,1	0,0	0,0	177	-11,0%
INDÚSTRIA I ENERGIA	45,6	45,9	42,4	36,7	347.053	3,3%
Energia	4,2	1,1	3,1	0,7	25.690	-1,1%
Indústries extractives	1,0	0,2	0,8	0,1	6.915	1,5%
Energia elèctrica, gas i aigua	3,2	0,8	2,3	0,7	18.775	-1,9%
Indústria	41,4	44,9	39,3	35,9	321.362	3,8%
CONSTRUCCIÓ	11,7	11,2	9,3	12,1	76.172	0,2%
SERVEIS	44,2	38,8	51,1	48,8	418.155	7,9%
Comerç i reparació	10,4	11,3	10,1	14,6	82.565	4,2%
Hostaleria	6,1	4,2	7,6	5,8	62.594	9,6%
Transports i comunicacions	4,9	3,7	4,8	3,6	39.699	4,7%
Mediació financera	3,2	1,6	3,7	1,8	30.394	8,0%
Immobiliàries i serveis a empreses	7,1	4,0	10,6	5,8	86.580	13,5%
Administració pública	2,9	4,1	2,9	3,7	23.918	4,8%
Educació	3,5	4,4	4,1	5,4	33.405	8,1%
Sanitat i serveis socials	2,9	2,4	3,7	4,1	30.519	10,1%
Altres serveis	2,3	2,7	2,6	2,6	21.414	7,3%
Personal domèstic	0,8	0,5	0,9	1,4	7.068	6,2%
SIFMI	-4,2		-4,4		-36.013	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	818.702	4,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Gràfic 4.22: VAB AL MONTSENY. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Analizant l'evolució de l'activitat econòmica del Montseny, es comprova que el VAB en termes reals va tenir un creixement mig anual del 4,9% durant el període 1996-2001, liderat principalment pels serveis, que van créixer molt per sobre de la mitjana del subàmbit (un 8%). Dins del sector serveis les branques més dinàmiques varen ser les immobiliàries i serveis a empreses (13,5%), l'hostaleria (9,7%) i la mediació financera (8%). La construcció i la indústria van créixer però per sota de la mitjana de l'economia del subàmbit, mentre que l'agricultura i l'energia van registrar un retrocés que va ser més acusat en el sector primari.

Alt Maresme

El VAB del subàmbit de l'Alt Maresme l'any 2001 es va situar en quasi 1.100 milions d'euros en termes corrents, representant l'1,3% de la producció total de la regió metropolitana i l'1% de la catalana. L'economia d'aquest subàmbit està altament especialitzada en el sector serveis, amb un VAB que representa el 2001 el 63% del total, xifra lleugerament inferior a la del conjunt de la regió metropolitana (69%), fet que també es dona en el cas de l'ocupació (quasi un 59% del total enfront del 65,2%). Dins dels serveis destaquen l'hostaleria, que genera un 15,2% del VAB, seguida pel comerç, amb un 12%, i les immobiliàries i serveis a empreses, que generen el 10,6% del VAB del subàmbit (Taula 4.25).

Els sectors de la indústria i l'energia van ser els segons en termes de VAB generat l'any 2001 (quasi un 30%), i presenta un pes en el total d'ocupats inferior al del conjunt metropolità, mentre que en termes de VAB es dona el cas contrari. D'altra banda, la construcció, amb un 9% del total de VAB, i l'agricultura, amb un 2,5%, tenen un pes superior al del mateix sector a la RMB, circumstància que també passa en el cas de l'ocupació. En aquests últims sectors el pes del VAB és inferior al dels ocupats, mentre que a la resta, en canvi, el pes del VAB supera el de l'ocupació.

Taula 4.25: VAB I OCUPACIÓ. ALT MARESME

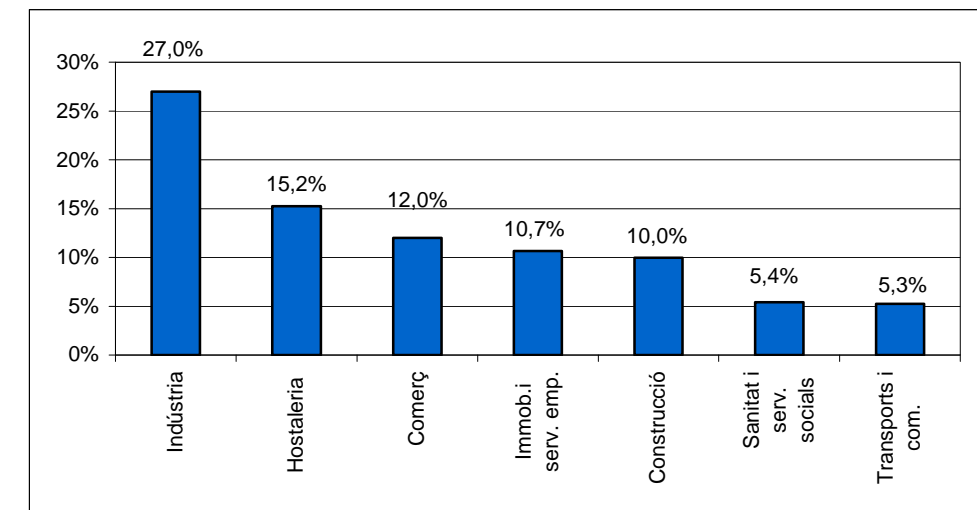
	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	3,1	4,8	2,5	3,7	25.250	-1,8%
Agricultura i ramaderia	3,0	4,7	2,4	3,7	24.810	-1,7%
Pesca	0,1	0,1	0,0	0,1	440	-5,3%
INDÚSTRIA I ENERGIA	27,0	29,6	28,9	24,8	296.339	4,2%
Energia	1,2	0,3	1,9	0,4	19.038	11,7%
Indústries extractives	0,1	0,0	0,5	0,0	4.784	34,7%
Energia elèctrica, gas i aigua	1,1	0,3	1,4	0,4	14.255	7,7%
Indústria	25,7	29,2	27,0	24,4	277.301	3,8%
CONSTRUCCIÓ	7,9	8,0	10,0	12,8	102.401	7,6%
SERVEIS	66,2	57,6	63,1	58,7	648.072	1,8%
Comerç i reparació	12,8	14,5	12,0	17,1	123.113	1,5%
Hostaleria	22,9	16,6	15,2	11,4	156.519	-5,2%
Transports i comunicacions	5,5	4,3	5,3	3,8	53.916	1,8%
Mediació financera	3,0	1,6	4,1	1,9	42.116	9,4%
Immobil·liàries i serveis a empreses	8,3	4,9	10,6	5,7	109.327	8,1%
Administració pública	2,9	4,2	3,2	4,0	32.562	4,5%
Educació	2,9	3,7	3,4	4,4	34.852	6,3%
Sanitat i serveis socials	4,6	4,0	5,4	5,9	55.630	6,4%
Altres serveis	2,8	3,4	3,1	3,0	31.455	4,6%
Personal domèstic	0,5	0,3	0,8	1,4	8.582	12,1%
SIFMI	-4,2		-4,4		-45.171	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	1.026.891	2,9%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Els serveis van disminuir la seva aportació al VAB de l'Alt Maresme respecte de l'any 1996, quan va ser del 66%, tot i que el creixement mig anual d'aquest sector en el període 1996-2001 va ser positiu (1,8%). De totes maneres, aquest creixement va ser inferior a la mitjana de l'economia del subàmbit (d'un 2,9%) com a conseqüència d'una davallada superior al 5% de l'hostaleria, tema preocupant si es té en compte que aquest és un dels principals sectors de l'economia d'aquesta zona, tradicionalment turística.

La indústria (sense energia) va experimentar un augment de la seva producció del 3,8% anual entre 1996 i 2001, si bé ha perdut gairebé cinc punts en el pes del conjunt del subàmbit. La construcció, en canvi, va veure augmentar significativament la seva aportació al total de VAB i d'ocupats, situant-se bastant per sobre de les mitjanes catalana i de la RMB. Per últim, l'agricultura va veure disminuir el seu pes tant en el VAB com en l'ocupació i l'energia es va mantenir pràcticament estable en les dues variables.

En conjunt, la variació anual del VAB en el quinquenni del 1996 al 2001 es situa en quasi un 3%, un creixement que va estar liderat per certes activitats del sector serveis, especialment la mediació financera i les immobiliàries i serveis a empreses, que presentaven unes taxes superiors a la mitjana del conjunt dels serveis. Fora d'aquest sector destaca la construcció, amb una taxa mitjana anual que gairebé triplica la del conjunt de l'economia de l'Alt Maresme (7,6%), i la indústria amb un increment al voltant del 4%.

Gràfic 4.23: VAB A L'ALT MARESME. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Com s'ha comentat, el pes de la producció de l'Alt Maresme a la regió metropolitana es situà en l'1,3%, sense que hagi variat gaire la seva aportació des del 1996. El sector productiu amb un major pes en el conjunt metropolità és el de l'agricultura, un 6% de la producció total de la qual es fa en aquest subàmbit. S'ha de comentar també el cas de la hostaleria, que veu disminuir la seva aportació al VAB metropolità del 4,7% del 1996 al 2,8% del 2001.

L'Alt Maresme es tracta, doncs, d'un subàmbit on els pesos dels serveis i, en menor mesura, de la indústria són molt importants en termes de VAB i ocupació. De totes maneres, cal assenyalar que la construcció ha estat el sector més dinàmic de l'economia de l'Alt Maresme, amb una taxa mitjana anual del 7,6% entre 1996 i 2001, mentre que els serveis lligats a l'hostaleria perden força tant dins del subàmbit com en relació amb el total de la RMB. Això podria estar indicant un canvi en el model econòmic en què es basen els municipis d'aquest subàmbit, amb un sector turístic que perd força i un augment de la construcció per satisfer, probablement, l'augment de la demanda d'habitatges per part d'una població que desplaça la seva residència a localitzacions cada cop més allunyades del centre metropolità.

Arenys

El VAB del subàmbit d'Arenys l'any 2001 es va situar en quasi 482 milions d'euros en termes corrents, representant el 0,6% de la producció total de la regió metropolitana i el 0,4% de la catalana. En l'estructura productiva d'aquest subàmbit domina el sector serveis, amb un pes del 61% sobre el total de VAB, percentatge lleugerament inferior al del conjunt de la RMB. El comerç, l'hostaleria i les immobiliàries i serveis a empreses són les branques que varen generar més VAB dins de les activitats terciàries en conjunt (més del 10%). Les segueixen branques relacionades amb els serveis públics com la sanitat, l'educació o l'administració pública, amb un pes en el VAB entre el 4,6% i el 5,4% (Taula 4.26).

Taula 4.26: VAB I OCUPACIÓ. ARENYS

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	5,6	8,7	3,8	5,6	17.957	-3,0%
Agricultura i ramaderia	3,6	5,3	2,2	3,3	10.281	-4,7%
Pesca	2,1	3,4	1,7	2,3	7.675	-0,3%
INDÚSTRIA I ENERGIA	31,8	33,2	30,7	26,4	141.682	3,9%
Energia	1,6	0,4	1,1	0,3	5.275	-2,0%
Indústries extractives	1,4	0,3	0,0	0,0	-	-
Energia elèctrica, gas i aigua	0,2	0,1	1,1	0,3	5.275	46,5%
Indústria	30,3	32,8	29,6	26,0	136.408	4,1%
CONSTRUCCIÓ	8,1	7,8	8,9	11,2	41.257	6,6%
SERVEIS	58,5	50,3	60,9	56,8	281.010	5,5%
Comerç i reparació	11,4	12,3	10,9	15,2	50.466	3,8%
Hostaleria	9,4	6,5	10,2	7,4	46.976	6,2%
Transports i comunicacions	5,2	3,9	4,7	3,4	21.769	2,6%
Mediació financera	4,4	2,2	4,7	2,1	21.847	6,3%
Immobil·liàries i serveis a empreses	10,2	5,8	10,8	5,7	49.779	5,9%
Administració pública	4,0	5,5	4,8	5,9	22.164	8,8%
Educació	4,0	4,9	4,6	5,9	21.341	8,0%
Sanitat i serveis socials	5,7	4,7	5,4	5,7	24.828	3,5%
Altres serveis	3,2	3,7	3,3	3,1	15.187	4,9%
Personal domèstic	1,1	0,6	1,4	1,4	6.653	10,4%
SIFMI	-4,2		-4,4		-20.305	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	461.602	4,6%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

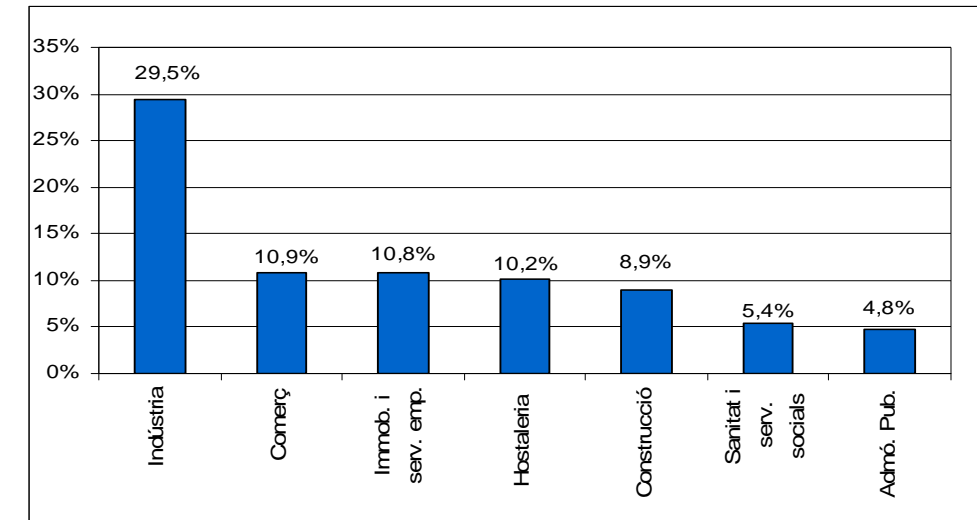
Els sectors de la indústria i l'energia varen ser els segons en termes de VAB generat l'any 2001 (un 31%), seguits per la construcció, tenint tots aquests sectors un pes en el VAB lleugerament superior que a la regió metropolitana en conjunt. L'agricultura té també un pes superior en el VAB d'Arenys que en el de la RMB, representant quasi el 4% del total. En aquest sector el pes del VAB és inferior al dels ocupats, com passa també en la construcció. A la resta de sectors, en canvi, el pes del VAB supera el dels ocupats.

La indústria, que representa el 2001 un 29,6% del total del VAB, va sofrir una certa davallada des del 1996 tant en termes de VAB com en ocupació generada, igual que el sector energètic i els seus subsectors. La construcció, en canvi, va augmentar lleugerament el seu pes en el VAB, mentre que els seus ocupats van augmentar considerablement, passant del 7,8% el 1996 a l'11,2% el 2001.

El creixement mig anual del VAB d'Arenys en el quinquenni del 1996 al 2001 es situà en quasi un 5%, i ha estat liderat per la construcció i els serveis que varen créixer per sobre de la mitjana (6,6% i 5,5%, respectivament). Entre les branques de serveis cal assenyalar el creixement dels serveis públics com l'administració o l'educació, i la mediació financera, l'hostaleria i les immobiliàries i serveis a empreses. Destaca també un creixement del 46,5% de l'electricitat i l'aigua i del 10,4% del personal domèstic, però aquests sectors són gairebé irrelevants en termes absoluts.

El pes de la producció d'aquest subàmbit en el conjunt metropolità, que com s'ha comentat es situa en el 0,6%, no va variar significativament entre 1996 i 2001. El sector productiu amb major pes a la RMB era el de l'agricultura, que representa un 4,5% del total metropolità, mentre que la resta de sectors tenien un pes inferior a l'1%.

Gràfic 4.24: VAB A ARENYS. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Arenys es tracta, doncs, d'un subàmbit on si bé els pesos dels serveis i la indústria són molt importants en termes de VAB i ocupació, en relació amb la regió metropolitana té més importància com productor agrícola i pesquer i, en menor mesura, en els subsectors de serveis relacionats amb els serveis públics.

Mataró

El VAB del subàmbit de Mataró l'any 2001 es va situar en 2.260 milions d'euros en termes corrents, representant el 2,8% de la producció total de la regió metropolitana i el 2,1% de la catalana. En l'estructura productiva d'aquest subàmbit domina el sector serveis, tot i que en un percentatge inferior al del conjunt metropolità tant en VAB, un 58,6% enfront d'un 69,3%, com en ocupats, un 56% del total a Mataró enfront d'un 65,2% a la RMB. Dins dels serveis, destaca el subsector de les immobiliàries i serveis a empreses, que representa un 12,7% del total del VAB, una activitat que està relacionada amb la importància de la construcció en aquesta zona. El segueix el comerç amb un 11,7% del VAB i un 17% del total d'ocupats, ja que Mataró actua com a centre de serveis de tota la comarca del Maresme.

Els sectors de la indústria i l'energia varen ser els segons en termes de VAB generat l'any 2001 (un 37,4%), pes clarament superior al que aquest sector té en el conjunt metropolità, com passa igualment en el cas de l'ocupació. La construcció i l'agricultura, per la seva banda, també presenten pesos superiors a la mitjana metropolitana tant en VAB com en ocupació. En aquests dos últims sectors el pes del VAB és inferior al dels llocs de treball localitzats, mentre que a la resta de sectors, en canvi, el pes del VAB supera el de l'ocupació (Taula 4.27).

Pel que fa a la comparació dels pesos sectorials de 1996 i 2001, la indústria ha patit una lleugera davallada, més forta en el cas dels ocupats que han passat de representar el 40,6% del total al 32,2%, així com l'agricultura que ha vist disminuir el seu pes tant en el VAB com en ocupats, generant un 1,4% del VAB total l'any 2001 i representant un 2,1% de l'ocupació. Per contra, la construcció i els serveis han augmentat els seus pesos en els totals i l'energia s'ha mantingut pràcticament estable en les dues variables.

El creixement anual del VAB en el quinquenni del 1996 al 2001 es situa en un 4,2% i va estar liderat per la construcció i els serveis, amb creixements superiors a la mitjana. Gairebé totes les activitats del sector serveis van ser molt dinàmiques, especialment les immobiliàries i serveis a empreses, la sanitat i els altres serveis, amb taxes superiors al 6%. D'altra banda, el creixement industrial es situà en un 3,4%, xifra per sota la mitjana de l'economia de Mataró.

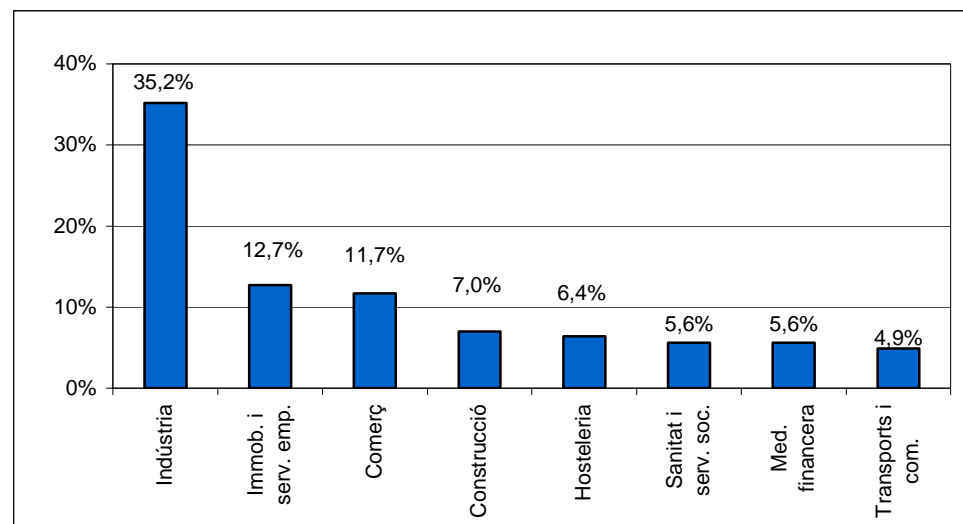
Taula 4.27: VAB I OCUPACIÓ. MATARÓ

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	1,9	2,8	1,4	2,1	30.613	-2,3%
Agricultura i ramaderia	1,8	2,7	1,3	2,0	29.171	-2,3%
Pesca	0,1	0,1	0,1	0,1	1.442	-1,2%
INDÚSTRIA I ENERGIA	38,9	41,2	37,4	32,8	843.934	3,4%
Energia	2,4	0,6	2,2	0,6	49.667	2,8%
Indústries extractives	0,2	0,0	0,3	0,0	5.895	15,4%
Energia elèctrica, gas i aigua	2,2	0,6	1,9	0,6	43.772	1,6%
Indústria	36,6	40,6	35,2	32,2	794.268	3,4%
CONSTRUCCIÓ	6,7	6,6	7,0	9,2	159.124	5,4%
SERVEIS	56,7	49,4	58,6	55,9	1.323.086	4,9%
Comerç i reparació	11,5	12,7	11,7	17,0	264.779	4,7%
Hostaleria	6,0	4,3	6,4	4,8	144.456	5,6%
Transports i comunicacions	5,7	4,4	4,9	3,7	111.587	1,4%
Mediació financera	5,2	2,7	5,6	2,7	127.412	5,8%
Immobil·liàries i serveis a empreses	11,2	6,5	12,7	6,9	286.931	6,8%
Administració pública	3,6	5,2	3,1	4,0	69.708	0,9%
Educació	4,0	5,0	4,0	5,3	90.542	4,5%
Sanitat i serveis socials	5,0	4,3	5,6	6,1	125.568	6,3%
Altres serveis	2,9	3,4	3,2	3,2	72.780	6,4%
Personal domèstic	1,6	0,9	1,3	2,2	29.324	0,2%
SIFMI	-4,2		-4,4		-99.301	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	2.257.457	4,2%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

El pes de la producció de Mataró sobre el total metropolità el 2001 (2,8%) va presentar un lleuger augment respecte a l'any 1996, quan era del 2%. El sector que aportà una part més important al VAB de la RMB és el de l'agricultura, amb un 7,6% del total de la producció d'aquest sector en el conjunt de la regió. El segueixen la indústria i la construcció, que generaren cadascú al voltant del 3,5% del VAB metropolità, amb un increment d'un punt percentual respecte a l'any 1996.

Gràfic 4.25: VAB A MATARÓ. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Cal assenyalar que Mataró és un subàmbit on els serveis, la indústria i la construcció van veure augmentar considerablement la seva importància, tant en el subàmbit en si mateix com respecte al total de la regió metropolitana, tot i que en relació amb aquest últim l'aportació més important la realitza en el sector agrícola.

Baix Maresme

L'anàlisi de l'estructura productiva del Baix Maresme assenyalava que és un subàmbit amb un pes important del sector serveis, que va generar el 2001 el 66% del seu VAB, destacant especialment les immobiliàries i serveis a les empreses, el comerç i l'hostaleria. La indústria, una altra de les branques importants, representa el 27% del VAB del subàmbit. Tant l'agricultura com la construcció tenen uns pesos superiors a la mitjana de la regió metropolitana, mentre que la indústria i l'energia i els serveis estan per sota d'aquesta mitjana. El VAB del Baix Maresme l'any 2001 es va situar a prop dels 1.120 milions d'euros en termes corrents, representant l'1,3% de la producció total de la RMB i l'1% de la producció total catalana.

Com es pot veure a la Taula 4.28, en el període 1996-2001 l'agricultura va veure disminuir el seu pes tant en el VAB com en l'ocupació, disminució que també va afectar l'energia. La indústria, per la seva part, continua sent la branca amb més pes al subàmbit, i fins i tot va créixer lleugerament la seva aportació al VAB, si bé els ocupats varen disminuir en cinc punts percentuals. Dins els serveis, cal destacar el pes en el VAB de les immobiliàries i serveis a les empreses, un 14,4%, que van augmentar la seva participació com en l'hostaleria, mentre que el comerç la va veure disminuir en VAB però és encara un sector important en termes de població ocupada. Finalment, cal esmentar que la construcció va perdre pes en el VAB, mentre que el va augmentar en ocupació durant el període considerat.

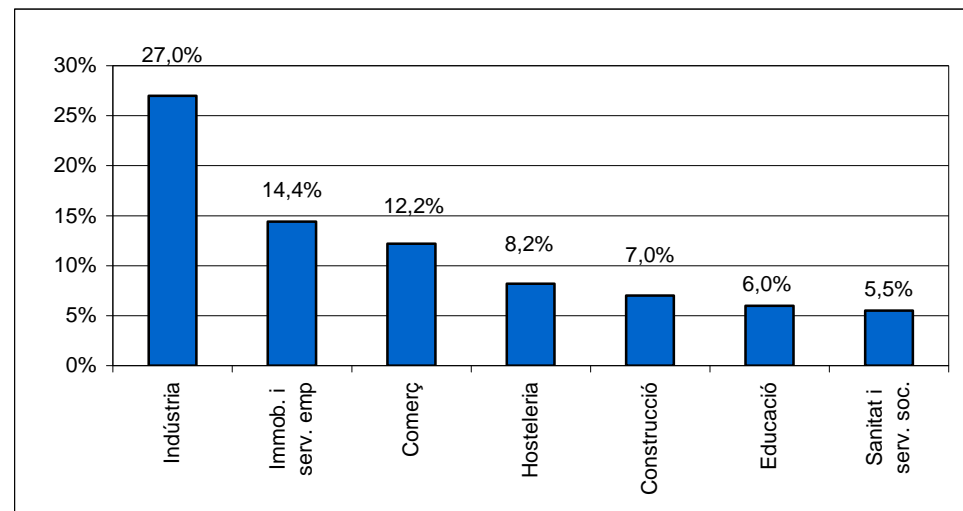
Taula 4.28: VAB I OCUPACIÓ. BAIX MARESME

	PES SOBRE EL TOTAL (%)				VAB	
	1996		2001		Milers € 2001	Creixement mig anual 1996-2001
	VAB	LTL	VAB	LTL		
AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA	3,7	5,7	3,0	4,4	32.019	0,2%
Agricultura i ramaderia	3,6	5,5	2,9	4,3	30.710	-0,1%
Pesca	0,1	0,2	0,1	0,2	1.310	7,7%
INDÚSTRIA I ENERGIA	28,5	29,8	28,4	24,3	303.947	4,7%
Energia	2,1	0,5	1,4	0,4	14.970	-3,3%
Indústries extractives	0,3	0,1	0,1	0,0	1.279	-12,7%
Energia elèctrica, gas i aigua	1,8	0,5	1,3	0,4	13.692	-2,0%
Indústria	26,4	29,2	27,0	24,0	288.977	5,3%
CONSTRUCCIÓ	7,4	7,2	7,0	8,8	74.816	3,7%
SERVEIS	64,6	57,3	66,0	62,4	707.432	5,2%
Comerç i reparació	13,8	15,2	12,2	17,1	130.525	2,2%
Hostaleria	7,6	5,4	8,2	6,0	87.638	6,4%
Transports i comunicacions	5,5	4,2	5,1	3,7	55.121	3,5%
Mediació financera	4,1	2,1	4,4	2,0	47.439	6,6%
Immobil·liàries i serveis a empreses	12,8	7,5	14,4	7,6	154.688	7,3%
Administració pública	4,0	5,7	3,8	4,7	40.947	3,6%
Educació	5,3	6,8	6,0	7,7	64.048	7,3%
Sanitat i serveis socials	4,9	4,2	5,5	5,9	59.436	7,3%
Altres serveis	4,0	4,7	4,1	3,9	43.608	5,2%
Personal domèstic	2,6	1,5	2,2	3,6	23.983	1,5%
SIFMI	-4,2		-4,4		-47.116	
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	1.118.214	4,8%

Font: Idescat i elaboració pròpia.

Analitzant l'evolució de l'estructura econòmica del Baix Maresme, es comprova que el VAB, en termes reals, va tenir un creixement mig anual del 4,8% durant el període 1996-2001. Aquest creixement va estar liderat pel sector serveis (5,2%), que ha tingut un creixement superior a la mitjana gràcies, principalment, a l'important aportació de les immobiliàries i serveis a empreses, l'educació i la sanitat, amb creixements mitjos anuals superiors al 7%, i de la mediació financera i l'hostaleria que van tenir taxes de més del 6%. Cal assenyalar que la indústria també va créixer per sobre de la mitjana (5,3%), mentre que l'energia va patir un fort retrocés i l'agricultura pràcticament no ha variat.

Gràfic 4.26 : VAB AL BAIX MARESME. PRINCIPALS SECTORS (2001)

Com s'ha comentat anteriorment, el pes de la producció del Baix Maresme sobre el total de la regió metropolitana es situà el 2001 en l'1,3%, percentatge similar al de l'any 1996. Destaca especialment l'agricultura, un 8% de la producció total de la qual es realitza en aquest subàmbit, mentre que la resta de sectors tenen una aportació molt petita al VAB metropolità.

5. POBLACIÓ OCUPADA RESIDENT I LLOCS DE TREBALL LOCALITZATS

5.1. Població ocupada resident i llocs de treball localitzats: evolució i distribució territorial

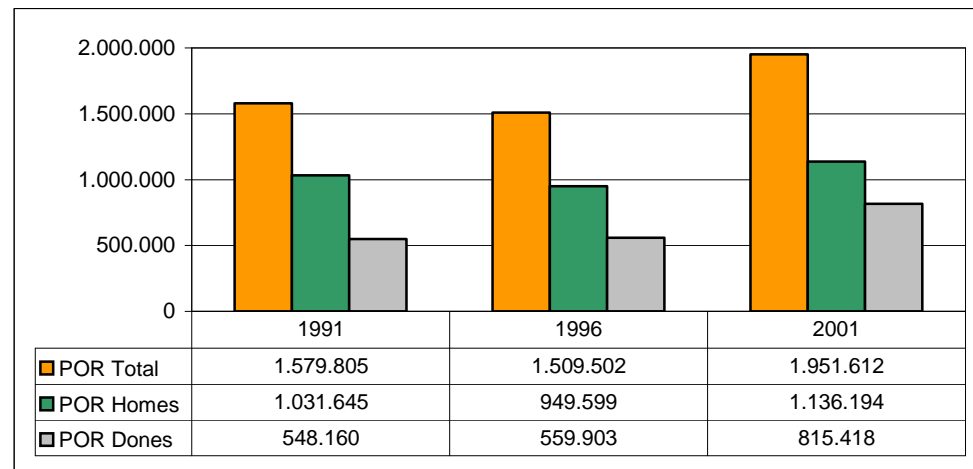
L'anàlisi de la localització dels llocs de treball dins de la RMB s'ha de fer tenint en compte una sèrie de consideracions: el pes econòmic de la ciutat de Barcelona, el caràcter policèntric de la regió metropolitana i la configuració de la xarxa de transports, que articula també la distribució dels llocs de treball i de la mobilitat obligada. Dins de la RMB s'identifiquen una primera corona extremadament densa i urbanitzada i una segona que combina usos residencials amb industrials, formada per una sòlida xarxa de ciutats que formen un arc amb un important pes econòmic i social. Les ciutats que articulen aquesta segona corona són: Mataró, Granollers, Sabadell, Terrassa, Martorell, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú.

El caràcter policèntric de la RMB ha estat subratllat per diversos treballs que en destaquen alguns aspectes¹:

- Un gran pes de l'àmbit central que sobrepassa els límits del municipi de Barcelona.
- Un policentrisme que és conseqüència d'un procés d'extensió de la metròpolis cap a un entorn ja urbanitzat, que ha integrat subcentres que ja eren centres de població i ocupació un segle abans.
- Una estructura policèntrica conformada al voltant de 7 o 12 subcentres de primer i segon ordre, on s'integren funcions presents en una estructura econòmica diversificada, però també especialitzada en sectors concrets, de districtes industrials i de ciutats consolidades amb tradicions industrials molt antigues.
- Convivència de relacions verticals i horitzontals entre els components de l'estructura urbana.

El Gràfic 5.1 presenta l'evolució de la població ocupada resident (POR) durant l'última dècada, per sexe. S'observa com el nombre total experimenta una baixada a mitjan de la dècada dels anys noranta, per recuperar-se i superar el nivell del 1991 en el 2001. Sobre el conjunt del període, la POR va incrementar-se d'unes 372.000 persones i destaca el fet que prop del 72% d'aquest increment es deu a l'entrada de dones en el mercat laboral: més de 267.000 dones varen sumar-se a la POR durant aquesta dècada, enfront dels 104.000 homes. La POR femenina representava el 34,7% de la total al 1991, i al 2001 representava ja el 41,8%.

Gràfic 5.1: POBLACIÓ OCUPADA RESIDENT (POR). REGIÓ METROPOLITANA

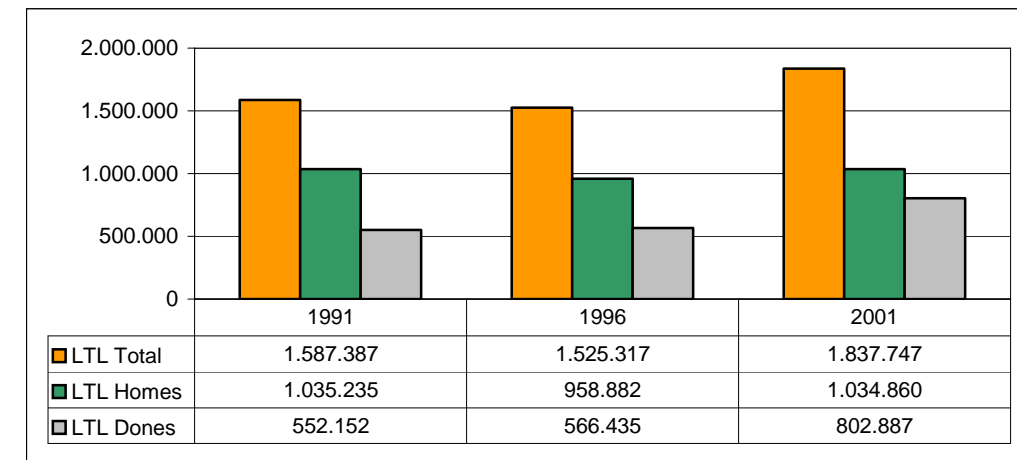

Paral·lelament a aquesta feminització de la població ocupada resident a la regió metropolitana, s'observa en el Gràfic 5.2 un augment significatiu dels llocs de treballs localitzats (LTL) ocupats per dones. Com en el cas de la POR, el número de LTL es va reduir durant la dècada dels 90, i es va recuperar cap a final del període quan es

¹ Per exemple, García i Muñiz (2005), Muñiz, García, i Galindo (2003), i Trullén i Boix (2000 i 2003).

van crear 250.360 nous llocs de treball en la RMB. S'ha de destacar que el nombre absolut de LTL ocupats per homes es va reduir en 375 entre 1991 i 2001, mentre que el de les dones va augmentar en 250.735.

Gràfic 5.2: LLOCS DE TREBALL LOCALITZATS (LTL). REGIÓ METROPOLITANA

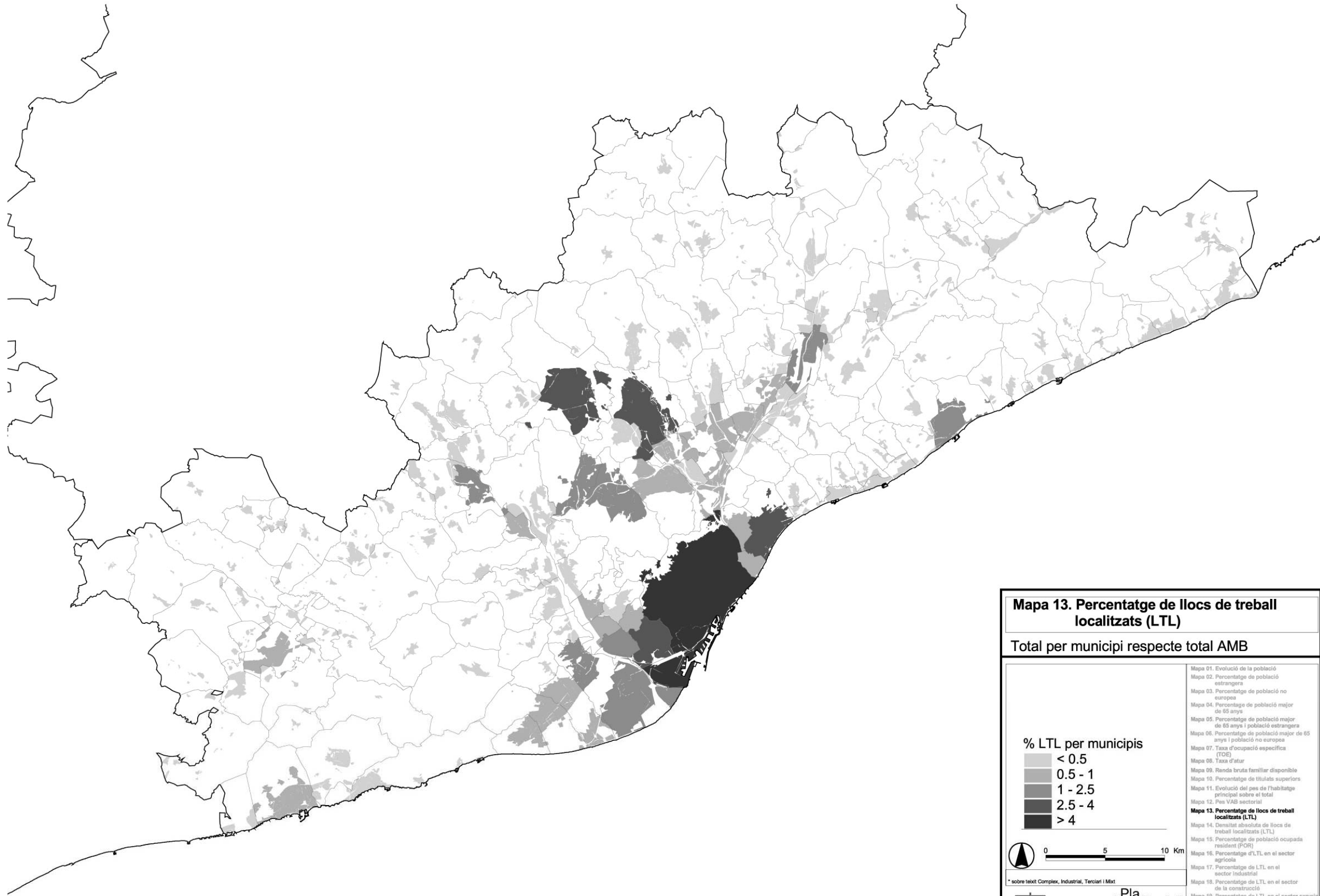
Com es pot observar, l'evolució de la població ocupada resident ha estat millor que la dels llocs de treball localitzats, el que indica que entre 1991 i 2001 el mercat de treball de la RMB no va generar suficients llocs de treball per ocupar tota la seva població, la qual s'ha desplaçat fora de la regió metropolitana a treballar, amb el consegüent augment de la mobilitat obligada que s'ha donat no només en els fluxos de dins cap a fora, sinó també dins de la mateixa regió per la creixent obertura del municipis metropolitans².

Pel que fa a la distribució territorial d'aquestes dues variables de mercat de treball l'any 2001, està plasmada en els mapes 12, 13 i 14, que representen el pes dels llocs de treball localitzats a cada municipi sobre el total de la regió, la densitat absoluta de LTL (LTL per hectàrea) i el percentatge de població ocupada resident municipal sobre el conjunt d'ocupats de la RMB, respectivament. Com era d'esperar donat el seu pes específic, Barcelona és el municipi on es concentren més LTL i POR, seguit per Sabadell, Terrassa, Mataró (en el cas de la densitat) i Badalona i l'Hospitalet de Llobregat (en població ocupada).

Si es comparen els mapes de LTL i de POR, s'observa com el fet d'utilitzar un tipus o un altre de teixit urbà canvia la "taca" dibuixada, marcant perfectament les diferències entre les zones de residència (o complexos), on s'ubica la població ocupada, i les d'activitat (industrial, terciari, mixt), on hi ha els llocs de treball localitzats. Aquestes diferències s'aprecien clarament, per exemple, en el cas de Martorell el terme municipal del qual queda gairebé tot "tacat" en el cas dels LTL i molt poc en el cas de la POR.

² Per a més informació sobre l'evolució de la mobilitat obligada a la RMB, vegeu Carrera i López (2006).

Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)

Total per municipi respecte total AMB

% LTL per municipis

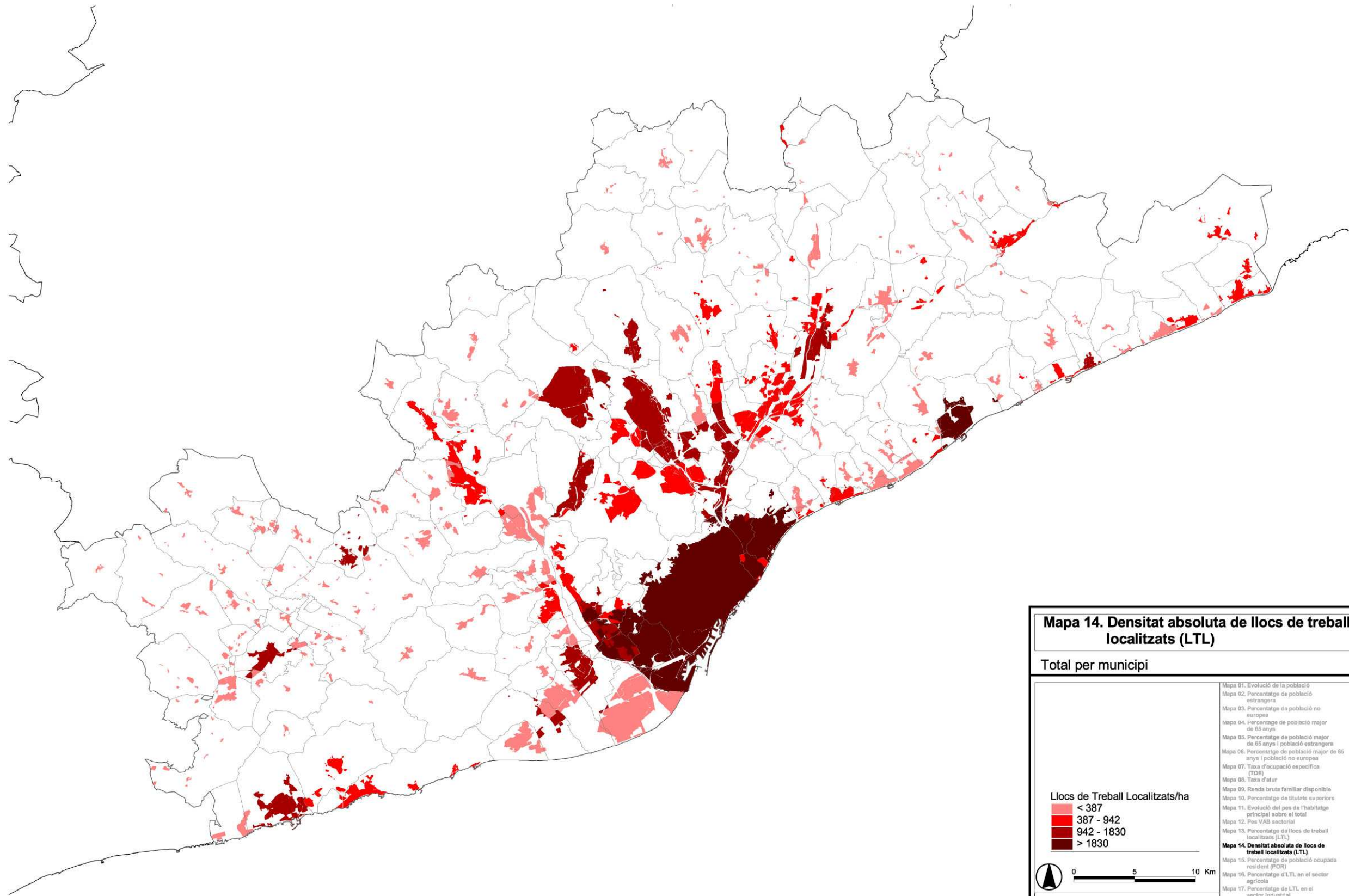
- < 0.5
- 0.5 - 1
- 1 - 2.5
- 2.5 - 4
- > 4

0 5 10 Km

* sobre teixit Complex, Industrial, Terciari i Mixt

Pla territorial metropolitana de Barcelona

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Plus VAS sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)

Total per municipi

Llocs de Treball Localitzats/ha

- < 387
- 387 - 942
- 942 - 1830
- > 1830

0 5 10 Km

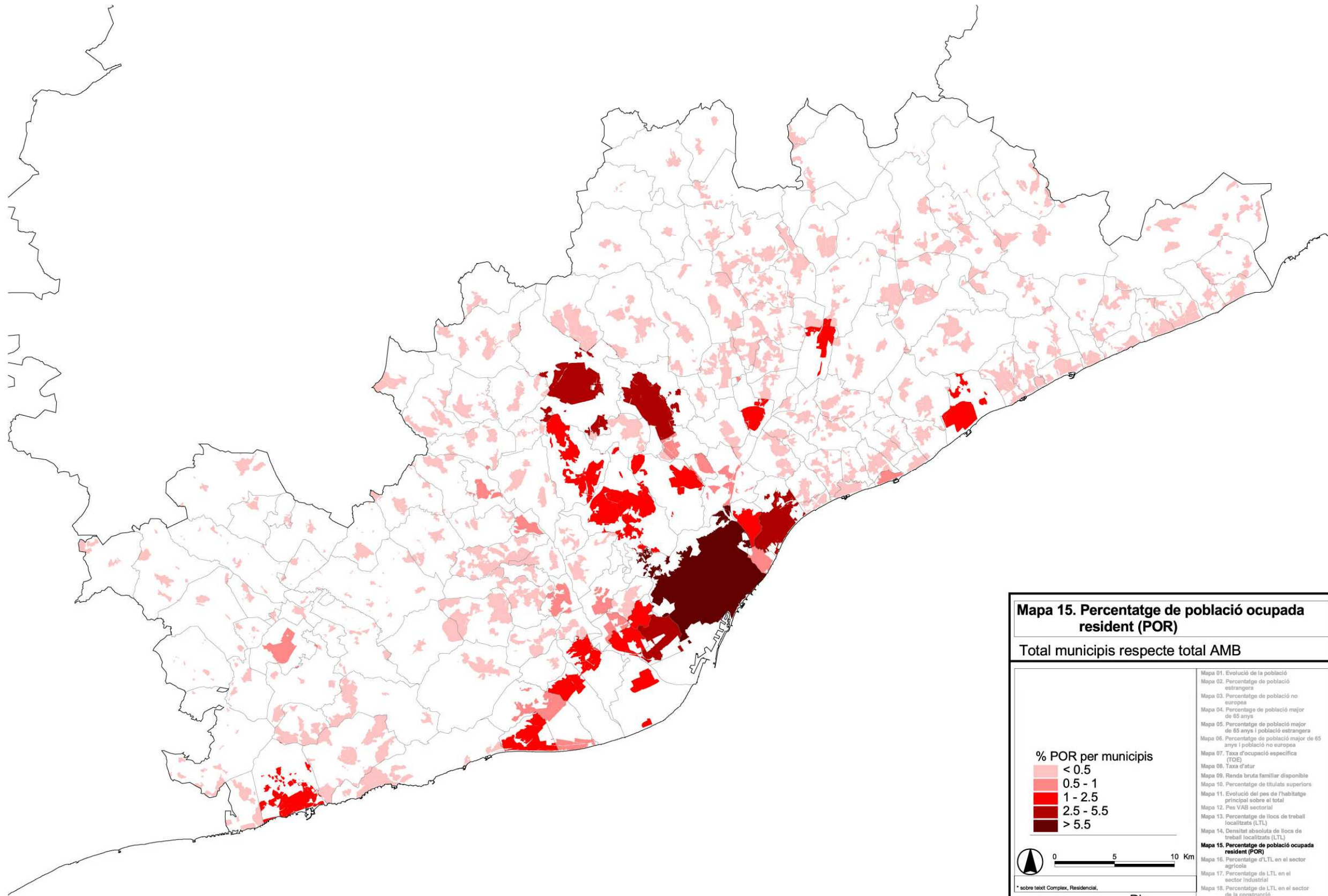
* sobre teixit Complex, Industrial, Terciari i Mixt

Pla territorial metropolitana de Barcelona

iEi

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Pes VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)

Total municipis respecte total AMB

% POR per municipis

- < 0.5
- 0.5 - 1
- 1 - 2.5
- 2.5 - 5.5
- > 5.5

0 5 10 Km

* sobre teixit Complex, Residencial.

Pla territorial metropolitana de Barcelona

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Plus VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

5.2. Especialització productiva dels municipis de la regió metropolitana

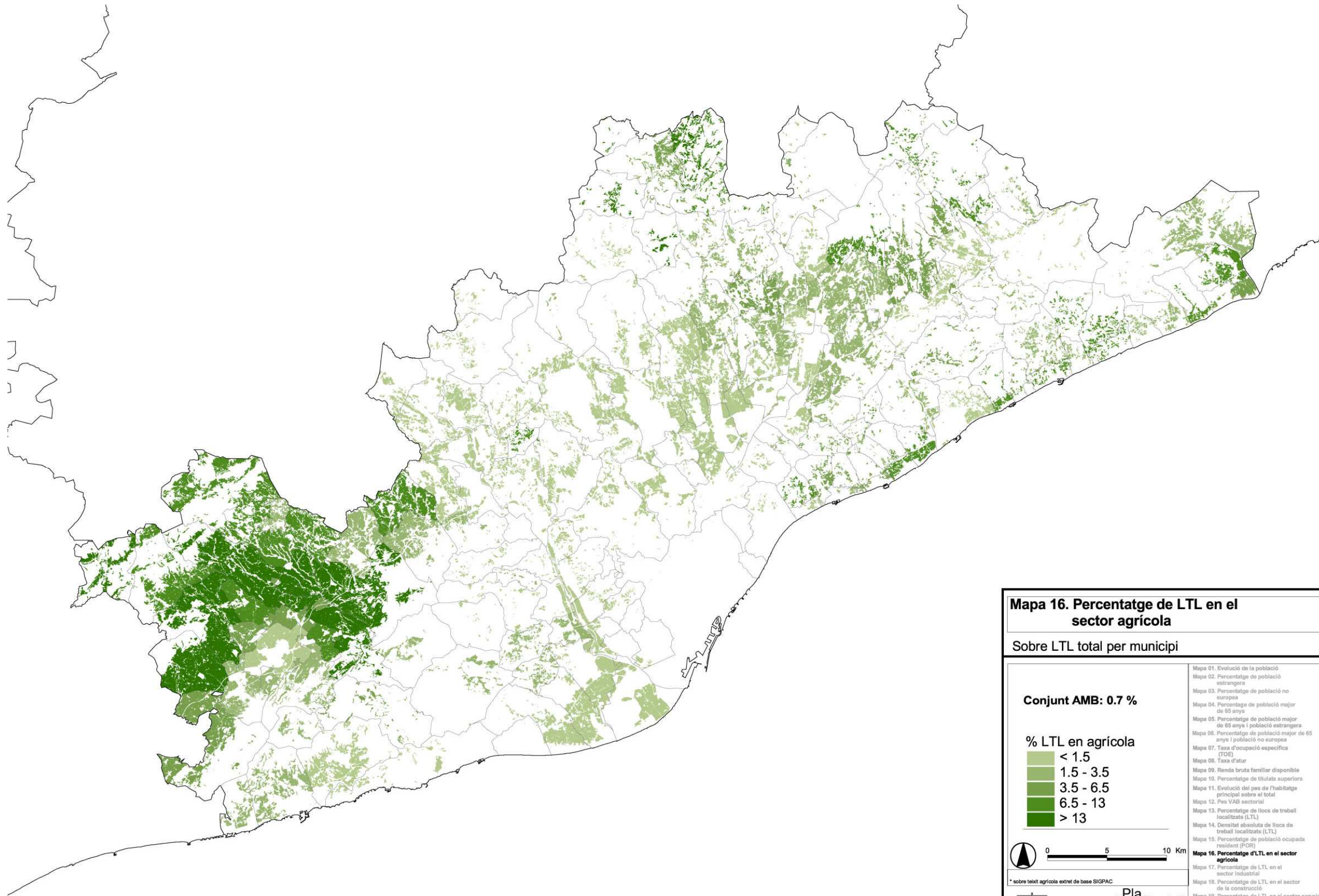
L'objectiu d'aquest apartat és analitzar l'especialització productiva dels municipis metropolitans a partir de les dades de llocs de treball localitzats per grans sectors d'activitat l'any 2001, representades en els mapes 15, 16, 17 i 18. Cal notar, també en aquest cas, la importància d'utilitzar els teixits corresponents a cada tipus d'activitat per dibuixar les estructures productives municipals, ja que no només permet veure en quin sector està especialitzat cada municipi sinó la grandària de cada tipus de teixit dins del municipi en qüestió.

A grans trets, s'observa una distribució sobre el territori molt ben definida segons el sector del qual es tracti. Així, els municipis agrícoles, amb més d'un 13% de LTL en aquest sector, es troben majoritàriament a l'Alt Penedès a causa de la important presència en aquesta comarca del cultiu de la vinya, matèria primera de la indústria agroalimentària del vi i el cava. Destaquen, també, alguns municipis del Maresme (Vilassar de Mar, Cabrera de Mar, Santa Susanna, Malgrat de Mar i Palafolls), i Cànoves i Samalús, Castellcir, Castellterçol, Granera i Gallifa, localitats situades lluny del centre metropolità (Mapa 15).

Les ciutats industrials (més del 50% de LTL en aquest sector) es situen fora de la primera corona, en consonància amb el procés que s'ha donat els darrers anys d'expulsió d'aquest tipus d'activitats del centre de la metròpoli cap a la perifèria. Aquestes ciutats es poden dividir en dos grups diferents d'acord amb les seves característiques: un que agrupa municipis bastant grans (més de 8.000 LTL) i amb tradició industrial, normalment deguda a la ubicació de polígons d'activitat econòmica en el seu terme, i entre els quals hi ha Martorell, Santa Perpètua de Mogoda, Sant Andreu de la Barca, Sant Joan Despí, Castellbisbal, Palau-solità i Plegamans, Abrera i Polinyà. En el segon grup hi ha ciutats més petites (menys de 5.000 LTL), en les quals la presència encara que sigui d'una única empresa industrial fa que el pes del sector es destaquï en el conjunt dels seus llocs de treball (Lliçà de Vall, Martorelles, Viladecavalls, Sentmenat i Vacarisses) (Mapa 16).

La construcció es reparteix més homogèniament en el territori metropolità, però, tot i així, cal destacar que els municipis amb més presència d'aquest sector (més del 10% del total de LTL) es troben a la segona i tercera corones i es caracteritzen per un important creixement de la seva població, en part provinent d'altres indrets més centrals de la regió. Aquest és el cas, per exemple, de Malgrat de Mar, Calella, Pineda de Mar, Tordera, Cardedeu, Sant Feliu de Codines, Gallifa, Collbató, Sant Quintí de Mediona, Sant Pere de Riudebitlles i Cubelles (Mapa 17).

Finalment, els municipis amb més del 65% de LTL en el sector serveis són els més centrals de la RMB, és a dir, Barcelona i moltes de les ciutats de la primera corona, tot i que cal assenyalar també els casos de Sitges i Vilafranca del Penedès, capitals comarcals amb una forta centralitat, i Calella, ciutat amb molta presència del sector turístic (Mapa 18).

Mapa 16. Percentatge de LTL en el sector agrícola

Sobre LTL total per municipi

Conjunt AMB: 0.7 %

% LTL en agrícola

- < 1.5
- 1.5 - 3.5
- 3.5 - 6.5
- 6.5 - 13
- > 13

0 5 10 Km

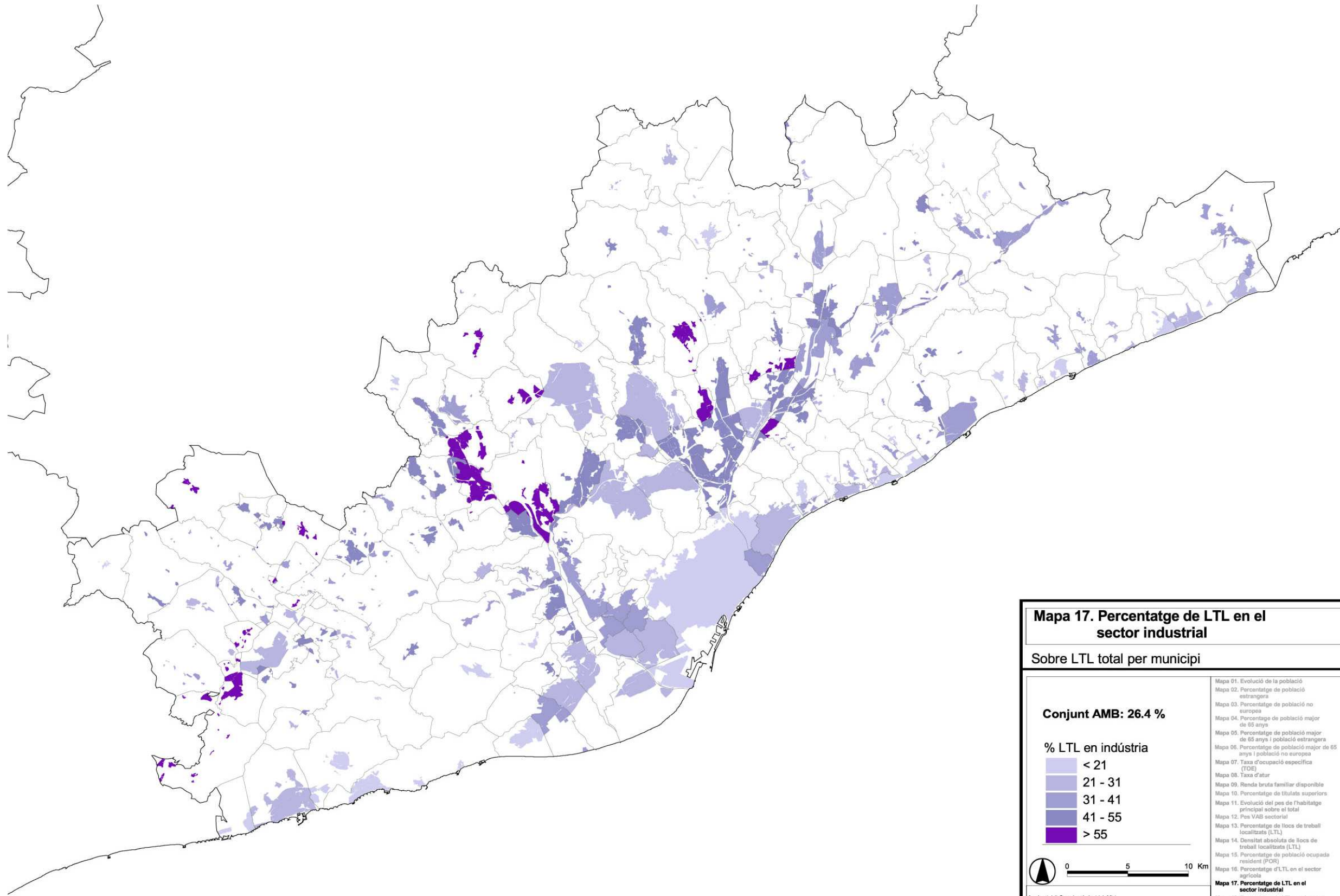
* sobre textil agrícola extret de base SIGPAC

Pla territorial

iEt

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Plus VAS sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial

Sobre LTL total per municipi

Conjunt AMB: 26.4 %

% LTL en indústria

- < 21
- 21 - 31
- 31 - 41
- 41 - 55
- > 55

0 5 10 Km

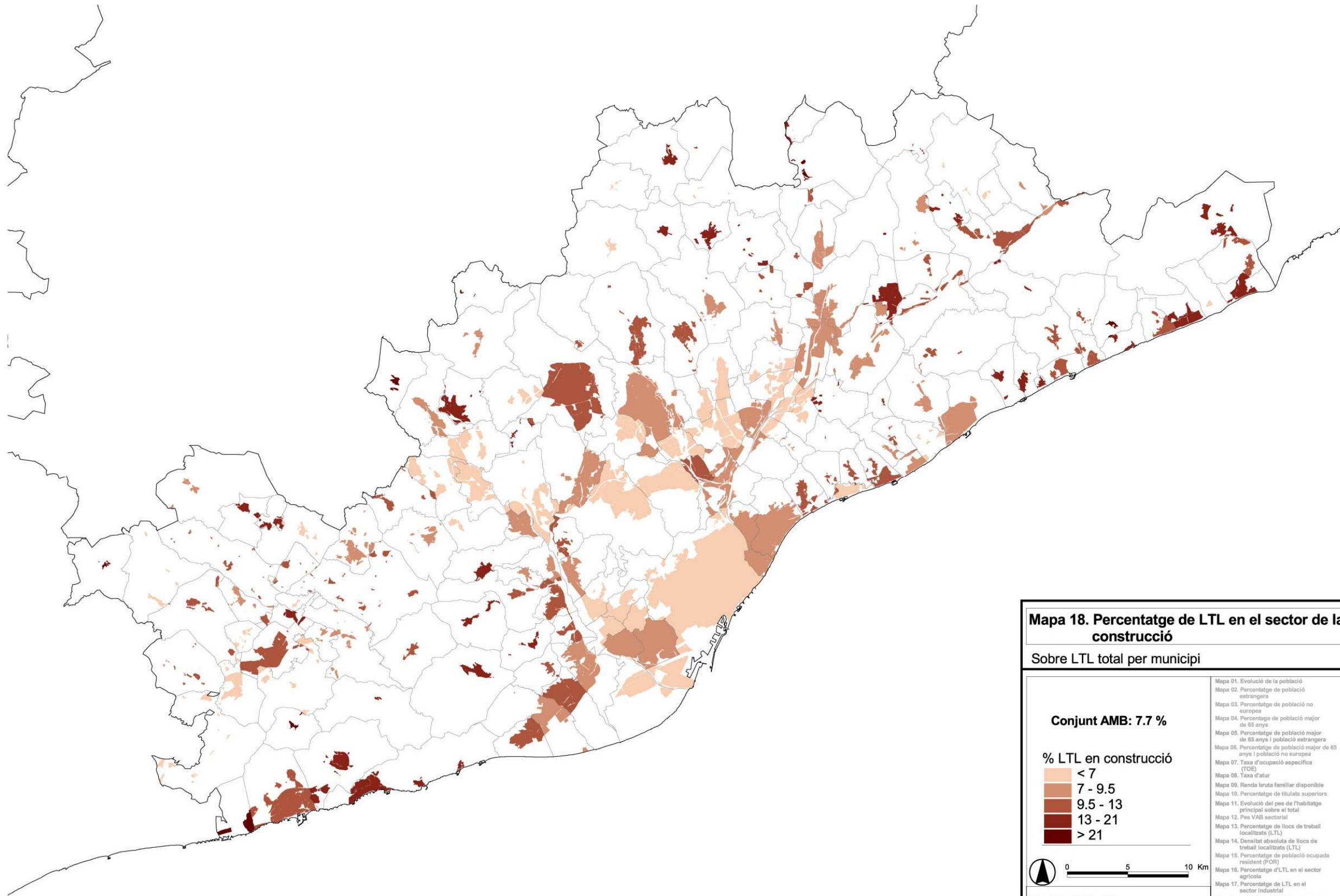
* sobre textil Complex, Industrial, Mixt

Pla territorial

iEt

Mapa 01. Evolució de la població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Pos VAS sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció

Sobre LTL total per municipi

Conjunt AMB: 7.7 %

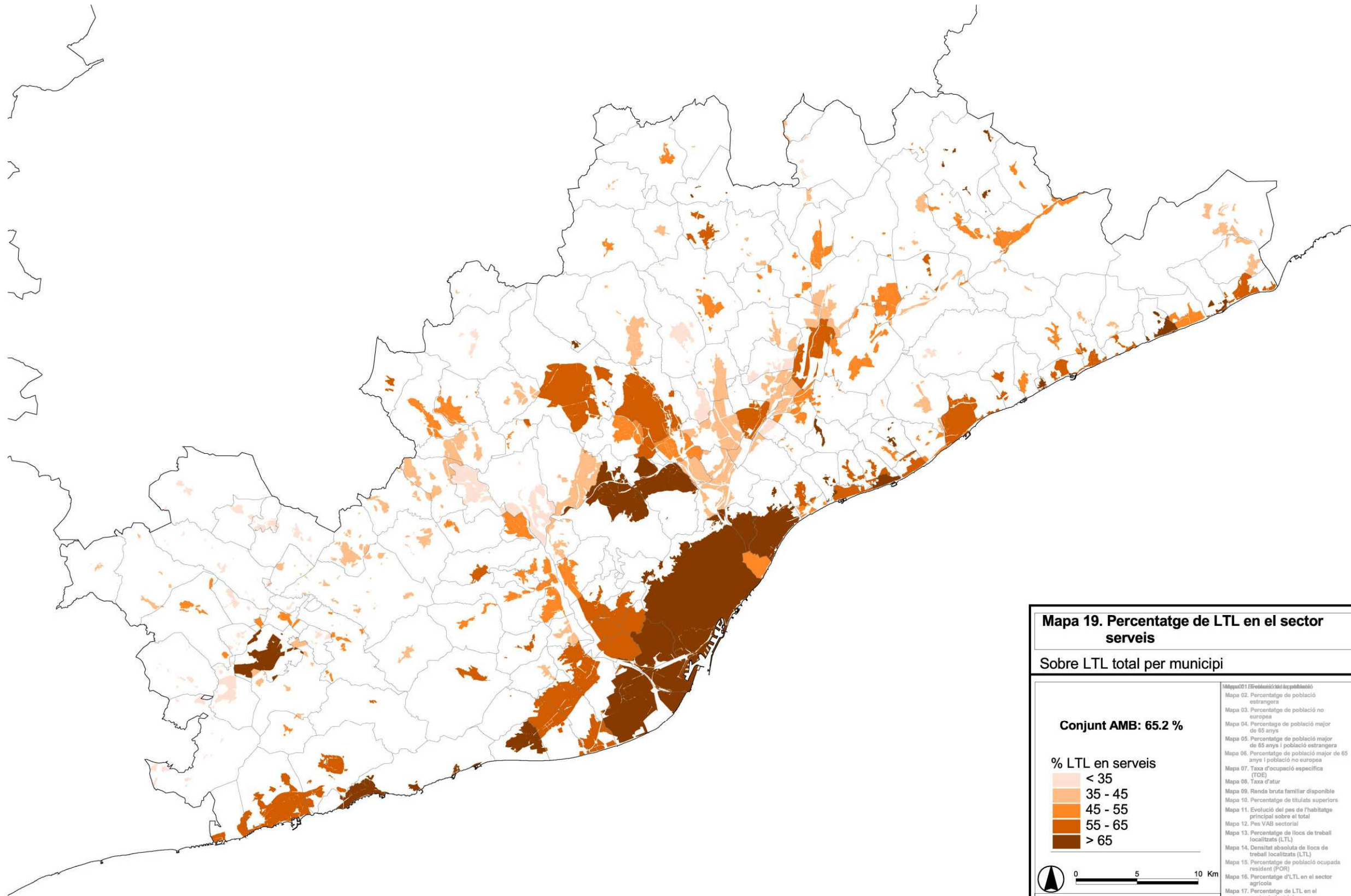
% LTL en construcció

- < 7
- 7 - 9.5
- 9.5 - 13
- 13 - 21
- > 21

0 5 10 Km

* sobre text: Complex, Industrial, Mixt

Mapa 01. Evolució de la població
 Mapa 02. Percentatge de població estrangera
 Mapa 03. Percentatge de població no europea
 Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
 Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
 Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
 Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
 Mapa 08. Taxa d'atur
 Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
 Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
 Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
 Mapa 12. Plus VAB sectorial
 Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
 Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
 Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
 Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
 Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
 Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
 Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
 Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis

Sobre LTL total per municipi

Conjunt AMB: 65.2 %

% LTL en serveis

- < 35
- 35 - 45
- 45 - 55
- 55 - 65
- > 65

0 5 10 Km

* sobre text Complex, Industrial, Terciari i Mixt

Pla territorial

Mapa 01 Densitat total de població
Mapa 02 Percentatge de població estrangera
Mapa 03 Percentatge de població no europea
Mapa 04 Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05 Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06 Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07 Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08 Taxa d'atur
Mapa 09 Renda bruta familiar disponible
Mapa 10 Percentatge de titulats superiors
Mapa 11 Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12 Plus VAB sectorial
Mapa 13 Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14 Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15 Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16 Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17 Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18 Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20 Ciutats o activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21 Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

5.3. Caracterització dels sistemes urbans a la regió metropolitana

A partir de la construcció d'un índex d'equilibri entre la població ocupada resident i els llocs de treball localitzats a cada municipi, s'han dividit els diferents sistemes urbans de la RMB entre ciutats d'activitat, ciutats equilibrades i ciutats residencials. Així, es diu que una ciutat és equilibrada quan la ràtio POR/LTL es situa dins de l'interval [0,8-1,2], és a dir, la diferència entre POR i LTL en el municipi no supera el 20%. Conseqüentment, una ciutat serà d'activitat quan aquesta ràtio es situï per sota del 0,8, i residencial quan estigui per sobre de l'1,2.

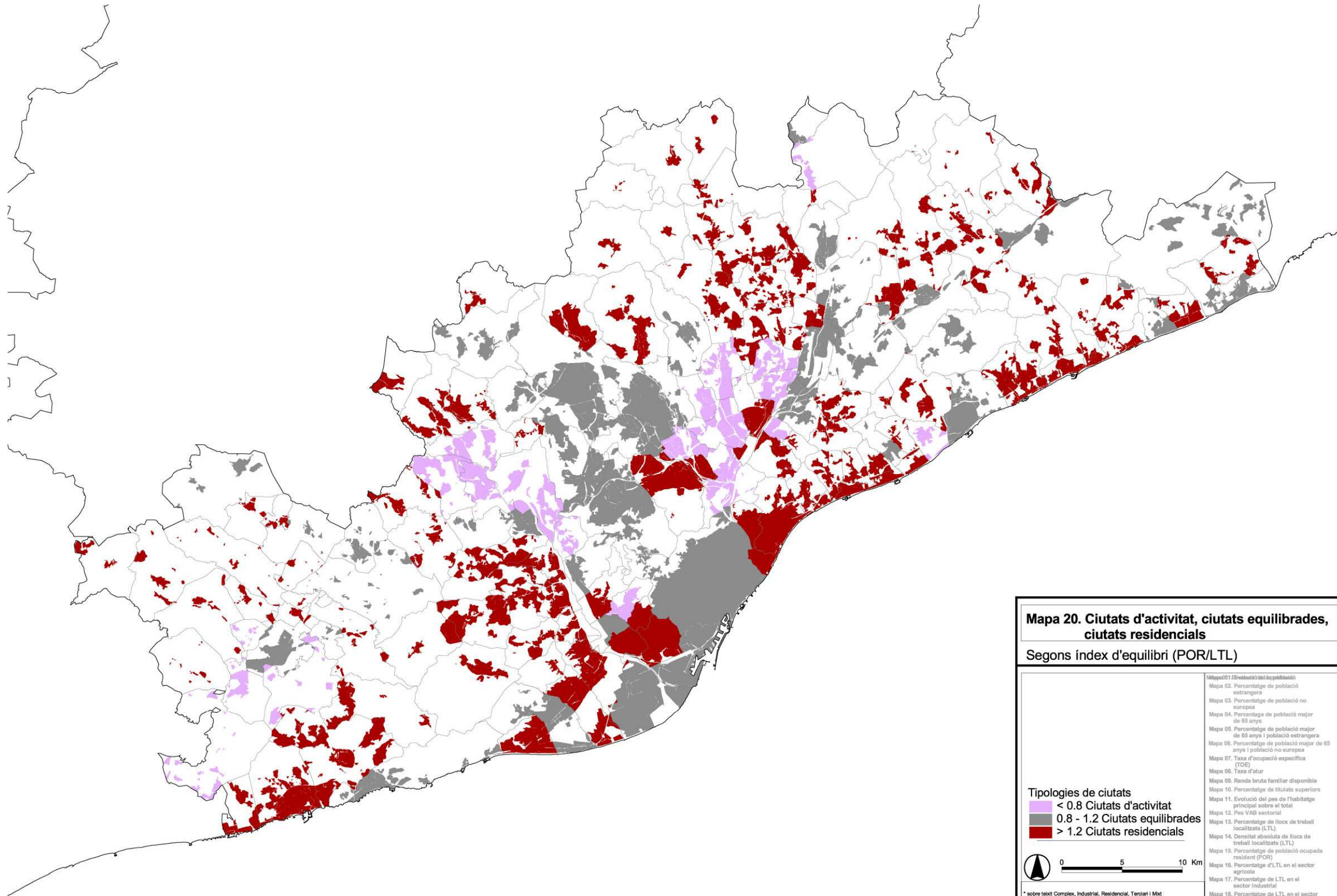
El Mapa 19 mostra la caracterització dels municipis metropolitans segons aquest índex, que presenta una barreja interessant entre els tres tipus d'urbs definides, ja que al costat de ciutats d'activitat n'hi ha sempre de residencials o equilibrades. Barcelona apareix com a ciutat equilibrada, així com totes les capitals comarcals, alguns municipis de la primera corona (Gavà, Sant Joan Despí, el Prat de Llobregat i Sant Cugat del Vallès), de la segona corona (Terrassa, Sabadell i Rubí), altres situats en els eixos del Llobregat i a la dreta de l'autovia C-17, i tots els municipis de l'Alt Maresme excepte Palafolls i Pineda de Mar.

Les ciutats d'activitat es corresponen, en gran part, amb les especialitzades en el sector industrial i amb polígons al seu terme municipal, tot i que també apareixen alguns municipis de l'Alt Penedès (Castellet i la Gornal, Olèrdola, Pacs del Penedès i Santa Margarida i els Monjos) i Cabrera de Mar. Les ciutats residencials, per la seva part, es dispersen per tot el territori de la RMB envoltant les equilibrades i les d'activitat. En aquest aspecte, cal destacar el fet que tots els municipis de la comarca del Garraf són residencials excepte la seva capital, Sitges, que es situa en el grup de les equilibrades.

Aprofundint una mica més en la caracterització dels municipis metropolitans segons les dades de LTL i POR, el Mapa 20 dibuixa les ciutats equilibrades i d'activitat segons el sector o sectors productius més rellevants dins de la seva estructura econòmica. Un municipi estarà especialitzat en un determinat sector si aquest té en la seva estructura productiva un pes superior al del mateix sector en el conjunt de l'àmbit. Barcelona és la única ciutat que té, exclusivament, els serveis per sobre de la mitjana, mentre que els municipis especialitzats en indústria coincideixen, més o menys, amb els assenyalats anteriorment.

Pel que fa a ciutats especialitzades en més d'un sector, Sabadell, Terrassa, Rubí, Sant Andreu de la Barca i Molins de Rei presenten uns pesos superiors a la mitjana en indústria i construcció, mentre que en el cas d'especialització en agricultura i serveis hi ha només dos municipis, Santa Susanna i Sant Cugat del Vallès. En agricultura i construcció apareixen dos municipis especialitzats tant diferents i allunyats com Malgrat de Mar i Tagamanent. En canvi, tretze municipis es situen per sobre la mitjana metropolitana en agricultura i indústria, bona part d'ells situats a l'Alt Penedès. D'altra banda, Calella, Sitges i Vilafranca del Penedès presenten una especialització en tres sectors a la vegada (agricultura, construcció i serveis) i, finalment, el grup més nombrós (14 municipis) presenta pesos per sobre de la mitjana tant en agricultura com en indústria i construcció.

Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Segons index d'equilibri (POR/LTL)

Tipologies de ciutats

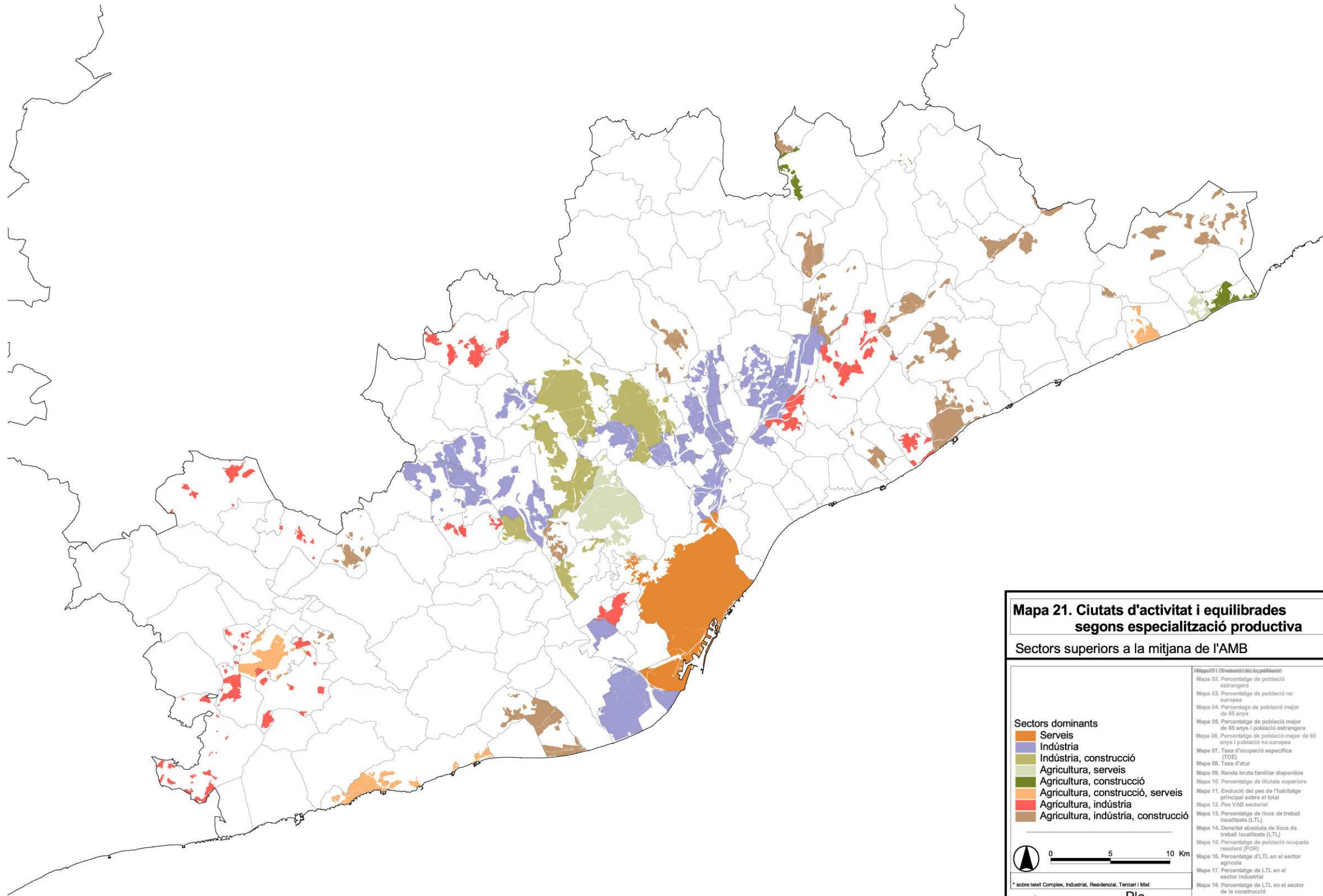
- < 0.8 Ciutats d'activitat
- 0.8 - 1.2 Ciutats equilibrades
- > 1.2 Ciutats residencials

0 5 10 Km

* sobre text Complex, Industrial, Residencial, Terciari i Mixt

Pla territorial
Autoritat de Barcelona

Mapa 01. Densitat de població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Plus VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

Mapa 21. Ciutats d'activitat i equilibrades segons especialització productiva
Sectors superiors a la mitjana de l'AMB

Sectors dominants

- Serveis
- Indústria
- Indústria, construcció
- Agricultura, serveis
- Agricultura, construcció
- Agricultura, construcció, serveis
- Agricultura, indústria
- Agricultura, indústria, construcció

Mapa 01. Densitat de població
Mapa 02. Percentatge de població estrangera
Mapa 03. Percentatge de població no europea
Mapa 04. Percentatge de població major de 65 anys
Mapa 05. Percentatge de població major de 65 anys i població estrangera
Mapa 06. Percentatge de població major de 65 anys i població no europea
Mapa 07. Taxa d'ocupació específica (TOE)
Mapa 08. Taxa d'atur
Mapa 09. Renda bruta familiar disponible
Mapa 10. Percentatge de titulats superiors
Mapa 11. Evolució del pes de l'habitatge principal sobre el total
Mapa 12. Plus VAB sectorial
Mapa 13. Percentatge de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 14. Densitat absoluta de llocs de treball localitzats (LTL)
Mapa 15. Percentatge de població ocupada resident (POR)
Mapa 16. Percentatge d'LTL en el sector agrícola
Mapa 17. Percentatge de LTL en el sector industrial
Mapa 18. Percentatge de LTL en el sector de la construcció
Mapa 19. Percentatge de LTL en el sector serveis
Mapa 20. Ciutats d'activitat, ciutats equilibrades, ciutats residencials
Mapa 21. Ciutats actives i equilibrades segons especialització productiva

0 5 10 Km

* sobre text: Complex, Industrial, Residencial, Terciari i Mixt

iEt Pla territorial metropolitana de Barcelona

6. EQUIPAMENTS SOCIALS

6.1. Dotació d'equipaments per subàmbits

Els serveis i equipaments són elements bàsics del benestar social i la qualitat de vida d'un territori, i els més significatius són els docents, els sanitaris, els culturals i els esportius. Entre aquests serveis n'hi ha alguns que socialment es consideren bàsics (sanitaris i educatius) i dels quals tothom n'exigeix una proximitat elevada i, per això, són fonamentals a l'hora de fixar la població i d'establir un nucli familiar, mentre que els altres (esportius i culturals) completen el benestar o lleure dels residents. En fer una diagnosi territorial, s'ha de considerar tant el nombre d'equipaments existents com la seva distribució espacial, en termes de dispersió/concentració. La ubicació i coincidència dels diferents tipus d'equipaments en un municipi reforça i accentua la seva centralitat, i genera una àrea d'atracció que varia en funció del grau d'especialització assolida. Així, hi haurà municipis que siguin concentradors d'equipaments però serveixin a una població més àmplia que la pròpia, especialment en el cas dels equipaments educatius i sanitaris.

La regió metropolitana de Barcelona, per la seva característica de centre, té la concentració més gran d'equipaments de tot Catalunya, encara que hi ha diferències importants entre els subàmbits que la componen. La distribució dels equipaments està condicionada més per la mida de les poblacions que per l'extensió del territori i, per això, territoris relativament poc extensos (com el Barcelonès) concentren més equipaments que territoris grans (com l'Alt Penedès o el Vallès Oriental). Hi ha també diferències en quant al nombre absolut per tipus d'equipament, ja que els educatius i els esportius són els més nombrosos, mentre que els sanitaris, que aquí es refereixen exclusivament a centres hospitalaris, són menors. Els equipaments culturals són els que es troben més repartits pel territori, especialment els museus¹.

Taula 6.1: DOTACIÓ D'EQUIPAMENTS A LA REGIÓ METROPOLITANA (2001)

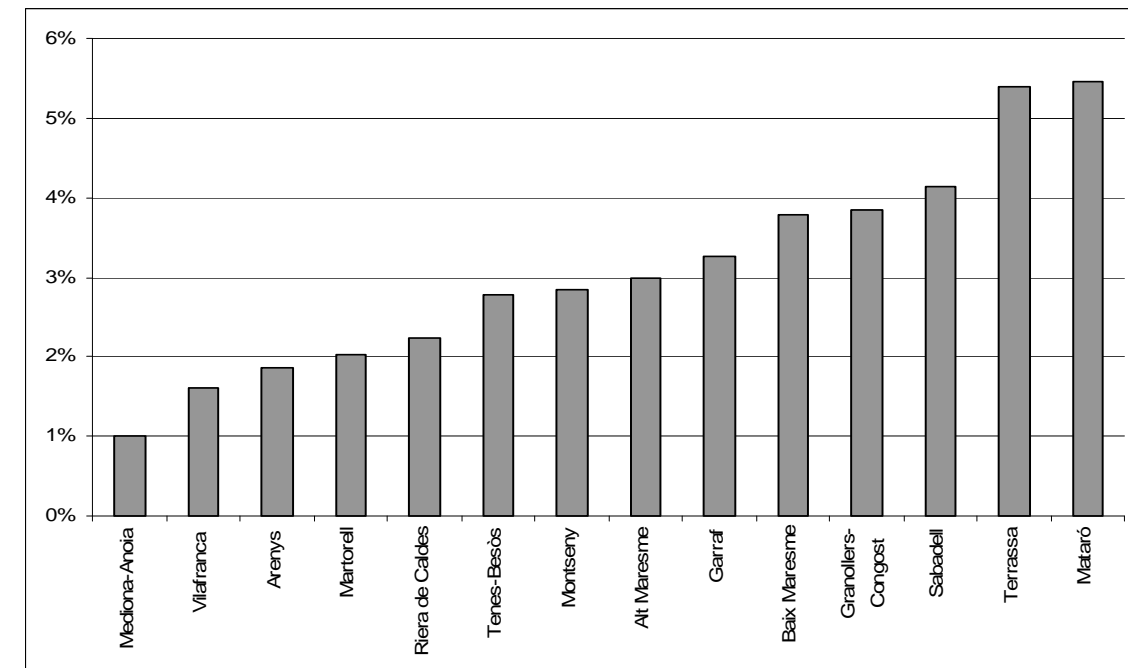
	Educatius	Sanitaris	Esportius	Culturals	Total	% Total RMB
Alt Maresme	33	1	553	10	597	3,0%
Àrea Metropolitana	1.421	93	9.357	509	11.380	56,7%
Arenys	20	1	336	17	374	1,9%
Baix Maresme	62	4	688	12	766	3,8%
Garraf	42	2	582	22	648	3,2%
Granollers-Congost	73	6	660	31	770	3,8%
Martorell	42	2	338	22	404	2,0%
Mataró	67	5	1.004	22	1.098	5,5%
Mediona-Anoia	28	0	169	4	201	1,0%
Montseny	33	2	528	7	570	2,8%
Riera de Caldes	45	1	388	15	449	2,2%
Sabadell	119	3	674	30	826	4,1%
Tenes-Besòs	50	1	485	14	550	2,7%
Terrassa	130	6	890	54	1.080	5,4%
Vilafranca	74	5	260	11	350	1,7%
Total RMB	2.239	132	16.912	780	20.063	100,0%

Font: elaboració pròpia.

Com es pot veure a la Taula 6.1, l'àrea metropolitana concentrava més de la meitat dels equipaments socials de tota la regió l'any 2001, en concret un 56,7%, seguida per Mataró i Terrassa, amb un 5,5% i un 5,4%, respectivament. El subàmbit de Sabadell, tot i ser el segon més poblat, és el quart en termes de dotació d'equipaments, amb un 4,1% del total de la RMB, seguit de prop per Granollers-Congost i el Baix Maresme, que presenten pesos propers al 4%. D'altra banda, els subàmbits de Mediona-Anoia i Vilafranca, que junts formen la comarca de l'Alt Penedès, són els menys dotats en equipaments (Gràfic 6.1).

Pel que fa a la distribució territorial dels equipaments a cada subàmbit, s'observa, com era d'esperar, una forta centralitat i concentració al voltant de les capitals o ciutats més poblades, amb pesos sobre el total que superen el 60% en la majoria dels casos. Normalment, aquesta centralitat és més forta en el cas dels equipaments sanitaris i culturals, mentre que és més feble en els educatius i esportius.

Gràfic 6.1: DISTRIBUCIÓ DELS EQUIPAMENTS PER SUBÀMBIT* (2001)

* Sense incloure l'àrea metropolitana

Una anàlisi municipal assenyala que la ciutat de Barcelona concentra la majoria d'equipaments de la regió metropolitana, amb percentatges que van des del 48% en el cas dels sanitaris al 22% dels esportius passant pel 40% dels culturals i el 33% dels educatius. Com s'ha comentat anteriorment, la distribució territorial dels equipaments socials es realitza en funció de la població i, per tant, és lògic que, després de Barcelona, les ciutats més dotades en equipaments siguin les més poblades: Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Mataró, Sabadell, Granollers i Terrassa.

¹ L'inventari s'ha fet sobre la base de dades de l'Idescat que, al seu torn, publica les estadístiques que li són informades des dels diferents departaments de la Generalitat.

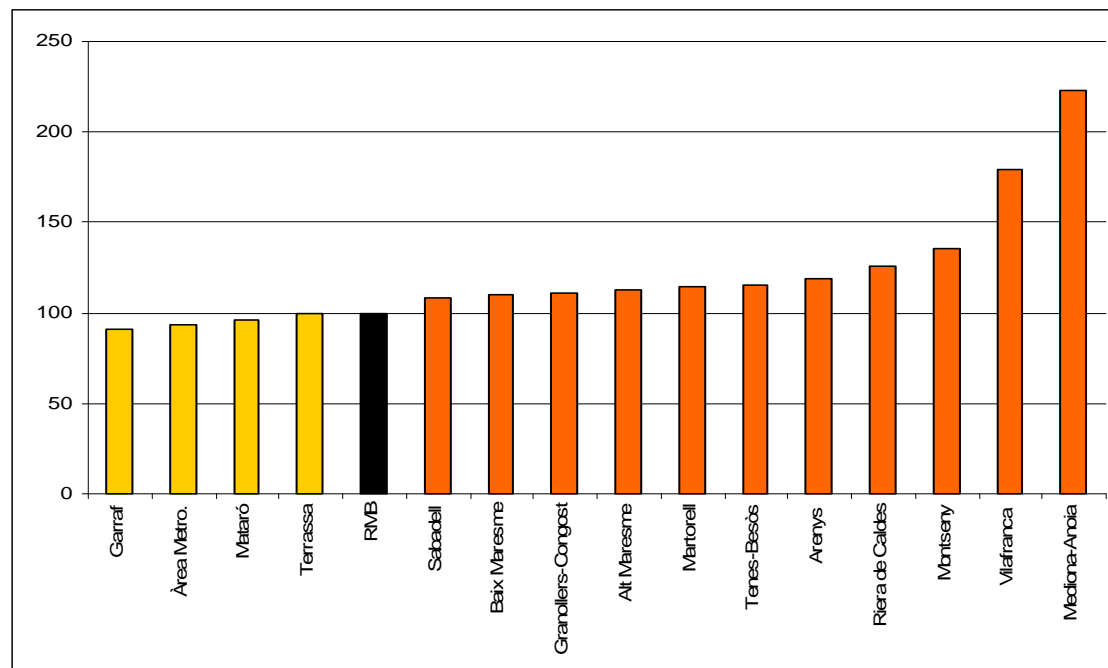
6.2. Equipaments educatius

Els equipaments educatius considerats són els centres educatius, tant públics com privats i concertats, i es divideixen en: només infantil; infantil i primària; només secundària; infantil, primària i secundària i educació especial. La font original de les dades és, a partir del curs 1982-1983, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

La regió metropolitana comptava amb 2.239 centres educatius l'any 2001, tant de tipus públic com privat. Són els equipaments més nombrosos per la seva característica de servei bàsic i per la necessitat de proximitat al ciutadà. Les diferències entre els centres públics i privats es concentren sobretot en els d'educació infantil i els d'educació especial, casos en els quals els centres privats superen els públics. En canvi, aquells que combinen infantil i primària i els exclusivament d'ensenyament secundari són majoritàriament públics.

Com s'ha comentat anteriorment, la distribució territorial dels equipaments està molt condicionada per la mida de les poblacions, se'n concentren un nombre superior en municipis molt poblats. Així, per tal de veure si un determinat subàmbit està o no ben dotat d'equipaments educatius en relació amb el conjunt de la RMB, s'ha construït un senzill índex que es calcula dividint el nombre d'equipaments de cada subàmbit per la seva població, fixant la mitjana de la regió en base 100 i expressant les xifres dels subàmbits en relació amb aquesta mitjana (Gràfic 6.2). Amb aquesta anàlisi, es pot veure que la dotació en equipaments escolars és bastant homogènia en el territori, ja que els índexs dels diferents subàmbits es situen al voltant de la mitjana de la regió, és a dir, les escoles estan ben repartides en funció dels habitants. Cal notar que, en general, els subàmbits amb menys població tendeixen a concentrar un nombre d'equipaments educatius superior a la mitjana.

Gràfic 6.2: DOTACIÓ D'EQUIPAMENTS EDUCATIUS PER SUBÀMBIT (2001)
Índex RMB = 100

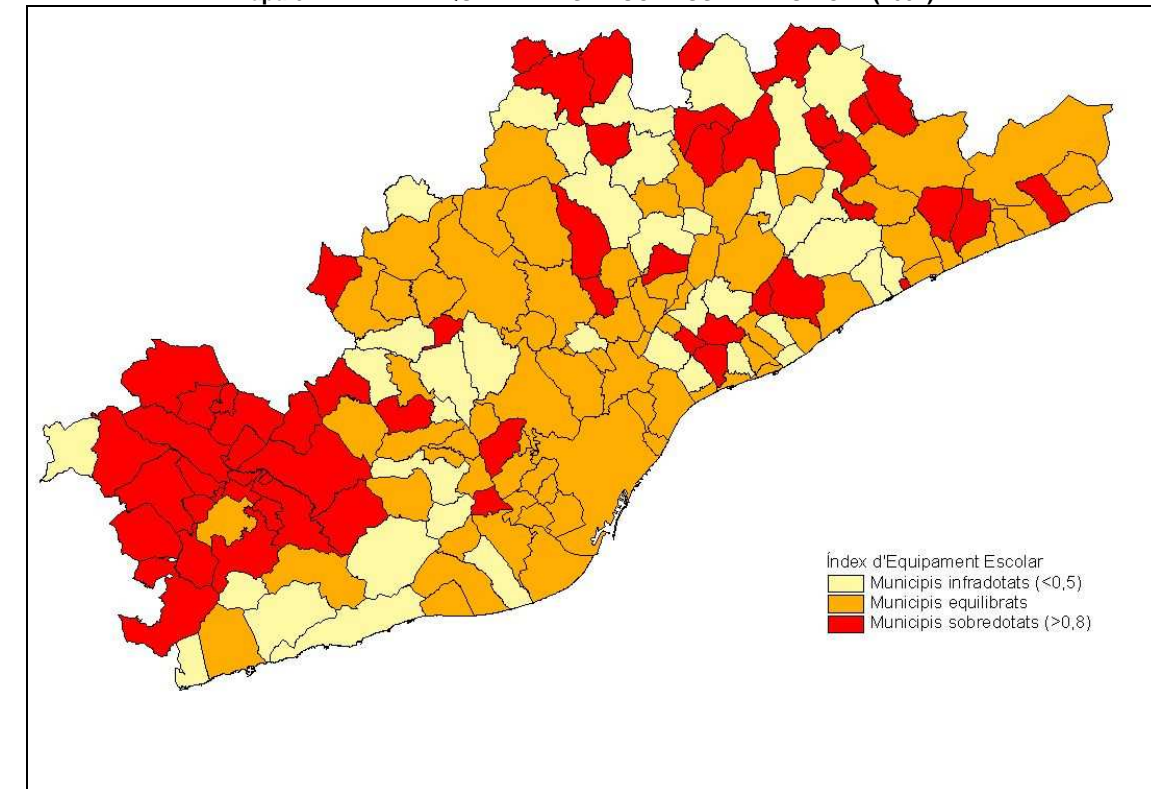

El Mapa 6.1 mostra la distribució dels equipaments escolars per municipis, un cop corregit l'efecte de la població, l'any 2001. En aquest cas, per fer aquesta correcció s'ha calculat l'índex de concentració de la següent manera: primer s'ha obtingut la mitjana d'alumnes per centre educatiu de la regió metropolitana, que són 167. Si es multiplica aquesta mitjana pel nombre de centres a cada municipi, s'obté la capacitat d'acollida d'alumnes a escala municipal, que dividida pel nombre de persones de 0 a 15 anys en el municipi proporciona un índex d'equipament escolar (IEE) municipal. Donat que la mitjana de la RMB d'aquest índex és 0,65, es considera que un municipi està equilibrat, en el sentit que té prou places per oferir a la seva població en edat escolar, si el seu

IEE es situa dins un marge de +/- 20% d'aquest 0,65. Així, els municipis amb un IEE inferior a 0,5 estan infradotats i els que tinguin un IEE superior a 0,8 estan sobredotats.

Es pot observar com els municipis de l'Alt Penedès (corresponents als subàmbits de Vilafranca i Mediona-Anoia) estan sobredotats en aquest tipus d'equipaments. L'evolució demogràfica dels últims anys (població envellida, taxa de natalitat feble), ha fet que en aquests municipis el nombre de places escolars superi el nombre d'alumnes. En canvi, els municipis infradotats es concentren majoritàriament als subàmbits de la Riera de Caldes, Granollers-Congost, el Montseny i el Tenes-Besòs, tot i que també se'n troben al Garraf i al Baix Llobregat. La zona central de la regió (àrea metropolitana, Terrassa, Sabadell) sembla equilibrada, així com la majoria dels municipis dels subàmbits de l'Alt Maresme.

Mapa 6.1: ÍNDEX D'EQUIPAMENTS EDUCATIUS PER MUNICIPI (2001)

6.3 Equipaments sanitaris ²

Previ al desenvolupament del present apartat, cal esmentar el fet que des del punt de vista territorial no hi ha coincidència exacta entre la delimitació administrativa que es considera en el Pla territorial metropolità de Barcelona i la delimitació de les unitats territorials en les qual s'estructura el sistema sanitari. En aquest sentit, els àmbits territorials, des del punt de vista del Departament de Salut, queden representats pels Governos Territorials de Salut (GTS). Els GTS, regulats pel Decret 38/2006, de 14 de març, tenen un abast territorial definit que parteix, orientativament, de la delimitació territorial pròpia de les àrees bàsiques de salut (ABS) i de les comarques, i d'una dimensió que inclou, com a mínim, l'atenció primària, l'hospitalària i la sociosanitària. L'ABS és la unitat territorial elemental a través de la qual s'organitzen els serveis d'atenció primària. Són unes unitats territorials formades per barris o districtes a les àrees urbanes, i per un o més municipis en l'àmbit rural. La seva delimitació es determina en funció de factors geogràfics, demogràfics, socials, epidemiològics, d'accessibilitat de la població als serveis, i de l'eficiència en l'organització dels recursos sanitaris.

La Regió Sanitària Barcelona (RSB) està distribuïda en 212 ABS. A cada ABS hi ha un equip d'atenció primària, que és, segons el model sanitari de Catalunya, la porta d'entrada al sistema sanitari. En aquest equip, hi ha professionals sanitaris i no sanitaris que presten l'assistència sanitària bàsica als Centres d'Atenció Primària.

La RSB comprèn 164 municipis englobats en 7 comarques: l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i l'Oriental, i es configura, des del punt de vista de serveis sanitaris, en 15 governs territorials de salut (GTS). La població de l'RSB comprèn a l'entorn del 68% de la població de Catalunya, amb comarques totalment urbanes i d'altres amb un component més rural.

Pel que respecta a l'atenció hospitalària de pacients amb malalties agudes i considerant els centres hospitalaris de la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública, a la RSB hi ha 34 centres hospitalaris d'aguts. Cada GTS té, com a mínim, un centre hospitalari de referència. A la ciutat de Barcelona hi ha 11 hospitals amb una alta concentració d'hospitals d'alta tecnologia que atenen pacients amb patologia complexa de més enllà de les fronteres de la ciutat. El total de llits d'aguts a la RSB és de 10.324.

A la RSB hi ha 57 equipaments sanitaris destinats a prestar serveis sociosanitaris d'internament, amb una oferta de 3.803 llits de llarga estada. 1.504 de convallescència, 244 de cures pal·liatives i 383 de mitja estada polivalent. A cada GTS hi ha, com a mínim, un centre sociosanitari.

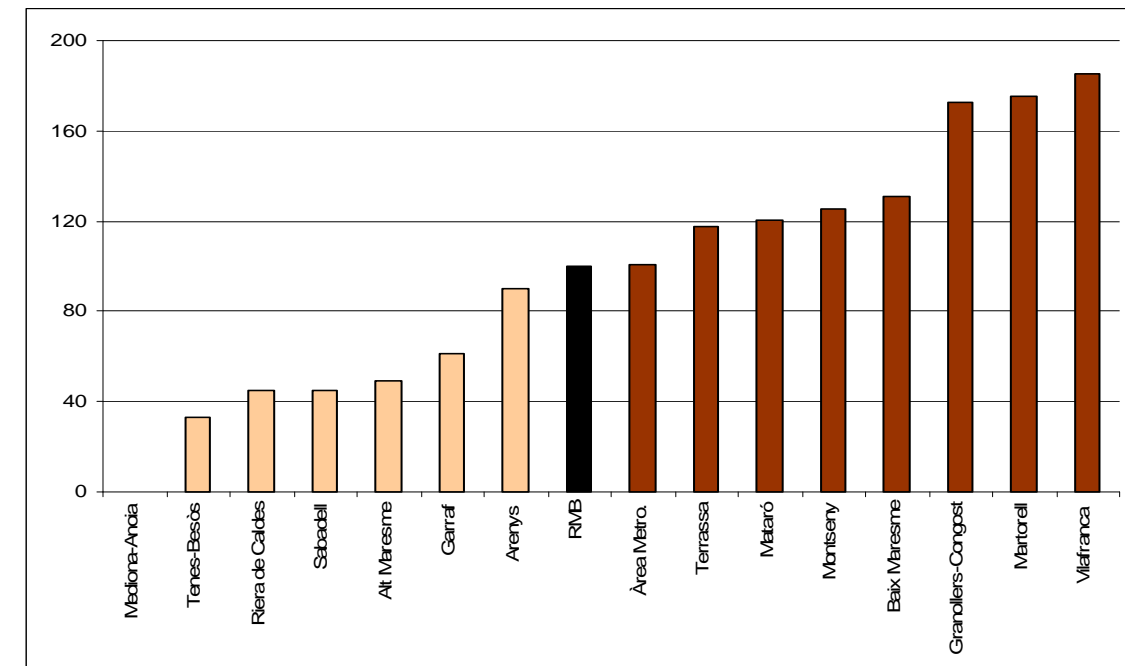
Pel que fa a la salut mental, a la RSB hi ha un total de 9 centres hospitalaris psiquiàtrics monogràfics amb una oferta de 1.858 llits d'internament psiquiàtric. Al Baix Llobregat hi ha una alta concentració d'aquests llits (1.541).

Un total de 45 centres de Salut Mental d'adults i de 35 centres de Salut Mental per nens i infants es reparteixen pels GTS de la RSB.

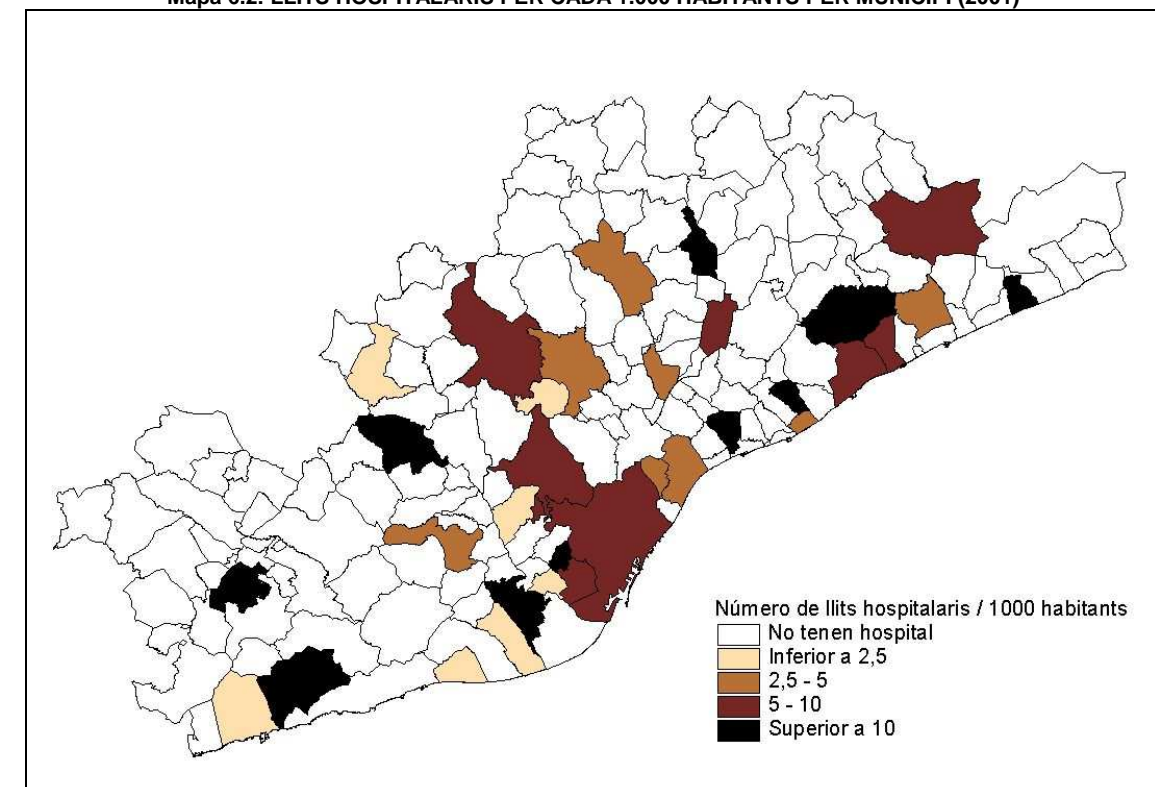
En el Mapa Sanitari, sociosanitari i de salut pública s'inclouen Escenaris de desenvolupament i adequació dels serveis en l'horitzó 2015 per a cadascun dels àmbits territorials dels Governos Territorials de Salut que, o bé estan constituïts i en fase de constitució. En aquests escenaris s'apunten les projeccions demogràfiques utilitzades i es detallen les orientacions de desenvolupament i adequació dels serveis que poden ser de referència, per a la planificació territorial, per analitzar els canvis esperats des del punt de vista dels serveis de salut.

Els equipaments sanitaris considerats són els centres hospitalaris, les dades provenen del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i de l'Idescat. El nombre de centres sanitaris agrupa els que presten un servei permanent, en règim d'internat, amb atenció mèdica i d'infermeria, i estan proveïts de llits per a ingressos amb atenció continuada. S'inclouen els centres hospitalaris integrats a la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública i els centres als quals el Servei Català de la Salut contracta part de la seva activitat, tot i no estar integrats en aquesta xarxa pública.

Gràfic 5.3: DOTACIÓ D'EQUIPAMENTS SANITARIS PER SUBÀMBIT (2001)
Índex RMB = 100

Mapa 6.2: LLITS HOSPITALARIS PER CADA 1.000 HABITANTS PER MUNICIPI (2001)

² Font: Memòria RSB 2008. <http://www10.gencat.net/catsalut/cat/index.htm>

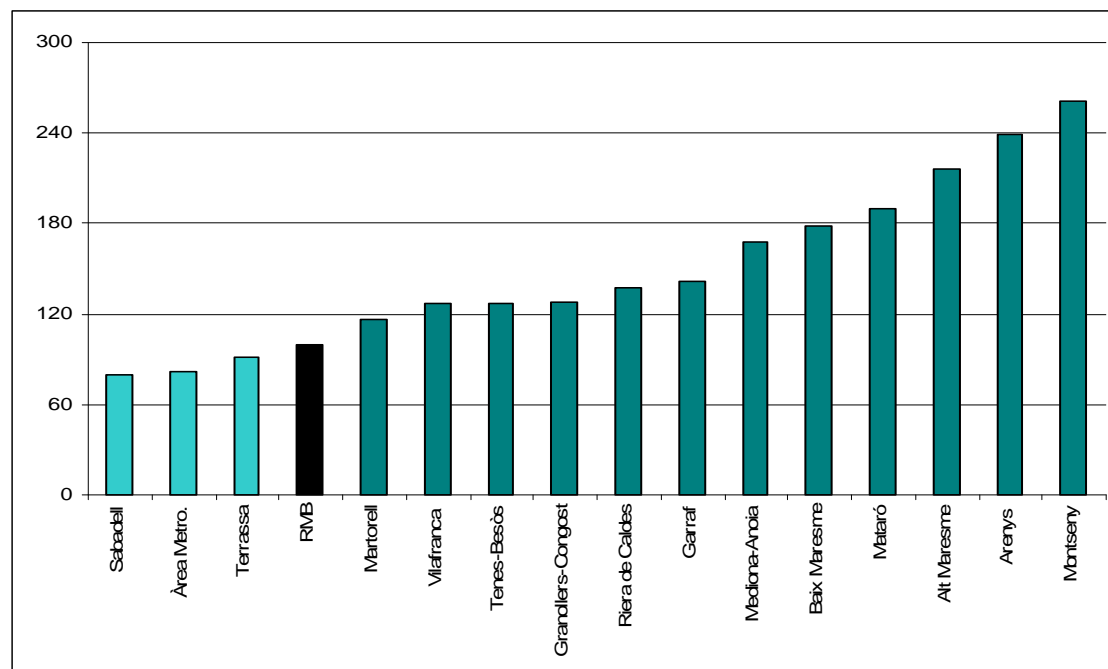
6.4. Equipaments esportius

Els equipaments considerats són: pistes poliesportives a l'aire lliure, pistes de tennis, frontons (de més de 200 m²), camps de futbol, rugbi, hoquei, etc. (de més de 4.000 m²), pistes poliesportives en pavellons (de més de 400 m²), espais poliesportius en sales (de més de 50 m²), piscines a l'aire lliure (50 m²), piscines cobertes (50 m²), pistes d'atletisme (de 200, 300 i 400 metres de corda), altres espais convencionals (petanca, esquaix), altres tipus singulars (pistes d'esquí, camps de golf), i altres espais petits (pistes petites, esplanades). Les dades provenen del registre de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i corresponen a l'any 2001.

Aquests són els equipaments més nombrosos i els que estan més repartits pel territori. Es tracta d'instal·lacions esportives de tipus públic i privat que cobreixen l'activitat esportiva més habitual (pistes poliesportives, camps de futbol, piscines, pistes d'atletisme, camps de tennis i golf, etc). En total hi ha 20.158 instal·lacions, destacant els espais poliesportius en sales (12% del total) i els espais esportius petits (petanca, esquaix, pistes petites, esplanades, etc.), que representen un 40% del total d'equipaments esportius.

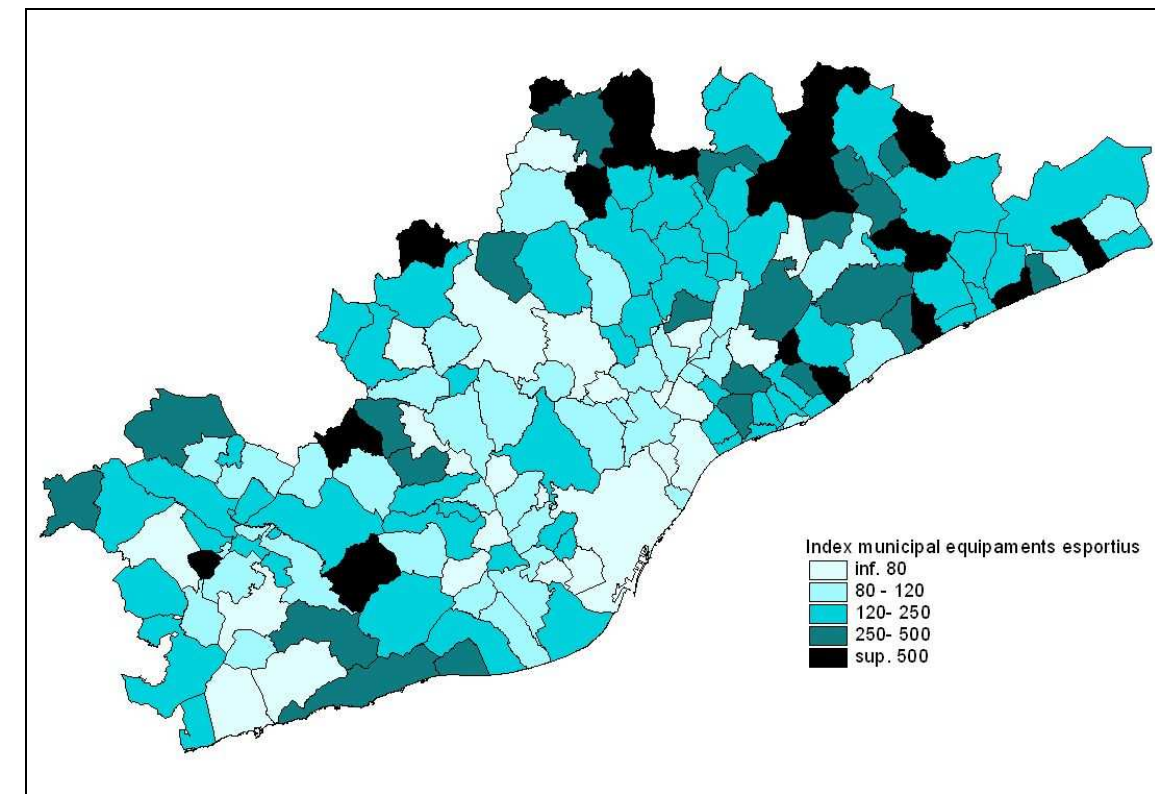
El Gràfic 6.4 mostra com la majoria de subàmbits tenen una dotació d'equipaments esportius, corregida de l'efecte població, superior a la mitjana de la RMB, mentre que els tres amb més població, l'àrea metropolitana, Sabadell i Terrassa, estan per sota d'aquesta mitjana.

Gràfic 6.4: DOTACIÓ D'EQUIPAMENTS ESPORTIUS PER SUBÀMBIT (2001)
Índex RMB = 100

Aquesta anàlisi a escala municipal està reflectida en el Mapa 6.3, on destaca que els municipis centrals i més poblats tenen una dotació en equipaments esportius molt inferior als municipis perifèrics. Així, entre d'altres Vilanova i la Geltrú, Martorell, Terrassa, Sabadell, l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Badalona o, fins i tot, Barcelona, tenen un índex d'equipaments esportius per sota de la mitjana del conjunt de la regió metropolitana. En canvi, municipis menys poblats, com per exemple Pacs del Penedès, Olesa de Bonesvalls, Sant Llorenç d'Hortons o Gallifa tenen un índex molt elevat.

Mapa 6.3: ÍNDEX D'EQUIPAMENTS ESPORTIUS PER MUNICIPI (2001)
Índex RMB = 100

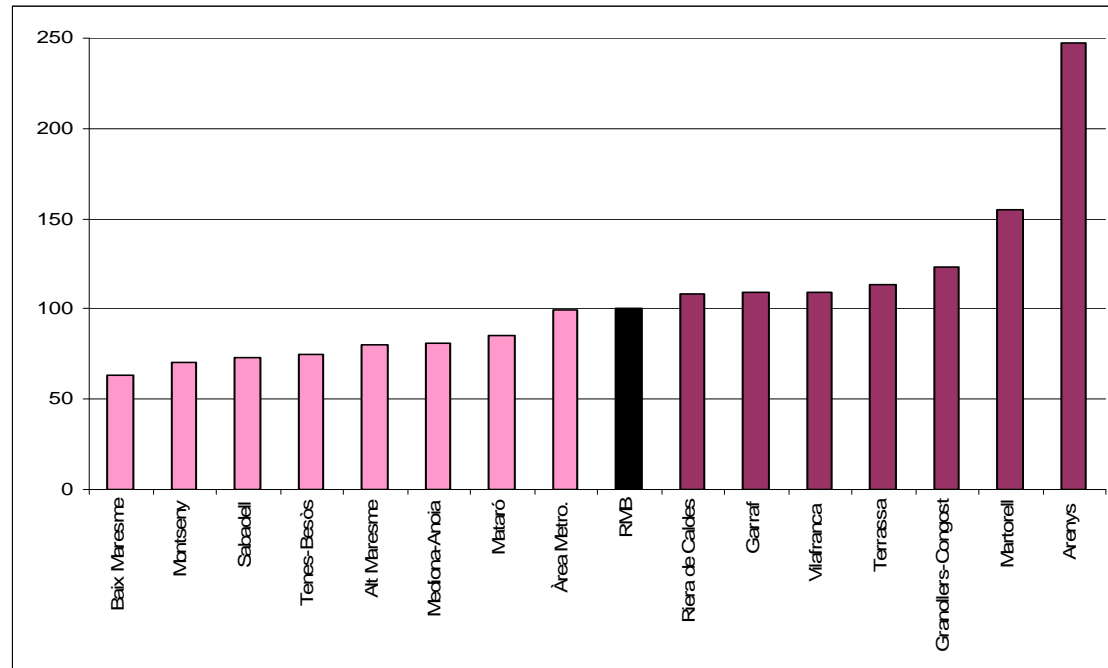

6.5. Equipaments culturals

Els equipaments culturals considerats són: arxius, museus, cinemes, teatres i auditoris i responen, en part, a la tradició cultural i artística de cada municipi. És per això que aquests equipaments també es troben bastant repartits pel territori, especialment els museus i els arxius. El cas de les pantalles de cinema ha de ser considerat amb precaució, ja que habitualment es troben concentrades en locals amb més d'una sala i, per tant, un nombre elevat d'aquestes no implica necessàriament un nombre elevat de sòl ocupat. A més, cal tenir en compte que gairebé el 70% dels equipaments culturals està constituït per sales de cinema.

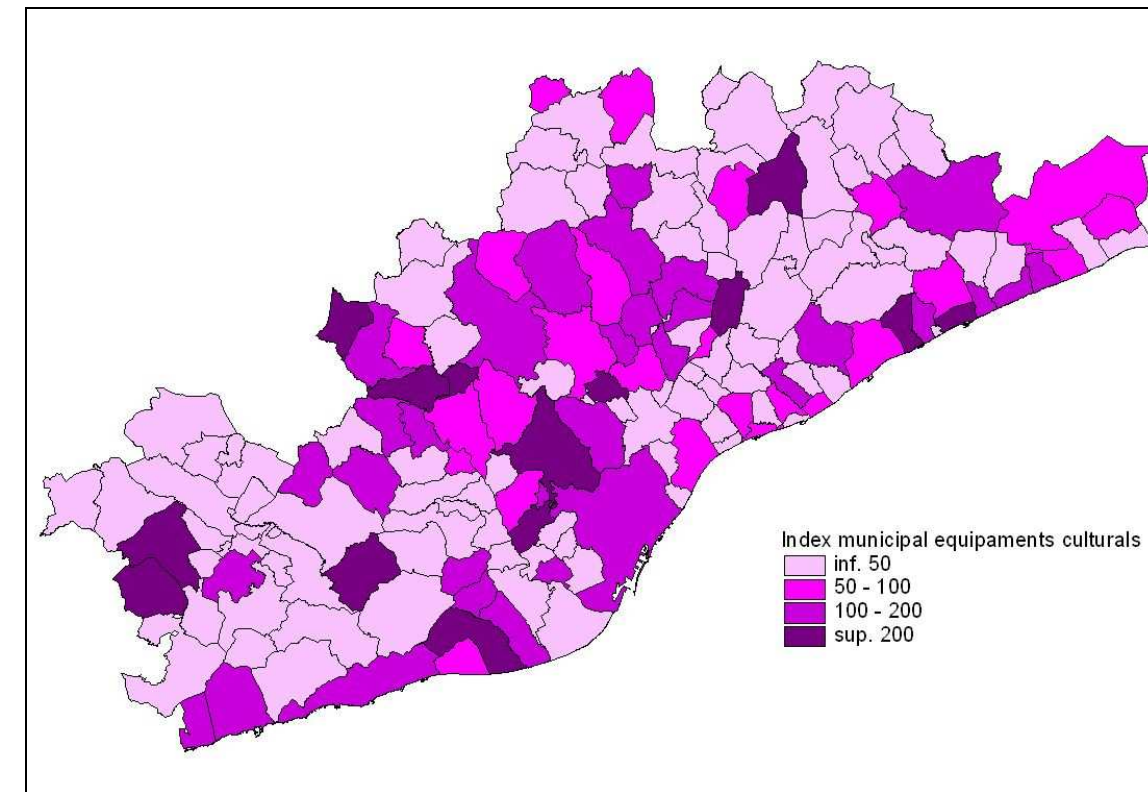
Gràfic 6.5: DOTACIÓ D'EQUIPAMENTS CULTURALS PER SUBÀMBIT (2001)
Índex RMB = 100

El mateix tipus d'anàlisi de dotació per habitant feta per als altres tipus d'equipaments mostra, en el cas dels culturals, que alguns dels subàmbits que compten amb els municipis més poblats tenen una dotació inferior a la mitjana de la regió, com és el cas de l'àrea metropolitana. Com es pot apreciar en el Gràfic 6.5, el subàmbit d'Arenys, amb un índex de gairebé 250, es situa molt per sobre de la resta de subàmbits en quant a la seva dotació d'equipaments culturals, mentre que a l'altre extrem es troba el Baix Maresme, que hauria de desenvolupar la seva oferta cultural.

En el Mapa 6.4 es poden veure els resultats de l'anàlisi a escala municipal, on s'observa que els municipis de la part central de la RMB i alguns costaners, principalment del Garraf, tenen índexs superiors a la mitjana de la regió, mentre que els municipis més perifèrics i interiors tenen un índex més baix, excepció feta de Castellví de la Marca, Olesa de Bonesvalls i Sant Martí Sarroca a l'Alt Penedès i Cànoves i Samalús al Vallès Oriental, amb poblacions que es situen entre els 1.000 i els 2.500 habitants.

Mapa 6.4: ÍNDEX D'EQUIPAMENTS CULTURALS PER MUNICIPI (2001)
Índex RMB = 100

7. ÀMBITS POLÍTICS I DE GESTIÓ

7.1. Introducció

En determinats casos, la complexitat d'un territori on hi actuen diferents administracions locals fa necessària la creació d'ens supramunicipals de naturalesa comarcal, mancomunada o metropolitana. Aquestes entitats contribueixen a l'harmonització de propostes i d'intervencions institucionals optimitzant, d'aquesta manera, els recursos públics. La figura més comuna a Catalunya són les mancomunitats de municipis, que neixen per definició com a entitats locals de cooperació voluntària intermunicipal, és a dir, es creen a partir de la iniciativa municipal i de comú acord entre tots els seus membres. A diferència d'altres entitats locals, la creació de les mancomunitats no depèn de desenvolupaments legislatius previs ni de governs de rang superior.

Els objectius de les mancomunitats estan relacionats amb la prestació de serveis de competència municipal, sense en cap cas buidar de competències els municipis que es mancomunen. Les actuacions de les mancomunitats tenen una notable transcendència pel que fa a l'estructuració d'un territori com el català amb molta fragmentació municipal, així com en la prestació de serveis a les persones que l'habiten. A més, darrerament també incorporen entre els seus objectius altres relacionats amb polítiques i estratègies de desenvolupament econòmic i social. De totes maneres, la característica que millor defineix les mancomunitats és la seva flexibilitat, que es tradueix en uns processos de creació i constitució poc complexos, la facilitat amb què els municipis poden entrar o sortir d'una mancomunitat, i la simplicitat en la modificació i ampliació dels seus objectius, entre d'altres.

La regió metropolitana de Barcelona és la zona on es concentra gran part de la població i l'activitat econòmica de Catalunya. El seu dinamisme econòmic i social implica també que sigui el territori on es manifesten, de forma més evident, les diverses problemàtiques de caire territorial. Per tant, les solucions a adoptar són més complexes i requereixen un esforç inversor i de gestió considerables. A més, la continuïtat física del seu teixit urbà requereix una planificació i gestió integrades de temes com ara el transport públic, la recollida de residus, l'abastament d'aigua i altres serveis municipals.

En aquest apartat s'enumeren les diferents mancomunitats formades per municipis de la regió metropolitana existents al juliol del 2007. Aquesta informació pot haver patit modificacions posteriors, ja que s'ha de tenir en compte que alguna mancomunitat creada recentment pot no figurar encara en els registres, o que, per contra, alguna que s'hagi dissolt o no sigui operativa no s'hagi esborrat d'aquests registres. També es comenten altres ens locals i altres institucions que agrupen municipis d'aquesta regió i que són actors essencials tant en la gestió diària com en el seu desenvolupament econòmic i social.

7.2. Àrea Metropolitana de Barcelona

La Mancomunitat de Municipis, l'Entitat del Medi Ambient i l'Entitat del Transport formen l'entramat institucional que gestiona la prestació de determinats serveis d'àmbit supramunicipal de 36 ajuntaments que conformen l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Les raons de la constitució d'aquesta mancomunitat rau en el fet de compartir un àmbit territorial comú, densament poblat, amb espais, dotacions, serveis i infraestructures d'un intens ús social conjunt. Actua a l'espai públic fent realitzacions vertebradores d'escala supramunicipal així com obres més petites de caràcter local que es concreten en la realització d'infraestructures viàries, carrers i places, remodelacions de nuclis antics, de jardins històrics, equipaments socials i esportius, etc.

Objectiu

Els seus principals objectius són:

- Desenvolupament de les actuacions de vertebració territorial necessàries per a l'articulació, la mobilitat i la funcionalitat del territori. Aquestes actuacions es referiran bàsicament a les infraestructures i a la gestió de la mobilitat, els parcs, les platges, els espais naturals, els equipaments, les dotacions, les instal·lacions i els

serveis tècnics, mediambientals i d'aprofitament, i s'exerciran pel que fa a les competències d'altres administracions en raó de les legislacions sectorials vigents.

- Promoció de les activitats econòmiques de la zona, del turisme i de totes les activitats relacionades amb el món de la comunicació local.
- Assistència de caràcter tècnic, econòmic o jurídic als municipis mancomunats, especialment en matèria de planificació territorial, de paisatge urbà i de planejament i disciplina urbanística.
- Gestió del sòl i de les dotacions d'obres d'urbanització, d'habitatge assequible, d'usos industrials i terciaris i d'equipaments.
- Preparació dels instruments d'informació de base i urbanística (estadística, cartografia i estudis) que puguin ser suport de l'actuació territorial.
- Anàlisi, formulació de propostes i col·laboració en matèria de seguretat ciutadana, prevenció i protecció civil.

Municipis de la mancomunitat

Badalona, Badia del Vallès, Barcelona, Barberà del Vallès, Begues, Castellbisbal, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Cervelló, Corbera de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, L'Hospitalet de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, Montgat, Palau de Gubert, La Palma de Cervelló, El Papiol, El Prat de Llobregat, Ripollet, Sant Adrià de Besòs, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló, Santa Coloma de Gramenet, Tiana, Torrelles de Llobregat, Viladecans (Mapa 7.1).

Mapa 7.1: MUNICIPIS DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Entitat Metropolitana del Medi Ambient (EMSHTR)

Objectiu

La Llei 7/1987, de creació de l'Entitat Metropolitana, li atribueix competències en matèria d'obres hidràuliques i abastament d'aigua potable, de sanejament i evacuació d'aigües residuals, de tractament i aprofitament de residus municipals i de residus industrials no especials o inerts, i de coordinació dels serveis municipals corresponents.

Municipis de la mancomunitat

Badalona, Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Barcelona, Begues, Castellbisbal, Castelldefels, Cerdanyola del Vallès, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, L'Hospitalet de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, Montgat, Pallemà, El Papiol, El Prat de Llobregat, Ripollet, Sant Adrià de Besòs, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló, Santa Coloma de Gramenet, Tiana, Torrelles de Llobregat, Viladecans (Mapa 6.1).

Entitat Metropolitana del Transport (EMT)

Objectiu

L'Entitat Metropolitana del Transport (EMT) és una entitat local integrada per divuit municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, creada per la Llei 7/1987 del Parlament de Catalunya per prestar de forma conjunta els serveis de transport públic de viatgers en el seu àmbit territorial.

L'Entitat Metropolitana del Transport té assignades les següents competències:

- Ordenar, gestionar, planificar i coordinar els serveis de transport públic de viatgers, tant els regulars com els discrecionals, que tenen el seu itinerari dins dels divuit municipis. Això inclou l'atorgament de les concessions dels serveis regulars i les autoritzacions dels serveis discrecionals, així com la concessió i autorització de les estacions de viatgers.
- Prestar el servei del metro a Barcelona i a sis municipis metropolitans més.
- Exercir la intervenció administrativa en el servei de taxi.
- Programar el trànsit a la xarxa viària bàsica i prestar assistència tècnica als municipis en matèria de trànsit urbà.

Municipis de la mancomunitat

Badalona, Barcelona, Castelldefels, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, L'Hospitalet de Llobregat, Montcada i Reixac, Montgat, el Prat de Llobregat, Sant Adrià de Besòs, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Santa Coloma de Gramenet, Tiana i Viladecans.

7.3. Consells comarcals

L'any 1987 el Govern de la Generalitat de Catalunya va estructurar la divisió administrativa del territori català en comarques, les quals estan formades per diversos municipis amb lligams geogràfics, econòmics, socials i culturals. Els consells comarcals són òrgans administratius que tenen el seu àmbit d'actuació a la comarca i són, per tant, ens locals. El seu principal objectiu és donar serveis als ajuntaments de la comarca i ajudar-los a millorar la seva gestió municipal.

La Llei sobre l'organització comarcal de Catalunya determina, en un pla general, les competències que els consells comarcals tenen. Procedeixen de tres fonts diferents: les pròpies, les delegades per la Generalitat i les delegades pels municipis. Bàsicament estan relacionades amb l'ordenació del territori, la sanitat i salubritat pública, els serveis socials i l'ensenyament, la cultura, els esports i el medi ambient.

Per realitzar les seves tasques, els consells comarcals compten amb el ple del propi consell, el president, la comissió especial de comptes i la comissió d'estudi i informe o consulta. Les atribucions i competències del

president són representar el consell comarcal i convocar i presidir les sessions del ple. Pot haver-hi un o més vicepresidents que es nomenaran d'entre els consellers comarcals.

D'altra banda, les atribucions i competències del ple del consell comarcal, format pel president i els consellers comarcals, són les següents:

- Triar el president del consell comarcal.
- Aprovar el reglament orgànic i les ordenances que tenen categoria jurídica de reglament.
- Aprovar els plans comarcals.
- Exercir la potestat expropiatòria (la comarca pot expropiar béns particulars pel bé o ús públic).
- Controlar i fiscalitzar la gestió dels òrgans de govern comarcal.
- Té la facultat de presentar una moció de censura contra el president.

La comissió especial de comptes, formada com a mínim per un membre de cada partit polític, compleix la funció d'examinar i estudiar els comptes anuals del consell, mentre que la comissió d'estudi i informe o consulta, composta per membres triats pel ple del consell comarcal, té la funció de fer estudis i dictàmens previs dels afers que el ple haurà de tractar.

Les eleccions als consells comarcals no són per sufragi universal directe, sinó que es deriven de les eleccions municipals. Les candidatures que en l'àmbit comarcal han tingut més vots en les eleccions municipals tenen més representants en el consell comarcal. Les persones membres del consell comarcal són designats d'entre els alcaldes i regidors elegits en les eleccions municipals. El nombre de consellers comarcals es determinarà segons els residents de la comarca. Per exemple, el Baix Llobregat té més de 600.000 habitants, i això li atorga un consell comarcal amb 39 membres.

7.4. Altres mancomunitats de municipis

Agrupació de municipis titulars de transport urbà de la 2a corona metropolitana de Barcelona (AMTU)

Objectiu

És una associació de municipis que té per objecte l'enaltiment i la promoció del transport públic urbà de les seves ciutats, i de la mobilitat en general de la regió metropolitana de Barcelona. L'AMTU és membre de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM).

Dins de les seves prioritats i activitats destaquen:

- La millora del finançament dels serveis de transport públic urbà dels seus municipis adherits.
- La millora de les infraestructures de suport a la mobilitat de la segona corona de la regió metropolitana de Barcelona.
- L'assessorament tècnic als associats en el camp del transport públic urbà i la mobilitat.
- L'anàlisi de la situació de la mobilitat a l'àmbit AMTU.

Municipis de l'AMTU

Abrera, Argentona, Alella, Barberà del Vallès, Bigues i Riells, Blanes, Cabrera de Mar, Caldes de Montbui, Calella, Cardedeu, Castellar del Vallès, Castellbisbal, Cerdanyola del Vallès, Corbera de Llobregat, El Masnou, El Papiol, Esparreguera, Granollers, Igualada, La Pobla de Claramunt, La Roca del Vallès, L'Ametlla del Vallès, Lliçà d'Amunt, Lliçà de Vall, Manresa, Martorell, Matadepera, Mataró, Molins de Rei, Mollet del Vallès, Paretts del Vallès, Pineda de Mar, Rubí, Sabadell, Sant Andreu de Llavaneres, Sant Antoni de Vilamajor, Sant Celoni, Sant Cugat del Vallès, Sant Sadurn d'Anoia, Sant Vicenç dels Horts, Santa Eulàlia de Ronçana, Santa Maria de Palautordera, Santa Perpètua de Mogoda, Sitges, Teià, Terrassa, Torrelles de Llobregat, Vacarisses, Valldoreix, Vallirana, Vic, Viladecavalls, Vilafranca del Penedès, Vilanova del Vallès, Vilanova i la Geltrú, Vilassar del Mar i els Consells Comarcals del Vallès Oriental, Garraf i Maresme.

Mancomunitat Intermunicipal d'abastament d'aigua de l'Alt Maresme Objectiu

Proveïment d'aigües de l'Alt Maresme, així com l'explotació i conservació del servei.

Municipis de la mancomunitat

Arenys de Mar, Canet de Mar, Malgrat de Mar, Palafròls, Sant Pol de Mar, Santa Susanna.

Mancomunitat Intermunicipal d'Arenys de Mar i Arenys de Munt Objectiu

Servei de clavegueram per a l'abocament d'aigües residuals.

Municipis de la mancomunitat

Arenys de Mar, Arenys de Munt.

Mancomunitat Intermunicipal de Martorelles i Santa Maria de Martorelles Objectiu

Gestió i manteniment dels serveis del cementiri de la Mancomunitat.

Municipis de la mancomunitat

Martorelles, Santa Maria de Martorelles.

Mancomunitat Intermunicipal de Cerdanyola del Vallès – Ripollet - Montcada i Reixac Objectius

- L'ordenació del trànsit de vehicles i de persones en les vies urbanes.
- L'execució urbanística i, especialment, la instal·lació i la conservació de serveis urbanístics (enllumenat públic, pavimentació, clavegueram, etc.).
- La protecció del medi, els serveis de neteja viària, de recollida i tractament de residus.
- La protecció de la salubritat pública i la participació en la gestió de l'atenció primària de la salut, que inclourà el servei d'orientació i planificació familiar.
- Els serveis funeraris.
- La prestació dels serveis socials i la promoció i la reinserció socials.
- El transport públic de viatgers.
- Les activitats i les instal·lacions culturals i esportives, l'ocupació del lleure.
- La creació, promoció i sosteniment de mitjans de comunicació socials.

Municipis de la mancomunitat

Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet.

Mancomunitat Intermunicipal del Penedès i Garraf Objectius

- Creació i manteniment dels serveis de recerca, potabilització i distribució d'aigua.
- Recollida, tractament, eliminació i comercialització de residus sòlids urbans.
- Mercats comarcals de majoristes.

- Serveis per a l'ordenació del territori, medi ambient i tractament d'aigües residuals.
- Assistència, protecció i educació de minusvàlids psíquics i físics.
- Creació d'una xarxa d'informatització i assistència informàtica.
- Serveis d'assistència tècnica, jurídica, social i de manteniment.
- Coordinació i suport a les iniciatives de promoció econòmica.
- Coordinació i promoció de les activitats turístiques.
- Ensenyaments no regulats.
- Creació i coordinació de serveis esportius.

Municipis de la mancomunitat

Avinyonet del Penedès, Cabanyes, Les Canyelles, Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca, Cubelles, La Granada, Olèrdola, Pacs del Penedès, Pla del Penedès, Puigdàlber, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Martí Sarroca, Sant Pere de Ribes, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Santa Margarida i els Monjos, Sitges, Subirats, Torrelavit, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú, Vilobí del Penedès.

Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès Objectius

- Recollida mancomunada d'escombraries.
- Serveis de neteja mancomunada.
- Comptabilitat.
- Servei tècnic mancomunat.
- Altres que la Mancomunitat, per acord de la Comissió Gestora, vagi establert.

Municipis de la mancomunitat

Gelida, La Granada, Puigdàlber, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Sadurní d'Anoia, Subirats, Torrelavit, El Pla del Penedès.

Mancomunitat Intermunicipal de Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Sant Joan Despí i Sant Just Desvern Objectiu

Construcció d'un sistema d'evacuació d'aigües residuals i pluvials que recorren pels torrents de Font Santa i Pont Reixat.

Municipis de la mancomunitat

Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern.

Mancomunitat Intermunicipal Ripoll-Riu Sec Objectius

- Pla de sanejament del riu Ripoll en els termes municipals mancomunats.
- Tractament i eliminació de residus sòlids urbans.
- Les finalitats previstes per a les mancomunitats urbanístiques en l'article 10 del Reglament de Gestió Urbanística.
- Transports urbans i interurbans.
- Escorxadors públics.
- Defensa i protecció del medi ambient i lluita contra la pol·lució.

→ Coordinació de les actuacions municipals en relació amb aquells serveis d'interès mutu prestats per altres administracions, sigui per a la seva correcta localització, àmbit d'actuació o condicions del servei i, en particular, de les prestacions sanitàries i educatives.

Municipis de la mancomunitat

Barberà del Vallès, Castellar del Vallès, Sabadell, Sant Llorenç Savall, Sant Quirze del Vallès.

Mancomunitat de Santa Maria de Palautordera-Sant Esteve de Palautordera per a l'Abastament d'Aigua Potable

Objectiu

Abastament d'aigua potable.

Municipis de la mancomunitat

Santa Maria de Palautordera i Sant Esteve de Palautordera.

Mancomunitat Intermunicipal de La Vall del Tenes

Objectiu

Escola de segon ensenyament (B.O.P., C.O.O. i Formació Professional).

Municipis de la mancomunitat

Bigues i Riells, Lliçà d'Amunt, Lliçà de Vall, Santa Eulàlia de Ronçana.

Mancomunitat Municipal "Can Sellarès"

Objectiu

Gestió dels immobles, instal·lacions i serveis de "Can Sellarès" (complex esportiu, cultural i social).

Municipis de la mancomunitat

Gavà, Viladecans.

Mancomunitat per a l'atenció i l'assistència als minusvàlids psíquics de la Comarca del Garraf

Objectius

- Coordinar els esforços i unir les possibilitats econòmiques dels municipis associats per a aconseguir l'assistència i protecció dels minusvàlids psíquics.
- Creació i sosteniment de qualsevol servei que impliqui la protecció dels disminuïts psíquics de la comarca.

Municipis de la mancomunitat

Canyelles, Castellet i la Gornal, Cubelles, Olivella, Sant Pere de Ribes, Sitges, Vilanova i la Geltrú.

Mancomunitat d'Abrera, Esparreguera, Martorell, Olesa de Montserrat, Pallejà, Sant Andreu de la Barca i Torrelles de Llobregat

Objectiu

Instal·lació i funcionament d'una planta per al tractament de residus sòlids urbans i l'eliminació dels abocadors actuals.

Municipis de la mancomunitat

Abrera, Esparreguera, Olesa de Montserrat, Pallejà, Sant Andreu de la Barca, Torrelles de Llobregat.

Mancomunitat d'infraestructura sanitària de l'Alt Maresme-Sector III-Litoral Nord

Objectiu

Explotació i conservació d'una xarxa de col·lectors principals, d'una estació depuradora d'aigües residuals i d'un emissari submergit.

Municipis de la mancomunitat

Arenys de Mar, Arenys de Munt, Canet de Mar.

Mancomunitat Intermunicipal de Santa Perpètua de Mogoda i La Llagosta

Objectiu

Establiment i gestió dels serveis funeraris i gestió del servei de cementiri.

Municipis de la mancomunitat

La Llagosta, Santa Perpètua de Mogoda.

Mancomunitat Intermunicipal del Baix Llobregat

Objectius

- Clavegueram i sanejament.
- Promoció d'habitatges.
- Parcs públics i instal·lacions esportives.
- Proveïments.
- Parc de maquinària d'obres i conservació de vies públiques.
- Centres d'ensenyament mig, tècnica i professional.
- Centres mèdics i assistencials.
- Oficines tècniques i de serveis.
- Millora i actualització de les línies d'alta tensió i els seus corresponents traçats.

Municipis de la mancomunitat

Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat.

Mancomunitat Intermunicipal per a l'abastament d'aigua procedent de la planta d'Abrera als municipis de Collbató, Esparreguera i els Hostalets de Pierola

Objectius

- Proveïment d'aigua als municipis mancomunats.
- Gestionar l'explotació, en la forma que es determini, del servei de conducció d'aigües de la planta d'Abrera.

Municipis de la mancomunitat

Collbató, Esparreguera, els Hostalets de Pierola.

Mancomunitat de l'Alt Maresme per a la gestió de residus sòlids urbans i del medi ambient

Objectius

- Conservació i manteniment d'una planta de dipòsit i transvasament de residus sòlids urbans.
- Recollida, transport i tractament dels residus sòlids urbans dels municipis integrants.
- Conservació i protecció del medi ambient.

Municipis de la mancomunitat

Malgrat de Mar, Palafolls, Pineda de Mar, Santa Susanna.

Mancomunitat Intermunicipal de Serveis d'Alella, el Masnou i Teià

Objectiu

Construcció i gestió d'un centre de recepció de residus.

Municipis de la mancomunitat

Alella, el Masnou, Teià.

Mancomunitat dels municipis de Premià de Dalt, Premià de Mar i Vilassar de Dalt per a la prestació del servei de deixalleria

Objectius

- Construcció i gestió d'un centre de recepció selectiva de residus.
- Recollida i transport de residus sòlids urbans.

Municipis de la mancomunitat

Premià de Dalt, Premià de Mar, Vilassar de Dalt.

Mancomunitat de la Font Santa

Objectius

Servei de prevenció i tractament de drogodependències.

Municipis de la mancomunitat

Cornellà de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Esplugues de Llobregat.

7.5. Altres institucions

Autoritat del Transport Metropolità (ATM)

Objectiu

L'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) és un consorci interadministratiu de caràcter voluntari al qual es poden adherir totes les administracions titulars de serveis públics de transport col·lectiu, individualment o a través d'entitats que les agrupin i representin, que pertanyin a l'àmbit format per les comarques de l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.

L'ATM té com a finalitat articular la cooperació entre les Administracions públiques titulars dels serveis i de les infraestructures del transport públic col·lectiu de l'àrea de Barcelona que en formen part, així com la col·laboració

amb aquelles altres que, com l'Administració General de l'Estat, hi estan compromeses financerament o són titulars de serveis propis o no traspassats.

De forma resumida, les funcions que corresponen a l'ATM són les següents:

- Planificació d'infraestructures i dels serveis de transport públic col·lectiu i de l'establiment de programes d'exploració coordinada.
- Relacions amb operadors de transport col·lectiu com ara la concertació de contractes-programa, seguiment dels convenis i contractes de gestió de totes les empreses privades i públiques del Sistema Metropolità de Transport Públic Col·lectiu, etc.
- Finançament del sistema per les administracions. Elaboració de les propostes de convenis de finançament amb les diferents administracions públiques, control dels ingressos, els costos i les inversions de les empreses prestadores, etc.
- Ordenació de les tarifes.
- Comunicació, com per exemple la realització de campanyes de comunicació amb l'objectiu de promoure la utilització del Sistema Metropolità de Transport Públic Col·lectiu entre la població.
- Altres funcions relacionades amb la mobilitat, com per exemple l'elaboració, tramitació i avaluació dels plans directors de mobilitat, emissió d'informes respecte dels plans de mobilitat urbana, el foment de la cultura de la mobilitat sostenible entre els ciutadans, etc.

El consorci de la ATM el formen la Generalitat de Catalunya (51%) i les següents administracions locals (49%): Ajuntament de Barcelona, Entitat Metropolitana del Transport (EMT) i l'Agrupació de Municipis titulars de serveis de transport urbà de la regió metropolitana de Barcelona (AMTU). Cal destacar, també, la presència de representants de l'Administració General de l'Estat en els òrgans de govern de l'ATM, en qualitat d'observadors.

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

El Pla Estratègic Metropolità de Barcelona és un instrument que serveix per reflexionar sobre el desenvolupament econòmic i social de l'àrea metropolitana de Barcelona i, a partir d'aquí, crear i impulsar nous projectes que permetin cohesionar el territori en àrees com la mobilitat, les comunicacions, l'habitatge, etc. En el disseny del Pla hi participen els ajuntaments, però també altres actors com els sindicats, les universitats, el sector privat i institucions com l'Autoritat Portuària o la Cambra de Comerç de Barcelona.

El primer Pla Estratègic s'originà l'any 2003, i partint del reconeixement de les potencialitats de la RMB formulava una visió de futur a través de tres eixos diferents:

- Renovació dels sectors d'activitat econòmica.
- Garantia d'accessibilitat, mobilitat i qualitat de vida.
- Gestió eficient del territori de l'àrea metropolitana.

L'any 2006 es va actualitzar aquest Pla, sota l'òptica d'analitzar la vigència dels objectius del Pla com a instrument per orientar les línies de futur de l'àrea metropolitana, així com la seva metodologia i funcionament. El nou Pla es reafirma en els objectius anteriors, però també insisteix en tres eixos d'acció:

- Impulsar la RMB com a territori de creació, innovar en els coneixements i en la seva disponibilitat.
- Establir noves maneres de fer negocis amb les infraestructures adients.
- Ampliar les relacions amb la resta de la regió metropolitana i Catalunya.

Municipis del Pla i institucions membres

El Pla Estratègic està centrat en els 36 municipis que formen l'àrea metropolitana de Barcelona. Tots aquests municipis pertanyen a una o més de les entitats següents: Entitat Metropolitana del Medi Ambient (EMA), Entitat Metropolitana del Transport (EMT) i Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Els membres de la Comissió Delegada del Consell General són:

Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya
 Diputació de Barcelona
 Ajuntament de Badalona
 Ajuntament de Barcelona
 Ajuntament de Cornellà de Llobregat
 Ajuntament del Prat de Llobregat
 Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat
 Ajuntament de Montcada i Reixac
 Ajuntament de Pallemà
 Ajuntament del Papiol
 Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
 Consell Comarcal del Baix Llobregat
 Consell Comarcal del Barcelonès
 Entitat Metropolitana del Medi Ambient
 Entitat Metropolitana de Transport
 Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona
 Aena
 Autoritat Portuària de Barcelona
 Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona
 Cercle d'Economia
 Comissions Obreres Nacionals de Catalunya
 Consorci de la Zona Franca de Barcelona
 Fira de Barcelona
 Foment del Treball Nacional
 Unió General de Treballadors de Catalunya
 Universitat de Barcelona

Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona

El Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona és un associació territorial que es va originar l'any 1997, com una iniciativa sorgida del Pla Estratègic Metropolità, amb la voluntat d'agrupar en un espai comú de treball i de debat els principals agents implicats en la dinàmica econòmica, la formació i l'ocupació a la regió metropolitana. Així, el Pacte Industrial està integrat per administracions locals, organitzacions sindicals, empresarials i un ampli conjunt d'entitats i organismes vinculats al desenvolupament econòmic de la regió metropolitana.

El principal objectiu del Pacte Industrial és sumar esforços per tal d'optimitzar el valor i el funcionament del mercat de treball real que ha esdevingut la regió metropolitana en les últimes dècades, i l'actiu que suposa l'existència d'un dens teixit empresarial amb una gran diversificació pel que fa al conjunt de la regió i una alta especialització territorial en les diverses àrees urbanes que la componen.

L'acció del Pacte Industrial s'estructura en quatre línies de treball principals:

- Formació professional.
- Activitat econòmica.
- Mobilitat.
- Innovació.

Municipis del Pacte Industrial

Componen el Pacte Industrial els 164 municipis de la regió metropolitana de Barcelona. També hi participen sindicats, associacions professionals i altres organismes públics i privats de la metròpoli barcelonina.

Diputació de Barcelona

La Constitució de 1978 reconeix l'autonomia de l'administració local (els ajuntaments i les diputacions) i és en aquest context que la Diputació de Barcelona exerceix la seva activitat mitjançant la cooperació amb els municipis. Es tracta d'una institució de govern local que presta serveis als ciutadans de la província i té com a

principal objectiu donar suport als ajuntaments en el desenvolupament i aplicació de polítiques públiques, basant-se en el principi de subsidiarietat. El paradigma de l'actuació de la Diputació és la creació de xarxes locals de gestió de serveis municipals. La seva principal font de finançament és la participació en ingressos de l'Estat, representant el 82,5% dels ingressos totals pel 2007.

La Diputació de Barcelona s'estructura en 12 àrees d'acció: presidència, govern local, infraestructures i urbanisme, esports, salut pública, benestar social, cultura i educació, espais naturals i mediambient, promoció econòmica i ocupació, i igualtat; que cobreixen quatre aspectes fonamentals (segons el programa d'actuació del 2007):

- Acció ciutadana: entre les principals accions en aquest àmbit cal assenyalar el sector de la cultura, amb la Xarxa de Biblioteques i bibliobusos; la difusió artística i el benestar social en termes com la Xarxa de Serveis d'Atenció Domiciliària (SAD), les teleassistències, els centres d'atenció social i el programa Respir.
- Acció territorial sostenible: les seves línies més importants són la vialitat local, que inclou el manteniment de la xarxa viària i de camins, l'ordenació i gestió urbana i territorial, on es contempla el suport a les àrees territorials locals i la promoció de la qualitat en infraestructures i serveis, i la gestió d'espais naturals, com la Xarxa de Parcs.
- Govern local: suport a l'autonomia local mitjançant programes de crèdit, assistència jurídica, suport i gestió de webs locals, formació local, etc.
- Desenvolupament econòmic i social: les principals actuacions es concentren en la promoció econòmica local, el turisme i la cooperació al desenvolupament local. Aquestes actuacions s'articulen a través de la promoció del mercat de treball, teixits productius, estratègies locals, el turisme a través de consorcis, activitats de promoció turística i programes per a línies de negocis.

Municipis de la Diputació de Barcelona

Està formada pels 311 municipis que conformen la província de Barcelona.

REFERÈNCIES

Ajuntament de Barcelona (2002), *Perspectiva regional i sectorial europea. Anàlisi i previsions fins el 2005*, a partir de Ereco-2001 (European Economic Research Consortium).

Ajuntament de Barcelona (2007), *Distribució territorial de la Renda Familiar a Barcelona*, Gabinet Tècnic de Programació.

Bosch, J. i Solanas, S. (2003), "Evolució de l'activitat econòmica a Barcelona ciutat", Gabinet Tècnic de Programació, Ajuntament de Barcelona.

Bosch, J. i Solanas, S. (2004), "Anàlisi de l'activitat econòmica en àrees territorials petites", Document de Treball # 19, Institut d'Estudis Territorials.

Bosch, J., Capel, L., Carrera, J.M., Cougoule, F., Ferrari, G. i Solanas, S. (2007), "L'especialització productiva de l'Àmbit Metropolità de Barcelona i escenaris de futur", Document de Treball # 32, Institut d'Estudis Territorials.

Carrera, J.M. i López, J. (2006), "Territori, població i localització d'activitats. Escenaris del context territorial i socioeconòmic de la regió metropolitana de Barcelona", Institut d'Estudis Territorials i Autoritat del Transport Metropolità (ATM).

García, M.A. i Muñiz, I. (2005), "Descentralización del empleo: ¿compactación policéntrica o dispersión", Document de Treball 05.06, Departament d'Economia Aplicada, Universitat Autònoma de Barcelona.

Muñiz, I., García, M.A. i Galindo, A. (2003), "¿Es Barcelona una ciudad policéntrica?", Document de Treball 03.09, Departament d'Economia Aplicada, Universitat Autònoma de Barcelona.

Trullén, J. i Boix, R. (2000), "Policentrismo y redes de ciudades en la Región Metropolitana de Barcelona", Departament d'Economia Aplicada, Universitat Autònoma de Barcelona.

Trullén, J. i Boix, R. (2003), "Barcelona, metrópolis policéntrica en red", Document de Treball 03.03, Departament d'Economia Aplicada, Universitat Autònoma de Barcelona.